

**Regionális Fejlesztés
Operatív Program**

Programkiegészítő dokumentum

2004-2006

2004. január 28.

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETÉS	3
I.1 REGIONÁLIS FEJLESZTÉS OPERATÍV PROGRAM ÖSSZEGZÉSE.....	4
I.2 A PROGRAMKIEGÉSZÍTŐ DOKUMENTUM TARTALMA.....	5
I.3 A PROGRAMKIEGÉSZÍTŐ DOKUMENTUM ELKÉSZÍTÉSÉNEK, ÉRTÉKELÉSÉNEK, BENYÚJTÁSÁNAK ÉS ESETLEGES MÓDOSÍTÁSÁNAK FOLYAMATA	6
II. STRATÉGIAI PRIORITÁSOK, INTÉZKEDÉSEK	8
II.1 PRIORITÁS: A TURISZTIKAI POTENCIÁL ERŐSÍTÉSE A RÉGIÓKBAN	8
II.1.1 <i>Intézkedés: Turisztikai vonzerők fejlesztése</i>	8
II.1.2 <i>Intézkedés: Turisztikai fogadóképesség javítása</i>	17
II.2 PRIORITÁS: TÉRSÉGI INFRASTRUKTÚRA ÉS TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE.....	22
II.2.1 <i>Intézkedés: Hátrányos helyzetű régiók és kistérségek elérhetőségének javítása</i>	22
II.2.2 <i>Intézkedés: Városi területek rehabilitációja</i>	28
II.2.3 <i>Intézkedés: Óvodai és alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése</i>	43
II.3 PRIORITÁS: A HUMÁNERŐFORRÁS-FEJLESZTÉS REGIONÁLIS DIMENZIÓJÁNAK ERŐSÍTÉSE. 48	
II.3.1 <i>Intézkedés: A helyi közigazgatás és a civil szervezetek kapacitásépítése</i>	48
II.3.2 <i>Intézkedés: A helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása</i>	55
II.3.3 <i>Intézkedés: Felsőoktatási intézmények és helyi szereplők együttműködésének erősítése</i>	63
II.3.4 <i>Intézkedés: Régióspecifikus szakmai képzések támogatása</i>	69
II.4 PRIORITÁS: TECHNIKAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	74
II.4.1 <i>Intézkedés: KTK technikai segítségnyújtás</i>	74
II.4.2 <i>Intézkedés: ROP technikai segítségnyújtás</i>	78
II.5 INTÉZKEDÉS SZINTŰ INDIKÁTOROK TÁBLÁZATA	82
III. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA	84
III.1 A PROJEKTEK KIVÁLASZTÁSA	84
III.2 ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK	97
1. <i>Az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) (nem termelői infrastruktúra fejlesztésére) elszámolható költségek</i>	97
2. <i>Az Európai Szociális Alapból elszámolható költségek</i>	107
3. <i>A Technikai Segítségnyújtás keretében elszámolható költségek</i>	119
III.3 SZÁMÍTÓGÉPES ADATCSERE.....	127
III.4 PÉNZÜGYI TÁBLÁZATOK ÉS BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK.....	132
III.5 A PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA	134
IV. EX-ANTE ÉRTÉKELÉS	149
IV.1. AZ INTÉZKEDÉSEK ISMERTETÉSÉRE VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK.....	149
IV. 2. KOMMUNIKÁCIÓS AKCIÓTERV	165
IV. 3. A PROJEKTKIVÁLASZTÁS FOLYAMATA	167
IV. 4. A PROGRAM-KIEGÉSZÍTŐ DOKUMENTUM VÉGGÖVETKEZTETÉSEI	169

I. BEVEZETÉS

A Programkiegészítő dokumentum (Programme Complement, angol rövidítése szerint PC) a Regionális Fejlesztés Operatív Programban (ROP) foglaltaknál részletesebben tartalmazza a Strukturális Alapok által finanszírozott célokat és a célok eléréséhez kapcsolódó támogatandó tevékenységeket. Intézkedésenként tartalmazza mindazon információkat, melyek szükségesek az egyes intézkedések megvalósításához kapcsolódó támogatási feltételek meghatározásához, illetve melyek szakma-specifikus részei lesznek az adott intézkedés megvalósítása érdekében kiírt pályázati felhívásoknak. Ennek megfelelően a dokumentum intézkedésenként tartalmazza a fejlesztési célokat, a támogatandó tevékenységeket, az elismerhető költségek körét, az adható támogatás mértékét, nagyságát. Magában foglalja a projektek kiválasztási kritériumait és a kiválasztás folyamatát, az intézkedések megvalósulásának mérésére szolgáló mutatókat, illetve az Operatív Program végrehajtását támogató információs rendszer működési elvét és az információcserére kötött megállapodásokat, az Operatív Programmal kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozó intézkedéseket, valamint a Programra vonatkozó előzetes (ex-ante) értékelés megállapításait.

A Programkiegészítő dokumentum jelen változatát a ROP Előzetes Monitoring Bizottsága 2003. december 19-i ülésén megvitatta, és előzetesen elfogadta. Az Előzetes Monitoring Bizottság az a széleskörű és hatékony együttműködés, amelynek létrehozásával és működtetésével biztosított a programozás során folyamatos tájékoztatás és egyeztetés. Így teljesül a Strukturális Alapok működtetésével szemben támasztott partnerségi követelmény, mely folyamatosan kiemelt szerepet játszott a Program előkészítésétől kezdődően.

Jelen dokumentum mindenben megfelel a Programkiegészítővel szemben a 1260/1999/EK rendelet 15(6) és 18(3) cikkelyében támasztott követelményeknek. Tartalmazza az előírásokat, az intézkedések tartalmának részletes leírásait, a pénzügyi tervet, a kommunikációs terv vázlatát és az információs rendszer fejlesztésének aktuális helyzetéről készített rövid ismertetést.

A Programkiegészítő dokumentum jelenlegi változata a Regionális Fejlesztés Operatív Program Irányító Hatóságának (IH) irányításával készült, mely közös munkában részt vettek a leendő közreműködő szervezetek, a VÁTI Kht. és a Regionális Fejlesztési Ügynökségek (RFÜ) munkatársai. Az intézkedések kidolgozása érdekében munkacsoportok kerültek kialakításra, melyek munkájában részt vettek az adott intézkedés megvalósításában érintett szaktárcák és szakmai partnerek.

A Programkiegészítő dokumentum az Európai Bizottsággal való tárgyalások alapján készült el és az Európai Bizottság által előzetesen jóváhagyott Regionális Fejlesztés Operatív Program tartalmához teljes mértékben illeszkedik. A továbbiakban szükséges, hogy a Strukturális Alapok szabályozásról szóló 1260/1999/EK rendelet 18(3) cikkelyének megfelelően a Programkiegészítővel szemben támasztott formai követelmények teljesülését az Európai Bizottság ellenőrizze. Ezen vizsgálat célja a Közösségi Támogatási Kerettel és a Regionális Fejlesztés Operatív Programmal való teljes körű összhang vizsgálata.

I.1 REGIONÁLIS FEJLESZTÉS OPERATÍV PROGRAM ÖSSZEGZÉSE

Az Európai Bizottság által formailag befogadott és a magyar kormány által 2003. márciusában elfogadott Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) öt operatív programján, köztük a Regionális Fejlesztés Operatív Programon (ROP) keresztül válik lehetővé a Strukturális Alapok támogatási forrásainak megszerzése. A dokumentum a 2004-2006 közötti időszakra vonatkozik.

A ROP nem fedi le egy-egy régió teljes fejlesztési szükségleteit, hanem olyan fejlesztésekre koncentrálnak, melyek végrehajtása elsősorban a régió területi sajátosságaihoz illeszkedve, az eltérő földrajzi, gazdasági, kulturális adottságokból kiindulva szolgálják a helyi, regionális érdekeket és a helyi, kistérségi szereplők részvételével valósul meg. Kidolgozásakor, a Közösségi Támogatási Kerethez való illeszkedésen túl figyelembe vételre kerültek a területfejlesztési politika hosszú távú céljait meghatározó Országos Területfejlesztési Koncepció, valamint a régiók által kidolgozott fejlesztési stratégiák.

A Regionális Fejlesztés Operatív Programban megfogalmazott *átfogó cél a magyarországi régiók kiegyensúlyozott területi fejlődésének biztosítása*. Ez egy olyan fejlesztéspolitikai irányt határoz meg, melyben a különböző társadalmi-gazdasági adottságú térségek eltérő, sajátos fejlődési pályáikon, de egymással összhangban fejlődnek, miközben mérséklődnek a területi különbségek és az ország szervesen bekapcsolódik az európai térszerkezetbe. Ez jelenti egyrészt a meghatározó centrumok, térségközpontok gazdasági fejlesztését, másrészt a társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségek, illetve a többségében hátrányos helyzetűek által lakott településrészek fejlesztését egyaránt.

Az átfogó célt a ROP a 2004-2006 közötti időszakban 3 specifikus célon keresztül kívánja elérni, melyek a következők:

- 1 Természeti, kulturális értékekben gazdag elmaradott térségek belső erőforrásainak fejlesztése.*
- 2 Vonzó települési környezet kialakítása és a gazdasági potenciál fejlesztése tekintettel a hátrányos helyzetű kistérségekre*
- 3 A helyi szereplők alkalmazkodóképességének és együttműködésének erősítése.*

A fenti célok elérése érdekében a Program **4 beavatkozási területet, prioritást** jelöl ki, valamint azokon belül mintegy 11 intézkedés került kidolgozásra. A ROP prioritásai a következők:

- 1 Turisztikai potenciál erősítése a régiókban*
- 2 Térségi infrastruktúra és települési környezet fejlesztése*
- 3 A humán erőforrás-fejlesztés regionális dimenziójának erősítése*
- 4 Technikai segítségnyújtás*

A Regionális Fejlesztés Operatív Programra a 2004-2006 közötti időszakban a Strukturális Alapokból előreláthatólag kb. 359,4 millió euró fejlesztési forrás jut, mely kiegészülve a hazai társfinanszírozással mintegy 552,16 millió euró fejlesztést indukálhat. A ROP turisztikai fejlesztéseivel és a helyi infrastruktúra kiépítésével kapcsolatos beruházásai az 1783/1999. sz. EK Tanácsi Rendeletet alapul véve az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERDF), míg a humán szférához kötődő fejlesztések az 1784/1999. sz. EK Tanácsi Rendelet alapján az Európai Szociális Alapból (ESF) kerülnek finanszírozásra.

I.2 A PROGRAMKIEGÉSZÍTŐ DOKUMENTUM TARTALMA

Az 1260/1999/EK Tanácsi Rendelet 18. cikkének 3. bekezdése értelmében az operatív programok végrehajtásához Programkiegészítő dokumentumot kell készíteni.

“A Programkiegészítő dokumentumnak az említett rendelet értelmében az alábbiakat kell tartalmaznia:

- (a) az operatív programban megfogalmazott prioritások megvalósítását szolgáló **intézkedések**; a lehetőség szerint számszerű mutatókkal ellátott intézkedések **előzetes ex-ante értékelése** a 41. cikkely (3) bekezdése alapján; és a 36. cikkely előírásaival összhangban álló, megfelelő **monitoring indikátorok**;
- (b) az intézkedések **végző kedvezményezettjeinek** meghatározása;
- (c) **finanszírozási terv**, amely a 28. és 29. cikkel összhangban minden egyes intézkedés vonatkozásában tartalmazza az érintett Alap, adott esetben az EIB és az egyéb pénzügyi eszközök által biztosított forrásokat, az Alapok terhére elszámolható költségek finanszírozására szolgáló hazai költségvetés vagy más egyenértékű forrásokat, illetve a magánszektor becsült hozzájárulását. Az Alap az intézkedéshez nyújtott hozzájárulásának százalékos arányát a 29. cikkel és az érintett prioritáshoz rendelt közösségi pénzeszközök teljes összegével összhangban kell meghatározni.
- (d) a 46. cikkely előírásaival összhangban az operatív program **nyilvánosságát szolgáló intézkedések**;
- (e) a Bizottság és a tagország közötti, a rendelet által előírt menedzsment, monitoring és értékelési követelmények teljesítéséhez szükséges **adatok elektronikus cseréjére** vonatkozó rendelkezések.”

A KTK Irányító Hatóság által készített irányelvek alapján a Programkiegészítő dokumentum intézkedésenként tartalmazza a nagyközönség és a lehetséges kedvezményezettek számára is azokat a releváns információkat, melyek alapján elkészíthetővé válnak a pályázati felhívások.

I.3 A PROGRAMKIEGÉSZÍTŐ DOKUMENTUM ELKÉSZÍTÉSÉNEK, ÉRTÉKELÉSÉNEK, BENYÚJTÁSÁNAK ÉS ESETLEGES MÓDOSÍTÁSÁNAK FOLYAMATA

- 1) Magyarország a 2004-2006 közötti időszakra Nemzeti Fejlesztési Tervet készített, melynek végrehajtását a Kormány döntése alapján öt operatív program szolgálja. Ezek egyike a **Regionális Fejlesztés Operatív Program (ROP)**, amely az ágazati operatív programokkal együtt biztosítja a Nemzeti Fejlesztési Tervben kitűzött célok megvalósítását. A Nemzeti Fejlesztési Terv az EU Bizottság a Magyar Kormányval folytatott tárgyalásai során válik a finanszírozás hivatalos jogi dokumentumává, a Közösségi Támogatási Kereterrvé (KTK, angol rövidítése szerint CSF) alakítja (1260/1999/EK rendelet 15(4) cikkelyének megfelelően). Ezzel párhuzamosan az EU Bizottság és a Magyar Kormány megállapodik a ROP véglegesnek tekintett szövegéről. A dokumentumok végleges elfogadására a 1260/1999/EK rendelet szerint Magyarország tagállammá válását követően kerül sor. Jelen PC a ROP EU Bizottság és a Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal (MTRFH) által véglegesnek tekintett szövegéhez illeszkedik (1260/1999/EK rendelet 18(3) cikkelyének megfelelően). Mind a KTK-t mind az OP-eket az EU Bizottság és a Magyar Kormány még a csatlakozás előtt előzetesen elfogadja. A jogi aktust az EU Bizottság Főbiztosa és a KTK koordinációjáért felelős miniszter közötti hivatalos levélváltás jelenti. Ezzel válik lehetővé a KTK operatív programokon keresztül történő megvalósítása, már 2004. január 1-től.
- 2) A Programkiegészítő dokumentum elkészítése az Irányító Hatóság felelőssége, a szakmailag érintett minisztériumok, közreműködő szervezetek és egyéb szakmai, illetve civil partnerek bevonásával. A dokumentum elkészítését az intézkedésenként felállított munkacsoportok szakmai kontrollja kísérte. A munkacsoportok tagjai a közreműködő szervezetek, regionális intézmények, érintett minisztériumok, illetve egyéb szakmai szervezetek delegáltjai.
- 3) A Programkiegészítő dokumentum előzetes (ex-ante) értékelésének elkészítése a Programkiegészítő dokumentum elkészítéséért felelős hatóság felelőssége (független értékelő(k) megbízása útján). A Programkiegészítő dokumentumban felsorolt intézkedések értékelése során meg kell vizsgálni a célok és a vonatkozó prioritások közötti összhangot, számszerűsíteni kell a konkrét célkitűzéseket ott, ahol a prioritások lehetővé teszik az ilyen számszerűsítést, végül ellenőrizni szükséges, hogy megfelelőek-e a kiválasztási/értékelési kritériumok. Az előzetes értékelés elkészítése az Európai Unió által biztosított Phare előcsatlakozási forrásból történik. A tevékenység elvégzését egy külföldi és magyar szakértőkből álló konzorcium nyerte el. Az ex-ante értékelés párhuzamosan készült a Programkiegészítő dokumentum elkészítésével.
- 4) Az Operatív Programokkal kapcsolatos Európai Bizottsági tárgyalásokkal párhuzamosan, a felelős magyar hatóságok a Programkiegészítő dokumentumot tájékoztatásul elküldik az Európai Bizottságnak. A Programkiegészítő tartalmának feltöltése, alakítása, adaptálása folyamatos, a tárgyalások lezárásáig.
- 5) A Programkiegészítő dokumentumot ideiglenesen (a csatlakozás előtti időszakban) az Előzetes Monitoring Bizottság fogadja el, miután az Operatív Programra vonatkozó bizottsági tárgyalások lezárultak.

A Programkiegészítő dokumentumot – miután az Operatív Program Európai Bizottság elfogadta - , a csatlakozás után a Monitoring Bizottság hagyja jóvá első ülésén (1260/1999/EK rendelet 15(6), 35(1), 35(3) cikkelye szerint). Az OP és a hozzá

illeszkedő Programkiegészítő dokumentum elkészítésébe bevonásra került minden olyan szervezetet, amelyek tagokat delegálnak a Monitoring Bizottságba. Csak a Monitoring Bizottság jóváhagyását követően kezdődhet meg a projektek jóváhagyása az OP különböző intézkedéseinek keretében.

- 6) A Monitoring Bizottság kérésére vagy saját kezdeményezésére az Irányító Hatóság javasolhatja a Programkiegészítő dokumentum módosítását (1260/1999/EK rendelet 34(3) cikkelye szerint). Ebben az esetben a Strukturális Alapokból az egyes prioritásokhoz rendelt hozzájárulás főösszege, illetve specifikus célja nem változhat. Az Európai Bizottságot egy hónapon belül tájékoztatni kell a módosításáról.

II. STRATÉGIAI PRIORITÁSOK, INTÉZKEDÉSEK

II.1 PRIORITÁS: A TURISZTIKAI POTENCIÁL ERŐSÍTÉSE A RÉGIÓKBAN

II.1.1 INTÉZKEDÉS: TURISZTIKAI VONZERŐK FEJLESZTÉSE

Beavatkozási terület kódszáma

- 171 Tárgyi beruházások (infrastrukturális fejlesztése) 95 %
- 173 Közös idegenforgalmi szolgáltatások (promóció) 5 %

Célok

- A turizmus fejlesztése céljából olyan, nemzetközi szinten is versenyképes turisztikai attrakciók, termékek fejlesztése, amelyek az ország sajátos kulturális örökségeire és természeti értékeire építenek
- Az idegenforgalmi vonzerők regionális koncentráltságának csökkentése
- Az intézkedés keretében támogatott vonzerőkhöz kapcsolódó marketing tevékenységek elősegítése

Az intézkedés indoklása

A turizmus jelentős arányt képvisel a hazai gazdaságban, azonban nemzetközi viszonylatban az egy látogatóra eső fajlagos bevételek alacsonyak. Magyarország turisztikai vonzerőkben gazdag, számos természeti és kulturális örökséggel rendelkezik, úgymint Világörökségi helyszínek, történelmi városközpontok, nemzeti parkok, kúriák, kastélyok és múzeumok. A turisztikai attrakciók területileg egyenetlen eloszlásúak, ugyanakkor valamennyi régióban - különös tekintettel az Észak-Magyarországi és a Dél-, illetve Nyugat-Dunántúli régiókban - található az Országos Területrendezési Tervben üdülőkörzet kategóriába sorolt, vonzerőben gazdag terület. Jelenleg is számos látogatót vonz Budapest és főszezonban a Balaton térsége, ahol jellemző a tömegturizmus. Ugyanakkor sok, az ország egyéb térségeiben lévő jelentős turisztikai vonzerő kihasználtsága egyenetlen, számos helyen a lehetőségekhez képest rendkívül alacsony. Jellemző az idegenforgalmi vonzerők egymástól független fejlesztése és piaci megjelenése, amely gátolhatja az egyes térségek attrakcióinak egymást kölcsönösen erősítő hatását. Mind a vonzerők fejlesztésének nem megfelelő szintje, mind a fogadóképesség szűk keresztmetszete, mind pedig az idegenforgalmi termékek koordinálatlan fejlesztése hozzájárul az ország egészében a turisztikai kínálat és kereslet terén tapasztalható erős szezonálitáshoz.

A turisztikai vonzerők hatékonyabb kihasználásához az érintett területeken meg kell teremteni a sokoldalú hasznosítás alapfeltételeit, így biztosítani kell a jó megközelíthetőséget, valamint a színvonalas szolgáltatási háttérrel és a változatos programkínálat feltételeit.

Elsődleges a többféle szolgáltatás összehangolt fejlesztéseként megjelenő turisztikai termék- és programcsomagok kínálatának bővítése a vonzerők sokoldalú és magas költséget lehetővé

tevő hasznosításának érdekében. Erre leginkább a nemzetközi trendek szerint is jelzett lehetőségek kihasználása, valamint az egyedi szolgáltatások iránti hazai igény erősödése, a kulturális, az öko- és az aktív turizmus területén növekvő kereslet kielégítését szolgáló turisztikai vonzerők fejlesztése alkalmas.

Jellegéből adódóan az intézkedésben – mind az öt témában – a fejlesztések, támogatható tevékenységek alapvetően beruházás jellegűek, függetlenül attól, hogy az alábbiakban szövegszerűen szerepel-e az infrastruktúra kifejezés.

Koherencia a ROP többi intézkedésével

A ROP-on és a többi Operatív Programon belüli további kapcsolódó fejlesztések biztosítják a szükséges infrastrukturális és szolgáltatási háttér kiépítésével a turisztikai ágazat növekedését.

- *A Hátrányos helyzetű régiók és kistérségek elérhetőségének javítása* című ROP intézkedés biztosítja a turisztikai vonzerőkhöz vezető utak megépítését.
- *A Régióspecifikus szakmai képzések és a Turisztikai fogadóképesség javítása* című ROP intézkedések elsődleges célja az üdülőkörzetek térségében a kereskedelmi szálláshelyek szolgáltatásainak minőségi és mennyiségi javítása.

Koherencia a többi Operatív Programmal

- A *KIOP* közlekedés-fejlesztési intézkedései (*2.1 A főúthálózat műszaki színvonalának emelése és 2.2 Útépítés a javuló környezetért*) szintén hozzájárulnak a turisztikai vonzerők elérésének javulásához, míg a környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése hozzájárul a turizmus által okozott környezetszennyezés enyhítéséhez.
- Az *AVOP-on* belül a turisztikai vonzerőkhöz kapcsolódóan támogathatóak a falumegújítási akciók (*3.4 A falufejlesztés és -felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése*), a termeléshez kötődő, azt kiegészítő tevékenységek fejlesztése, valamint a mezőgazdasági termékek értékesítéséhez kapcsolódó fejlesztések (*3.1 Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése*).

Földrajzi beavatkozási területek

Az érdemi fejlesztési hatás elérésének elősegítése érdekében az intézkedésben csak azok a fejlesztések támogathatók, amelyek az Országos Területfejlesztési Koncepcióban (35/1998. (III. 20.) OGY határozat) és a 9001/1999. (SK 2.) KSH közleményben meghatározott üdülőkörzetekben, üdülőkörzeten kívüli, idegenforgalmi adottságokkal rendelkező településeken, nemzeti parkokban és más védett természeti területeken, világörökség helyszíneken valósulnak meg. A szóban forgó támogatható vonzerők a Budapesten kívül helyezkednek el, és jelentős mértékű, jelenleg kihasználatlan turisztikai potenciál jellemzi őket. Előnyt élveznek a hátrányos helyzetű kistérségekben megvalósuló fejlesztési projektek.

Támogatásra jogosult tevékenységek

A specifikált támogatásra kerülő tevékenység-területek felsorolása teljes körű, azonban az egyes területek esetén a támogatható tevékenységtípusok példákön keresztül kerülnek

bemutatásra. Azaz amennyiben a pályázó a felsoroltakon kívüli ötletét kívánja megvalósítani a felsorolt 5 témában, és az illeszkedik az intézkedés szellemiségéhez, céljaihoz, illetve a támogatható tevékenységekhez, továbbá egyebekben is megfelel a pályázatban megfogalmazott feltételeknek, akkor az alábbiakban fel nem sorolt tevékenység megvalósítására is pályázhat.

1) Komponens: Nemzeti parkok¹ és más védett természeti területek turisztikai látogathatóságához szükséges fejlesztések ösztönzése

A támogatás célja a nemzeti parkok, és más védett természeti területek turisztikai célra igénybe vehető részein található természeti és kulturális értékek bemutatathatóvá tétele. A beavatkozás elősegíti a széles körű nyilvánosság figyelmének felkeltését a természet megismerése iránt, amely egyben a nemzeti parkok igazgatóságának egyik alapvető feladata, ugyanakkor nem a látogatók számának korlátlan növelése a cél. Ennek eléréséhez egyszerre szükséges a terület látogathatóságának fejlesztése és a látogatói infrastruktúra feltételeinek javítása a tömeges turizmus által okozott károk, szennyezések megelőzésének figyelembe vételével.

A fenti célok eléréséhez a támogatás keretében lehetőség nyílik:

- komplex ökoturisztikai szolgáltatást nyújtó látogatóközpontok és természetvédelmi kiállítási terek, illetve az ezekhez kapcsolódó események megrendezésére alkalmas helyiségek kialakítására;
- a nemzeti park területén és annak közvetlen közelében, illetve más védett természeti területek turisztikai célra igénybe vehető részein a turisták közlekedéséhez, sportoláshoz szükséges útvonalak (például gyalogos- és kerékpárutak, meglévő vízi utak, meglévő kisvasutak) kialakítására, kiépítésére, felújítására. Vonalas infrastruktúra esetén a vonzerőhöz közvetlenül kapcsolódó fejlesztés kedvezményezett területen kívül eső része nem haladhatja meg az adott tevékenység költségvetésének 25 %-át, továbbá csak a nemzeti parkkal együttműködésben, közösen benyújtott pályázat fogadható be.

2) Komponens: Jelentős idegenforgalmi potenciállal rendelkező világörökségi helyszínek és történelmi városközpontok fejlesztése

A támogatás célja azoknak a lehetőségeknek a továbbfejlesztése, melyek révén bemutathatók a jelentős turisztikai potenciált képviselő Világörökség² helyszínek és történelmi városközpontok³ értékei.

---

¹ Aggteleki Nemzeti Park, Hortobágyi Nemzeti Park, Bükk Nemzeti Park, Körös-Maros Nemzeti Park, Kiskunsági Nemzeti Park, Duna-Dráva Nemzeti Park, Fertő-Hanság Nemzeti Park, Órségi Nemzeti Park, Duna-Ipoly Nemzeti Park, Balatonfelvidéki Nemzeti Park.

² Pécsi ókeresztény sírkamrák, Pannonhalmi Bencés Apátság és közvetlen természeti környezete, Tokajhegyaljai borvidék és kultúrtáj, Hortobágy Nemzeti Park, Fertő-tó/Neusiedlersee természeti- és kultúrtáj, Hollókő, Aggteleki és Szlovák karszt barlangok

³Magyarország kis- és középvárosai, mely települések rendelkeznek:

- a) Műemléki Jelentőségű Területtel (MJT), vagy
- b) kijelölt Műemléki Környezettel (MK)
- c) Egyéb idegenforgalmi szempontból jelentős potenciállal bíró történelmi emlékek együttesével vagy városszerkezeti elemekkel

és a településen a kereskedelmi szálláshelyeken évente eltöltött regisztrált vendégéjszakák száma meghaladja a 45.000-et.

- A támogatás elsősorban közvetlenül a helyszínekhez kötődő látogatóbarát szolgáltatások (pl. kiállítások korszerűsítése élményelemekkel, kreatív és interaktív bemutató módszerek alkalmazásával való kialakítása, kulturált fogadóhelyek) kialakítását teszi lehetővé a Világörökség helyszínek esetében;
- A közösségi funkciókat ellátó intézmények épületeinek kialakítása és rekonstrukciója (pl.: látogatóközpontok, kiállítási terek, többfunkciós termek, képzések, konferenciák, illetve üzleti tanácsadás helyszínéül szolgáló létesítmények, turista információ, közösségi központ, turisztikai komfortot egyébként erősítő infrastruktúra). A non-profit tevékenységeknek helyt adó létesítmények elérhetőségét biztosítani kell a nyilvánosság számára;
- Közterületek felújítása, fejlesztése és vizuális megjelenésének javítása (pl.: tiszta és rendezett közterek, korlátozott járműforgalmú, illetve csak gyalogos és kerékpáros forgalmat engedélyező övezetek, járdák kialakítása; zöld területek fejlesztése, illetve rehabilitációja, biztonsági rendszerek kialakítása, világítórendszerek kiépítése, elektromos légkábelek kiváltása, oszlopok megszüntetése, esztétikus utcabútorok elhelyezése, turisztikai információs rendszerek fejlesztése, tájékoztató táblák és elektronikus információs felületek elhelyezése közterületeken és nagyobb forgalmú közintézményekben);

A nemzeti parkok területén található világörökségi helyszínek maguk dönthetik el, melyik komponensre pályáznak, de egy adott projekttel csak egy komponensre pályázhatnak. Világörökség helyszínek esetében a pályázatok befogadásához hatósági engedély szükséges.

3) Komponens: Kastélyok és várak turisztikai funkciókkal való fejlesztése

A komponens a kastélyok és várak turisztikai célú fejlesztései érdekében támogat beruházásokat, amelyek elősegítik a támogatott létesítmény kulturális turizmusba való bekapcsolódását. A kastélyok, várak esetében támogatható tevékenység:

- a kastélyok, várak felújításához kapcsolódó infrastrukturális beruházások;
- látogatóbarát szolgáltatások fejlesztése (vendégfogadó területek kialakítása);
- turisztikai funkciók (pl. gyűjtemény bemutatására alkalmas többfunkciós terem, kiállítóter, konferencia terem, stb.) kialakítása;
- kastélykert, illetve a várhoz tartozó park felújítása (pl. burkolatok, utcabútorok, díszvilágítás), látogathatóvá tétele.

A pályázatok befogadásához az alábbi feltételeknek kell teljesülnie:

- A pályázatok befogadásához hatósági engedély szükséges. A pályázatok között előnyben részesülnek a kulturális örökség övezeten⁴ belüli területeken megvalósuló beruházások. Előnyt élveznek azok a pályázatok, ahol az adott attrakció egész éves látogathatóság esetén évi 20.000 látogatónál, szezonális látogathatóság esetén évi 10.000 látogatónál többet fogad.

⁴ Országos Területrendezési Tervhez készült Kulturális övezeteket tartalmazó térkép, amelyet az FVM Terület és Településrendezési Főosztály megbízásából a VÁTI Kht. Tervezési Igazgatósága készített el 1999-ben.

4) **Komponens: Múzeumok látogatóbarát fejlesztése** ⁵

A támogatás célja múzeumok látogatóbarát tevékenységének fejlesztése annak érdekében, hogy a múzeumok szolgáltatási színvonala, látogatottsága növekedjen. Ennek eléréséhez szükséges a bemutatásra kerülő műtárgyak korszerű formában, új ismeretátadó módszerekkel történő bemutatása. Ennek keretében támogatható:

- élményelemekkel, újszerű, kreatív, interaktív bemutatói módszerek bevezetésével kapcsolatos beruházások.

A pályázatok befogadásához az alábbi feltételnek kell teljesülnie:

- Az adott attrakció évi 20.000 látogatónál többet fogad. Több vonzerő együttes pályázata esetén minden vonzerőnek külön-külön is rendelkeznie kell a minimálisan meghatározott látogatottsággal.

Az 1-4 komponens tekintetében általánosan érvényes **jogosultsági kritérium**, hogy az alábbi beruházások megvalósuljanak:

- akadálymentesítés* a látogathatóság biztosítása érdekében,
- parkolóhelyek (amennyiben releváns) kialakítása,
- pihenőhelyek kialakítása, higiénés létesítményeket is ideértve (wc, mosdó),
- valamint a látványosság környékén a turisták tájékozódását elősegítő információs eszközök, táblák elhelyezése.

A fent felsorolt tevékenységekhez kapcsolódó kiadások nem haladhatják meg a projekt teljes költségvetésének 10%-át, max. 200.000 euró összeget.

5) **Komponens: Aktív turizmushoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztés**

Az aktív turizmus kiemelt területének számító kerékpáros turizmus fejlesztésével az új keresleti trendeknek megfelelő infrastruktúra kialakítása a cél.

- A kerékpáros turizmusból rejlő lehetőségek, különösen a hosszabb távú kerékpáros vándorútvonalak a közlekedők számára biztonságos, ugyanakkor környezetkímélő turisztikai megoldást jelentenek. Ezért a támogatás keretében (az 1. beavatkozási művelet alá nem tartozó területeken) a Balaton körül, a Duna (Budapesten kívüli szakasza) és a Dráva mentén, a Szigetközben, a Tisza mentén és a Tisza-, a Fertő-, illetve a Velencei tó körüli térségekben válik lehetővé beruházás, ahol a kerékpárutak fejlesztését már korábban megkezdték. Ezen térségek esetében támogatható: a befejezésükhöz szükséges még hátralévő kerékpárút-szakaszok megépítése, megállóhelyek, pihenőhelyek kiépítése.

A pályázatok befogadásához az alábbi feltételeknek kell teljesülnie:

- A kerékpárutaknak csatlakozniuk kell a kerékpárosok biztonságos továbbhaladását biztosító egyéb infrastrukturális elemekhez, úgymint vasútállomásokhoz, kikötőkhöz, vagy alacsony forgalmú közutakhoz.

⁵ Múzeumok és megfelelő működési engedéllyel rendelkező múzeális intézmények.

* A vonzerők a fogyatékkal élők számára is elérhetővé válnak

Az 1-5 komponensek mindegyikére érvényes az alábbi feltétel:

A támogatás keretében a projekt 7,5%-ig terjedően, de max. 100.000 euró összeghatárig a látogatók számának emelkedéséhez és az ismertség növeléséhez szükséges ingyenes turisztikai marketing eszközök (pl. kiadvány, CD-ROM, film, térkép, on-line honlap) is támogathatók. A támogatást élvező marketing eszköznek legalább két nyelven, hozzáértő szervezet által lektoráltan kell elkészülnie. A marketing eszközök támogatása kizárólag a pályázathoz csatolt marketing terv benyújtása esetében igényelhető.

Támogatás formája

Vissza nem térítendő támogatás

A támogatás feltételei

Támogatási arány:

- Összes támogatás/összes elszámolható költség aránya: 96,5%
- Önrész/ összes elszámolható költség aránya: 3,5%
  - Az 1. komponens esetében: 2.5%
  - A 2. komponens esetében: 2.5%
  - A 3. komponens esetében: 2.5%
  - A 4. komponens esetében: 5%
  - Az 5. komponens esetében: 5%
- SA aránya az összes közkiadás (EU+hazai) vonatkozásában: 72%
  - Az 1. komponens esetében: 75%
  - A 2. komponens esetében: 65%
  - A 3. komponens esetében: 70%
  - A 4. komponens esetében: 75%
  - Az 5. komponens esetében: 75%

Intézkedés-specifikus kiválasztási kritériumok

Valamennyi komponens esetében érvényes értékelési kritérium:

- Megfelel a turisztikai keresleti igényeknek;
- Elősegíti a munkahelyteremtést;
- Hátrányos helyzetű kistérségben kerül megvalósításra;
- A pályázó hatékony menedzsment-szervezettel rendelkezik;
- Széleskörű partnerségre épül mind a projekt-fejlesztés, mind a megvalósítás folyamata;
- Rendelkezik magas színvonalú operatív tervvel és idegenforgalmi marketing tervvel;
- A fejlesztés célját képező termék csökkenti a régióban a turizmus szezonálisitását;

- A fejlesztés célját képező termék illeszkedik a komplex regionális turisztikai termékkála kínálatába;

Az egyes beavatkozási műveletekre eltérően alkalmazott, specifikus szempontok

1. Komponens:

- mennyiben alapul a projekt térségi összefogáson - minél szélesebb a partnerség, annál nagyobb a várható hatás;

2. Komponens:

- látogatók várható száma – növekedési potenciál;
- biztosítva van-e a javasolt termék piaci értékesíthetősége;

3. Komponens:

- látogatók várható száma – növekedési potenciál;
- biztosítva van-e a javasolt termék piaci értékesíthetősége;
- része-e valami kialakítandó termécsomagnak, tematikus, kulturális útnak, stb;
- kulturális örökségi övezetben valósul-e meg a beruházás;
- igazolva van-e a fejlesztendő területnek az ország kulturális örökségén belül képviselt egyedülálló értéke.

4. Komponens:

- látogatók várható száma – növekedési potenciál;
- része-e a múzeum valami kialakítandó termécsomagnak, tematikus, kulturális útnak, stb.;
- kreatív bemutatási formák, interaktív részvételt elősegítő elemek alkalmazása;
- család- és gyermekbarát bemutatási formák és módszerek alkalmazása;
- múzeum szolgáltatási körének bővítése illeszkedik-e a hosszú-távú múzeumfejlesztési programhoz;

5. Komponens:

- a fejlesztés kapcsolódik kerékpárút hálózathoz (pl.: EURO VELO);
- mennyiben része egy komplex terméknek (kapcsolódik-e más szolgáltatásokhoz);
- vasúti állomásokról (megközelíthetőség) mennyire elérhető.

Végső kedvezményezettek

- Helyi önkormányzatok és intézményeik (kivéve a fővárosi és kerületi önkormányzatok)
- Helyi önkormányzatok (kivéve fővárosi és kerületi önkormányzatok) társulásai
- Közhasznú tevékenységet folytató, nem profit orientált gazdasági társaságok, melyekben a közszféra többségi tulajdonnal bír
- Központi költségvetési szervek és intézményei

- Non-profit szervezetek (közhasznú társaságok, alapítványok, egyházak, egyesületek, valamint egyéb jogi személyiségű non-profit szervezetek)

A fenti kedvezményezettek a pályázáshoz konzorciumokat alakíthatnak.

Célcsoport

- Turisták és helyi lakosság, helyi közösségek

Pénzügyi terv

	Euró (folyóáron)
<i>ERFA</i>	<i>57,407,686</i>
<i>Központi költségvetési forrás</i>	<i>19,534,561</i>
<i>Tervezett egyéb államháztartási forrás (helyi)</i>	<i>2,790,652</i>
<i>Tervezett magánforrás</i>	<i>-</i>
ÖSSZESEN	79,732,899

Horizontális témák

- Környezetvédelem

Minden támogatott projektnek meg kell felelnie a hatályos környezetvédelmi előírásoknak, illetve jogszabályoknak. Az intézkedés negatív környezeti hatásait a tendereztetés során alkalmazott specifikus követelményekkel és projekt-kiválasztási kritériumokkal kell minimálisra csökkenteni. A fenntartható turisztikai fejlesztéseket illetően biztosítani kell a vonzerők, természeti értékek és területek környezetkímélő használatát, melynek előfeltételei, hogy a fejlesztés összhangban van az adott terület kezelési tervével, valamint az adott területen a védettségi szint nem csökkenhet. Azok a projektek részesülnek előnyben, amelyek környezetileg hasznos megoldásokat alkalmaznak és kihasználják az intézkedés nyújtotta „környezeti lehetőségeket” (mint például az EMAS rendszer bevezetése; föld-takarékossági megoldások; anyag-, energia- és hulladék-takarékossági megoldások; a turizmus okozta környezeti terhek csökkentése; zöldterületek növelése; a környezetbarát életmód népszerűsítése és terjesztése; a kulturális és természeti értékek védelme). Külön figyelmet kell szentelni a természeti és táj-értékek megőrzésére, valamint a Natura 2000 területeire kifejtett lehetséges hatásokra (kijelölés alatt).

- Esélyegyenlőség

Az intézkedés az esélyegyenlőség szempontjából semleges. A beruházások során biztosítani kell az épületek, megújított közterületek akadálymentességét, amit közhasználatú építmények esetén a jogszabályok kötelező érvénnyel is előírnak. Az akadálymentesítés teljesülésének szempontjai monitorozásra kerülnek.

Az ex-ante értékelés összefoglaló megállapításai az intézkedésre vonatkozóan

Általánosan elismert tény, hogy a turisztikai szektor potenciálja hozzájárulhat a rendelkezésre álló természeti és kulturális erőforrások jobb kiaknázásához. A fejlesztést nagyban előmozdítaná, ha a ROP multiszektorális megközelítést alkalmazna. Mivel ez nem így van, célszerű lenne, ha más OP (GVOP és AVOP) programokkal és ROP prioritásokkal való kölcsönhatását és kapcsolatát komolyan figyelembe vennék. Bár az intézkedés indoklását meglehetősen jól kifejtik, célkitűzései és a javasolt tevékenységek megvalósíthatók, a regionális egyenlőtlenségek enyhítésében betöltött szerepét pontosabban be kell mutatni. Az utóbbtól eltekintve a prioritási és specifikus kritériumokat megfelelően kidolgozták. A programidőszak rövidegére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.

II.1.2 INTÉZKEDÉS: TURISZTIKAI FOGADÓKÉPESSÉG JAVÍTÁSA

Beavatkozási terület kódszáma

171 Tárgyi beruházások (szálláshelyek infrastrukturális fejlesztése, egyéb szolgáltatások) - 100 %

Célok

- A kereskedelmi szálláshelyek színvonalának és szolgáltatásainak javítása, valamint új szálláshelyek létesítése a vonzerők közelében
  - A szálláshelyek környezetbarát üzemeltetése
  - Munkahelyteremtés
- A turisztikai vonzerőkhöz kapcsolódó szolgáltatások bővítése

Az intézkedés indoklása

Magyarországon a turizmus egy látogatóra jutó fajlagos bevételei az adottságokhoz képest alacsonyak. Ennek fő oka a minőségi turisztikai termékek (turisztikai attrakciók, kapcsolódó szolgáltatások és programok) hiánya. Ezen túl problémát jelent a turisztikai fogadóképesség alapját jelentő kereskedelmi szálláshelyek, illetve az általuk nyújtott szolgáltatások nem kielégítő, a turisztikai keresletnek nem megfelelő száma és színvonala. Emellett a turisztikai kereskedelmi szálláshelyek eloszlása is egyenetlen, számos látványosság környezetében a turisztikai bevételek azért maradnak tartósan alacsonyok, mert nincs a közelükben maradásra ösztönző megfelelő minőségű kereskedelmi szálláshely. Ez különösen jellemző az Észak-Magyarországi, a Dél-Dunántúli és az alföldi régiókra. Kiemelten jelentkezik ez a hiányosság a nemzeti parkok és más védett természeti területek turisztikai célra igénybe vehető részein, valamint a világörökség helyszínek környezetében.

A vonzerők fejlesztése mellett szükséges a kereskedelmi szálláshely-kapacitás minőségének fejlesztése is. A nemzetközi jelentőségű vonzerők esetében, ahol a keresleti igényeknek nem megfelelő a szálláshelyek kapacitása, ott új szálláshelyek létesítése is szükséges. A meglévő szálláshelyek fejlesztése az alacsony és közepes kategóriájú kereskedelmi szálláshelyeket (egy-három csillagos szállodákat, panziókat, kempingeket, turistaházakat) érinti. A szálláshelyek létesítésénél elengedhetetlen az akadálymentesítés* és támogatandó a környezetbarát üzemeltetés elterjesztése.

További fontos feladat a turisztikai vonzerők környezetében nyújtott szolgáltatások kibővítése a piaci követelményeknek jobban megfelelő turisztikai termékek biztosítása érdekében.

Koherencia a többi Operatív Programmal

- Az intézkedést kiegészíti az AVOP alternatív jövedelemtermelő képesség javítását célzó intézkedésén (3.1 Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése) belül az elsősorban mezőgazdasági tevékenységből élők magánszálláshely-fejlesztése, valamint a helyi kézműipari tevékenységek támogatása. Az AVOP intézkedései a helyi kézműipari

---

* fogyatékkal élők számára elérhetővé válik

tevékenységek, valamint a kisebb mértékű, és a mezőgazdasági tevékenységhez köthető („farm”) turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztését támogatják. Ez a két kedvezményezett típus (mezőgazdasági gazdálkodók és magán szálláshely üzemeltetők) nem támogatható a ROP keretein belül.

- A KKV-k turisztikai tevékenységével kapcsolatos befektetések és szolgáltatások nem képezik a *GVOP* részét.

Földrajzi beavatkozási területek

A megfelelő hatás elérésének elősegítése érdekében az intézkedésben csak azok a fejlesztések támogathatók, amelyek az Országos Területfejlesztési Konceptióban (35/1998. (III. 20.) OGY határozat) és a 9001/1999. (SK 2.) KSH közleményben meghatározott üdülőkörzetekben, üdülőkörzeten kívüli, idegenforgalmi adottságokkal rendelkező településeken, nemzeti parkokban és más védett természeti területeken, világörökség helyszíneken valósulnak meg. A megfelelő hatás elérése érdekében a fejlesztések megvalósítására a „Turisztikai vonzerők fejlesztése” című intézkedés keretében támogatott területeken és azok közvetlen közelében kerül sor. A szóban forgó vonzerők Budapesten kívül helyezkednek el, és jelentős mértékű, jelenleg kihasználatlan turisztikai potenciál jellemzi őket.

Támogatásra jogosult területek

A támogatásra kerülő tevékenység-területek felsorolása teljes körű, azonban az egyes területek esetén a támogatható tevékenységtípusok példákon keresztül kerülnek bemutatásra. A felsorolás a teljesség igénye nélkül készült, így, amennyiben a pályázó a felsoroltakon kívül olyan ötletet kíván megvalósítani, amely illeszkedik az intézkedés szellemiségéhez, célkitűzéseivel és egyebekben is megfelel a feltételeknek, akkor az alábbiakban fel nem sorolt tevékenység megvalósítására is pályázhat.

1) Komponens: Szálláshelyek fejlesztése

Célja a meglévő kereskedelmi szálláshelyek fejlesztése és új férőhelyek teremtése. A következőkre nyújtható támogatás:

- Meglévő szálláshelyek kapacitásnövelése és minőségének fejlesztése, a szállásokon kínált szolgáltatások bővítése;
Ide tartoznak a szállodai szobák számának növelése és a szálláshelyekhez kapcsolódó szolgáltatások fejlesztéséhez szükséges infrastrukturális beruházások (például szabadidő, vagy konferencia létesítmények, kerékpárkölcsonzés).
- Új szálláshelyek kiépítése azokon a helyeken, ahol az ágyszám nem elégíti ki a helyi turisztikai igényeket.

A műemléképületekben végrehajtott fejlesztési projektek minden régióban további 10% támogatásban részesülnek.

A „Turisztikai vonzerők fejlesztése” című intézkedés értelmében az új szálláshelyeket a nemzetközi jelentőségű turisztikai vonzerők (például nemzeti parkok és természetvédelmi területek turisztikai célokra alkalmas részei, Világörökség helyszínek, történelmi városközpontok, kastélyok és várak) területén és közelében létesítik.

Előnyben részesülnek a környezetbarát technológiát előnyben részesítő (alternatív energiahasznosítás, szennyvízkezelés, szelektív hulladékgyűjtés, zöld területek megőrzése és fejlesztése, épített örökség védelme, stb.) pályázatok. Kizárólag csak akadálymentesített, valamint a környezet-, táj-, természet- és kulturális örökségvédelmi előírásoknak megfelelő pályázatok támogathatók.

2) Komponens: Vonzerőhöz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése

A turisztikai vonzerők termékké fejlesztéséhez szükséges a vonzerőkhöz kapcsolódó szolgáltatás-kínálat választékának és minőségének fejlesztése. Ezért elsősorban az alábbi tevékenységek támogathatók:

- Infrastruktúra-fejlesztés, szolgáltató létesítmények és egységek fejlesztése a vitorlás-, illetve (ahol az adott jogszabályok engedélyezik) motorcsónak-kikötőkben, továbbá a turisztikai célokra alkalmas nemzeti parki vagy egyéb természetvédelmi területek esetén a védett természeti területek és értékek védelmét nem veszélyeztető csónakkikötőkben, a kikötők férőhelyének megfelelően; a magas színvonalú, komplex hajózási szolgáltatásokat kínáló kikötő-hálózatok megeremtése érdekében.

A Balaton, Duna, Fertő-tó, Tisza, Tisza-tó és Velencei-tó területein történő beruházások előnyt élveznek.

- a kerékpáros turizmushoz szükséges kerékpáros szolgáltatások létesítése;
- lovaturizmushoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése már működő lovaturisztikai létesítmények esetében.

Előnyben részesülnek azok a pályázatok, amelyek hangsúlyt fektetnek a családbarát szolgáltatások** kialakítására.

Támogatás formája

Vissza nem térítendő támogatás

Támogatási feltételek

Támogatási arány:

- Összes támogatás/összes elszámolható költség aránya: 30%
Az 1. komponensnél: a fejletlenebb régiókban (Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld, Dél-Dunántúl): 40%
Azok a projektek, amelyek a műemléki szempontból védett épületek listáján lévő épületben valósulnak meg az összes elszámolható költség arányában további 10% támogatásban részesülhetnek.
- Önrész/összes elszámolható költség aránya: 70% (60% vagy 50% a támogatási feltételek függvényében)
- SA aránya az összes közkiadás (EU+hazai) vonatkozásában: 75%

**Gyermekek számára is változatos programlehetőségeket nyújt, animációt biztosít, gyerekek ellátásához szükséges igényeket is kiszolgál

Intézkedés-specifikus kiválasztási kritériumok

- Pénzügyi, gazdasági megtérülés ideje;
- A támogatás aránya alacsony a projekt összköltségéhez viszonyítva;
- Előnyt élveznek azok a szálláshelyek, amelyek magasabb szálláshely kategóriába ugranak a fejlesztés következtében (csak a szálláshelyek fejlesztése esetén);
- Családbarát szolgáltatásokat (is) valósít meg, alakít ki.

Kedvezményezettek

- Gazdasági társaságok
- Helyi önkormányzatok és intézményeik (kivétel a Fővárosi és kerületi önkormányzatok)
- Non profit szervezetek (közhasznú társaságok, egyesületek, alapítványok, valamint egyéb jogi személyiséggel rendelkező non-profit szervezetek)

Célcsoport

- Turisták, turisztikai vállalkozások, kéz- és iparművészeti társaságok, helyi közösségek

Pénzügyi terv

	Euró (folyóáron)
<i>ERFA</i>	<i>23,605,594</i>
<i>Központi költségvetési forrás</i>	<i>7,868,532</i>
<i>Tervezett egyéb államháztartási forrás (helyi)</i>	-
<i>Tervezett magánforrás</i>	<i>58,451,948</i>
ÖSSZESEN	89,926,074

Horizontális témák

- Környezetvédelem

Minden támogatott projektnek meg kell felelnie a hatályos környezetvédelmi jogszabályoknak. Az intézkedés várható negatív környezeti hatásait a tendereztetés során alkalmazott specifikus követelményekkel és projekt-kiválasztási kritériumokkal kell minimálisra csökkenteni. A fenntartható turisztikai fejlesztéseket illetően biztosítani kell a vonzerők, természeti értékek és területek környezetkímélő használatát, melynek előfeltételei, hogy a fejlesztés összhangban legyen az adott terület kezelési tervével, valamint az adott területen a védettségi szint nem csökkenhet. Azok a projektek részesülnek előnyben, amelyek környezetileg hasznos megoldásokat alkalmaznak és kihasználják az intézkedés nyújtotta „környezeti lehetőségeket” (mint például az EMAS rendszer bevezetése; föld-takarékossági megoldások; anyag-, energia- és hulladék-takarékossági megoldások; a turizmus okozta környezeti terhek csökkentése; zöldterületek növelése; a környezetbarát életmód népszerűsítése és terjesztése; a kulturális és természeti értékek védelme). Külön figyelmet kell fordítani a természeti és tájértékek, valamint a Natura 2000 területeinek megőrzésére.

- Esélyegyenlőség

Az intézkedés az esélyegyenlőség szempontjából semleges. A beruházások során biztosítani kell az épületek akadálymentességét, amit közhasználatú építmények esetén a jogszabályok kötelező érvénnyel is előírnak. Az IH a fenti elv alkalmazását nyomon követi.

A projektek kiválasztásakor biztosítani kell a nők és férfiak egyenlő esélyekkel történő foglalkoztatását is.

A női kedvezményezettek száma és a számukra adott támogatások összege monitorozásra kerül.

Az ex-ante értékelés összefoglaló megállapításai az intézkedésre vonatkozóan

Ugyanazok a következtetések vonhatók le, mint az 1.1. intézkedésnél:

- A turisztikai szektor kétségtelenül hozzájárulhat a rendelkezésre álló természeti és kulturális erőforrások jobb kiaknázásához;
- A turizmust integrált – többszektoros – regionális fejlesztési koncepció keretében kellene fejleszteni;
- Pontosabban ki kell fejteni az intézkedés regionális egyenlőtlenségek enyhítésében betöltött szerepét.

Az intézkedés indoklása meglehetősen jól kifejtett, célkitűzései és a javasolt tevékenységek megvalósíthatók. Bizonyos mutatóknál óvatos becslést alkalmaztak. A horizontális témákat jól kifejtik, és azok figyelembe veszik a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket. Célszerű lenne konkrétabb földrajzi kiválasztási kritériumokat alkalmazni a kevésbé fejlett régiók javára.

II.2 PRIORITÁS: TÉRSÉGI INFRASTRUKTÚRA ÉS TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE

II.2.1 INTÉZKEDÉS: HÁTRÁNYOS HELYZETŰ RÉGIÓK ÉS KISTÉRSÉGEK ELÉRHETŐSÉGÉNEK JAVÍTÁSA

Beavatkozási terület kódszáma

3122	Térségi /helyi utak: 89,5%
317	Tömegközlekedés: 10,5%

Célok

- Négy- és ötszámjegyű, valamint az ezekkel azonos funkciójú önkormányzati bekötő és összekötő utak felújítása a fejletlenebb régiókban és a hátrányos helyzetű kistérségekben, továbbá a települések (különösen a zsáktelepülések) megközelíthetőségét javító, hiányzó útszakaszok kiépítése
- Ipari területekhez vezető utak építése és felújítása
- A turisztikai vonzerők elérését segítő utak építése és minőségének javítása, a “Turisztikai vonzerők fejlesztése” intézkedéssel összhangban
- A helyi tömegközlekedés szolgáltatásai minőségének és infrastrukturális feltételeinek javítása

Az intézkedés indoklása

A régiók közötti, illetve régiókon belüli gazdasági-társadalmi fejlettségbeli különbségek egyik legfőbb okozója a térségek elérhetőségében jelentkező különbség. A régiók és a régiók nagyvárosai közötti nem kielégítő közlekedési kapcsolatok mellett jellemző, hogy számos elmaradott kistérségben rossz a belső elérhetőség, a térségcentrum elérési mutatói a közvetlen környezetben lévő településekről kedvezőtlenek. E problémák különösen az aprófalvas térségekben jelentkeznek hangsúlyozottan, ahol a periférikus helyzet (sokszor határmenti fekvés), valamint a zsáktelepülések magas aránya rontja a térség esélyét a gazdasági felzárkózásra, és ez az érintett területeken az életminőség romlásához, hosszabb távon elvándorláshoz, a népesség előregedéséhez, a települések elnéptelenedéshez vezet. A kistérségi, települési szintű kapcsolatokat meghatározó összekötő- és bekötőutak minősége országsszerte nem megfelelő (elégtelen a pályaszélesség és a burkolat állapot), az útpályák a nem kielégítő műszaki paraméterek miatt balesetveszélyesek. Az elmaradott kistérségekben a négy- és ötszámjegyű utak (valamint az önkormányzati összekötő- és bekötőutak) korszerűsítése, a hiányzó elemek kiépítése elősegíti a térség gazdasági és társadalmi felzárkózását, hozzájárul a települési környezet és az életminőség javulásához. Az elérési idők csökkenése a kis települések és térségközpontjaik között hozzájárul a városi szolgáltatásokhoz és intézményekhez való hozzáférés javításához. Az elérhetőség javítása különösen fontos a négy fejletlenebb régióban (Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld és Dél-Dunántúl), ahol a hátrányos helyzetű kistérségek nagy része található.

A jelentős gazdasági központokban a vállalkozásoknak helyet adó területek (iparterületek, gazdasági létesítmények) kiszolgálása megköveteli a területet megközelítő közutak fejlesztését (pl. a teherbírás növelését, baleseti tényezők csökkentését), a forgalom levezetéséhez szükséges közlekedési kapcsolatok kiépítését. E fejlesztések nemcsak a közvetlenül érintett településeken, hanem tágabb környezetükben is társadalmi-gazdasági fejlődést indukálhatnak.

A turisztikai vonzerők fejlesztése” intézkedés által támogatott vonzerők megközelítésének javítása érdekében szükséges az utak kiépítése, korszerűsítése, szélesítése és a burkolat megerősítése. A térség idegenforgalmi adottságainak jobb kihasználása társadalmi-gazdasági fejlődéshez vezet.

A nagyvárosokban tapasztalható egyre nagyobb zsúfoltság, a kiépített közlekedési-szállítási kapacitások elégtelensége és a gépjármű-közlekedés okozta súlyosbodó környezetterhelés indokolja a helyi tömegközlekedés feltételeinek és a szolgáltatások színvonalának javítását. A tömegközlekedés fejlesztése lehetőséget teremt az alacsonyabb jövedelemmel rendelkező lakosság mobilitásának növelésére is.

Koherencia a ROP többi intézkedésével

- Az érintett településeken átvezető négy- és ötszámjegyű utak felújítása, valamint a tömegközlekedéssel kapcsolatos infrastrukturális beruházások *A városi területek rehabilitációja* című ROP intézkedéshez (2.2 intézkedés) kapcsolódva – annak kiegészítéseként - javítják a települési környezetet és ezáltal az életminőséget.
- *A turisztikai vonzerők fejlesztése* című ROP intézkedéshez (1.1 intézkedés) kapcsolódva a vonzerők elérhetőségének javítása elősegíti a terület turisztikai potenciáljának jobb kihasználását.

Koherencia a többi Operatív Programmal

- A KIOP 2.1 *A főúthálózat műszaki színvonalának emelése* című intézkedése a főúthálózat (egy-, két- és háromszámjegyű utak) fejlesztését célozza.
- Az AVOP 3.2 *A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése* című intézkedése keretében a kifejezetten mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló számozatlan külterületi utak építése és felújítása támogatható.
- A KIOP 2.2 *A környezetbarát közlekedési infrastruktúra fejlesztése* intézkedés a vasúthoz kapcsolódó utasforgalmi létesítmények fejlesztését és P+R parkolók kialakítását célozza.
- Jelen intézkedés kiegészíti a nemzetközi közlekedési hálózaton tervezett *Kohéziós Alaphoz* kapcsolódó beruházásokat (TINA hálózat), azaz a hazai közúthálózat-fejlesztési nagy beruházásokat.

A beavatkozás földrajzi területei

1. komponens

A projektek a 4 fejletlenebb régióban, valamint a Közép-Magyarországi, Közép- és Nyugat-Dunántúli régiók hátrányos helyzetű kistérségeiben⁶ kerülnek támogatásra

2. komponens

Az ipari területekhez vezető utak építése és felújítása az egész ország területén támogatható, de előnyt élveznek a hátrányos helyzetű kistérségekben megvalósuló projektek.

A turisztikai vonzerők megközelítésének javításához, csak olyan projektek támogathatók, melyek a ROP 1.1-es intézkedés keretében támogatott turisztikai vonzerők elérhetőségét javítják.

3. komponens

A tömegközlekedés fejlesztési projektek a helyi tömegközlekedéssel már rendelkező városokban támogathatóak.

Támogatható tevékenységek

1. komponens

- A négy- és ötszámjegyű, valamint az ezekkel azonos funkciójú önkormányzati bekötő és összekötő utak építése, burkolatának és alépítményének felújítása, szélesítése és megerősítése a nehezen elérhető települések megközelíthetőségének javítása érdekében. A fejlesztések az út alatt és mellett található infrastrukturális elemek korszerűsítését (vízvezeték-, szennyvízcsatorna- és vezetékes gázhálózat, csapadékvíz-elvezetés, stb.), a közlekedésbiztonság növelését (biztonsági berendezések, forgalomtechnikai eszközök és jelzések) és a környezet védelmét szolgáló beruházásokat is tartalmazzák (pl. erdősáv telepítése).

2. komponens

- Az érintett település népességmegtartó képessége szempontjából jelentős ipari területek jobb megközelítését szolgáló négy- és ötszámjegyű, valamint helyi közutak építése, felújítása, szélesítése és a burkolat megerősítése, csomópontok építése
- Négy- és ötszámjegyű, valamint helyi közutak építése, felújítása, szélesítése és burkolatának megerősítése a turisztikai vonzerőkhöz vezető utakon, mely projektek kizárólag a „Turisztikai vonzerők fejlesztése” intézkedés által támogatott projektekhez kapcsolódóan támogathatók

Az 1. és 2. tevékenységcsoport esetén a támogatás további feltétele, hogy a megépítendő vagy felújítandó útszakaszok közcélú hasznosítása biztosított legyen, azon közforgalom haladhasson át.

---

⁶ Az elmaradott kistérségek körét a területfejlesztési támogatások és a decentralizáció elveiről, a kedvezményezett térségek besorolásának feltételrendszeréről szóló 24/2001. (IV. 20.) Országgyűlési határozat alapján került kijelölésre

3. komponens

Települések és településrészek kapcsolatát biztosító tömegközlekedési infrastruktúra és a korszerű tömegközlekedést kiszolgáló létesítmények kiépítése – a kapcsolódó forgalomtechnikai berendezésekkel, szükséges kiegészítő beruházásokkal együtt:

- az intermodális kapcsolatrendszer fejlesztése (P+R rendszerek (kivéve a vasúti csomópontokhoz kapcsolódó), az átszállások optimalizálása érdekében csomópontok fejlesztése),
- a tömegközlekedés előnyben részesítése forgalomtechnikai eszközök fejlesztésével (buszsávok, buszöblök, megállóhelyek, forgalomirányítási rendszerek fejlesztése),
- helyi és távolsági autóbusz-pályaudvarok, végállomások (decentrumok) fejlesztése, felújítása, átépítése utasforgalmi szempontok szerint,
- utasforgalmi szolgáltatások (kivéve a vasúti csomópontokhoz kapcsolódó) színvonalának javítása, informatikai, térinformatikai eszközök fejlesztése tekintettel az intermodalitásra (pl. utastájékoztató, forgalomirányító központok fejlesztése, kialakítása, elektronikus jegy és bérletrendszer kialakítása),
- villamos- és trolibuszhálózat rekonstrukciója és műszaki infrastrukturális fejlesztése,
- mozgáskorlátozottak tömegközlekedésének elősegítését biztosító tevékenységek fejlesztése,
- megvalósíthatósági tanulmány a későbbi fejlesztések megalapozásához (pl. integrált tömegközlekedési rendszerek).

A támogatás formája

Vissza nem térítendő támogatás.

Támogatási feltételek

Támogatási arány:

- Összes támogatás/összes elszámolható költség aránya: 90%
- Önrész/összes elszámolható költség aránya: 10%
- SA aránya az összes közkiadás (EU+hazai) vonatkozásában: 75%

Intézkedés-specifikus kritériumok

A kiválasztás során az alábbi projektek előnyt élveznek:

- Az útépités vagy felújítás során az érintett települések elérési ideje a térségközpontból legalább 10%-kal csökken
- Az út állapotát az ÁKMI Kht. rossznak vagy nem megfelelőnek minősítette (útfelújítás esetén)
- Az új vagy felújított útszakaszon elérhető lesz tömegközlekedési szolgáltatás (menetrendszerinti autóbusz-közlekedés)
- Költséghatékony a beruházás (figyelembe véve az érintett települések népességét és a domborzati viszonyokat)

- A roma népesség aránya a támogatott beruházás által érintett településen meghaladja az országos átlagot

Végső kedvezményezettek

- Helyi önkormányzatok, azok intézményei és társulásaik
- Központi költségvetési szervek és intézményei
- Egyesületek
- Nem profitorientált, közhasznú gazdasági társaságok

Célcsoport

- lakosság, vállalkozások

Pénzügyi terv

	<i>Euró (folyóáron)</i>
<i>ERFA</i>	<i>93,175,362</i>
<i>Központi költségvetési forrás</i>	<i>18,635,073</i>
<i>Tervezett egyéb államháztartási forrás (helyi)</i>	<i>12,423,382</i>
<i>Tervezett magánforrás</i>	-
<i>ÖSSZESEN</i>	<i>124,233,817</i>

Horizontális témák

- Környezetvédelem

Minden támogatott projektnek meg kell felelnie a hatályos környezetvédelmi jogszabályoknak. Az intézkedésnek lesznek környezeti hatásai: a közúthálózat fejlesztése növeli a földhasználatot és a természeti erőforrások kihasználtságát, bizonyos fokig módosítja a tájképet és a környezetet. E környezeti hatások bizonyos mértékig csökkenthetők megfelelő követelményrendszer felállításával és alkalmazásával, amelyek a pályázati felhívásban kerülnek részletezésre. A végrehajtás során külön figyelmet kell szentelni a negatív környezeti hatások minimalizálására, a környezet védelme érdekében. A természeti erőforrások (anyag, energia) takarékos felhasználását előnyben kell részesíteni a fenntartható gazdálkodás ösztönzése érdekében (védőövezetek, zajvédő falak).

- Esélyegyenlőség

Az intézkedés esélyegyenlőség orientált. A tömegközlekedést többnyire a kedvezőtlenebb szociális helyzetű csoportok, és különösen a nők veszik igénybe. Ennek megfelelően a tömegközlekedés fejlesztése hozzájárul e csoportok esélyegyenlőségének javulásához. Az utasforgalmi szolgáltatások fejlesztésekor alapvető szempont, hogy a mozgáskorlátozottak akadálymentes közlekedése biztosított legyen. Ez utóbbi szempont a program végrehajtása során monitorozásra kerül.

Az ex-ante értékelés összefoglaló megállapításai az intézkedésre vonatkozóan

Az intézkedés kellőképpen indokolt. Az intézkedés kétségtelenül hozzájárul az elmaradott régiók esélyeinek javításához szükséges előfeltételek megteremtéséhez. Ezt a megközelítést tovább erősíti az intézkedés többi ROP intézkedéssel és ágazati OP programmal való szinergiája. Ez fontos az ország kiegyensúlyozott regionális fejlődéséhez, ami a ROP fő célja. Az intézkedés leírása kiemelt figyelmet fordít arra az igényre, hogy Magyarország kevésbé fejlett régióiban fejleszteni kell a közlekedési infrastruktúrát.

Egyértelmű intézkedés-specifikus kritériumokat – ezen belül földrajzi kritériumokat – ad meg. A programidőszak rövidegére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.

II.2.2. INTÉZKEDÉS: VÁROSI TERÜLETEK REHABILITÁCIÓJA

Beavatkozási terület kódszáma

351 Ipari és katonai célra használt területek fejlesztése és rehabilitációja
352 Városi területek rehabilitációja

Célok

A helyi önkormányzatok innovatív település-rehabilitációs akcióinak ösztönzése, melynek célja:

- Új gazdasági, közösségi és szociális funkciók megjelenésének támogatása és a meglévő funkciók megerősítése romló állapotú, többségében hátrányos helyzetű csoportok által lakott városi területeken a terület megújítása és a társadalmi kohézió erősítése érdekében.
- Leromlott városi területek megújítása és olyan vonzó városi környezet kialakítása, mely ösztönzi a további magánberuházásokat.
- Barnamezős területek újrahasznosítása funkcióváltásuk és a települési struktúrába való integrációjuk előmozdítása, valamint a zöldmezős beruházások területigényének csökkentése érdekében.
- Innovatív város-rehabilitációs gyakorlatok elterjesztésének ösztönzése szerte az országban.

Az intézkedés indoklása

Az országban az innovatív, a települések és vonzáskörzetük életét meghatározó, magán forrásokat is mozgósítani képes, partnerségen alapuló településfejlesztési stratégiák nem terjedtek el.

Sok városi területre jellemző a leromlott fizikai környezet, az épületállományban és a közterületeken felhalmozódott hatalmas beruházásihiány. Ezeket a feltételeket sokszor súlyosítja a koncentrált környezetszennyezés. A leromlott fizikai környezet gyakran szociális problémákkal párosul. Egyes településrészekben az elszegényedés jelentősen fékezi a gazdasági fejlődést és újjászerveződést, továbbá kedvezőtlenül hat a közbiztonságra. Itt a lakosság túlnyomó többségét alacsony jövedelmű nyugdíjasok, munkanélküliek, többszörösen hátrányos helyzetű csoportok (például romák) teszik ki. Az intézkedés ezeknek a hátrányos helyzetű területeknek az integrált megújítását célozza az URBAN közösségi kezdeményezés mintája alapján.

A korábbi ipari és katonai tevékenységeknek köszönhetően jelentős számú használaton kívüli vagy alulhasznosított barnamező (felhagyott vagy alig működő ipari terület, volt katonai objektum) található Magyarországon. Ezekre a területekre jellemző a leromlott fizikai és környezeti állapot, továbbá egyes területeken a felaprózódott tulajdonosi szerkezet. A területek újrahasznosítása szempontjából fontos tényező a termelő infrastruktúra hálózatok (villany-, víz-, gáz-, csatorna-, telefon) megléte, valamint a részben újrahasznosítható épületállomány.

Félő, hogy tudatos, szervezett várospolitikai beavatkozás nélkül ezeket a hátrányos helyzetű területeket elkerülik az újabb fejlesztések, a terület fejlődését megnehezítő kedvezőtlen beépítési állapotok konzerválódnak, fennmarad a környezet szennyezettsége, és tovább folytatódik e területek leértékelődése, a kapcsolódó szociális problémák állandósulása. Ugyanakkor e területek igen nagy értéket jelentenek egy-egy település számára, amennyiben lehetővé válna rehabilitációjuk, újrahasznosításuk és funkcióváltásuk. A támogatás elősegíti az érintett önkormányzatok gazdasági érdekeltiségének fokozását a barnamezős beruházások céljára kialakítandó területeken szükséges fejlesztések végrehajtására.

A fent említett városi problémák megoldásában központi szerep jut az önkormányzatoknak, amelyek azonban forráshiány miatt sokszor rövid távú szempontokat - például a helyi közintézmények fenntartását - kénytelenek érvényesíteni településfejlesztési tevékenységük során. Ezért olyan város-rehabilitációs akciók megvalósítása szükséges, melynek eredményeként megteremtődnek azok a kedvező feltételek a városi célterületeken, amelyek keretei között immár a magánszektor beruházásainak köszönhetően a településrész tartós fejlődési pályára kerül.

A fenti városi és barnamezős területek rehabilitációja érdekében az intézkedés település-rehabilitációs akciók megvalósítását finanszírozza, különösen a nagyobb városokban. A város- és barnamezős rehabilitáció a település összefüggő és egyértelműen lehatárolt fejlesztési célterületén valósul meg és egy jól meghatározott probléma megoldását célozza. Így biztosítható, hogy a koncentrált területen megvalósuló beavatkozások tényleges hatást gyakoroljanak az adott település és a környező térség társadalmi és gazdasági életére.

Koherencia a ROP többi intézkedésével

A városi területek rehabilitációját tovább segítheti, amennyiben a ROP egyéb, meghatározott intézkedései a város-rehabilitációs akciókat kiegészítve kerülnek megvalósításra. Az intézkedés keretében pályázó önkormányzatnak egy ún. „településfejlesztési akciótervet” kell benyújtania a megcélzott városi, vagy barnamezős területre vonatkozóan. Ebben az akciótervben a pályázó bemutatja a meghatározott városi probléma megoldását célzó intézkedéseket. A Program támogatja egyéb akciók megvalósítását is a beavatkozások hatásának erősítése érdekében az URBAN Közösségi Kezdeményezés keretében támogatott integrált akciókhoz hasonlóan. Ennek érdekében a projektek kiválasztása során prioritást fognak élvezni az olyan fejlesztések, melyek ugyanazon a városi területen valósulnak meg (ugyanabban a programozási periódusban) a ROP egyéb intézkedései keretében. A ROP kapcsolódó intézkedései a következők lehetnek: Turisztikai vonzerők fejlesztése (1.1); A hátrányos helyzetű régiók és kistérségek elérhetőségének javítása (2.1), különösen tekintettel a tömegközlekedési komponensre; Óvodai és az alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése (2.3); A helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása (3.2).

Koherencia a többi Operatív Programmal

- A községi státusszal rendelkező települések kisebb mértékű település-megújítási akciói az AVOP 3.4 A falufejlesztés és -felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése

című intézkedés keretében kerülnek megvalósításra. A ROP fejlesztéseire kizárólag a városi ranggal rendelkező⁷ települések pályázhatnak.

- Az üzleti infrastruktúra, ipari területek és ipari parkok fejlesztését a *GVOP* támogatja (1.1 *Ipari és szolgáltatói szektor versenyképességének fejlesztése*, 1.2 *Ipari infrastruktúra megteremtése*). A ROP a barnamezős területek vegyes hasznosítását célozza városi területeken és nem támogat olyan fejlesztéseket, melyek új ipari park létesítésére irányulnak vagy egyéb, kizárólagosan vagy nagy többségében ipari vagy üzleti hasznosítást céloznak. Mindezek értelmében a ROP semmilyen formában sem támogatja meglévő ipari parkok fejlesztését.
- A környezetvédelmi rehabilitáció terén a *Kohéziós Alap* és a *KIOP* (1.4 *Környezeti kármentesítés a felszín alatti vizek és ivóvízbázisok védelme érdekében*) olyan kármentesítéseket finanszíroz, melyek célja a felszín alatti vizek védelme. A ROP környezeti kármentesítést kizárólag a város- és barnamezős rehabilitáció szerves, elengedhetetlen és elválaszthatatlan részeként támogat.

Támogatható tevékenységek

Az intézkedés város- és barnamezős-rehabilitációs akciókat támogat, melyek egy adott településrészen (az ún. településfejlesztési akcióterületen⁸), előre megtervezett módon, tartalommal és idő alatt kerülnek megvalósításra azzal a céllal, hogy az akció eredményeként a kijelölt településrész fizikai, műszaki és gazdasági-társadalmi szempontból megújuljon a hatályos településrendezési terveknek megfelelően, és így létrejöjjön vagy regenerálódjon az adott település szerkezetébe illeszkedő megújított városi szövet a leromlott állapotú településrészek helyén.

Az akcióterület megújítása érdekében:

- Az önkormányzat egy részletes településfejlesztési akciótervet⁹ készít, melyben bemutatja az akcióterületen megvalósítani kívánt intézkedéseket. A ROP más intézkedései keretében megvalósítandó kapcsolódó tevékenységeket is tartalmazza az akcióterv.
- Az esetlegesen szükséges környezeti kármentesítés elvégzése után az önkormányzat segítségével kialakítják az új közműveket, illetve a meglévőket felújítják, továbbá a közterületeket felújítják és kialakítják (pl. közlekedési felületek, zöldfelületek) a településrendezési tervnek megfelelően.

⁷ Az adminisztratív státuszt a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény szabályozza, amely a helyi önkormányzatokat az alábbi kategóriákba sorolja: községi, városi, fővárosi, fővárosi kerületi, valamint megyei önkormányzatok. A községi önkormányzatok (fálvak) nem támogathatók a ROP keretében.

⁸ Egy adott városi terület rehabilitálására irányuló rehabilitációt mindig egy egyértelműen kijelölt összefüggő települési területen kell végrehajtani. Az említett, kijelölt területet nevezzük **településfejlesztési akcióterületnek**. Az akcióterületnek megfelelő és jelentős méretűnek kell lennie.

⁹ **Településfejlesztési akcióterv:** egy olyan tervfajta, amely az önkormányzatok komplex településfejlesztési tevékenységében a fejlesztéseket megalapozó településrendezési tervek jóváhagyása és azok végrehajtása között készül a településrendezési tervben elhatározott önkormányzati fejlesztési tevékenység összehangolt megvalósítási tervként. A komplex – műszaki és pénzügyi – településfejlesztési (illetve városfejlesztési) akcióterv a településrendezési tervben településrendezési szempontból meghatározott fejlesztési célkitűzések megvalósításának vezérfonala, a komplex településfejlesztési tevékenység műszaki és pénzügyi forgatókönyve. A tervet az önkormányzat képviselő-testülete hagyja jóvá határozat formájában.

- A magánszféra, illetve a közszféra (az önkormányzat) által megépítésre kerülnek az akcióterületen a rendezési terv által előírányzott új épületek a kialakításra kerülő építési telkeken, továbbá
- a magánszféra, illetve közszféra által felújításra kerülnek az akcióterületen megmaradó épületek.

Az átfogó település-rehabilitációs akciók kizárólag a városok egyértelműen lehatárolt településfejlesztési akcióterületén valósulhatnak meg (illetve a célterülethez közvetlenül kapcsolódó területen, amennyiben indokolt) és egy jól azonosítható probléma megoldását célozzák. A településen belül elaprózott, területileg szétszórt fejlesztések nem támogathatók. Az akcióterületen bizonyítani kell a beavatkozás indokaként szolgáló jól azonosítható probléma meglétét. Ennek alátámasztására az akcióterületet jellemző fő minőségi és mennyiségi mutatókat be kell mutatni.

1. komponens: Város-rehabilitáció

Az 1-es komponens esetében a kijelölt akcióterületek a helyi adottságoknak megfelelően olyan hátrányos helyzetű településrészek, melyek súlyos városi problémákkal küszködnek és melyek lakossága legalább 5000 fő. Ezek a területek jellemzően nagyszámú hátrányos helyzetű ember él (pl. munkanélküliek, nyugdíjasok, szegények), leromlott a fizikai környezet, mely hátrányok sokszor környezeti problémákkal párosulnak. Az akcióterületek lehetnek funkciójukat veszítő településközpontok vagy alközpontok, ahol a gazdasági és szociális tevékenységek nagy része koncentrálódik, valamint olyan településrészek, melyeken az új funkciók bevezetése hozzájárul a terület társadalmi és gazdasági megújulásához. A kijelölt akcióterületek a települések belterületén (beépítésre szánt területen, közterületen) helyezkednek el.

A városi célterületek speciális kritériumok alapján kerülnek kiválasztásra, melyek figyelembe veszik a területre jellemző munkanélküliségi rátát, a szegénységi jellemzőket, a társadalmi jelenségeket és a környezeti problémákat. Ilyen területek minden régióban, speciális városi problémákkal küzdő városok pedig az egész országban találhatóak. A projektkiválasztásban előnyt fognak élvezni a nagy- és középvárosok (30 ezer lakos felett), mivel a városi problémák ezeken a településeken koncentrálódnak.

A jogosult településfejlesztési akcióterületek olyan gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi szempontból hátrányos helyzetű területek, melyek lakossága legalább 5000 fő és a hátrányos helyzet igazolására teljesítenek legalább három kritériumot az alábbi nyolc kritériumból. A 2. komponensbe nem tartozó, 40 hektár alatti barnamezők részét képezhetik a városfejlesztési akcióterületnek. Ezeket a kritériumokat megfelelő indikátorok segítségével és az indikátoronként megfogalmazott határérték meghaladásával kell igazolni. Az indikátorokat és határértéket, valamint a mérésekre szolgáló adatforrást az intézkedés 1. sz. melléklete tartalmazza. A mérésre szolgáló kritériumok a következők:

1. Tartós munkanélküliség magas szintje
2. Alacsony gazdasági aktivitás
3. Szegénység és kirekesztés magas szintje
4. Nagyszámú nemzetiségi és kisebbségi csoportok, különösen romák
5. Alacsony iskolázottság
6. Magas kriminalitás és rossz közbiztonság
7. Erősen leromlott környezet
8. Kedvezőtlen demográfiai helyzet

2. komponens: Barnamezős rehabilitáció

A komponens keretében a kijelölt akcióterületek olyan barnamezők (felhagyott vagy alulhasznosított ipari területek és katonai objektumok, például laktanyák), melyek fizikai állapota leromlott, tartós környezeti szennyezettséggel terheltek és település-szerkezeti problémát okoznak. Az intézkedés keretében prioritást élveznek az összefüggő és kiterjedt barnamezők, melyek társadalmi és gazdasági szempontból hátrányos helyzetű település-részekben és településeken helyezkednek el és súlyos település-szerkezeti problémát okoznak. A 40 hektárnál kisebb barnamezős területek a város-rehabilitációs akciók részeként kerülhetnek támogatásra az 1. komponens keretében. Ez azt jelenti, hogy ezek a barnamezős területek csak olyan településen, vagy településrészen támogathatók, melyek teljesítik a város-rehabilitációs akciók támogathatósági feltételeként megjelölt kritériumokat. Amennyiben az összefüggő, városszerkezeti problémát okozó barnamezős terület meghaladja a 40 ha-t, és a terület fejlesztésének legalább 5 ezer lakosra van hatása, akkor a város-rehabilitációs akcióknál jelzett kritériumok közül csak egyet kell teljesítenie az akcióterületnek. Az akcióterületre vonatkozó városszerkezeti probléma súlyosságát a településfejlesztési akciótervben kell bemutatni.

A komponens az alulhasznosított vagy felhagyott barnamezők rehabilitációját, újrahhasznosítását és funkcióváltását segíti elő. A funkcióváltás keretében olyan új funkciók (pl. gazdasági, szociális, közösségi, kulturális, sport és rekreációs funkciók) bevezetése támogatott, melyek illeszkednek a település-szerkezetbe és biztosítják a hosszú távú fenntarthatóságot. A fejlesztések segítik a foglalkoztatást, a gazdasági és non-profit célú tevékenységek és városi funkciók megújulását, valamint a terület bekapcsolását a települési struktúrába.

A kijelölt városi és barnamezős területeken az alábbi tevékenységek támogathatók:

- Tanulmányok, engedélyezési és kiviteli tervek készítése és kapcsolódó tevékenységek megvalósítása a jelenlegi és jövőbeni város-rehabilitációs tevékenységekhez kapcsolódóan.
- Komplex terület-előkészítési munkák a későbbi építések és felújítások megalapozására (pl. földvásárlás, bontás).
- A barnamezős rehabilitáció előkészítése. A kiterjedt barnamezők esetében a beavatkozások előkészítése jelentős erőfeszítést igényel az érintettek részéről (önkormányzat, terület-tulajdonosok és a lakosság). Mivel a barnamezők legtöbb esetben környezet-szennyezéssel terheltek, a kármentesítés felderítő, részletes vizsgálatokból álló tényfeltáró szakasza is az előkészítés részét képezi.
- A leromlott állapotú terület helyreállítása és a szennyezett terület kármentesítése a vegyes hasznosítás érdekében.
- Közterületek kialakítása és felújítása (infrastruktúra-fejlesztés; tiszta és rendezett közterületek kialakítása, meglévők fejlesztése; találkozóhelyek kialakítása; forgalomcsillapított zónák, sétálóutca kialakítása; zöldfelületek fejlesztése és kialakítása elérhetőség javítása utakkal, átjárók, meglévő termelő infrastruktúra hálózatok felújítása és felosztása).

- Épületek (helyiségek) felújítása a gazdasági és társadalmi (szociális, közösségi) tevékenységek kiszolgálására, fenntartható és környezetbarát módon.
- A történelmi és kulturális örökség megőrzése és fejlesztése, amennyiben e tevékenység fenntartható munkahelyek létesítéséhez járul hozzá, erősíti a társadalmi kohéziót és nem támogatható a ROP 1.1-es intézkedéséből.
- A közbiztonság javítása és bűnmegelőzés, biztonságtechnikai rendszerek kialakítása a közterületeken. Kizárólagos bejárással elérhető területek nem támogathatók.
- Kis- és középvállalkozások által üzemeltetett üzletek, kereskedelmi egységek, valamint non-profit szervezetek támogatása a városfejlesztési akcióterületen a rehabilitációs tevékenység hatékonyságának növelése érdekében (pl. üzlethelyiségek és irodák külső felújítása, berendezése, a tevékenységek végzését szolgáló eszközök beszerzése).
- Kulturális, szabadidő és sport-létesítmények kialakítása azokban az esetekben, amennyiben nyilvánvaló e tevékenységek hozzájárulása a fenntartható munkahelyek létesítéséhez és a társadalmi kohézió erősítéséhez.
- A beavatkozások helyi elfogadtatását, megfelelő végrehajtását és sikerét szolgáló tevékenységek (pl. helyi partnerségek kialakításának támogatása, fórumok, információs és tájékoztatási intézkedések, projekt-menedzsment iroda felállítása, hasonló stratégiákat végrehajtó városi területek közötti tudás- és tapasztalatcsere, városi marketing akciók stb.).

Az intézkedés részét képezik mindkét komponens esetében a városi területek rehabilitációjával és a fenntartható városi fejlődéssel kapcsolatos tudás erősítését, a legjobb tapasztalatok és bevett gyakorlatok cseréjét és elterjesztését szolgáló tevékenységek. Az intézkedés támogatja továbbá a városi problémákra megoldást kínáló tapasztalatok feltárását, különös tekintettel a leromlott településrészek sokrétű problémáinak integrált megközelítésére. Az integrált és partnerségen alapuló város-rehabilitációs programok előkészítését az intézkedés az egész ország területén támogatja, annak érdekében, hogy erősítse a jelenlegi és jövőbeni programozási időszak városfejlesztési komponensét.

A városi területek megújítását ösztönzi, ha a ROP egyéb intézkedései kiegészítik a város-rehabilitációs akciókat. Az értékelés során előnyt élveznek azok a projektek, amelyekhez kapcsolódnak egyéb kiegészítő intézkedések is a turizmus feltételeinek megteremtése, a tömegközlekedés fejlesztése és az elérhetőség javítása, az óvodai és általános iskolai intézmények fejlesztése, és a szociális gazdaság keretében helyi foglalkoztatási kezdeményezések terén.

Lakáscélú tevékenységek nem támogathatók. Amennyiben ezek a tevékenységek a projekt elválaszthatatlan részét képezik, akkor finanszírozásukat hazai forrásból kell biztosítani és ezt be kell mutatni a pályázatban. Új ipari park létesítése vagy egyéb, kizárólagosan vagy nagy többségében ipari vagy üzleti hasznosítást célzó tevékenységek nem támogathatók.

A tevékenységek végrehajtása során biztosítani kell a létesítmények egyenlő eséllyel való elérését, továbbá ösztönözni kell a létesítmények hátrányos helyzetűek által való használatát.

A támogatás formája

Vissza nem térítendő támogatás

A támogatás feltételei

Támogatási arány:

- Összes támogatás / összes elszámolható költség aránya: max. 90%
- Önrész / összes elszámolható költség aránya: min. 10%
- SA aránya az összes közkiadás (EU+hazai) vonatkozásában 75%

Intézkedés-specifikus kiválasztási kritériumok:

1. komponens:

Jogosultsági kritériumok:

- Csak azok a városok pályázhatnak, melyekre vonatkozóan van hatályos településrendezési terv (településszerkezeti és szabályozási terv) és településfejlesztési koncepció.
- A pályázat részeként csatolták az akcióterületre vonatkozó településfejlesztési akciótervet.
- A településfejlesztési akcióterület lakossága legalább 5 ezer fő és az akcióterületre vonatkozóan teljesül legalább három speciális kritérium.

Előnyben részesítő kritériumok:

- A településfejlesztési akcióterv minősége és kidolgozottsága.
- Az akcióterület több, mint három speciális kritériumot teljesít.
- Az értékelés során előnyben részesülnek a súlyos városi problémákkal küszködő 30 ezer lakos fölötti nagy és középvárosok.
- A megoldani kívánt városi problémák összetettsége és súlyossága.
- A város-rehabilitáció várható hatása (gazdasági, társadalmi és környezeti).
- A projekt helyi partnerségen alapul.
- Szinergia a ROP által támogatott intézkedésekkel, melyet a településfejlesztési akciótervben kell bemutatni.
- A meglévő természeti és művi értékek megóvását szem előtt tartó fejlesztések.

2. komponens:

Jogosultsági kritériumok:

- Csak azok a városok pályázhatnak, melyekre vonatkozóan van hatályos településrendezési terv (településszerkezeti és szabályozási terv) és településfejlesztési koncepció.
- A pályázat részeként csatolták az akcióterületre vonatkozó településfejlesztési akciótervet.
- A barnamezős akcióterület mérete meghaladja a 40 hektárt, a terület fejlesztésének legalább 5 ezer lakosra van hatása, és a területre vonatkozóan teljesül legalább egy speciális kritérium.
- Környezetvédelmi szakhatóság állásfoglalása vagy határozata.

Előnyben részesítő kritériumok:

- A településfejlesztési akcióterv minősége és kidolgozottsága.
- A barnamezős rehabilitáció várható hatása (gazdasági, társadalmi és környezeti).

- Szinergia a ROP által támogatott intézkedésekkel, melyet a településfejlesztési akciótervben kell bemutatni.
- A barnamezős rehabilitáció által megcélzott új funkció jellege, a nyert társadalmi hasznok mértéke.
- A rehabilitáció hatása a térség fejlesztésére és a terület felértékelésére.
- Nagy és összefüggő barnamezős területek, iparterületek.
- A település-szerkezeti probléma nagysága, melyet a barnamező okoz.
- A barnamezőt magába foglaló terület társadalmi és gazdasági mutatói (az 1-es komponens kritériumai alapján).
- Nagyobb városokban található barnamezők.

Végső kedvezményezettek

- Városi, megyei, fővárosi és fővárosi kerületi önkormányzatok és intézményeik
- Központi költségvetési szervek és intézményeik
- Önkormányzatok és közhasznú jellegű tevékenységet végző, nem profitorientált gazdasági társaságok – amelyekben az önkormányzat többségi tulajdonnal rendelkezik – és az önkormányzat konzorciuma
- Közhasznú társaságok
- Alapítványok, közalapítványok, egyesületek, kamara, köztestületek, lakásszövetkezet, társasház, melyek önállóan nem pályázhatnak, csak a többi kedvezményezettel közösen
- Gazdasági társaságok, egyéni vállalkozók, melyek önállóan nem pályázhatnak, csak a többi kedvezményezettel közösen.
- Barnamezős területek tulajdonosainak konzorciuma vagy általuk létrehozott, vagy működtetett jogi személyiséggel rendelkező szervezete, kizárólag a kármentesítési tevékenység elvégzésére és ha a szennyező tevékenység folytatója nem ismert vagy jogutód nélkül megszűnt a 33/2000 (III.17.) kormányrendelet a felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról alapján.
- A fenti szervezetek konzorciumai

Célcsoportok

- Lakosság, vállalkozások és egyéb szervezetek az akcióterületen és a környező területeken.

Pénzügyi terv

	Euró (folyóáron)
<i>ERFA</i>	<i>69,499,815</i>
<i>Központi költségvetési forrás</i>	<i>13,899,964</i>
<i>Tervezett egyéb államháztartási forrás (helyi)</i>	<i>9,266,642</i>
<i>Tervezett magánforrás</i>	<i>-</i>
ÖSSZESEN	92,666,421

Horizontális témák

- Környezetvédelem

Minden támogatott projektnek meg kell felelnie a hatályos környezetvédelmi jogszabályoknak. Az intézkedésnek várhatóan lesznek környezeti hatásai. A pályázati kiírásban minden pályázóra érvényes környezetvédelmi feltételek kerülnek meghatározásra (pl. a rehabilitáció nem járhat a meglévő környezeti értékek károsodásával), illetve a pályázatok elbírálásánál előnyt élveznek azok a projektek, melyek környezeti szempontból kedvezőbb megoldásokat alkalmaznak és kihasználják az intézkedésben rejlő „környezeti lehetőségeket” (pl. területkímélő megoldások alkalmazása, anyag és energiatakarékos megoldások ösztönzése, környezetterhelés csökkentése, az intézkedés hozzájárulása a településkép megőrzéséhez és javításához, új épületek illeszkedése a városképbe, társadalmi részvétel erősítése, zöldfelületek fejlesztése, építészeti és kulturális értékek és hagyományok megőrzése, környezetbarát életmód lehetőségeinek ösztönzése és terjesztése).

- Esélyegyenlőség

Az intézkedés esélyegyenlőség orientáltságú, hiszen a település rehabilitációs akciók célterületei között kiemelten szerepelnek a leromlott városközpontok és alközpontok, valamint a szociális és munkaerőpiaci helyzetből hátrányos helyzetűek által lakott városrészek. Az intézkedés ezáltal jelentősen hozzájárul a jelentős részben hátrányos helyzetűek, köztük romák által lakott településrészek megújításához, és ezáltal életkörülményeik javításához.

A felújított, átalakított létesítményekben folyó non-profit, közösségi célú tevékenységeket mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni. Ennek megfelelően a beruházások során biztosítani kell az épületek akadálymentességét, amit közhasználatú építmények esetén a jogszabályok kötelező érvénnyel is előírnak. Az akadálymentesség szempontjai a Program végrehajtása során monitorozásra kerülnek. Az intézkedés a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség tekintetében semleges.

Az ex-ante értékelés összefoglaló megállapításai az intézkedésre vonatkozóan

Ez az intézkedés hozzájárul a városi területek társadalmi és gazdasági környezetének javításához. Emellett kedvező hatást gyakorol a természeti környezetre és segít az új gazdasági tevékenységek vonzásához fontos jobb adottságok kialakításában, és a városi területeken javítja az életminőséget. Az intézkedés hatásai tovább fokozhatók, ha azt más ROP és OP (GVOP és KIOP) programokkal integrálva, azokat kiegészítve alkalmazzák. Az intézkedés különösen kedvező eredményeket biztosíthat, ha a legrászorultabb régiókra

összpontosít, mivel ezeknek a régióknak új lendületet adhat és ott előmozdíthatja a lakosság jólétét.

Minden egyes komponensre egyértelmű intézkedés-specifikus kritériumokat határoznak meg. A támogatható városi területek kiválasztása olyan VÁROS vonatkozású kritériumokon alapul, amelyekre a Programkiegészítő Dokumentum átfogó, szakmai értékelő (benchmark) adatokat tartalmazó listát tartalmaz. A programidőszak rövidegére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.

Az intézkedés 1. sz. melléklete

Kiegészítő információ a 2.2.-es intézkedés 1. komponenséhez (város-rehabilitációs akciók)

A városi akcióterületek lehatárolásának módszertana, a pályázók által bemutatandó követelmények

A Programban települési önkormányzatok pályázhatnak, ugyanakkor a beavatkozás szintje a városnegyed/városszerkezeti egység, mert csak ezen a szinten folytatható le jól definiált, koncentrált rehabilitációs akció. A települési szint (város, kerület) túlságosan tág keret a rehabilitációra, és magában rejti azt a veszélyt, hogy az önkormányzatok nem csak a rehabilitáció speciális céljaira fordítják a támogatást, ugyanakkor az utca, lakóház szintje túlságosan alacsony, a befektetett összeg szétforgácsolódik.

A támogatásért bár települési (városi, kerületi) önkormányzatok pályáznak, ugyanakkor a pályázati feltételeknek nem a városoknak, hanem a területükön található, földrajzilag jól definiálható (körülhatárolható) területeknek, városrészeknek kell megfelelniük. Az, hogy önmagában a település szorult helyzetben van (Ózd, Salgótarján) még nem elegendő a sikeres pályázáshoz. Azok a városok is rendelkezhetnek ugyanis kiterjedt leromlott helyzetű városrészekkel, ahol a város egészére vonatkozóan kedvezőbbek a statisztikai mutatók (pl. Szeged, Debrecen, Győr). Az önkormányzatoknak konkrét adatok segítségével kell bizonyítaniuk a pályázott városrész „rászorultságát”. Ehhez a helyi (városrész szintű) állapot felmérésére és dokumentációjára van szükség, amelyet egy részletes „**kritérium-katalógus**” szerint kell elvégezni. Ezt a településfejlesztési akcióterv helyzetelemzés részében kell bemutatni.

Kritérium alatt a városnegyedek egy-egy markáns jellemvonását értjük. Egy kritérium egyszerre több indikátorral is jellemezhető, írható körül. Az **indikátorok** között vannak mennyiségi mutatók, pl. statisztikai adatok, önkormányzati nyilvántartásból származó adatok, terepi felmérésekből származtatható információk, és minőségi mutatók, pl. a helyi épített környezet minőségét, a társadalmi kirekesztés mértékét tükröző információk. Az indikátorok elérhetőségét az azok mérésére alkalmas forrás megjelölése segíti. Következő lépésként a rendelkezésre álló indikátorok segítségével elvégezhető a városnegyed **értékelése**, amelynek során megállapítható, hogy az adott városrész milyen állapotban van, mely területeken tapasztalható a legsúlyosabb probléma. A minősítés egy benchmarking rendszer alkalmazásával történik, miszerint egy országos szinten meghatározott értékhez viszonyítva kell az akcióterület helyzetét megállapítani.

A kritérium-katalógus segítségével a pályázók készítik a terület helyzetelemzését. Ezáltal biztosított annak bemutatása, hogy a támogatott városnegyed összetett városi problémákkal küszködik és gazdasági, társadalmi vagy környezetvédelmi szempontból problémás. A támogatható területeknek legalább három kritériumnak kell megfelelniük az előre meghatározott indikátorok segítségével.

Az alábbiakban kerülnek bemutatásra kritériumok megítélésére szolgáló indikátorok és az indikátorok megfelelőségét igazoló határértékek (benchmark).

I. Tartós munkanélküliség magas szintje

A magas és tartós munkanélküliség egy városnegyedben közvetlenül is hozzájárul a helyi lakosok társadalmi kirekesztettségéhez, a szegénység növekedéséhez. A tartós munkanélküliek jelentős szociális terhet jelentenek az önkormányzatok számára, emellett munkaerejük társadalmi haszna csekély. A kritérium teljesítéséhez az alábbi mutatók közül legalább egynek kell megfelelni:

- A regisztrált munkanélküliek aránya magas

Határérték: a regisztrált munkanélküliek aránya a településrészen meghaladja a 15%-ot.

Adatforrás: Munkaügyi Központ adatai

- A tartós (180 napon túl) munkanélküliek aránya

Határérték: a tartós (180 napon túl) munkanélküliek aránya a településrészen meghaladja az 5%-ot.

Adatforrás: Munkaügyi Központ adatai

- Jövedelempótló támogatásban részesülők aránya magas

Határérték: A jövedelempótló támogatásban részesülők száma a településrészen meghaladja a terület lakosságának 1%-át.

Adatforrás: helyi önkormányzat nyilvántartása

II. Alacsony gazdasági aktivitás

A népesség gazdasági aktivitása igen gyakran elmarad a kívánatos szinttől, amelyben részint a torz korösszetétel, az alacsony képzettségi szint és a munkahelyek egyoldalú kínálata játszhat szerepet. A kritérium teljesítéséhez az alábbi mutatók közül legalább egynek kell megfelelni:

- A gazdaságilag nem aktív népesség aránya magas

Határérték: A gazdaságilag nem aktív (inaktív+eltartott) népesség aránya a településrészen meghaladja a 60%-ot.

Adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás

- Az 1000 lakosra jutó önálló, egyéni vállalkozások száma alacsony

Határérték: Az 1000 lakosra jutó egyéni vállalkozások száma a településrészen nem éri el az 50-et.

Adatforrás: helyi önkormányzat nyilvántartása

- Ipari és építőipari foglalkozásúak aránya magas

Határérték: Az ipari és építőipari foglalkoztatottak aránya az összes foglalkoztatottakon belül a településrészen meghaladja a 30%-ot.

Adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás

III. Szegénység és kirekesztés magas szintje

A szegénység komplex fogalom, a jövedelemadó szintje mellett csak olyan közvetett indikátorokkal jellemezhető, mint a fajlagos személygépkocsi ellátottság, a szociális segélyre jogosultság, vagy a családonkénti eltartottak magas aránya. A legnagyobb fokú kirekesztettség a legszegényebb, rendszeres munkával és jövedelemmel nem rendelkező rétegeket érinti. A kritérium teljesítéséhez az alábbi mutatók közül legalább **kettőnek** kell megfelelni:

- A rendszeres szociális segélyben részesülők aránya magas

Határérték: Az 1000 lakosra jutó rendszeres szociális segélyben részesülők száma a településrészen meghaladja a 20 főt.

Adatforrás: helyi önkormányzat nyilvántartása

- A 100 lakosra jutó személygépkocsik száma alacsony

Határérték: A 100 lakosra jutó személygépkocsik száma a településrészen nem éri el a 20-at

Adatforrás: helyi önkormányzat nyilvántartása

- A 100 családra jutó eltartottak száma magas

Határérték: A 100 családra jutó eltartottak száma a településrészen meghaladja a 150-et.

Adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás

- A félkomfortos komfort nélküli és szükséglakások aránya magas

Határérték: Az alacsony komfortfokozatú (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakások) lakások aránya a lakásállományon belül a településrészen meghaladja a 30%-ot.

Adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás

IV. Nagyszámú nemzetiségi és kisebbségi csoportok, különösen romák

Magyarországon etnikai alapon csak a romák irányában tapasztalható társadalmi kirekesztés. A roma népességre jellemző a többségi társadalomhoz képest az alacsony aktivitási ráta, az alacsony képzettségi szint, az eltartottak magas aránya, a nagy laksűrűség. Mindez halmozottan hátrányos helyzetet jelent számukra a munkaerő- és lakáspiacon. A kritérium teljesítéséhez az alábbi mutatóknak kell megfelelni:

- A roma népesség aránya magas

Határérték: A roma népesség aránya a településrészen az össznépességen belül meghaladja a 10%-ot.

Adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás vagy a helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat hivatalos nyilatkozata.

V. Alacsony iskolázottság

A nem kielégítő iskolázottság gátat szab az aktív népesség elhelyezkedése elé a munkaerőpiacon, összességében alacsony jövedelmi szinttel, esetenként szegénységgel,

társadalmi kirekesztettséggel párosul. A kritérium teljesítéséhez az alábbi mutatók közül legalább egynek kell megfelelni:

- A 0-7 osztályos iskolai végzettséggel rendelkező személyek aránya a 15-x évesek körében magas

Határérték: Az általános iskolát be nem fejezettek aránya a 15 évesnél idősebb népesség körében meghaladja Budapesten a 10%-ot, vidéki városok településrészein a 15%-ot.

Adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás

- A felsőfokú végzettségűek aránya a 25-x évesek körében alacsony

Határérték: A felsőfokú végzettséggel (főiskolai, egyetemi diplomával) rendelkezők aránya a 25-x korúak körében nem éri el Budapesten a 15%-ot, vidéki városok településrészein a 10%-ot.

Adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás

VI. Magas kriminalitás és rossz közbiztonság

Ha egy városrészben túlságosan megnő és egy bizonyos szintet átlép a kriminalitás megindul a helyi lakosság és a helyi vállalkozások elvándorlása, a városrésztől kialakuló kép gyors ütemben romlik, s mindez további hanyatlást eredményez. Az üzleti szféra számára nagy jelentőséggel bír a biztonság. A kritérium teljesítéséhez az alábbi mutatóknak kell megfelelni:

- Az 1000 lakosra jutó bűncselekmények száma

Határérték: Az 1000 lakosra jutó éves bűncselekmények száma a településrészen meghaladja a 100-at (az elkövetés helye szerint)

Adatforrás: helyi rendőrkapitányság nyilvántartása.

VII. Erősen leromlott környezet

Lepusztult, sivár környezetről akkor beszélünk, ha egy városrészben az épített és a természeti környezett közötti egyensúly megbomlik, hiányoznak a szabadidő és az egészséges életmód számára nélkülözhetetlen zöld terek, ill. az épületállomány a végletekig elavult, elöregedett. A kritérium teljesítéséhez az alábbi mutatók közül legalább egynek kell megfelelni:

- A beépített területek aránya túlzottan magas

Határérték: a beépített területek aránya a településrészen meghaladja az összterület 50%-át. (Beépített terület alatt értjük a természetes talajfelszín megbolygató, az ökoszisztémába akadályt jelentő bármiféle művi felszín, függetlenül annak anyagától, így pl. aszfalt, beton, kavics, kő.)

Adatforrás: 1:4000 topográfiai térképen lemérhető.

- Az 1 főre jutó gondozott zöldterület aránya alacsony

Kritikus határérték: az 1 főre jutó gondozott zöldterület nagysága a településrészen nem éri el a 10 m²-t.

Adatforrás: A városrész népességszáma a KSH népszámlálásból, az összes zöldterület nagysága 1:4000 topográfiai térképen lemérhető¹⁰

- Az 1919 előtt épített lakóházak aránya magas

Kritikus határérték: Az 1919 előtt épített lakások aránya a településrészen a lakásállományon belül meghaladja az 50%-ot.

Adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás

- A paneles falazású lakóépületek aránya túlzottan magas

Csak paneles technológiával épült lakótelepek esetén alkalmazható.

Kritikus határérték: Az épületállomány 90%-a paneles falazású.

Adatforrás: terepi adatgyűjtés

- Barnamező (felhagyott vagy alulhasznosított ipari területek és katonai objektumok, például laktanyák) megléte a településrészen

Kritikus határérték: A településrészen van minimum 3 hektár területű barnamező.

Adatforrás: helyi önkormányzat nyilvántartása

VIII. Kedvezőtlen demográfiai helyzet

A városnegyedek lakosságának demográfiai összetétele szélsőségesen torzulhat. Erre elvileg két lehetőség kínálkozik, vagy az időskorú (60-x) vagy a gyermekkorú népesség aránya emelkedik meg túlzott mértékben. Mindkét esetben növekvő szociális feszültség, az ellátó rendszerre nehezedő egyre nagyobb nyomás az eredmény. Fontos, a helyi társadalom stabilitását, demográfiai egyensúlyát visszatükröző mutató a vándorlási egyenleg. Ha erőteljes az elvándorlás egy városnegyedből igen gyakran a kevésbé mobilis (idős, nagycsaládos, szegény) népesség marad hátra. A kritérium teljesítéséhez az alábbi mutatók közül legalább egynek kell megfelelni:

- A 60-x éves népesség aránya magas

Határérték: A 60-x évesek aránya az össznépességen belül meghaladja Budapesten a 30%-ot, vidéki városok településrészein a 25%-ot.

Adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás

- A 0-14 éves népesség aránya magas

Határérték: A 0-14 évesek aránya az össznépességen belül meghaladja Budapesten a 20%-ot, vidéki városok településrészein a 25%-ot.

Adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás

- Jelentős elvándorlás 1990 és 2001 között

Határérték: Az 1000 lakosra jutó elvándorlás a településrésztől (állandó és ideiglenes) 1990-2001 között meghaladja a 250 főt

Adatforrás: helyi önkormányzatok nyilvántartása

---

¹⁰ Esetleg a településrendezési tervek alapján megítélhető.

II.2.3 INTÉZKEDÉS: ÓVODAI ÉS ALAPFOKÚ NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSE

Beavatkozási terület kódszáma: 183

Célok

Az intézkedés célja, hogy az óvodai és alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastruktúrájának fejlesztésén keresztül csökkentse az oktatás minőségében meglévő különbségeket a hátrányos helyzetű kistérségekben, különös tekintettel azokra a településekre, amelyeken magas a hátrányos helyzetű csoportok és a roma származású lakosság aránya. Az infrastrukturális fejlesztéseknek az alábbi specifikus célokat kell szolgálniuk:

- Az oktatás minőségének és hatékonyságának növelése, valamint az informatikai technológiák elterjedésének támogatása az általános iskolákban;
- Az esélyegyenlőség biztosítása és az integrált nevelés-oktatás elősegítése;
- Az óvodai férőhelyek bővítése

Az intézkedés indoklása

Az oktatási rendszer infrastruktúrája területileg kiegyenlítetlen, erőteljes különbségeket mutat régióként, illetve településmérettől függően. A megfelelő óvodai és alapfokú nevelés-oktatáshoz való hozzáférés hiánya miatt tovább nő a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi kirekesztődésének veszélye, ami növeli a különbséget a fejlettebb és a kevésbé fejlett térségek között. Az intézmények közötti eredménykülönbségek rendkívül magasak és szoros összefüggésben vannak a települések típusával és a tanulók szociális helyzetével. Ráadásul, a hátrányos helyzetű kistérségekben és főleg azokon a településeken, ahol magas a roma népesség aránya nagyon kevés helyen működik óvoda. Az óvodai neveléshez való hozzáférés hiánya pedig növeli a későbbi iskolai kudarcok esélyeit, amit tükröz a hátrányos helyzetű gyerekek, különösen a romák magas lemorzsolódási aránya is.

A fentiek miatt az intézkedés célja az óvodai és alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastruktúrájának fejlesztése a hátrányos helyzetű kistérségekben és más olyan területeken – (főleg bizonyos, egyértelműen behatárolható városrészekben) - ahol magas a roma származású lakosság aránya. Az intézkedés támogatja meglévő óvodák felújítását vagy újak létrehozását (leginkább önkormányzatok tulajdonában lévő épületek átalakításával) a hátrányos helyzetű kistérségek azon településein, ahol még nem működnek hasonló intézmények.

Az intézkedés segítséget nyújt az intézmények átfogó infrastrukturális fejlesztéséhez, ami növeli az óvodai és általános iskolai nevelés-oktatás minőségét és hatékonyságát. Fontos, hogy mindenki számára megteremtsük az informatikai eszközökhöz és az ehhez kapcsolódó kompetenciákhoz való hozzáférés lehetőségét. Az egyenlőtlenségek csökkentése érdekében ezért az intézmények épületeinek és udvarainak általános felújítása mellett szükség van az informatikai infrastruktúra kiépítésére is. A fejlesztéseknek törekedniük kell az esélyegyenlőség biztosítására, az eszközök használatához való hozzáférés terén, megteremtve ezzel az integrált oktatás feltételeit.

Az általános iskolák meghatározó fontosságúak a helyi közösség számára is, hiszen különösen a kisebb településeken fontos szerepet játszanak a közösségi élet megszervezésében. Az általános iskolák infrastruktúrája többcélú hasznosításra is alkalmas, ezért szükséges olyan

épületek létrehozása, amelyek helyet tudnak biztosítani a szabadidő hasznos eltöltéséhez, sport és kulturális programok lebonyolításához. A felújított és kiépített létesítményeket hozzáférhetővé kell tenni a helyi közösség számára, különös tekintettel az informatikai eszközök használatára, melyek a tanítási időn kívüli, szélesebb körű teleház funkciókat is betölthetnek.

Mivel a programok célcsoportjai hátrányos helyzetű gyermekek és családjaik, akik többsége kisebb településeken él, az ésszerűséget, a költséghatékonyságot és az intézményi fenntarthatóságot is szem előtt kell tartani. Ezért a fejlesztések szükségességét kistérségi, több települést érintő viszonylatban érdemes vizsgálni, és a leginkább költség-hatékony megoldást kell kiválasztani. Ezért az intézkedés ösztönzi az olyan projektek megvalósítását, ahol az intézmények tevékenységük során együttműködést alakítanak ki, vagy több településnek biztosítják a nevelési-oktatási ellátást. Ilyen együttműködési formák lehetnek, amikor egy tanár több iskola pedagógiai munkájában vesz részt, egy intézmény több településen működik, egy fenntartó több épület fenntartásáért felel, vagy az általános iskolával nem rendelkező települések tanulóinak bejárását iskolabusz segíti.

Ahhoz, hogy az intézkedés elérje céljait, az infrastrukturális fejlesztések mellett az egyes intézményekben fontos a nevelési-oktatási tevékenység megújítása is, új oktatási programok bevezetése, illetve a pedagógusok továbbképzése által. Ezen intézkedések a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Programból lesznek finanszírozva.

Koherencia a többi Operatív Programmal

- Az intézkedés kiegészíti a HEFOP az oktatási rendszer fejlesztésére irányuló beavatkozásait. A HEFOP a bölcsődéknek (4.2 A társadalmi befogadást támogató szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése), középfokú oktatási intézményeknek, szakképző központoknak (4.1 Az oktatási és képzési infrastruktúra fejlesztése) nyújt támogatást, míg a ROP az óvodákat és általános iskolákat fejleszt.

Földrajzi beavatkozási terület

Kizárólag azon projektek jogosultak támogatásra, amelyek:

- hátrányos helyzetű kistérségben valósulnak meg, vagy
- olyan általános iskolák vagy óvodák fejlesztését célozzák, amelyekben a gyerekek több mint 50%-a részesül rendszeres gyermekvédelmi támogatásban

Támogatható tevékenységek

Óvodák és alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastruktúrájának fejlesztése:

- Az épületek átfogó felújítása, korszerűsítése
pl.: az épületek fizikai állagának javítása, műszaki színvonalának emelése; többfunkciós épületek, terek kialakítása; IKT (Információs és Kommunikációs Technológiák) komplex eszközrendszerének fogadására alkalmas intézményi környezet létrehozása;

Csak a fentiekkel együtt támogatható tevékenységek:

- szabadidős programok, foglalkozások lehetőségét biztosító épületek, terek építése, megújítása
- az intézmények udvarának felújítása
- a nevelés-oktatás tartalmi fejlesztéséhez szükséges eszközök, berendezések beszerzése
- a sajátos nevelési igényű gyerekek, diákok képzését biztosító speciális eszközök és berendezések beszerzése
- informatikai berendezések, eszközök (hardver, szoftver) beszerzése, csak iskoláknak
- az intézmények akadálymentesítése azért, hogy a létesítményekhez a speciális nevelési igényű tanulók is hozzáférjenek

A támogatás formája

Vissza nem térítendő támogatás

A támogatás feltételei

Támogatási arány:

- Összes támogatás / összes elszámolható költség aránya: 95%
- Önrész / összes elszámolható költség aránya: 5%
- SA aránya az összes közkiadás (EU + hazai) vonatkozásában: 80%

Intézkedés specifikus kiválasztási kritériumok:

A projekteknek meg kell felelniük a következő feltételeknek:

- Az óvodai férőhely-bővítést elősegítő beruházásokat olyan településeken kell kivitelezni, ahol azt a demográfiai mutatók indokolttá teszik
- A támogatott intézményeknek magas kapacitáskihasználtsággal kell működniük
- A támogatott intézményeknek költség-hatékonyan kell működniük
- A támogatott intézményeknek biztosítaniuk kell integrált nevelés-oktatás feltételeit

Előnyt élveznek azok a projektek, amelyek

- a HEFOP 2.1-es és 3.1-es intézkedések által támogatott fejlesztésekhez kapcsolódnak
- több intézmény együttműködésével valósulnak meg

Végső kedvezményezettek

- Óvodák
- Alapfokú nevelési-oktatási intézmények
- A fenti intézményeket fenntartó önkormányzatok és egyéb szervezetek (pl. egyházak, alapítványok)
- A fenti intézmények konzorciumai

Célcsoport

- Hátrányos helyzetű kistérségekben élő gyerekek, főleg romák
- Sajátos nevelési igényű tanulók

Pénzügyi terv

	Euró (folyóáron)
<i>ERFA</i>	40.446,777
<i>Központi költségvetési forrás</i>	7,583,771
<i>Tervezett egyéb államháztartási forrás (helyi)</i>	2,527,924
<i>Tervezett magánforrás</i>	-
ÖSSZESEN	50,558,472

Horizontális témák

- Környezetvédelem

Minden támogatott projektnek meg kell felelnie a hatályos környezetvédelmi jogszabályoknak. Az intézkedés várható környezetre való hatása nem kiemelt fontosságú, de a fejlesztések értékelésénél előnyt fognak élvezni azok a megoldások, melyek anyag-és energiatakarékos eljárásokat alkalmaznak.

- Esélyegyenlőség

Az intézkedés egyenlő esélyeket teremt azáltal, hogy támogatja azon iskolák infrastrukturális fejlesztését, ahol nagy számban tanulnak roma származású gyerekek. Az intézkedés a roma származású családok lehetőségeit is bővíti azáltal, hogy növeli az óvodák befogadóképességét azokon a területeken, ahol a roma gyerekeknek semmilyen vagy csak korlátozott lehetőségük van az óvodai nevelés igénybevételére. A támogatott intézményekben tanuló roma származású gyerekek aránya monitorozásra kerül.

Az intézkedés a sajátos nevelési igényű gyerekeket is segíti azáltal, hogy támogatja azokat az infrastrukturális fejlesztéseket, amelyek akadálymentes környezetet, valamint egyenlő hozzáférési lehetőségeket teremtenek a nevelés-oktatás különböző szolgáltatásaihoz a fogyatékkal élők számára. Az intézkedés hozzájárul továbbá az esélyegyenlőség megvalósulásához a sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató intézmények infrastrukturális fejlesztésén keresztül.

Az intézkedés céljai között nem meghatározó a férfiak és nők esélyegyenlősége.

Az ex-ante értékelés összefoglaló megállapításai az intézkedésre vonatkozóan:

Az intézkedésben javasolt tevékenységek elősegítik a hátrányos helyzetű kistérségek és hátrányos helyzetű népességcsoportok (különösen a roma lakosság) helyzetének javulását. A megvalósítás során ezen célterületek és célcsoportok érdekeit következetesen figyelembe kell venni.

Bár a „demográfiai trendeket” konkrétan is meg lehetne fogalmazni, a javasolt választási kritériumok elfogadhatóak. A programidőszak rövidegére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.

II.3 PRIORITÁS: A HUMÁNERŐFORRÁS-FEJLESZTÉS REGIONÁLIS DIMENZIÓJÁNAK ERŐSÍTÉSE

II.3.1 INTÉZKEDÉS: A HELYI KÖZIGAZGATÁS ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KAPACITÁSÉPÍTÉSE

Beavatkozási terület kódszáma:

24 A munkaerő rugalmassága, vállalkozói tevékenység, innováció, informatika és kommunikációs technológiák (személyek, vállalkozások)

Célok

- A helyi közigazgatás és a területfejlesztés intézményi rendszerének kapacitásépítése különös tekintettel a Strukturális Alapok lehívásához szükséges ismeretekre
- A helyi közigazgatás és a civil szervezetek közötti együttműködés elősegítése

Az intézkedés indoklása

A Strukturális Alapok fogadása és a közigazgatás működési hatékonyságának növelése jelentős kihívás a magyar közigazgatási rendszer számára, ezért a kormány által indított IDEA (Integráció, Decentralizáció, Európai Unió, Autónomia) program fő célja a közigazgatás átfogó modernizálásának megalapozása és a szükséges irányvonalak lefektetése. A program által kitűzött célok között szerepel a különböző közigazgatási szintekhez delegált feladatok újragondolása, valamint a helyi, kistérségi és regionális szintű közigazgatás kapacitásának megerősítése is. A IDEA program eredményei alapján megfogalmazott reform javaslatok olyan többszintű közigazgatási modellhez kívánják közelíteni a magyar közigazgatási rendszert, amelyben erős szerephez jut a regionális szint és jelentősen javul a helyi önkormányzatok működésének hatékonysága.

A reformok kiemelkedő fontosságúak a regionális fejlesztés számára, hiszen a Strukturális Alapok által támogatott kezdeményezések akkor lehetnek a legeredményesebbek, ha integrált megközelítést tükröznek és a fejlesztések kistérségi vagy regionális szinten kerülnek koordinálásra. Ennek megfelelően az intézményrendszert is jelentős átalakításnak kell alávetni. A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény módosításával összhangban meg kell erősíteni a regionális és kistérségi szinteket, illetve a Regionális Fejlesztési Ügynökségek a Strukturális Alapok felhasználásához kötődő kapacitásait. Továbbá 2004-től kistérségi ügynökség jellegű irodák kerülnek felállításra, melyek feladatai közé tartoznak a kistérségi szintű stratégiai dokumentumok tervezése, projektek generálása és fejlesztése, partnerségen alapuló kistérségi programok kidolgozása és végrehajtása.

A civil szervezetek kulcsszerepet játszanak a települések fejlesztésében, jó eredményt tudnak elérni olyan szociális, egészségügyi és környezetvédelemmel kapcsolatos területeken, amelyeket a kormányzati szektor tevékenységei nem fednek le teljes mértékben. Ugyanakkor a civil szféra humán és pénzügyi erőforrásainak elégtelensége, valamint a helyi

közigazgatással való együttműködés alacsony foka a nemzeti és Európai Uniós támogatások felhasználásának szűk keresztmetszetét képezik. A fejlesztéspolitika sikerének és az Európai Uniós alapok hatékony lehívásának biztosítása érdekében elő kell segíteni a köz- és a civil szféra közötti együttműködést.

Az intézkedés ennek megfelelően támogatást nyújt a közigazgatás, valamint a területfejlesztés intézményrendszerének, a település és területfejlesztésben érintett szervezetek kapacitásépítéséhez. Az intézkedés támogatja továbbá a civil szervezetek képzését és a helyi szereplők közötti együttműködések ösztönzését.

Az intézkedés első komponense támogatást nyújt a helyi közigazgatásban dolgozó köztisztviselők továbbképzéséhez. A képzési programok számos területet ölelnek fel, köztük a Strukturális Alapok felhasználásához valamint a helyi önkormányzatok hatékony működéséhez elengedhetetlenül fontos egyéb témákat. A képzési programokhoz szükséges tananyagok megfelelő mennyiségének és minőségének biztosítása érdekében, az intézkedés támogatást nyújt a hiányzó képzési tantervek, illetve tananyagok kidolgozásához valamint a potenciális oktatók képzéséhez. A támogatott képzéseket a kapacitásépítéshez kapcsolódó további tevékenységek egészítik ki, tanulmányok készítése és a helyi önkormányzatok képzéshez kapcsolódó kisebb mértékű informatikai beszerzései. A komponens a Megyei Közigazgatási Hivatalok, mint végső kedvezményezettek koordinációjával kerül lebonyolításra, a képzésben részt vevők kiválasztása is a Megyei Közigazgatási Hivatalok feladata.

Az intézkedés második komponense a helyi szereplők széles körének (területfejlesztés intézményrendszere, a helyi önkormányzatok által fenntartott intézmények vezető beosztású alkalmazottai, az önkormányzatok választott képviselői, kisebbségi önkormányzatok képviselői, civil szervezetek munkatársai stb.) számára nyújt képzési támogatást. A támogatásban részesülő személyek a képzések széles skálájából választhatnak, amely a célcsoport igényeitől függően egyaránt lehet néhány napos tanfolyam, de felsőfokú szakképesítést nyújtó képzés is. A képzések között kiemelten szerepelnek a Strukturális Alapok felhasználásához, a közszféra működéséhez, illetve a projekt-menedzsmenthez kapcsolódó ismeretek elsajátítására vonatkozó programok. Az intézkedés végrehajtása során biztosítani kell, hogy az egyes célcsoportok támogatáshoz való hozzáférése, valamint a képzések szakmai összetétele kiegyensúlyozott legyen. A képzések koordinációját végső kedvezményezettként a VÁTI Kht. végzi, a képzésben részt vevők kiválasztása is – a Regionális Fejlesztési Ügynökségek javaslata alapján – a VÁTI feladata.

Az intézkedés harmadik komponense a területfejlesztésben érdekelt intézmények közötti együttműködésének elősegítésére irányul. Az intézkedés elsősorban partnerség-építő képzési programok lebonyolításához nyújt támogatást, amelyek végső kedvezményezettként a Regionális Fejlesztési Ügynökségek koordinációjával valósulnak meg. A képzések célja, hogy létre jöjjenek olyan kísérleti együttműködési modellek, hálózatok, partnerségen alapuló regionális és kistérségi fejlesztési koncepciók és programok, amelyek javítják a helyi fejlesztéspolitika hatékonyságát és erős szemléletformáló hatást fejtenek ki. A képzések módszertanát tekintve előnyben részesülnek olyan programok, amelyek gyakorlati jellegűek, workshop formájában valósulnak meg, valamint az oktatási tevékenységet szakértői mentorálás egészíti ki.

Koherencia a ROP többi intézkedésével

- Az intézkedés erősíti a helyi közigazgatás és a civil szervezetek kapacitásait, ezáltal javítja a felszívó képességet a teljes Operatív Programra tekintetében.

Koherencia a többi Operatív Programmal

- A helyi közigazgatás kapacitásának kiépítése kapcsolódik azon fejlesztéseket, amelyekkel a *GVOP* az elektronikus irányítás és az informatikai fejlesztések közigazgatásban történő megvalósítását célozzák (*4.3 Az e-közigazgatás fejlesztése*).

Földrajzi beavatkozási terület

A beavatkozások Magyarország teljes területét lefedik.

Támogatható tevékenységek

1. Komponens: A közigazgatás korszerűsítése és kapacitásépítése képzési programok, tanácsadás és infrastrukturális fejlesztések révén

- Képzési programok lebonyolítása az alábbi területeken¹¹:
  - A Strukturális Alapok, valamint a Kohéziós Alap forrásainak felhasználását célzó projektek tervezéséhez, végrehajtásához kapcsolódó ismeretek fejlesztése (pl. projekt-tervezés és fejlesztés);
  - Esélyegyenlőség és fenntartható fejlődés témákhoz kapcsolódó képzések;
  - Szervezetkorszerűsítéshez, a közszolgáltatások hatékonyabb ellátásához, minőségbiztosítási rendszerek, valamint környezetirányítási rendszerek (EMAS, ISO14000) bevezetéséhez kapcsolódó képzések;
  - Az információs és kommunikációs technológiák használatához, és az e-önkormányzathoz kapcsolódó képzések, valamint kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések;
  - Idegen nyelvi képzések;
  - Vezetési és menedzsment ismeretek oktatása;
  - Vagyongazdálkodási ismeretek oktatása;
  - Korrupciómentes és etikus közigazgatás működésének elősegítését célzó képzések;
  - Jogharmonizációhoz kapcsolódó feladatok ellátását elősegítő képzések;
  - A közigazgatási rendszer működésével kapcsolatos képzések;
  - Hátrányos megkülönböztetés felismerésére és kezelésére vonatkozó képzések;
  - Közbeszerzési ismeretek elsajátítását és alkalmazását célzó képzések
- Hiányzó tantervek és tananyagok kidolgozása, a meglévők továbbfejlesztése az egyes komponensekben meghatározott és a jelen intézkedés keretén belül végrehajtott képzési programok számára, a képzési szükségleteknek és a célcsoportoknak megfelelően
- Az intézkedés keretében kidolgozott tananyagok alapján a potenciális oktatók kiképzése
- Tanulmányok készítése

---

¹¹ A lista indikatív jellegű.

2. Komponens: A területfejlesztésben érintett intézmények valamint a civil szereplők kapacitásépítése

- Képzések lebonyolítása az alábbi területeken¹²:
  - A Strukturális Alapok, valamint a Kohéziós Alap forrásainak felhasználását célzó projektek tervezéséhez, végrehajtásához kapcsolódó ismeretek fejlesztése (pl. projekt-tervezés és fejlesztés);
  - stratégiai tervezés;
  - fenntartható fejlődés;
  - esélyegyenlőségek;
  - általános menedzsment;
  - közigazgatás, közszféra működése;
  - Európai Unió ismeretek;
  - közszolgáltatások átvállalásához szükséges ismeretek;
  - projekt-előkészítés, -fejlesztés, -megvalósítás;
  - pénzügyi menedzsment;
  - források rendelkezésre állásának biztosítása;
  - kommunikációs és információs rendszerek irányítása;
  - diverzitás és anti-dizkrimináció.

3. Komponens: Regionális és kistérségi szintű együttműködések ösztönzése

- Partnerség-építő és kommunikációs tréningek lebonyolítása;
- Kistérségi és regionális szintű együttműködési-partnerségi hálózatok kiépítését célzó képzések, workshop-ok szervezése;
- Regionális és kistérségi szintű, minta-jellegű együttműködési modellek kialakítását célzó képzések lebonyolítása;
- Széleskörű partnerségre épülő, integrált projektek kialakítására irányuló képzési programok lebonyolítása

A támogatás formája

Vissza nem térítendő támogatás.

A támogatás feltételei

Támogatási arány:

- Összes támogatás / összes elszámolható költség aránya: 100%
- Önrész / összes elszámolható költség aránya: 0%
- SA aránya az összes közkiadás (EU + hazai): vonatkozásában 74,86%

---

¹² A lista indikatív jellegű.

A komponensek közötti indikatív forrásmegosztás:

1. komponens: 50%
2. komponens: 30%
3. komponens: 20%

Intézkedés-specifikus kiválasztási kritériumok

Az intézkedés végrehajtása komponensenként eltérő módon, speciális eljárásrendeknek megfelelően történik.

Végső kedvezményezettek

1. komponens:

- Megyei Közigazgatási Hivatalok
- Fővárosi Közigazgatási Hivatal

2. komponens:

- VÁTI Kht.

3. komponens:

- Regionális Fejlesztési Ügynökségek
- Balaton Integrációs Kht.

Célcsoport

1. komponens:

- Önkormányzati köztisztviselők

2. komponens:

- Kisebbségi Önkormányzatok képviselői
- Kistérségi ügynökségek alkalmazottai, kistérségi menedzserek, falugazdászok, vidékfejlesztési menedzserek, kistérségi megbízottak
- Megyei Területfejlesztési Ügynökségek munkatársai
- Regionális Fejlesztési Ügynökségek munkatársai
- Civil szervezetek munkatársai
- Önkormányzatok választott testületeinek tagjai
- Önkormányzati intézmények vezető beosztású alkalmazottai
- Terület- és településfejlesztéssel foglalkozó önkormányzati tulajdonú közhasznú társaságok alkalmazottai
- Kereskedelmi és Iparkamarák alkalmazottai
- Vállalkozásfejlesztési alapítványok munkatársai

3. komponens:

- Valamennyi helyi/regionális szereplő, megyei és kistérségi területfejlesztési ügynökségek, non-profit szervezetek, vállalkozások és a helyi önkormányzatok alkalmazottai vagy képviselői, akik a kialakított együttműködések potenciális résztvevői

Pénzügyi terv

	<i>Euró (folyóáron)</i>
<i>ESZA</i>	<i>21,550,331</i>
<i>Központi költségvetési forrás</i>	<i>5,387,584</i>
<i>Tervezett egyéb államháztartási forrás (helyi)</i>	<i>-</i>
<i>Tervezett magánforrás</i>	<i>-</i>
<i>ÖSSZESEN</i>	<i>26,937,915</i>

Horizontális témák

- Környezetvédelem

A non-profit szervezetek kapacitásépítése erősíti a helyi szintet, és a társadalmi részvétel mozdítja elő. A fenntartható fejlődés, valamint a környezetirányítási rendszer (EMAS, ISO14000) képzések elősegítik a környezeti információk terjesztését és a környezeti tudatosság erősödését, javítva ezzel a helyi környezetvédelem háttérét, valamint a települési önkormányzat környezetvédelmi teljesítményét. A projektek megvalósításakor monitorozásra kerül a fenntartható fejlődés, valamint a környezetirányítási rendszerekre vonatkozó képzésben részt vettek száma.

- Esélyegyenlőség

Az intézkedés egyértelműen az esélyegyenlőség szellemében született, a társadalmi diszkrimináció megszüntetését és az esélyegyenlőség megteremtését célzó képzési programokat tartalmaz. Továbbá támogatja és figyelemmel kíséri a nők képzési programokban történő, megfelelő arányú részvételét.

Az 2. komponens egyik célcsoportja a kisebbségi, többek között a roma kisebbségi önkormányzatok képviselői. A komponens a végrehajtás során ösztönzi a romák különböző képzésekben történő részvételét. Ez leginkább olyan típusú képzésekre vonatkozik, melyek javítják a roma szervezetek projektfejlesztő kapacitását, ezzel is hozzájárulva a roma kisebbség helyzetének javítását célzó projektek hatékony előkészítéséhez és lebonyolításához.

Az intézkedés továbbá támogatja és figyelemmel kíséri a megváltozott munkaképességűeket képviselő szervezetek minél szélesebb körű részvételét a képzési programokban, ezzel is hozzájárulva a megváltozott munkaképességűek helyzetének javítását célzó projektek hatékony előkészítéséhez és lebonyolításához.

Az intézkedés megvalósítását illetően a programok helyét és idejét lehetőség szerint úgy kell kiválasztani, hogy a képzési lehetőségek mindenki számára elérhetőek legyenek, különös tekintettel a fogyatékkal élőkre (pl. a képzés helye mozgáskorlátozottak számára is elérhető legyen).

Az ex-ante értékelés összefoglaló megállapításai az intézkedésre vonatkozóan

Az intézkedés céljai egyértelműek és jól érthetőek. A ROP megvalósítására rendelkezésre álló idő rövidege miatt a megvalósítást igen intenzíven meg kell kezdeni. Célszerű azokra a témákra összpontosítani, amelyek a rendelkezésre álló alapok megfelelő abszorpciójához a legfontosabbak. Mivel a magyarországi régiók között a közigazgatási kapacitás jelentős eltéréseket mutat, kívánatos, hogy az intézkedés keretében végzendő tevékenységeket fontosság szempontjából területileg besorolják.

A javasolt tevékenységek általános jellegére való tekintettel nem határoztak meg konkrét kiválasztási kritériumokat. Mindazonáltal bizonyos mértékig célszerű elsőbbséget biztosítani azoknak a régióknak, ahol abszorpciós nehézségek várhatók. A programidőszak rövidegére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.

II.3.2 INTÉZKEDÉS: A HELYI FOGLALKOZTATÁSI KEZDEMÉNYEZÉSEK TÁMOGATÁSA

Beavatkozási terület kódszáma:

22 Szociális beilleszkedés

Célok

- A foglalkoztatást elősegítő helyi fejlesztések összehangolása, helyi foglalkoztatási stratégiák kialakítása
- Az aktív korú nem foglalkoztatott személyek munkaerőpiaci reintegrációjának elősegítése új munkahelyek teremtésével a harmadik szektorban (szociális gazdaság)

Az intézkedés indoklása

A harmadik szektor és a szociális gazdaság új foglalkoztatási lehetőségei jelentős mértékben hozzájárulhatnak a munka világából kiszorult emberek munkaerőpiaci reintegrációjához. Az intézkedés keretében a harmadik szektor alatt a háztartások és magánszemélyek számára elérhető helyi szolgáltatások piaccá szervezése értendő. A harmadik szektor olyan szervezeteket foglal magában, amelyek non-profit alapon működnek, közösségi célt szolgálnak, és a köz- vagy magánszféra által kielégítetlenül hagyott szükségletekre reagálnak. A harmadik szektor többféle módon is hozzájárul a helyi fejlődéshez és a szociális kohézió erősödéséhez. Egyrészt új munkahelyeket teremt, ami különösen fontos azon hátrányos helyzetű térségekben, amelyekre alacsony szintű gazdasági aktivitás és magas munkanélküliség jellemző. Másrészt hozzájárul azon csoportok munkaerőpiaci reintegrációjához, akiket a hagyományos aktív munkaerőpiaci eszközök nehezen érnek el (pl. tartós munkanélküliek). E munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztathatósága, munkaerőpiaci kilátásai, a harmadik szektorban való foglalkoztatásuk révén jelentősen javulnak. Ugyanakkor a harmadik szektor hosszú távú foglalkoztatási lehetőségeket biztosít azok számára, akik még hosszabb távon sem tudnak a hagyományos munkaerőpiac résztvevőivé válni. Végül, a helyi szolgáltatások javítják a helyi közösségek életminőségét és elősegítik a helyi fejlődést. A szociális gazdaság a harmadik szektorhoz hasonló fogalom, de olyan vállalkozásokat is magában foglal, amelyek tágabb értelemben vett szociális küldetést teljesítenek.

Az intézkedés a harmadik szektorban és a szociális gazdaságban olyan projekteket támogat, amelyekben a foglalkoztatást képzési program és igény szerint egyéb támogató szolgáltatások egészítik ki a résztvevők foglalkoztathatóságának javítása érdekében. A projektek számos területen megvalósulhatnak, például:

- **Személyi/szociális szolgáltatások területén tartós munkavégzési lehetőséget biztosítanak**
  - **szociális célú szolgáltatások:** otthoni segítség, gyermekfelügyelet, céltaxi járatok üzemeltetése étkeztetés; családsegítés; nappali ellátás idősek, fogyatékkal élők, pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek részére

- **gyermekjóléti** szolgáltatás és szolgálat; családi napközi; helyettes szülői hálózat; gyermekek átmeneti otthona;
- **a háztartási munkák**, háztartásvezetés, kertgondozás, gyermekfelügyelet, tanulási nehézségekkel küzdő fiatalok korrepetálása, problémás fiatalok szabadidő és sport tevékenységének szervezése, főzött étel és vásárolt áruk házhozszállítása, egyéb alkalmi segítségnyújtás stb.
- **a falugondnoki és/vagy tanyagondnoki** szolgáltatás
- **Helyi információszolgáltatás**, és a helyi **oktatás** területén segítik az állam és az önkormányzatok alap-, szak-, illetve önként vállalt feladatainak ellátását költségvetési szektoron kívüli foglalkoztatás bővítéssel; pl. felzárkóztatás, folyóirat, teleház;
- **Szabadidős és kulturális programok** szervezése - helyi kulturális (közösségi) igények és szükségletek kielégítésének segítése non-profit vállalkozási formában – mozi üzemeltetés, filmklub, produkciók elkészítése, hagyományőrzés;
- **Környezetvédelem, környezet gondozása** – pl. szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás, őshonos növényzet visszatelepítése és gondozása, természetvédelmi területek gondozása, alternatív energiahasznosítás stb. pl.: elöregedett épületek felújítása, komfortosítása; kertgondozás; közterület karbantartás, csatornázás, csatornatisztítás; energia-megtakarító eljárások elterjesztése különösen a háztartások körében; temetők helyreállítása, gondozása, stb.;
- **Termék előállítás** - a program megvalósítása során termékek előállítása, élelmiszer feldolgozás, termékfejlesztés

Az intézkedés elsősorban olyan projekteket támogat, amelyek az aktív korú nem foglalkoztatottak foglalkoztatását célozzák, különösen pedig a következő csoportokat: tartós munkanélküliek, nők, megváltozott munkaképességű és fogyatékkal élő emberek, romák, hajléktalanok, rendszeres szociális segélyben részesülők, gyermeküket egyedül nevelők, alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, gyermekvédelmi intézményekben felnőtt fiatalok, börtönből szabadulók, szenvedélybetegek.

Az intézkedés ösztönzi az olyan projektek megvalósulását, ahol a non-profit szervezetek egyes feladatokat átvállalnak az önkormányzatoktól, ezáltal erősítve az önkormányzati és civil szféra közötti együttműködést, úgy, hogy mindezt összekapcsolják a munkaerőpiacról kiszorult emberek foglalkoztatásával. Az intézkedésnek nem célja az önkormányzatok közmunkaprogramjainak támogatása.

Az intézkedés ösztönzi továbbá olyan projektek megvalósulását is, amelyek elősegítik a Roma származású családokban nevelkedő gyermekek nappali ellátásokhoz és a szabadidős tevékenységekhez való hozzáférését. Ezeknek a szolgáltatásoknak az önkormányzat által nyújtott ellátási formákat és tevékenységeket kiegészítve, ám azzal szorosan összehangolva, valamint integrált (tehát nem szegregáló) módon kell megvalósulniuk.

A projektek hosszú távú fenntarthatóságának, a helyi szintű akciók összehangoltságának megteremtése, valamint a szinergia erősítése érdekében az intézkedés támogatást nyújt integrált helyi foglalkoztatási stratégiák, foglalkoztatási paktumok kidolgozásához, valamint a helyi fejlesztésben és foglalkoztatásban érintett regionális és helyi szerepvállalók közötti együttműködési hálózatok kialakításához.

A szociális gazdaságban tevékenykedő civil szervezetek, illetve az általuk létrehozott konzorciumok kapacitásainak megerősítéséhez szükséges a szervezetek munkatársainak képzése és készségeinek fejlesztése, valamint a szervezetek közötti együttműködés erősítése.

A szociális gazdaság erősítéséhez, a támogatási programok sikeres végrehajtásához és eredményességéhez rendkívül fontos megfelelő felkészítést, és folyamatos szakmai és módszertani támogatást nyújtani. Ezért szükséges a helyi foglalkoztatási kezdeményezések területén jártas szakértői bázis kialakítása, különös tekintettel a harmadik szektorban és a szociális gazdaságban megvalósuló projektek előkészítésére és menedzselésére.

Ezen kívül támogatni szükséges a kísérleti projektek kidolgozását, a projektek menedzselését és a legjobb tapasztalatok (best practice) elterjesztését célzó tanácsadó szolgáltatások kialakítását, továbbfejlesztését. A foglalkoztatási és szociális szolgáltatások fejlesztése érdekében ki kell alakítani a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatását és/vagy képzését segítő non-profit szervezetek minőségirányítási rendszerét.

Koherencia a ROP többi intézkedésével

- Az intézkedés erősíti a 2.2 Városi területek rehabilitációja intézkedés hatását azáltal, hogy előnyben részesíti a településfejlesztési akciók által célzott területeken megvalósuló projekteket. A két akció együtt egy komplex, integrált megközelítést eredményez, amelyben a fizikai rehabilitációt, társadalmi megújulás kíséri.

Koherencia a többi Operatív Programmal

- Az intézkedés kiegészíti a HEFOP 2.3. A hátrányos helyzetű emberek, köztük a romák foglalkoztathatóságának javítása című intézkedését. Míg a ROP a célcsoport harmadik szektorban és a szociális gazdaságban történő foglalkoztatására irányul, a HEFOP a hátrányos helyzetű emberek képzésére helyezi a hangsúlyt, az elsődleges munkaerőpiacba történő visszavezetésük céljából.

Földrajzi beavatkozási területek

Magyarország teljes területén megvalósuló projektek támogatásra jogosultak. Az 1. komponens esetében előnyben részesülnek azok a projektek, amelyek hátrányos helyzetű kistérségekben valósulnak meg, vagy pedig olyan területeken, amelyeken a 2.2. Városi területek rehabilitációja, illetve 2.3. Alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése intézkedések keretében támogatott projektek valósulnak meg.

Támogatható tevékenységek

1. Komponens: A foglalkoztatást elősegítő tevékenységek helyi koordinációjának elősegítése

- Helyi/kistérségi/regionális foglalkoztatási stratégiák kialakítása, foglalkoztatási megállapodások létrehozása a helyi/kistérségi/regionális gazdaságfejlesztési stratégiai tervekhez illeszkedve
- A helyi foglalkoztatási kezdemények ösztönzését és összehangolását célzó helyi/kistérségi/regionális szintű együttműködési hálózatok kialakítása, és működési feltételeinek megteremtése

2. Komponens: Non-profit foglalkoztatási projektek megvalósítása a szociális gazdaságban

A foglalkoztatás új forrásainak fejlesztése komplex, több elemű, célcsoportok szükségleteinek megfelelő foglalkoztatási projektek megvalósítása által a harmadik szektorban és a szociális gazdaságban:

- oktatás, szak- és betanítóképzés, ismeret-felújítás;
- a programban résztvevő munkavállalók foglalkoztatása, beleértve a rehabilitációt;
- tanácsadási tevékenység és a programban résztvevők foglalkoztathatóságának javítását célzó egyéb szolgáltatások;
- olyan kiegészítő szolgáltatások biztosítása – beleértve az eltartott családtagokat is – amely a kedvezményezett munkában való bent maradását segítik;
- a foglalkoztatási program számára szükséges infrastrukturális háttér megteremtése, eszközök, berendezések beszerzése;
- a program sikeres megvalósításához szükséges szolgáltatások igénybevétele pl. az alábbi területeken:
  - a foglalkoztatási projekt során előállított termékekhez kapcsolódó marketing tevékenység
  - szakmai és menedzsment tanácsadás

3. Komponens: A helyi foglalkoztatási kezdeményezések hosszú távú fenntarthatóságához szükséges szakmai kapacitások kiépítése és megerősítése

- A helyi foglalkoztatási projektek irányítását végző szakemberek, projektgazdák képzése;
- A helyi foglalkoztatási projektek számára szakmai segítséget nyújtó szakemberek továbbképzése;
- Szakmai és menedzsment tanácsadás a helyi foglalkoztatási projektek sikeres megvalósításának elősegítése érdekében;
- Minőségfejlesztési – irányítási rendszerek bevezetését elősegítő tanácsadói-képzési szolgáltatások nyújtása a szociális gazdaságban tevékenykedő civil szervezetek számára;
- Legjobb tapasztalatok (best practice) elterjesztése, tájékoztatás és publicitás biztosítása kiadványok készítése és rendezvények szervezése által.

A támogatás formája

Vissza nem térítendő támogatás

A támogatás feltételei

Támogatási arány:

- Összes támogatás / összes elszámolható költség aránya: 100%
- Önrész / összes elszámolható költség aránya: 0%
- SA aránya az összes közkiadás (EU + hazai) vonatkozásában: 80%

A komponensek közötti indikatív forrásmegosztás:

1. komponens: 20%
2. komponens: 65%
3. komponens: 15%

Intézkedés-specifikus kiválasztási kritériumok

1. komponens:

A projekteknek az alábbi feltételeknek kell megfelelniük:

- A projekteknek stratégiai megközelítést kell tükrözniük, és összhangban kell lenniük a nemzeti foglalkoztatáspolitikai prioritásokkal
- A projekteknek egyértelműen tükrözniük kell a területi megközelítést
- A projekteknek a különböző helyi/kistérségi/regionális szereplők partnerségén kell alapulniuk
- A pályázó szervezet együttműködik a helyi vállalkozásokkal, munkaadói- és munkavállalói szervezetekkel

2. komponens:

A projekteknek az alábbi feltételeknek kell megfelelniük:

- Amennyiben a pályázó önkormányzat, kötelező partnerként non-profit szervezetet be kell vonnia partnerként
- A foglalkoztatást a foglalkoztató szervezet minimum 12 hónapon át biztosítja
- A megvalósuló projekteknek a helyi szükségleteken kell alapulnia

Előnyt élveznek azok a projektek, amelyek

- hátrányos kistérségekben vagy a négy elmaradottabb régióban valósulnak meg
- nagyobb számban alkalmaznak az intézkedés hátrányos helyzetű célcsoportjába tartozókat
- olyan területeken valósulnak meg, amelyeket a 2.2 és 2.3.intézkedések keretében megvalósuló projektek is céloznak
- civil szervezet nyújt be, és pályázóként helyi önkormányzatot is bevon a projekt megvalósításába
- a helyi/kistérségi/regionális foglalkoztatási stratégiához, foglalkoztatási megállapodáshoz illeszkednek
- a foglalkoztató szervezet vállalja a projekten kívüli tovább foglalkoztatást.

Végső kedvezményezettek

1. komponens:

Pályázó szervezetek:

- Alapítványok, közalapítványok, közhasznú társaságok, egyesületek és egyéb non-profit szervezetek
- Önkormányzatok és önkormányzati társulások
- Megyei Munkaügyi Központok
- Kereskedelmi és Ipar Kamarák
- Munkaadói és munkavállalói szervezetek
- Regionális Munkaerő Fejlesztő és Képző Központok

2. komponens:

Pályázó szervezetek:

- Önkormányzatok és intézményei
- Önkormányzati társulások
- Alapítványok, közalapítványok, közhasznú társaságok, egyesületek és egyéb non-profit szervezetek
- Egyházak és intézményeik
- Kistérségi Fejlesztési Tanácsok
- A fenti szervezetek konzorciumai

Partner szervezetek:

- Pályázó szervezetek
- Megyei Munkaügyi Központok
- Kereskedelmi és Iparkamarák
- Kis- és középvállalkozások

3. komponens:

- Országos Foglalkoztatási Közalapítvány

Célcsoport

1. komponens:

A helyi fejlesztésekben érintett regionális szereplők

2. komponens:

- Aktív korú nem foglalkoztatottak, különös tekintettel a következő csoportokra: tartós munkanélküliek, nők, megváltozott munkaképességű és fogyatékkal élő emberek, romák, hajléktalanok, rendszeres szociális segélyben részesülők, gyermeküket egyedül

nevelők, alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, gyermekvédelmi intézményekben felnőtt fiatalok, börtönből szabadulók, szenvedélybetegek

3. komponens:

- A szociális gazdaság erősítését segítő szakemberek
- A helyi foglalkoztatási projektek irányítását végző szakemberek

Pénzügyi terv

	Euró (folyóáron)
<i>ESZA</i>	<i>15,204,956</i>
<i>Központi költségvetési forrás</i>	<i>3,801,240</i>
<i>Tervezett egyéb államháztartási forrás</i>	-
<i>Tervezett magánforrás</i>	<i>4,751,549</i>
ÖSSZESEN	23,757,745

Horizontális témák

- Környezetvédelem

Az intézkedésnek várhatóan lesznek környezeti hatásai. Az intézkedés a hátrányos helyzetűek foglalkoztatását célozza, és olyan projektek is megvalósításra kerülnek, amelyek a környezet védelmére és megóvására irányulnak. A pályázatok elbírálása során a természeti erőforrások (energia) takarékos felhasználását előnyben kell részesíteni.

- Esélyegyenlőség

Az intézkedés az esélyegyenlőség szempontjából pozitív hatású. A nők, különösen a szociális szempontból hátrányos helyzetben lévő nők – egyedülálló anyák – az 1. komponens célcsoportjai közé tartoznak. A szociális gazdaság foglalkoztatási projektjei gyakran kínálnak munkalehetőségeket az aktív korú, alkalmazásban nem lévő nők számára.

Az intézkedés javítja továbbá a roma népesség munkaerőpiaci helyzetét. A tartós munkanélküliek körében magas a roma származású lakosság aránya. Az intézkedés keretében megvalósuló foglalkoztatási projektek számukra is munka lehetőséget biztosítanak. Az intézkedés ösztönzi a romák részvételével megvalósuló projekteket.

A szociális gazdaság projektjei a fogyatékkal élők számára is kínálnak munkalehetőségeket, továbbá a projektek keretében nyújtott szolgáltatások javíthatják a fogyatékkal élők lehetőségeit és életkörülményeit. Az intézkedés ösztönzi a fogyatékkal élők részvételével végrehajtott, valamint a helyzetük javítására irányuló projekteket.

A projektek végrehajtása során monitorozásra kerül mindhárom célcsoport részvétele.

Az ex-ante értékelés összefoglaló megállapításai az intézkedésre vonatkozóan

Az intézkedés a várakozások szerint a jelen ROP számos célját előmozdítja majd. Egyértelműen kezeli a helyi munkaerőpiacon fennálló, a hátrányos helyzetű csoportok munkalehetőségei terén jelentkező problémákat. Ezeket a problémákat integráltan és

stratégiaileg kívánja kezelni, a ROP által nyújtott egyéb lehetőségek kiaknázásával. Bár a célterületekre tesz némi utalást, e tekintetben még mindig homályosan és meglehetősen általánosan fogalmaz. Kívánatos lenne a specifikusabb regionális prioritások egyértelműbb meghatározása. Az intézkedés további kidolgozásakor figyelembe kell venni a strukturáltabb alkalmazási formák felé való elmozdulás végső célját. A javasolt tevékenységek közreműködő és átmeneti jellegét ezért figyelembe kell venni.

Az intézkedés-specifikus kritériumokat megfelelően ismertetik, és a programidőszak rövidségére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.

II.3.3 INTÉZKEDÉS: FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS HELYI SZEREPLŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK ERŐSÍTÉSE

Beavatkozási terület kódszáma:

23 Egyedi ágazathoz nem kötött képzés és szakképzés fejlesztése (személyek, vállalkozások)

Célok

- A munka világa és a felsőoktatási intézmények közötti kapcsolatok erősítése a magasan képzett fiatal diplomások a régiókban való megtartása érdekében

Az intézkedés indoklása

Az intézkedés célja a magasan képzett fiatal diplomások megtartása a régiókban, a felsőoktatásból a munkáltató szervezetekhez való átmenet megkönnyítésén keresztül. Az intézkedés ezért a felsőoktatási intézmények által nyújtott szolgáltatásokat fejleszti, amelyek a helyi szereplőkkel kialakított fenntartható partnerségi kapcsolaton alapulnak. Az intézkedés alapvető fontosságú a regionális tudásközpontok kialakítása szempontjából, amely során a felsőoktatási intézmények a tudásalapú társadalom kulcsszereplőivé válnak.

A felsőoktatási intézményekből a munkaerőpiacra történő átmenet megkönnyítése érdekében erősíteni szükséges a felsőoktatási intézmények, az üzleti, a köz- és non-profit szféra közötti kapcsolatokat, ösztönözve ezáltal az új, innovatív szemléletmód kialakítását is. Ennek megfelelően, az intézkedés keretében a projektek széles skálája részesülhet támogatásban, amennyiben hozzájárulnak a fenti cél eléréséhez.

A támogatott projektek irányulhatnak közvetlenül a hallgatók – köztük a doktori képzésben résztvevő diákok – képzésére, különösen olyan területeken, amelyeket a felsőoktatási intézmények tevékenységei (kurzusai) jelenleg nem fednek le. Példaképp lehet említeni többnyire az üzleti szektor potenciális munkaadójának részvételével szervezett olyan képzési programokat, amelyek sikeres elvégzése után a résztvevőket az adott vállalat szerződteti. Az ilyen jellegű képzések fő célja, hogy a hallgatók olyan személyes és szakmai kompetenciákat szerezhessenek, amelyek jelenleg nem képezik képzésük részét.

Az intézkedés támogatást nyújt továbbá szakmai gyakorlatok finanszírozásához, amelyek során a hallgatók a munkaerő-piacra való belépéshez szükséges további gyakorlati ismereteket sajátíthatnak el. Ezáltal a helyi szereplőknek lehetősége nyílik a hallgatókkal még a képzés során, a diploma megszerzése előtt megfelelő kapcsolatokat kialakítani. A támogatott szakmai gyakorlatok elősegítik, hogy a vállalatok humán erőforrásaikat a munkaerővel szemben támasztott szakmai követelményekkel összhangban fejlesszék. Az intézkedés keretében támogatásban részesülnek olyan képzéshez kapcsolódó egyéb tevékenységek is, mint a felsőoktatási intézmények által a hallgatók bevonásával végzett kutatások a helyi szereplők, az üzleti élet, a civil szektor, valamint a helyi közösség számára érdeklődésre számot tartó területeken.

Az intézkedés támogatja a munkaerő-piachoz és a fiatal diplomások elhelyezéséhez kapcsolódó más szolgáltatások fejlesztését is, mint pl. karrier-tanácsadás, munkaerőpiaci keresletfelmérés fiatal diplomások számára, regionális szintű elemzések készítése, állásbörzék

szervezése vagy működő adatbázisok létrehozása. Ezeket a tevékenységeket a felsőoktatási intézményekben felállítandó karrierközpontok koordinálhatják, amelyeknek folyamatosan kapcsolatot tartanak a helyi szereplőkkel, különös tekintettel a vállalkozásokra, valamint az Állami Foglalkoztatási Szolgálat helyi, megyei és regionális szintű irodáira.

Ezenkívül az intézkedés támogatást nyújt friss diplomások által indított vállalkozások beindításához, különös tekintettel a régió fejlődésében kiemelt szerepet játszó ágazatokra. A felsőoktatási intézmények külön helyiségeket biztosíthatnak ezen kezdeményezésekhez, így módon támogatva a fiatal diplomásokat új üzleti tevékenységek kialakításában és menedzselésében.

A fenti tevékenységek fenntarthatóságának biztosítása érdekében fontos, hogy a felsőoktatási intézmények és a helyi szereplők közötti együttműködés fejlesztése szervezett körülmények között történjen, és ezáltal a kooperáció az intézmények működésének szerves részévé váljon. Ezért az intézkedés ösztönzi az együttműködési modellek és hálózatok létrehozását és működtetését, továbbá olyan kezdeményezések kialakítását, amelyek biztosítják, hogy az intézményekben felhalmozódott szakmai ismeretek és tapasztalatok hozzáférhetővé és használhatóvá váljanak a tágabb közönség számára.

Koherencia a többi Operatív Programmal

Magyarország törekszik a felsőoktatási intézményekre alapozott regionális tudásközpontok fejlesztésére. A ROP 3.3 intézkedése a HEFOP-ból és a GVOP-ból (3.1 Alkalmazásorientált kooperatív kutatási és technológia-fejlesztési tevékenységek támogatása) finanszírozott más intézkedésekkel együtt hozzájárul ezen koncepció megvalósításához. A Közösségi Támogatási Keret támogatást nyújt az oktatás, alap- és alkalmazott kutatás valamint a szolgáltatások modernizációjára számos elemének megvalósításához a vállalatok, az állami és civil szektor számára az alábbiak szerint:

- **Oktatás és képzés:** a HEFOP 3.3 *A felsőoktatás szerkezeti és tartalmi fejlesztése* című intézkedése a felsőoktatási képzési rendszer strukturális és tartalmi fejlesztését támogatja, míg a 4.1 *Az oktatási és képzési infrastruktúra fejlesztése* című intézkedése az infrastrukturális fejlesztést segíti.
- **Alap-és alkalmazott kutatás:** a GVOP 3.1 *Alkalmazásorientált kooperatív kutatási és technológia-fejlesztési tevékenységek támogatása*, 3.2 *Közfinanszírozású és non-profit kutatóhelyeken a kutatás, a technológiatranszfer és kooperáció feltételeinek javítása* intézkedése a kutatás, a technológia transzfer, illetve az együttműködési feltételek javításához járul hozzá
- **Szolgáltatások az üzleti és állami szektor számára:** a ROP 3.3 intézkedése a felsőoktatási intézmények és a helyi szereplők közötti kapcsolatok erősítéséhez járul hozzá.

Földrajzi beavatkozási területek

Magyarország teljes területén megvalósuló projektek támogatásra jogosultak.

Támogatható tevékenységek

Az intézkedés komplex projekteket támogat, amelyek erősítik a munka világa és a felsőoktatás közötti kapcsolatokat. Az intézkedés keretében megvalósuló projektek az alábbi két kategóriába tartozhatnak. Egy projekt mindkét kategóriából valósíthat meg tevékenységeket.

1) A főiskolás/egyetemi hallgatók, doktori képzésben résztvevők gyakorlati tapasztalatszerzésének előmozdítása képzési és képességfejlesztési programok támogatásán keresztül, amelyek megkönnyítik a munkaerőpiacra történő belépést

A támogatható tevékenységek a következők:

Alaptevékenységek:

- A diákok gyakorlati képzésének támogatása a munka világába történő beilleszkedésük elősegítése érdekében
- A helyi gazdasági szervezetek, köz- és civil szféra bevonásával történő képzési programok lebonyolítása a hallgatók számára személyes kompetenciáik, szakmai tudásuk és vezetői képességeik növelése érdekében, a helyi szereplők igényeinek megfelelően.
- A felsőoktatási intézmények, kutatóintézetek és a helyi szereplők (vállalkozások, helyi önkormányzatok, civil szervezetek, stb.) partnerségére építő elsősorban társadalomtudományi és gazdasági témájú kutatási projektek támogatása, melyek a regionális szereplők igényeinek alapulnak és főiskolai/egyetemi hallgatók, illetve doktori képzésben résztvevő diákok részvételével valósulnak meg

Kapcsolódó tevékenységek:

- A kutatási projektek eredményeinek terjesztése, a felsőoktatási intézmények által összegyűjtött ismeretek átadása a helyi szereplők (pl. helyi önkormányzatok, intézmények, civil szervezetek) számára konferenciák és kiadványok formájában.
- Az alaptevékenységekhez kapcsolódó események és fórumok szervezése

2) A felsőoktatási intézmények által nyújtott szolgáltatások fejlesztése az intézmények és a munka világa közötti kapcsolat erősítése érdekében

A támogatható tevékenységek például a következők lehetnek:

Alaptevékenységek:

- A diákok munkaerő-piaci beilleszkedését elősegítő szolgáltatások, a felsőoktatási intézmények, vállalkozások, kutatóintézetek, helyi önkormányzatok és civil szervezetek közötti együttműködési modellek (pl. karrier központok) kialakításán keresztül, amelynek keretében például az alábbi tevékenységek valósulhatnak meg:
  - A munkáltató szervezetekkel történő folyamatos kapcsolattartás
  - Karrier tanácsadás fiatal diplomások számára
  - Fiatal diplomások elhelyezkedésének segítése, munkaközvetítés
  - A diplomás pályakezdő munkaerő iránti kereslet, piaci igények felmérése, regionális szintű elemzések készítése

- A hallgatók foglalkoztatási preferenciáit vizsgáló kutatások és elemzések végzése regionális szinten.
- Munkáltató szervezetek és fiatal diplomások adatbázisának kialakítása
- A felsőoktatási intézmények által nyújtott szolgáltatások hatékonyságának növelése a szolgáltatások koordinációja révén (pl. az intézmény egyes szakértőit és egységeit hálózatba szervező és működtető központi koordinációs iroda felállítása)
- Fiatal diplomások vállalkozásainak beindítását és működtetését segítő szolgáltatások biztosítása a felsőoktatási intézmény bázisán, a vállalkozás beindítását követő maximum 3 éves időtartamra

Kapcsolódó tevékenységek:

- A karrierközpontok vagy egyéb együttműködési modellekben dolgozó munkatársak számára nyújtott projekt- menedzsment képzés
- A tevékenységekhez kapcsolódó események és fórumok szervezése

A támogatás formája

Vissza nem térítendő támogatás

A támogatás feltételei

Támogatási arány:

- Összes támogatás / összes elszámolható költség aránya: 100%
- Önrész / összes elszámolható költség aránya: 0%
- SA aránya az összes közkiadás (EU + hazai) vonatkozásában: 75%

Intézkedés-specifikus kiválasztási kritériumok

A projekteknek az alábbi feltételeknek kell megfelelniük:

- a 2. kategóriának megfelelő tevékenységeket végző projektek esetén a projekt keretében nyújtott szolgáltatásokat a felsőoktatási intézmény épületében létrehozott irodában kell nyújtani
- képzési programok esetén „program csomagoknak” kell megvalósulnia
- a pályázó szervezetnek együtt kell működnie egy felsőoktatási intézménnyel

Előnyben részesülnek azok a projektek, amelyek

- átfogó, komplex megközelítést tükröznek, számos tevékenységet tartalmaznak, és ötvözik a két kategória alá tartozó tevékenységeket
- a hallgatók széles köre számára elérhetőek
- a projekt összes tevékenységének koordinációját végző, az intézmény épületében működő szervezeten, vagy szervezeti egységen (pl. karrier-központ) keresztül valósulnak meg és az intézményen belül hálózatos együttműködés jön létre
- számos helyi szereplővel együttműködve, területi (pl. regionális) szinten jön létre

- vállalkozásokkal és/vagy önkormányzatokkal együttműködve valósul meg
- diákszervezetek bevonásával valósulnak meg

Végső kedvezményezettek

- Felsőoktatási intézmények
- Alapítványok, közalapítványok, közhasznú társaságok, egyesületek és egyéb non-profit szervezetek
- A fenti intézmények konzorciumai

Célcsoport

- A felsőoktatási intézmények hallgatói

Pénzügyi terv

	<i>Euró (folyóáron)</i>
<i>ESZA</i>	<i>8,460,500</i>
<i>Központi költségvetési forrás</i>	<i>2,820,167</i>
<i>Tervezett egyéb államháztartási forrás (helyi)</i>	<i>-</i>
<i>Tervezett magánforrás</i>	<i>-</i>
<i>ÖSSZESEN</i>	<i>11,280,667</i>

Horizontális témák

- Környezetvédelem

Az intézkedésnek nincs közvetlen környezeti hatása.

- Esélyegyenlőség

Az intézkedés hozzájárul a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség megvalósulásához. A pályázat ösztönzi a nők részvételét a projektekben, és ez monitorozásra is kerül. Az intézkedés egyéb esélyegyenlőségi szempontból semleges.

Az ex-ante értékelés összefoglaló megállapításai az intézkedésre vonatkozóan

Az intézkedés egyik fontos céljának tekintik a meglévő oktatási intézmények változó gazdasági körülményekhez való igazítását. Ezért a jövő munkavállalóit az adott régiók munkaerőpiacának keresleti oldala által támasztott képzettségi igényeknek megfelelően kell felkészíteni. Az intézkedés egyik fontos tényezője a munkaerő-piaci partnerek (üzleti, oktatási intézmények és a helyi/regionális hatóságok) között kialakítandó erős kapcsolat.

Ennek a partneri kapcsolatnak az előmozdítása és támogatása az intézkedés egyik rendkívül pozitív eleme. Az értékelő sajnálja, hogy ennél az intézkedésnél nem adják meg a tevékenységek regionális lebontását.

A javasolt kritériumok összhangban vannak az intézkedés leírásával. A programidőszak rövidegére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.

II.3.4 INTÉZKEDÉS: RÉGIÓSPECIFIKUS SZAKMAI KÉPZÉSEK TÁMOGATÁSA

Beavatkozási terület kódszáma:

24 A munkaerő rugalmassága, vállalkozói tevékenység, innováció, informatika és kommunikációs technológiák (személyek, vállalkozások)

Célok

- Megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező munkaerő biztosítása a szakemberhiánnyal küzdő kulcsfontosságú ágazatokban;
- A turisztikai vállalkozások sikeres működésének elősegítése humán kapacitásaik fejlesztésével.

Az intézkedés indoklása

A régiók gazdasági versenyképességének növeléséhez a piaci igényeknek megfelelő ismeretekkel rendelkező munkaerő szükséges. Az alkalmazottak szakmai ismereteinek fejlesztése a régió gazdasági fejlődése szempontjából fontos ágazatokban jelentősen növelheti az adott szektor vállalatainak és ezáltal az egész régió gazdaságának versenyképességét. A régiók közötti fejlettségbeli különbségek és az iparágak eltérő jelentősége az egyes térségekben, régióként eltérő képzési programok indítását teszi szükségessé. Ezért a kulcságazatok, valamint a munkaerő és szakképzettségi hiányosságok azonosítása a régió humán erőforrás fejlesztésének alapvető eleme. A naprakész ismereteket nyújtó képzési programok támogatása különösen fontos a mikro-, kis- és középvállalkozások számára, hiszen az eredményes működéshez szükséges szakmai ismeretek hiánya akadályozza e vállalkozások fejlődését. Az intézkedés végrehajtása során azonban figyelembe kell venni, hogy a KKV-k alkalmazottainak továbbképzése gyakran akadályokba ütközik, mivel az alacsony létszámmal működő vállalkozások nehezen nélkülözik hosszabb ideig munkatársaikat.

Az intézkedés megvalósítása minden régióban a régiók fejlesztési stratégiája alapján meghatározott kulcsfontosságú ágazatokra fókuszál, és a hiányszakmák és szakképzettségi hiányosságok tekintetében rendelkezésre álló adatokon alapul. A Regionális Fejlesztési Ügynökségek meghatározták azokat a kulcsfontosságú ágazatokat, amelyekben a képzési programok megvalósulnak.

Az intézkedés keretében OKJ-s szakképzési és akkreditált szakmai továbbképzési programokon túl elérhetővé válhatnak olyan képzési programok, amelyek az egyes régiók gazdasági aktivitását javítják a régiók által megjelölt ágazatokban. A turizmusban működő vállalkozások versenyképességének növelése és a Programból fakadó szinergia hatások hasznosítása érdekében különös az intézkedés kiemelten támogatja a turisztikai képzéseket. Az intézkedés célcsoportját az alkalmazottak, különösen a kis-, közép és mikrovállalatok alkalmazottai képezik. Lehetőség nyílik olyan potenciális vállalkozók és alkalmazottak képzésére is, akik át kívánják képezni magukat olyan szakmákra, amelyek iránt nagy a munkaerő-piaci kereslet. A többnyire alacsony képzettségű dolgozók átképzése hozzájárul a munkaerő-piaci mobilitás növekedéséhez, és lehetővé teszi, hogy a képzésben résztvevők magasabb minőségű, jobban fizető állásokhoz jussanak.

Az intézkedés keretében megvalósuló képzési programoknak rugalmasan kell reagálniuk a regionális munkaerő-piaci keresletre, ezért az intézkedés a regionális munkaerő-piaci kereslet elemzését is támogatja. Az intézkedés megvalósításában a fő szerepet a Kereskedelmi és Iparkamarák, mint végső kedvezményezettek, akik a végrehajtás folyamán együttműködhetnek a többi lehetséges kedvezményezettel. A regionális munkaerőpiaci felmérésekre irányuló tevékenységeket az Állami Foglalkoztatási Szolgálat által készített munkaerő-piaci elemzések készítését kiegészítve, azokkal szoros összhangban kell végezni.

Koherencia a többi Operatív Programmal

- Az ezen intézkedés keretében megvalósuló ágazati képzési programok javítják az alkalmazottak szakmai felkészültségét és kiegészítik a *HEFOP* keretében indított általános képzési programokat. Amíg a *HEFOP* az egész országban hasonló módon, általános készségfejlesztéssel (pl. vezetési, informatikai készségek) javítja a vállalatok és a foglalkoztatottak alkalmazkodóképességét, addig ez az intézkedés az egyes régiókban csak bizonyos ágazatokhoz kapcsolódó szakmai ismeretek javítását irányozza elő.
- Az intézkedés kiegészíti azokat a *KKV* fejlesztéseket is, amelyek az *GVOP* keretében az Európai Regionális Fejlesztési Alapból kerülnek támogatásra, és így a három beavatkozás együttesen jelentősen növeli a *KKV*-k versenyképességét.

Földrajzi beavatkozási területek

Magyarország teljes területén megvalósuló projektek támogatásra jogosultak.

Támogatható tevékenységek

1. komponens

- A munkavállalók alkalmazkodóképességét és szakmai ismereteit javító *OKJ*-s szakképzési és szakmai továbbképzési programok támogatása, különös tekintettel a *KKV*-k és mikro-vállalkozások alkalmazottaira, a régiós kulcságazatokban, köztük a turizmus területén valamint a hiányszakmákban,
- A szakmai továbbképzési programok esetében a hiányzó tananyagok kifejlesztése
- Regionális munkaerő-piaci kereslet felmérése

2. komponens

Már meglévő, a munkavállalók alkalmazkodóképességét és szakmai ismereteit javító *OKJ*-s szakképzési és szakmai továbbképzési programok támogatása, különös tekintettel a *KKV*-k és mikro-vállalkozások alkalmazottaira az egyes régiók kulcságazataiban.

A megvalósítás módja

1. komponens

A kereskedelmi és iparkamarák a vállalkozások és a képzési piac felmérése által feltérképezik, hogy melyek azok a szakmák, amelyek területén nem áll rendelkezésre megfelelő képzési program és melyek azok a régióban elérhető képzési lehetőségek, amelyek illeszkednek a

régióspecifikus szakmai képzések listájához. Ezt követően közreműködnek a hiányzó képzések kialakításában és az érintett vállalkozások és alkalmazottaik képzésbe való bevonásában. Javaslatot tesznek továbbá egyéb, az adott ágazat régióbeli fejlődési lehetőségeit megalapozó képzési, továbbképzési és egyéb ismeret-átadó tevékenységre, amelyeket megszerveznek és részben maguk is bonyolítanak le.

2. komponens

A kamarák által (az 1. komponens eredményeképpen) nyilvántartott, a régióban elérhető képzésben való részvételre a régióban működő vállalkozások pályázatot nyújtanak be. A pályázatot a kamarák szakértői véleményére alapozva az IH a vonatkozó eljárásrend szerint bírálja el.

A képzési programok a következő ágazatokra koncentrálnak:

Régió	Képzési igény
Dél-Alföld	<ul style="list-style-type: none"> • turizmus • logisztika • feldolgozóipar • szolgáltató szektor
Észak-Alföld	<ul style="list-style-type: none"> • turizmus • feldolgozóipar • szolgáltató szektor • logisztika
Észak-Magyarország	<ul style="list-style-type: none"> • turizmus • környezeti ipar • gépipar
Közép-Magyarország	<ul style="list-style-type: none"> • turizmus, (szabadidő-gazdaság) • kulturális gazdaság • üzleti szolgáltatások • gépgyártás, elektronika
Dél-Dunántúl	<ul style="list-style-type: none"> • turizmus (kiemelten szállodaipar, termál- és borturizmus) • mechatronika (gépészet, elektronika) • egészségügyi szolgáltatások • logisztika • környezetvédelem, környezeti ipar
Közép-Dunántúl	<ul style="list-style-type: none"> • turizmus • építőipar, • elektronika • járműipar • fa- és bútorigar
Nyugat-Dunántúl	<ul style="list-style-type: none"> • turizmus • járműipar, • elektronikai ipar, • fa- és bútorigar, • építőipar

A támogatás formája

Vissza nem térítendő támogatás

A támogatás feltételei

Támogatási arány:

- Összes támogatás / összes elszámolható költség aránya: 100%
- Önrész / összes elszámolható költség aránya: 0%
- SA aránya az összes közkiadás (EU + hazai) vonatkozásában 75%

Intézkedés-specifikus kiválasztási kritériumok

- A képzési programoknak a célcsoport igényeihez kell illeszkedniük
- Előnyt élveznek azok a képzési programok, amelyek magas számú alkalmazottak érnek el és nagyobb földrajzi lefedettséget biztosítanak
- Előnyt élveznek a KKV-k és mikroállalkozások alkalmazottait célzó képzési programok
- Előnyt élveznek a női önfoglalkoztatók és potenciális vállalkozókat érintő projektek

Végső kedvezményezettek

1. komponens

- Kereskedelmi és Iparkamarák

2. komponens

- VÁTI Kht.

Célcsoport

- Alkalmazottak, elsősorban KKV-k alkalmazottai
- Önfoglalkoztatók, potenciális vállalkozók

Pénzügyi terv

	<i>Euró (folyóáron)</i>
<i>ESZA</i>	<i>8,460,500</i>
<i>Központi költségvetési forrás</i>	<i>2,820,167</i>
<i>Tervezett egyéb államháztartási forrás (helyi)</i>	-
<i>Tervezett magánforrás</i>	<i>2,820,166</i>
ÖSSZESEN	<i>14,100,833</i>

Horizontális témák

- Környezetvédelem

Az intézkedésnek nincs közvetlen környezeti hatása, bár környezeti tartalom felmerülhet. A környezettudatos magatartás és az alapvető környezetvédelmi ismeretek a képzések részét képezhetik. Ez különösen fontos a turisztikai képzések területén, amelyek során a résztvevők megismerhetik a környezetvédelmi jogszabályokat. A környezeti ipar területén megvalósított képzési programok hozzájárulnak az ágazat erősödéséhez és a környezetbarát technológiák elterjedéséhez.

- Esélyegyenlőség

Az intézkedés hozzájárul az esélyegyenlőség megvalósulásához. A női vállalkozókat és a piacképes szakmával nem rendelkező inaktív nőket megcélzó képzési programokat magában foglaló projektek előnyben részesülnek. A képzések alatt nyomon kell követni a nők részvételi arányát. Lényeges a hátrányos helyzetűek (pl. fogyatékkal élők, romák) képzésben való részvétele, ezért a képzéseket oly módon kell megszervezni, hogy mindenki számára elérhető legyenek (pl. akadálymentes épületekben, megfelelő időpontban stb.)

Az ex-ante értékelés összefoglaló megállapításai az intézkedésre vonatkozóan

Akárcsak a 3.3. intézkedésnél, ennek az intézkedésnek is a meglévő oktatási intézményeknek a változó gazdasági helyzethez való igazítása tekinthető a legfontosabb célnak. Ezért a régióknak olyan alkalmazkodó munkaerőre van szükségük, amely a legfrissebb ismeretek birtokában van, így megfelel a piac elvárásainak. Ez az intézkedés kétségtelenül hozzájárulhat ennek biztosításához. Célszerű azonban biztosítani, hogy az intézkedés mindvégig a 4 kevésbé fejlett régióra összpontosuljon.

Az intézkedés egyik fontos tényezője a munkaerő-piaci partnerek (üzleti, oktatási intézmények és a helyi/regionális hatóságok) között kialakítandó szoros kapcsolat. Ennek a partneri kapcsolatnak az előmozdítása és támogatása az intézkedés egyik rendkívül pozitív eleme.

A javasolt kritériumok összhangban vannak az intézkedés leírásával. Különösen célszerű előmozdítani a KKV-k javasolt intézkedésben való részvételét. A programidőszak rövidegére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.

II.4 PRIORITÁS: TECHNIKAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

II.4.1 INTÉZKEDÉS: KTK TECHNIKAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

KTK technikai segítségnyújtás

Beavatkozási terület kódja

- 411 - előkészítés, megvalósítás, monitoring, nyilvánosság (kb. 40%)
- 412 - értékelés (kb. 5%)
- 413 - tanulmányok (kb. 5%)
- 415 - tájékoztatással és nyilvánossággal kapcsolatos tevékenységek (kb. 50%)

Célok

A KTK szabályszerű, hatékony és eredményes megvalósítása.

Az intézkedések indoklása

A 2004-2006. évi Közösségi Támogatási Keret az első ilyen nagy volumenű támogatás az ország csatlakozását követően. Új feladatként jelentkezik egy az Európai Unió és több mint tíz minisztérium részvételével megvalósuló terv koordinálása, a szükséges együttműködések elősegítése. Ugyancsak új feladat a gazdasági és társadalmi partnerek bevonása a terv megvalósulásának nyomán követésébe. Ebben az időszakban különös jelentősége van a hatékony *menedzsment- és monitoring-struktúrák* kialakításának.

A Közösségi Támogatási Keret részeként várhatóan több tízezer projekt kerül megvalósításra; ezek nyomán követése szükségessé teszi a korszerű informatikai megoldások igénybe vételét, egy egységes számítógépes adatbázis létrehozását és folyamatos karbantartását. Az *információs rendszer* kialakítására már a programok indításának idejére sor kerül, de a későbbiekben is indokolt a folyamatos fejlesztés, új funkciók beépítése.

A terv és a programok eredményes megvalósításához szükséges, hogy a potenciális kedvezményezettek tudjanak a fejlesztési forrásokról, informálva legyenek a pályázási lehetőségekről, és rendelkezzenek mindazokkal az információkkal, amelyek a sikeres projektek kidolgozásához szükségesek. A kedvezményezettek átlátható *tájékoztatásán* túl kiemelkedően fontos feladat a széles közvélemény felé az EU támogatások szerepének és jelentőségének *tudatosítása*. Fenti feladatok végrehajtása az Európai Bizottság 1159/2000. EK rendelete alapján és azzal összhangban történik.

A közösségi és hazai költségvetési források felhasználásának eredményességét rendszeresen *értékelni* szükséges, és az értékelések eredményeit a programok megvalósításába vissza kell csatolni. A programoknak az igényeknek megfelelő alakítását tanulmányok, felmérések elkészítése segítheti.

Az intézkedés – elsősorban az 1. komponens – a fenti célokat a KTK Irányító Hatóság szakmai munkájának támogatásával, a KTK Monitoring Bizottság és albizottságai működtetésével, a menedzsment és monitoring információs rendszer folyamatos

fejlesztésével, tájékoztatással és nyilvánossággal kapcsolatos tevékenységek széles körével, valamint tanulmányok és értékelések elkészítésével és felhasználásával fogja elérni.

Tevékenységek

1. Komponens: A KTK irányítása, megvalósítása, monitoringja és ellenőrzése

A komponens keretében a KTK szabályszerű, hatékony és eredményes megvalósításának költségei támogathatók, a 1145/2003. EK rendelet 11. szabályának 2. pontjával összhangban, különösen

- a KTK megvalósításának nyomon követése, beleértve az ehhez szükséges képzéseket és tréningeket;
- a KTK monitoring bizottság és albizottságai ülései;
- a KTK megvalósításának központi ellenőrzése. A KTK és az OP irányító hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az ellenőrzések koordináltan és egymást kiegészítve történjenek.

A komponens keretében bérköltségek a 1145/2003. EK rendelet 11. szabályának 2. pontjával összhangban számolhatók el.

2. Komponens: A programvégrehajtás hatékonyságának növelése

A komponens keretében a 1145/2003. EK rendelet 11. szabályának 2. pontja alapján nem támogatható tevékenységek költségei támogathatók. A közzsféra alkalmazásában állók bérköltsége nem elszámolható.

2.1. Az egységes monitoring informatikai rendszer működtetése és továbbfejlesztése

A 1260/1999. EK rendelet 34. (1) cikke szerint a KTK hatékony és átlátható megvalósítását elősegíti egy modern informatikai rendszer alkalmazása. Az egységes monitoring informatikai rendszer üzembe helyezése 2004. januárjára megtörténik. A továbbiakban a támogatható tevékenységek többek között a következők:

- az egységes monitoring informatikai rendszer üzemeltetési feladatainak ellátása;
- az egységes monitoring informatikai rendszer továbbfejlesztése az üzemeltetés során felmerülő felhasználói igények azonosítása alapján;
- hardver igények kielégítése a funkciók és a felhasználók számának növekedését követve.

2.2. Tájékoztatás és nyilvánosság, képzés

A 1159/2000. EK rendeletnek és a kommunikációs akciótervnek megfelelően, a Strukturális Alapok támogatásainak felhasználását segítő, tájékoztatással és nyilvánossággal kapcsolatos tevékenységek finanszírozandók, például:

- közvélemény-kutatások, részletes kommunikációs akciótervek készítése;
- információs kampány, folyamatos kapcsolattartás a médiával;
- honlapok és adatbázisok fejlesztése és karbantartása;

- tájékoztató anyagok, kiadványok, jelentések, hírlevelek, projektgyűjtemények készítése és terjesztése;
- rendezvények, pl. konferenciák, szemináriumok szervezése, kiállításokon és vásárokon való részvétel;
- célzott információs tevékenységek meghatározott célcsoportok (pl. gazdasági és társadalmi partnerek, potenciális kedvezményezettek) számára – ügyfélszolgálat, projekt előkészítés, tananyagfejlesztés, tanfolyamok szervezése, képzések minőségbiztosítása, stb.

2.3. Tanulmányok és értékelések

Bár a 1260/1999. EK rendelet által meghatározott előzetes, félidei és utólagos értékelésre nem kerül sor az intézkedés megvalósítása keretében, a rendelet 40. (3) cikke is rendelkezik további értékelések végzéséről. Ennek érdekében támogatandó pl.

- tanulmányok és értékelések készítése a KTK megvalósításának hatékonyságáról és eredményességéről, beleértve a következő programozási periódus terveinek megalapozását segítő tanulmányok és értékelések készítését;
- az értékelő kapacitás fejlesztése (adatbázisok és elemző szoftverek beszerzése, a Nemzeti Fejlesztési Hivatal alkalmazásában álló értékelők továbbképzése, stb.).

2.4. A közpénzek felhasználásának „legjobb gyakorlatának” elterjesztése, a szabálykövetés és a bűnmegelőzés támogatása

Az Európai Bizottság útmutatásának megfelelően ugyancsak támogathatók az alábbi tevékenységek:

- a közpénzek szabályszerű, hatékony és eredményes felhasználása érdekében a „legjobb gyakorlat” elterjesztése;
- a szabálykövetés és a bűnmegelőzés támogatása a közvélemény figyelmének felhívásával, különösen az érdekeltek (pl. igazságszolgáltatási szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások, civil szervezetek, EU intézmények képviselői) összehozása révén.

Támogatás formája

Vissza nem térítendő támogatás

A támogatás feltételei

Támogatási arány:

- Összes támogatás / összes elszámolható költség: 100%
- Saját hozzájárulás / összes elszámolható költség: 0%
- Strukturális Alapok támogatásának aránya az összes támogatás vonatkozásában (EU + nemzeti): 75%

Intézkedés-specifikus kiválasztási kritériumok

Olyan projektek kerülnek megvalósításra, amelyek a lehető legnagyobb mértékben hozzájárulnak az intézkedés céljainak megvalósításához, valamint érvényesítik a közösségi politikákat (különös tekintettel az állami támogatásokra, a közbeszerzésre, a környezetvédelemre és az esélyegyenlőségre).

Kedvezményezett / Végső kedvezményezett

Nemzeti Fejlesztési Hivatal

Pénzügyi terv

	<i>Euró (folyóáron)</i>
<i>ERFA</i>	<i>7,182,482</i>
<i>Központi költségvetési forrás</i>	<i>2,394,162</i>
<i>Tervezett egyéb államháztartási forrás (helyi)</i>	<i>-</i>
<i>ÖSSZESEN</i>	<i>9,576,644</i>

Az 1. komponens a fenti költségvetésből való részesedésének aránya: maximum 33%.

II.4.2 INTÉZKEDÉS: ROP TECHNIKAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

Beavatkozási terület kódszáma

- 411 – előkészítés, megvalósítása, monitoring, nyilvánosság (körülbelül 60%)
- 412 – értékelés (körülbelül 15%)
- 413 – tanulmányok készítése (körülbelül 10%)
- 415 – közvélemény tájékoztatása (körülbelül 15%)

Célok

1. ROP végrehajtásához kapcsolódó menedzsment- és monitoring tevékenységek támogatása:

- A ROP megfelelő és hatékony megvalósításának elősegítése;
- A ROP hatékony monitoring tevékenységéhez való hatékony támogatás nyújtása;
- A programvégrehajtás minőségének és hatásának maximalizálása;
- A partnerség elvének maximális érvényesítése a ROP megvalósításának nyomon követése során;
- Az átláthatóság biztosítása a közösségi és a hazai költségvetési források felhasználása során.

2. ROP nyilvánosságának biztosítása, a Program eredményei hatékonyságának növelése:

- A ROP számára megfelelő kommunikációs csatornák biztosítása;
- A potenciális kedvezményezettek átlátható és széles körű tájékoztatása a fejlesztési források igénybevételeinek lehetőségeiről;
- A Strukturális Alapok és a nemzeti regionális politika közötti koherencia erősítése;
- A ROP megvalósításához kapcsolódó értékelési tevékenységek támogatása;
- A Program megvalósításához szükséges emberi erőforrás fejlesztése és támogatása;
- Megfelelő minőségű projektek megvalósításához szükséges dokumentáció elkészítése (pl. hatástanulmányok, megvalósíthatósági tanulmányok, stb.);
- A Strukturális Alapok hatékony felhasználását előmozdító kutatási munkák és tanulmányok készítésének biztosítása;
- A ROP intézkedések sajátosságait figyelembe vevő integrált informatikai rendszer adaptálása.

Leírás

A ROP Technikai Segítségnyújtás intézkedés a Strukturális Alapokból társfinanszírozott ROP hatékony és szakszerű végrehajtásának elősegítését szolgálja. Ez olyan - szakmai segítségnyújtás keretében finanszírozható - tevékenységeket jelent, amelyek segítik a Program abszorpciós kapacitásának növelését, a követendő Európai Uniós tapasztalatok hasznosítását, a menedzsment és koordinációs tevékenységek erősítését.

Támogatható tevékenységek

1. A Programhoz kapcsolódó menedzsment, végrehajtási, monitoring és ellenőrzési tevékenységek költségkategóriái

Programmenedzsmentet támogató tevékenységekhez kapcsolódóan:

- Az ROP végrehajtása során felmerülő előkészítési, kiválasztási, értékelési és monitoring tevékenységek teljesítése, beleértve projektek előkészítését, kiválasztását, értékelését és monitoringját. Ugyanakkor a konkrét projekt-előkészítéshez kapcsolódó költségek az adott intézkedés elszámolható költségeinek része;
- A ROP Irányító Hatóságnak és Közreműködő Szervezeteinek hatékony és eredményes működését segítő szerződéses munkatársak alkalmazása, szakértelmük folyamatos fejlesztése a hatékony programvégrehajtás érdekében;
- A partnerekkel való akadálytalan kommunikáció érdekében az előkészítéshez, megvalósításhoz kapcsolódó tevékenységek esetében értelemszerűen felmerülő fordítási és tolmácsolási munkák elvégzése;
- Projektek megvalósulásának belső ellenőrzéséhez kapcsolódó tevékenységek támogatása (beleértve a közlekedés, szállás és napi díj költségeit);
- A projektek auditálásához és helyszíni ellenőrzéséhez kapcsolódó tevékenységek támogatása;
- A támogatási szerződések hatékony menedzsmentjének biztosítása.

A ROP Monitoring Bizottság és a Döntés-előkészítő Bizottság működtetéséhez kapcsolódóan, ide értve

- Az ülések szervezését;
- Az ülésekkel kapcsolatos dologi kiadások (pl. helyszín biztosítása, reprezentációs költségek) fedezését;
- A Monitoring Bizottság és a Döntés-előkészítő Bizottság elé kerülő dokumentumok elkészítését és sokszorosítását;
- Az ülések dokumentálását;
- A Monitoring Bizottság és a Döntés-előkészítő Bizottság tagjaival való folyamatos kapcsolattartást;
- A Monitoring Bizottság és a Döntés-előkészítő Bizottság munkáját segítő tanácsadói tevékenység támogatását.

2. Más költségkategóriák

Tájékoztatással és a megfelelő nyilvánosság biztosításával kapcsolatos tevékenységek:

- Információs kampány az ERFA és ESZA felhasználásának, illetve az EU támogatáspolitikájának részletes megismertetése érdekében; folyamatos kapcsolattartás a médiával, külső kommunikációs szakértők foglalkoztatása. Eszközök:
  - Média – sajtóközlemények, sajtóesemények, interjúk, háttéranyagok, projektlátogatás
  - Események – fórumok, információs napok, workshopok, szakmai viták, szemináriumok, konferenciák, projektátadások, egyéb regionális rendezvények

- Kiadványok – hírlevél, broszúrák, szóróanyagok, projekt információs lapok, jelentések, tanulmányok, program bemutató összefoglalók
- Internet (elsősorban MTRFH) – IH, VÁTI Kht., régiók és RFÜ-k internetes honlapjainak létrehozása, fejlesztése és karbantartása, valamint a KTK honlapok és egyéb Internetes oldalakhoz való kapcsolódás létrehozása;
- Egyéb – DM akciók (postai és elektronikus úton), kivitelezői táblák, emléktáblák és matricák, zászlók, mappák, poszterek és tablók
- Projektgyűjtemények készítése és terjesztése (best practice)
- ROP Pályázati Információs Központ felállítása és bizonyos tevékenységeinek támogatása
- EU pályázati börszék megszervezése
- Konferenciák, szakmai fórumok, előadás-sorozatok, road-show-k szervezése;
- Közvélemény- és piackutatások, felmérések készítése.

Tanulmányok és értékelések készítése

- Szakmai tanulmányok készítése a források célzott felhasználásának elősegítése érdekében;
- A tervezési dokumentumok, horizontális témák ROP-ba való beágyazottságának növelése;
- A Strukturális Alapok támogatásainak hatékony módon történő felhasználásával foglalkozó tanulmányok elkészítése;
- A következő programozási időszak tervezéséhez segítséget nyújtó háttér tanulmányok készítése (pl. nemzeti politikákkal való összhang megteremtése);
- Értékelési jelentések elkészítéséhez és ellenőrzéséhez, valamint – amennyiben szükséges – az értékelési mechanizmus megváltoztatásához szükséges szakértői támogatás biztosítása;
- Újszerű, példaértékű programértékelési módszerek kidolgozása, fejlesztése.

IT monitoring rendszerhez kapcsolódó tevékenységek¹³:

- Az ROP intézkedések sajátosságait figyelembe vevő integrált informatikai rendszer működtetése és karbantartása;
- A menedzsment tevékenységek végzését elősegítő különböző információs rendszerek (hardver, szoftver) felállítása és működtetése.

Szakmai tanácsadás nyújtásához és értékeléshez kapcsolódó tevékenységek:

- A pályázók projekt-előkészítési munkáinak segítéséhez és folyamatos nyomon követéséhez nyújtott szakértői támogatás biztosítása jó minőségű projektek összeállítása érdekében;
- A régiók abszorpciós kapacitásának növelésére irányuló javaslatok készítése;
- A közösségi és horizontális elvek projekt- és programszintű érvényesítéséhez nyújtott szakértői támogatás biztosítása;
- A támogatások eredményeit, hatását mérő indikátorokhoz adatgyűjtés támogatása, az indikátorok teljesülésének figyelemmel követése, értékelése.

¹³ Feltételezzük, hogy az NFH által kialakított egységes információs rendszer az összes OP Irányító Hatóság rendelkezésére fog állni a programok megvalósításának elkezdéséig

Támogatás formája

Vissza nem térítendő támogatás

Támogatási feltételek

Támogatási arány:

- Összes támogatás/összes elszámolható költség aránya: 100%
- Önrész / összes elismerhető költség aránya: 0%
- SA aránya az összes közkiadás (EU + hazai) vonatkozásában: 75%

Végső kedvezményezettek

- ROP Irányító Hatóság
- ROP Közreműködő Szervezetek

Pénzügyi terv

	<i>Euró (folyóáron)</i>
<i>ERFA</i>	<i>14,426,749</i>
<i>Központi költségvetési forrás</i>	<i>4,808,917</i>
<i>Tervezett egyéb államháztartási forrás (helyi)</i>	-
<i>Tervezett magánforrás</i>	-
ÖSSZESEN	<i>19,235,666</i>

II.5 INTÉZKEDÉS SZINTŰ INDIKÁTOROK TÁBLÁZATA

Az intézkedés neve	Indikátor típusa	Indikátor	Alapadat	Cél (2004-2008)	Forrás	Periodicitás
I. A turisztikai potenciál fejlesztése						
1.1. Turisztikai vonzerők fejlesztése	eredmény	A támogatott turisztikai vonzerők látogatóinak száma	-	8 - 12% növekedés 2004-2008 között	IH	évente
	output	Támogatott turisztikai vonzerők száma	0	42 - 55	IH	évente
1.2. Turisztikai fogadóképesség javítása	eredmény	A vendégéjszakák száma a támogatott projekteknél	-	8 - 12% növekedés 2004-2008 között	IH	évente
	output	A támogatott kis- és közép vállalkozások száma	0	200 - 250	IH	évente
	output	A támogatott szálláshelyek és szolgáltatások száma	0	250 - 350	IH	évente
II. A térségi infrastruktúra és a települési környezet fejlesztése						
2.1. Hátrányos helyzetű régiók és kistérségek elérhetőségének javítása	eredmény	Az elérési idők változása a támogatott területeken	-	10% csökkenés	IH	évente
	output	A megépített vagy felújított négy- és ötszámjegyű utak hossza	0	120 - 160 kilométer	IH	évente
	output	Az ipari területekhez vagy turisztikai vonzerőkhöz vezető megépített vagy felújított utak hossza	0	40 - 60 kilométer	IH	évente
	output	A támogatott tömegközlekedés szolgáltatási projektek száma	0	20 - 30	IH	évente
2.2. Városi területek rehabilitációja	eredmény	Az új vagy felújított közművel rendelkező lakások száma a rehabilitált területeken	0	30000 - 50000	IH	évente
	eredmény	A rehabilitált területen letelepült vagy szolgáltatást nyújtó szervezetek, vállalkozások száma	-	400 - 600	IH	évente
	output	A rehabilitált városi területek nagysága	0	1000 - 1200 hektár	IH	évente
	output	A támogatott városi területek száma	0	35 - 55	IH	évente
2.3. Óvodai és alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése	eredmény	A támogatott intézmények tanulóinak száma	0	20000 - 25000	IH	évente
	output	A támogatott oktatási intézmények száma	0	150 - 180	IH	évente
III. A régiók humán-erőforrásainak fejlesztése						
3.1. A helyi közigazgatás és a civil szervezetek	eredmény	A képzési programot sikeresen elvégzők aránya az összes résztvevő számához képest	-	80 - 90%	IH	évente

<i>kapacitásépítése</i>	output	A képzési programokon résztvevők száma	-	5000 - 6000	IH	évente
	output	Helyi fejlesztési politikához kapcsolódó, partnerségek elősegítésére irányuló képzési projektek száma	-	180 - 220	IH	évente
<i>3.2. A helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása</i>	eredmény	A támogatott projektekhez kapcsolódó foglalkoztatottak száma	-	1000 - 1500	IH	évente
	output	A szociális gazdaságban támogatott foglalkoztatási projektek száma	-	100 - 120	IH	évente
	output	A helyi/térségi(regionális) foglalkoztatási stratégiák száma	-	40 - 50	IH	évente
<i>3.3 Felsőoktatási intézmények és a helyi szereplők együttműködésének erősítése</i>	eredmény	A támogatott tevékenységben részesülő hallgatók száma	-	5000 - 6000	IH	évente
	output	Támogatott projektek száma	-	50 - 100	IH	évente
<i>3.4. Régióspecifikus szakmai képzések támogatása</i>	eredmény	A képzést befejezettek aránya az össze képzésben részesülőkhez viszonyítva	-	80 - 90%	IH	évente
	output	A képzési programokban részesülők száma	-	10000 - 14000	IH	évente
	output	A képzési programokban résztvevő kis- és középvállalkozások száma	-	1500 - 2000	IH	évente
	output	A támogatott képzési programok száma	-	450 - 600	IH	évente

III. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA

III.1 A PROJEKTEK KIVÁLASZTÁSA

A Regionális Fejlesztés Operatív Program intézkedéseire kapcsolódó projektek kiválasztási folyamatának leírása

A folyamatleírás olyan projektek kiválasztására vonatkozik, melyek támogatása nyilvános pályázati úton, ún. GRANT (nyílt pályázati) konstrukcióban valósul meg.

A folyamatleírás egyrészt az IH-nak a Monitoring Bizottság számára beterjesztett projektértékelési folyamatára tett javaslata, másrészt a VÁTI TFI és IH, valamint a Regionális Fejlesztési Ügynökségek között történt egyeztetések alapján készült el.

A projektértékelés folyamatában alkalmazott alapelvek, alapfeltevések:

- Amennyiben lehet, egyszerűsítsük az értékelés folyamatát, kerüljük a duplikált feladatokat, a szükséges ellenőrzési pontok fenntartása mellett;
- Egyértelmű legyen az egyes szempontok alapján értékelő szervezetek, szakértők felelőssége;
- A sokszereplős és több szempontú értékelés mellett a lehető legrövidebb és legrugalmasabb legyen az értékelés folyamata;
- Az egyes szempontok értékelését az arra leginkább kompetens, képzett személy vagy szervezet végezze;
- A projektek befogadása folyamatos; a pályázatok elsősorban a minimumfeltételek teljesítése után részesülhetnek támogatásban. Az első értékelési körben több projekt kerül összegyűjtésre, tekintve a pályázati kiírás meghirdetése és a pályázatok benyújtásának első határideje közötti szükséges időintervallumot (legalább 3 hónap). Ezáltal időt adunk az első pályázatok elkészítésére és benyújtására, ami több projekt összehasonlításán keresztül jó alkalmat nyújt egy első szakmai érték-skála („benchmark list”) meghatározásához. Ez jelent viszonyítási alapot a később beérkező pályázatok finomabb szakmai értékeléséhez, s így a támogatások végleges megítéléséhez;
- Az egyes régiók pályázatait nem versenyeznek egymással, saját régiós indikatív forráskeretükön belül – amit a Program Monitoring Bizottság jóváhagy - részesülnek az egyes projekteket támogatásban.

A pályázatok befogadása, értékelése régióként történik. Itt az alapfolyamat kerül leírásra, melynek alkalmazása a következő intézkedésekre érvényes:

- 1.1 Turisztikai vonzerők fejlesztése
- 2.1 Hátrányos helyzetű régiók és kistérségek elérhetőségének javítása
- 2.2 Városi területek rehabilitációja
- 2.3 Óvodai és alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése
- 3.2 Helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása
- 3.3 Felsőoktatási intézmények és helyi szereplők együttműködésének javítása
- 3.4 Régió-specifikus szakmai képzések támogatása

A projektkiválasztás folyamatának részletes leírása (nyílt pályázati (GRANT) konstrukció esetében):

I. PÁLYÁZATOK BEFOGADÁSI FÁZISA

PÁLYÁZAT BEADÁSA

Feladat: Pályázatok regisztrálása

Végrehajtó:

- Regionális Fejlesztési Ügynökség

Idő: a pályázati felhívásban célszerű tájékoztatni a pályázót, hogy befogadható pályázati dokumentáció (formailag és jogosultsági szempontból elfogadott) benyújtásától számítva leghamarabb a harmadik, legkésőbb az ötödik hónap végéig választ kap pályázatának támogathatóságáról.

A Döntés-előkészítő Bizottság – az első ülés időpontjától számított - minden második hónap utolsó hetében egy alkalommal ülésezik, ami után a végső döntését az IH meghozza.

Feladat: Pályázatok bontása

Szempontok:

- A pályázat sértetlen borítékban/csomagban érkezett
- A pályázat megfelelő számú eredeti és másolati példányban lett benyújtva¹⁴
- A pályázat elektronikus úton is be lett nyújtva

Végrehajtó:

- az RFÜ által kinevezett két ügynökségi munkatárs

Idő:

- hetente egy alkalommal, az ügynökség által előre meghatározott napon

Megjegyzés:

- a bontás a „4 szem elve” alapján történik
- a bontásról külön jegyzőkönyv készül (két aláírással ellátva)

A PÁLYÁZATOK FORMAI ÉS JOGOSULTSÁGI VIZSGÁLATA

1. Feladat: Formai megfelelés ellenőrzése

---

¹⁴ A pályázó a beadáskor az eredeti példány mellett az eredetivel megegyező egyszerű másolatokat ad be (jegyzőkönyvezett formában rögzített). Az RFÜ **minden regisztrált pályázat** esetében visszatart legalább egy másolatot papír formában vagy floppy lemezen a folyamat dokumentálhatósága érdekében.

Szemponatok:

- A pályázó aláírása szerepel a pályázaton;
- A pályázó szabványos pályázati formanyomtatványt használt;
- A formanyomtatvány minden kötelezően kitöltendő része értelmezhető módon van kitöltve;
- Minden (a partnerlistán szereplő) partner¹⁵ aláírta a Konzorciumi Együtműködési Megállapodást (vagy egyszerűen a partneri nyilatkozatot)¹⁶;
- A pályázó törvényes működését igazoló dokumentumokat csatolták (alapító okirat, alapszabály, SZMSZ, társasági szerződés, 60 napnál nem régebbi bírósági bejegyzés);
- Minden, a pályázati felhívásban előírt mellékletet csatoltak;
- A saját erő biztosításáról szóló nyilatkozat rendelkezésre áll;
- A projekt finanszírozási szerkezete (támogatási arányok, kért támogatási összeg, pályázható minimum-maximum támogatási összeg vizsgálata) minden tekintetben megfelel a pályázati kiírásban részletezett követelményeknek;
- A projekt eredményességének mérésére szolgáló mutatók számszerűsítésének megfelelése a pályázati felhívásban jelzett értékekhez képest;
- Igényelt támogatás megegyezik a költségvetésben szereplővel;
- A pályázatot magyar nyelven nyújtották be;
- Projekt megvalósításának időtartama a pályázati kiírásban megadott időintervallum maximumán belül van.

Végrehajtó:

- az RFÜ által kinevezett két ügynökségi munkatárs (lehetnek ugyanazok, akik a bontást is végzik)

Idő: lásd 4. feladatot

2. Feladat: Jogosultság ellenőrzése

Szemponatok:

- A pályázó, a partner jogosult a támogatásra (például):
  - A szervezet típusa megfelel-e a pályázati kiírás feltételeinek?
  - Magyarországon van-e bejegyezve a pályázó szervezet?¹⁷
  - A támogatásra javasolt tevékenység alapvetően az adott célrégióban valósul-e meg, illetve ahol ez külön előírás, ott a pályázó szervezet székhelye/telephelye a célrégióban van-e?
  - A pályázó szervezet vagy partnerszervezet a jogi feltételeken túl megfelel-e olyan egyéb feltételeknek, melyek a pályázati felhívásban az adott intézkedésnél kerültek külön megjelölésre (pl. csak foglalkoztatást végző szervezet, csak KKV, stb.)?

¹⁵ Meghatározás: finanszírozó partner vagy valamelyik tevékenység kedvezményezettje.

¹⁶ Amennyiben van ilyen.

¹⁷ Meg kell vizsgálni a kérdést az EU versenypolitikájával kapcsolatos előírások teljesülése szempontjából, EU Bizottsági egyeztetést igényel a kérdés eldöntése

- A támogatásra javasolt tevékenységek támogathatóságának vizsgálata: a projektben tervezett tevékenységek megfelelősége a Programkiegészítő dokumentum, illetve a pályázati kiírásban részletezett tevékenységekkel¹⁸.

Végrehajtó:

- az RFÜ által kinevezett két ügynökségi munkatárs (lehetnek ugyanazok, akik a bontást és a formai értékelést is végzik)

Idő: lásd 4. feladatot

3. Feladat: Konzultációs folyamat a pályázóval a pályázat esetleges formai hiányosságairól

Szempont:

A formai megfelelés szempontjából történt vizsgálatot követően az RFÜ értesíti azokat a pályázókat, akik pályázataik nem feleltek meg valamelyik formai követelménynek, tehát hiánypótlásra szorulnak. Az értesítésnek dokumentálható módon, de ésszerű időn belül és rugalmas módszerekkel kell megtörténnie. A „játékszabályok” elfogadása mindkét fél részéről elvárható (RFÜ és pályázó). Javaslat (az RFÜ dönti el): faxon vagy elektronikus úton, esetleg kombinálva telefonos tájékoztatással, hogy a „hivatalos” térít-vevényes módszer időigényét csökkenteni lehessen, ami a pályázónak is alapvető érdeke.

Amennyiben 10 munkanapon, azaz két héten belül az RFÜ nem kapja meg az előre jelzett hiányzó dokumentumokat, a pályázó visszakapja a pályázati dokumentációt. Az RFÜ egy példányt visszatart papírformában vagy floppy lemezen minden regisztrált pályázati dokumentációból, tehát abban az esetben is, ha a pályázat nem kerül további értékelésre.

A pályázó szempontjából fontos szem előtt tartani, hogy a pályázathoz csatolt, csak bizonyos ideig érvényes dokumentumok érvényességének lejáta előtt kell pótolnia az értékelők által jelzett hiányosságokat. Ezek az érvényességi határidők a pályázati kiírásban kerülnek pontosításra.

Idő: két hét a hiány pótlására való felszólítást követően (a fentebb részletezett módon)

4. Feladat: A pályázó értesítése (befogadási szakasz lezárása)

A pályázatok befogadási fázisának lezárulása: a heti bontást követő egy naptári héten belül a pályázó **értesítést kap** az ügynökségtől arra vonatkozóan, hogy:

- a benyújtott pályázati dokumentáció megfelelt a formai és jogosultsági szempontoknak, tehát részt vesz a további értékelési folyamatban; vagy
- a pályázó nem jogosult, tehát a pályázat az értékelési folyamatban nem vesz részt; vagy
- a formai értékelés során a benyújtott pályázati dokumentációval szemben teljességi hiányosságok merültek fel, az RFÜ konzultációs folyamat keretében ezek pótlására szólítja fel a pályázót megadott határidőn belül (lásd 3. feladatot).

---

¹⁸ Ennek a szempontnak felsorolása „check-list” -szerűen, azaz nagyon világos, követhető módon kerül a pályázati kiírásba

Az RFÜ a befogadott (formailag és jogosultsági szempontból rendben talált) pályázatot maximum 5 munkanapon belül (az előzetesen összeállított szakértői listán szereplő szakértő konkrét feladatra való felkérésének időigényessége miatt) elküldi a szakmai értékelőknek. Az RFÜ állítja össze a fent említett szakértői listát. Az egységesség biztosítása érdekében a szakértői kiválasztás szempontjait az RFÜ-k egyeztetik az IH-val, ez alapján az RFÜ-k szakértőket kérnek fel, akiknek a képzettségét, tapasztalatát igazolni kell.

II. PÁLYÁZATOK ÉRTÉKELÉSE¹⁹

PÁLYÁZATOK SZAKMAI ÉRTÉKELÉSE

1. Feladat: Értékelés megvalósíthatósági szempontból

Az alábbiakban értékelt kritériumok megfelelőséget jelentenek, amennyiben a pályázat kielégíti az összes értékelési szempontot, úgy megfeleltnek minősíthető, illetve amennyiben valamely szempontnak nem felel meg, úgy nem megvalósítható a pályázat és elutasításra javasolandó. A megfelelés nem pontozással, hanem **igen-nem** viszonyításban döntendő el.

Egy bizonyos megvalósíthatósági szempont szerinti értékelés az RFÜ által felkért szakértő által történik. A Regionális Fejlesztési Ügynökség feladata eldönteni, hogy a sikeres értékelés érdekében hány szakértőt von be az értékelési folyamatba annak érdekében, hogy az egyes szempontok szerint a legmegfelelőbb szakértő vizsgálja a projekteket.

Az értékelés eredménye csak az értékelő indoklásával együtt érvényes (például: igen, mert....., illetve nem, mert.....). Az „igen” válaszok tartalmazhatnak részletes, árnyalt értékelést az RFÜ belátásától függően, a megfelelt pályázók között. A lényeg, hogy az „igen” minősítést csak az előre meghatározott kritériumokat 100%-ig teljesítő pályázó kaphat.

Szempontok²⁰:

I Projekt megalapozottságának/megvalósíthatóságának vizsgálata

- Módszertan
  - Projektszerkezet egységessége (A tervezett tevékenységek megvalósítása megfelelően biztosítja-e a projekt által kitűzött célok elérését?)
  - Partnerek bevonása és tevékenysége (Megfelelően biztosítva van-e azoknak a partnereknek a részvétele a projektben, akiknek részvétele szükséges a projekt sikeres megvalósításához és fenntartásához?)
  - A célcsoport szükségleteinek való megfelelés (Biztosítja-e a pályázat célkitűzése, illetve a tervezett tevékenységek a célcsoport szükségleteinek, igényeinek teljesülését?)
  - Ütemterv részletezettsége és realitása (Reálisan megvalósítható-e a tervezett projekt a pályázatban jelzett teljes projektütemterv és az egyes tevékenységek egymáshoz viszonyított tervezett ütemezése alapján?)

¹⁹ 4 szem elvénél ebben a fázisban is teljesülnie kell

²⁰ Az alábbi szempontok javaslatok, ezeket szükséges még pontosítani vagy kiegészíteni. Továbbá szükséges ezen szempontok értelmezésének részletes leírása.

- A kibocsátások (output), eredmények, hatások mérésre szolgáló mutatók mérhetősége, objektív mérése (Biztosított-e a pályázó által, hogy a pályázatban jelzett mutatók folyamatosan mérésre kerülnek a projekt végrehajtása, illetve fenntartása során?)
- Fenntarthatóság
  - Pénzügyi szempontból (A pályázat, a kapcsolódó üzleti terv vagy megvalósíthatósági tanulmány²¹ alapján biztosított-nak látszik-e a projekt keretében megvalósított tevékenység hosszú távú (legalább 5 éves) működtetése?)
  - Intézményi szempontból (A pályázat, a kapcsolódó üzleti terv vagy megvalósíthatósági tanulmány alapján biztosított-nak látszik-e a projekt keretében újonnan felállított szervezet működése?)
- Költségvetés és költséghatékonyság
  - Tervezett, projekthez kapcsolódó kiadások összhangja a kitűzött célokkal, tevékenységekkel (Reálisak-e a tervezett költségek a tervezett tevékenységek megvalósítására?)²²

II Pályázó szervezet értékelése

- Menedzsmentkapacitás, tapasztalat, szaktudás
  - Pályázó szervezet tapasztalatai (Szerzett-e már tapasztalatot (hajtott-e már végre) a pályázó szervezet a pályázathoz hasonló projekt végrehajtásában?) **VAGY** a pályázó részéről kijelölt projektmenedzser tapasztalata (Elegendőek-e a projekt menedzselésére kijelölt személy tapasztalatai, illetve szaktudása a projekt lebonyolítására?)
  - Pályázó szervezetnél rendelkezésre álló egyéb szakértelem (Biztosított-e pályázó szervezetnél azon szakértelemmel rendelkező személyek (pl. pénzügyi referens, belső ellenőr, független auditor) alkalmazása, mely szükséges a projekt lebonyolításához?)
  - Pályázó szervezet irányítási struktúrája a projekt végrehajtása szempontjából (A pályázat során kialakított belső irányítási struktúra (pl. projektmenedzser viszonya a pályázó szervezet irányítási struktúrájába, a partnerek bevonásának módja a projektszervezetben) alkalmas-e a projekt hatékony végrehajtására?)
- Pénzügyi értékelés
  - Pályázó pénzügyi stabilitásának igazolása, illetve hosszú távú biztosítása (pl. bankgarancia igazolásával vagy elszámoltathatóság, éves árbevétel, törzstőke szempontjából)

Végrehajtó:

- Szakértők, akiket az RFÜ-k kérnek fel a konkrét értékelési feladat elvégzésére az összeállított szakértői listából (lásd utalás fentebb)
- Az IH az értékelők kiválasztásának folyamatát és szempontjait bármikor ellenőrizheti

Idő:

- szakmai értékelés: **max. 22 munkanap**, a projekt méretétől és a szempont bonyolultságától függően az RFÜ dönti el a megadott határokon belül

²¹ Különösen fontos a tanulmányok, üzleti tervek értékelése abból a szempontból, hogy reális feltételekkel számolt-e a pályázó.

²² Költség/output (eredmény) mutatók

2. Feladat: Értékelés intézkedés-specifikus szakmai szempontok alapján

A szakma-specifikus szempontok - amennyiben kizáróak -, úgy azok a jogosultságnál kerülnek értékelésre, a támogatandó tevékenységekhez vagy a pályázó szervezethez kapcsolódóan.

Ha nem kizáróak, hanem valamilyen **preferenciát**, előnyben részesítést, prioritizálást tükröznek, akkor a projektek szakma-specifikus kritériumok alapján ezen pontnál kerülnek értékelésre. E szempontoknak való megfelelést nem lehet kizáró kritériumként tekinteni, hanem egy előre meghatározott érték-skálán értékelni kell, (pl. 1-3-ig pontozni) és ez esetben olyan projektek megvalósítása javasolt elsősorban, amelyek több szempontot teljesítenek, vagy jobban teljesítik az egyes szempontokat (pl. magasabb pontszámot kapnak)²³. Az értékelés skálája az intézkedésektől és az értékelt szempontoktól függ.

Az OP stratégiából következő *területi* preferenciákat – amennyiben nem kizáró jellegűek – a pályázati kiírásban kell érvényesíteni.

Az RFÜ-nek *ki kell kérniük és dokumentálniuk kell az ágazati szervek véleményét a vonatkozó projektekről*: Pl. A turisztikai intézkedéseknél a GKM Turisztikai Hivatal Regionális Marketing Igazgatóságaival vagy a RIB-ekkel; az alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztésnél az OM területi szervezetével. Ezek nem önálló szakértői vélemények lesznek, hanem a szakmai szervezet álláspontját tükrözik. Ez a kitétel lehetővé, és egyben szükségessé teszi az ágazatokkal, pontosabban azok területi szervezeteivel fenntartott folyamatos konzultációt az RFÜ részéről, illetve az ágazati preferenciák érvényesítését az értékelési folyamat e korai szakaszában. Az ágazati szakmai szervezet véleményének érvényesítéséről az adott projekt továbbértékelését, illetve elutasítását illetően az RFÜ dönt, de mindenféleképpen csatolnia kell a véleményt az értékelésről.

Szempont:

- Az intézkedésenként meghatározott szakma-specifikus szempontok alapján²⁴.
- A Programhoz (ROP) és annak célkitűzéseivel való kapcsolódás szempontjából:
  - A projekt összhangja a pályázati kiírás célkitűzéseivel (Milyen mértékben járul hozzá a projekt a pályázatban meghatározott célok (prioritás, intézkedés) megvalósulásához?) A célkitűzésekkel való összhang mértékét a pályázati felhívásban megjelölt indikátorok tervezett és alátámasztott teljesülése alapján lehet megítélni. Itt kell értékelni a projekt várható, így a lehetséges multiplikátor hatásait is.)

Végrehajtó:

- az RFÜ által felkért szakértő

Idő:

- max. 22 munkanap, együtt a megvalósíthatósági szempontból történő értékeléssel

²³ Az értékelési skála és annak érvényesítése további kidolgozást igényel. A értékelés csak a hozzáfűzött indoklással együtt érvényes.

²⁴ Javaslat szinten már vannak a Programkiegészítő Dokumentum intézkedéseiben, de pontos meghatározásuk a pályázati kiírásban várható, az intézkedésenként felállított munkacsoport tagjaival való egyeztetést követően.

3. Feladat: Értékelés a horizontális elveknek való megfelelés szempontjából

A horizontális kritériumok alapján történő értékelés megfelelést jelent, amennyiben a pályázat kielégíti az összes értékelési szempontot, úgy megfeleltnek minősíthető, illetve amennyiben valamely szempontnak nem felel meg, úgy nem megvalósítható a pályázat és elutasításra javasolandó. A megfelelés nem pontozással, hanem **igen-nem** meghatározásával eldönthető. Amennyiben van olyan típusú intézkedés, ahol a projektek megítélésénél fontos az egyes horizontális szempontok teljesítésének a **mértéke**, úgy az esetben ezen szempontokat az intézkedés-specifikus szakmai kritériumok között kell értékelni²⁵.

Szempont:

Intézkedésenként a horizontális elveknek való megfelelés szempontjából meghatározott kritériumok alapján tesznek javaslatot²⁶.

Az Operatív Programban meghatározott horizontális indikátoroknak való megfelelés figyelembevétele ezen értékelési fázis egyik szempontja lesz.

Végrehajtó

Javaslat: az RFÜ e feladatra (esélyegyenlőség és fenntarthatóság, környezetvédelmi hatás) kijelölt és kiképzett munkatársa készíti elő az RFÜ javaslatát.

Ha ez a javaslat nem reális, akkor az RFÜ szakértőket kér fel a horizontális szempontoknak való megfelelés vizsgálatára.

Mivel az összes projektet országos szinten azonos horizontális szempontok alapján célszerű értékelni, a VÁTI érvényesíti a projektek horizontális elveknek való megfelelését az RFÜ-k javaslata alapján²⁷.

Idő:

- max 22 munkanap, párhuzamosan történik a megvalósíthatósági értékeléssel.

4. Feladat: Regionális céloknak való megfelelés és szinergiavizsgálat

A regionális céloknak való megfelelés és a szinergikus hatás vizsgálata alapvetően minőségi értékeléssel jelentő értékelő kritériumok alapján történik. Ezek a kritériumok nem kizárást feltételeznek, hanem valamilyen preferenciát, előnyben részesítést tükröznek. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy valamilyen értéket kell kapcsolni szempontokhoz (pl. 1-3-ig pontozni), és ez esetben olyan projektek megvalósítása javasolt elsősorban, amelyek több szempontot teljesítenek, vagy jobban teljesítik az egyes szempontokat (pl. magasabb pontszámot kapnak). Az értékelés skálája függ az intézkedésektől és a szempontoktól.

Szempontok:

- A régió stratégiai célkitűzéseire való illeszkedés
  - A projekt összhangja a Regionális Akcióterv (RAT) céljaival, szempontjaival (Milyen mértékben illeszkedik a projekt a RAT-ban a ROP intézkedéseire kapcsolódóan megfogalmazott szempontokhoz? – A szempontok részletezése a RAT-okból következik) – Értékelő kritérium

²⁵ A horizontális elvek alapján történő értékelés szakmai kategóriáinak meghatározása a későbbiek során várható.

²⁶ Kidolgozása később várható

²⁷ Lásd később, a VÁTI feladatainál

- Szinergiavizsgálat, javasolt tevékenységek koherenciája, megfelelése
  - A projekt összhangja és kapcsolódásának mértéke és minősége más projektekhez (Amennyiben erősíti, ösztönzi a projekt által kitűzött eredmények elérését más projekt megvalósítása, úgy tervezik-e megvalósítani, vagy támogatásban részesült-e már valamelyik operatív, vagy csak hazai finanszírozású programból kapcsolódó projekt és mennyire szükséges a jelezett projekt egyidejű megvalósítása?)²⁸. – Értékelő kritérium
  - A tervezett projekt megvalósítását akadályozó vagy az eredményeinek elérését korlátozó egyéb fejlesztés (Tervezik-e olyan projekt támogatását, ami korlátozza a támogatásra javasolt projekt megvalósulását?) tervezése: az RFÜ-nek itt állást kell foglalnia, hogy az egymást kizáró két projekt közül melyik megvalósulását támogatja – Kizáró kritérium

Végrehajtó:

- Regionális Fejlesztési Ügynökség

Idő:

- max 22 munkanap, párhuzamosan történik a megvalósíthatósági értékeléssel.
- minőségbiztosítás²⁹: **2 munkanap**, ami az RFÜ által értékelt összes szempontból történt értékelés jelentését vizsgálja az értékelés teljességének (azaz minden szempont értékelésre került-e) szempontjából. Az RFÜ-nél nem a megvalósíthatósági értékelést végző személy végzi (amennyiben ez felmerülne).

5. Feladat: Támogatásra javasolt projektek összeállítása

Az RFÜ-k a megvalósíthatóság és a horizontális elvek szempontjából megfelelt pályázatok támogatására tesznek javaslatot. A javaslatlételnél figyelembe kell venni a szakma-specifikus és a céloknak való megfelelést, illetve a szinergiavizsgálat eredményeként kapott értékeket.

A javaslatlételnél tekintettel kell lenni az adott régió indikatív pénzügyi keretének kihasználására. A javaslatlételt az RFÜ-knek a régió rendelkezésére álló indikatív pénzügyi keret mértékének figyelembe vétele mellett és a RAT-ban megfogalmazott regionális szempontok figyelembevételével célszerű megtenni.

A javaslatlételnél tartalmaznia kell az elfogadott projektek összességére vonatkozó konzisztens magyarázatot a fenti szempontok alapján.

A javaslat összeállítása után az RFÜ támogatásra javasolt projekteket a minden tekintetben megfelelt, de most támogatásra nem javasolt projektekkel együtt megküldi az IH-nak (ez utóbbiakra vonatkozóan nem szükséges a teljes dokumentációt megküldeni).

Végrehajtó:

- Regionális Fejlesztési Ügynökség

Idő:

- **5 munkanap** a pályázatnak a regionális céloknak való megfelelése és a szinergiavizsgálat befejezését követően.

²⁸ Gyakorlatilag ez tartalmazza a projektek integráltságának figyelembevételét.

²⁹ Check-list jellegűen

6. Feladat: A VÁTI Kht. értékelési feladatai az RFÜ-k által támogatásra javasolt projektek tekintetében

A VÁTI az EU rendeletekben, PC-ben megfogalmazott szabályoknak való megfelelés, illetve a végrehajtás kockázata alapján azon szempontok szerinti értékelést vizsgálja meg és érvényesíti, mely a projektek jogosultságának megítéléséhez szükséges, illetve a projekteknek a reális költségvetés melletti megvalósíthatóságáról szól. Az értékelés kizáró kritériumok alapján történik, ennek megfelelően a véglegesítést követően a VÁTI javaslatot tesz az IH-nak a megvalósítható projektekre.

Összegezve: a VÁTI Kht. szakmai minőségbiztosítási feladatot végez értékelési feladata teljesítése közben.

Szempon:

- Jogosultság ellenőrzése (az RFÜ által végzett jogosultsági szempontokkal azonos szempontok szerint)
- Költségvetés és költséghatékonyság
  - tervezett kiadások összhangja a kitűzött célokkal, tevékenységekkel (Reálisak-e a tervezett költségek a tervezett tevékenységek megvalósítására?)
- Horizontális elveknek való megfelelés vizsgálata és az RFÜ-k által tett javaslat véglegesítése

Végrehajtó:

- VÁTI TFI

Idő:

- **10 munkanap** a projekteknek az IH-ból való megérkezését követően

7. Feladat: Döntés előkészítése a Döntés-előkészítő Bizottság számára

Az IH a VÁTI fentebb részletezett szempontokból tett értékelése, illetve az RFÜ-k javaslatának szakmai minőségbiztosítása után javaslatot tesz a Döntés-előkészítő Bizottságnak a támogatandó projektekre.

A javaslatlételnél figyelembe veszi a régiók indikatív költségvetési keretének feltöltöttségét, a ROP PC pénzügyi táblájában rögzített, intézkedésenkénti pénzügyi keret feltöltöttségét, a ROP-ban megfogalmazott stratégia szempontokat és a kitűzött célok (tervezett indikátorok) várható teljesülését.

Végrehajtó:

- IH a VÁTI-val együttműködve, a VÁTI által előterjesztett javaslat alapján

Idő:

- **5 munkanap** a VÁTI javaslatának megérkezését követően

8. Feladat: A Döntés-előkészítő Bizottság javaslata a támogatandó projektekre

A Bizottság javaslatot fogalmaz meg az IH-nak a támogatandó projektekre vonatkozóan.

A Bizottság tagjai:

- Elnök: IH
- Tagok: legfontosabb ágazati-szakmai minisztériumok által a bizottságba kinevezett tisztviselők és szakértők, valamint az RFT-k által a bizottságba kinevezett hivatalnokok, szakértők (annyi, ahány intézkedéshez kapcsolódóan projektek szerepelnek az aktuálisan javasolt projektlistán)

Döntéshozatali szempontok:

- A Program által kitűzött célok és kapcsolódóan az indikátorok teljesülése
- A stratégiában megfogalmazott szempontok (pl. területi kiegyenlítés) érvényesülése
- Az intézkedések és a régiók költségkeretének a kihasználása

A fenti szempontok intézkedés szinten értelmezendők, alkalmazandók és megegyeznek azokkal a szempontokkal, ami alapján az IH a projekteket javaslattételre előterjesztette a Bizottság számára. Vagyis azt vizsgálják, hogy az intézkedés célkitűzéseire hogyan járul hozzá az adott projekt.

A Bizottságot tájékoztatni kell az egyes projektekről készült értékelési jelentések tartalmáról. A Bizottság régióként - projektekre - hozza meg a javaslatát, elkerülve, hogy a különböző régiókból támogatásra javasolt projektek egymással versenyezzenek.

Végrehajtó:

- Döntés-előkészítő Bizottság

Idő:

- Az IH előterjesztést követően **10 munkanap**. Javaslat: előre meghatározott időpontban, minden második hónap utolsó hetének meghatározott napján ülésezzen a Bizottság.

9. Feladat: Döntéshozatal

Az IH a Döntés-előkészítő Bizottság javaslatára döntést hoz a projektek támogatásról.

Végrehajtó:

- IH

Idő:

- **5 munkanap** a Döntés-előkészítő Bizottság ülését követően az ülés jegyzőkönyvének elkészítése és jóváhagyása után

10. Feladat: A projektértékelés rendszerének ellenőrzése

Az IH szűrőpróbaszerűen ellenőrizheti az RFÜ-knek, az általuk megbízott szakértőknek és a VÁTI-nak az értékelésben végzett munkáját, és amennyiben problémákat talál, úgy a problémák jellegétől függően kezdeményezheti a Monitoring Bizottságnál az értékelési eljárás megváltoztatását vagy az RFÜ, illetve a VÁTI által alkalmazott belső folyamatok, szabályok megváltoztatását.

1. melléklet: Kivételek

Az általános projekt kiválasztási eljárásrend alkalmazása a Regionális Fejlesztés Operatív Program következő intézkedéseinél az alábbiakban ismertetett eltérő eljárásrenddel történik:

1. A „Turisztikai fogadóképesség javítása” intézkedés:

Az intézkedés nem folyamatos pályáztatás keretében valósul meg, hanem határidőhöz kötött tenderbeadással, pl. évente két beadási határidővel és értékeléssel. Ez azért szükséges, hogy az eljárásrend biztosítsa a projektek egymással való versenyzését, csökkentse a verseny torzulását. Ez fontos, mivel a pályázók többsége előreláthatóan piaci szereplő, vállalkozás lesz.

Az általános eljárásrendhez képest az alábbiakban várható eltérés:

- A projekteket pontozni kell az intézkedés-specifikus szakmai kritériumok, a regionális céloknak való megfelelés és szinergiavizsgálat szempontjából, majd a pontszámok alapján kötelezően sorrendiséget kell meghatározni a projektek között. Az RFÜ-knek az értékelés folyamán kialakult sorrendiség alapján kell a szakmai támogatásra javasolt projektek körét meghatározni az adott értékelési folyamaton belül.
- Mivel a pályázat meghirdetése nem folyamatos lesz, hanem évi kétszeri alkalommal kerül rá sor, ezért a Döntés-előkészítő Bizottság is kétszer ül össze évente és döntéshozatalra is csak kétszer kerül sor.

2. „A helyi közigazgatás és a civil szervezetek kapacitásépítése” intézkedés:

A intézkedés komponensei, a kedvezményezettek típusa az intézkedés megvalósításához többféle eljárásrend lebonyolítását igényli, ezért jelen eljárás csak korlátozottan vonatkozik az intézkedés megvalósítására.

Az általános eljárásrendhez képest az alábbiakban várható eltérés:

Amennyiben a szóban forgó komponens kedvezményezettje a **VÁTI**, az értékelési folyamatban az RFÜ és a VÁTI szervezetének a szerepét az IH veszi át. Ez a gyakorlatban az értékelési idő lerövidítését is jelenti. A projektek értékelésénél csak egyszeri alkalommal kell javaslatot előkészíteni a Döntés-előkészítő Bizottság számára és nincs szükség a VÁTI TFI által az általános eljárásrendben végzendő értékelési feladatok elvégzésére sem.

Amennyiben a szóban forgó komponens kedvezményezettje az **RFÜ**, az értékelési folyamatban a szervezet szerepét a VÁTI veszi át. Ez esetben az általános értékelési folyamatban a VÁTI TFI feladatkörében végzendő értékelési feladatokat az IH látja el, és a VÁTI TFI konzultáció nélkül terjeszti a támogatásra javasolt projekteket a Döntés-előkészítő Bizottságszáma.

III.2 ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK

1. AZ EURÓPAI REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI ALAPBÓL (ERFA) (NEM TERMELŐI INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSÉRE) ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK

Az ERFA feladata

A Szerződés 160. cikke és az 1260/1999/EK rendelet szerint az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) hozzájárul a támogatás finanszírozásához a rendelet 9. cikkében meghatározottak szerint a gazdasági és társadalmi kohézió elősegítése érdekében a fő regionális egyenlőtlenségek kiküszöbölésével és a régiók fejlesztésében és átalakításában való részvétellel. Ezért az ERFA hozzájárul a fenntartható fejlődés népszerűsítéséhez és fenntartható munkahelyek létrehozásához is.

Az ERFA hatásköre

Az ERFA a következők finanszírozásához járul hozzá:

- Fenntartható munkahelyek teremtését és a megőrzését szolgáló termelékeny beruházások.
- Infrastrukturális beruházások:
  - Amelyek az 1. célkitűzés alá tartozó régiókban segítik a gazdasági potenciál megnövelését, a fejlődést, a szerkezetátalakítást és a fenntartható munkahelyteremtést, illetve fenntartást, beleértve a transeurópai hálózatok létrehozásához és fejlesztéséhez hozzájáruló infrastrukturális beruházásokat a szállítás, távközlés és energia infrastruktúrák területén, figyelembe véve az elszigeteltség vagy a peremterületen való fekvés miatt szerkezeti hátránytól szenvedő közösségi régiók és a központi régiók kapcsolatának szükségességét.
  - Amelyek az 1. célkitűzés vagy az 1260/1999/EK rendelet 20. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett közösségi kezdeményezések (Interreg) alá tartozó régiókban és térségeken a következőkkel kapcsolatosak: hanyatlásban lévő gazdasági térségek és ipari területek diverzifikációja, a válságban lévő városi területek megújítása és a vidéki területek, valamint a halászattól függő területek újjáélesztése, és az ezekhez történő jobb hozzáférés biztosítása.
  - Infrastrukturális eszközök, ha a modernizáció vagy megújulás előfeltétele a munkahelyteremtő gazdasági tevékenységek létrehozása vagy fejlesztése, beleértve azokat az infrastrukturális kapcsolatokat, amelyektől az ilyen tevékenységek függenek.
- Az endogén potenciál fejlesztése olyan intézkedések révén, amelyek ösztönzik és támogatják a helyi fejlődést és a foglalkoztatási kezdeményezéseket, valamint a kis- és Az endogén potenciál fejlesztése olyan intézkedések révén, amelyek ösztönzik és támogatják a helyi fejlődést és a foglalkoztatási kezdeményezéseket, valamint a kis- és középvállalkozások tevékenységeit, és amelyek magukban foglalják különösen a következőket:
  - A vállalkozásoknak nyújtott szolgáltatások támogatása, különösen a vezetés, piaci tanulmányok és kutatás, valamint több vállalkozásnak közösen nyújtott szolgáltatások területén.

- A technológia átvitelének finanszírozása, beleértve különösen az információgyűjtést és -terjesztést, a vállalkozások és kutatási intézmények közös szervezeteit és a vállalkozásfejlesztés végrehajtásának finanszírozását.
- A vállalkozások finanszírozáshoz és hitelekhez való hozzáféréseinek javítása a megfelelő pénzügyi eszközök létrehozásával és fejlesztésével az 1260/1999/EK rendelet 28. cikkében említettek szerint.
- Közvetlen beruházási támogatás az 1260/1999/EK rendelet 28. cikkének (3) bekezdésében meghatározottak szerinti, ha nincs támogatási rendszer.
- Infrastruktúra biztosítása a helyi és foglalkoztatási fejlesztésnek megfelelő mértékben.
- A városkörnyékeken szolgáltatást nyújtó struktúrák támogatása új munkahelyek teremtése céljából az Európai Szociális Alap (ESZA) által finanszírozott intézkedések kizárásával.

Technikai segítségnyújtási intézkedések az 1260/1999/EK rendelet 2. cikke (4) bekezdésének második albekezdésében említettek szerint.

Az 1. célkitűzés alapján kijelölt régiókban az ERFA hozzájárulhat az olyan oktatási és egészségügyi beruházások finanszírozásához, amelyek a régiók szerkezetátalakítását szolgálják.

Az ERFA pénzügyi hozzájárulása többek között a következőket támogatja

- A termelési környezet, különösen a cégek, főként a kis- és középvállalkozások versenyképességének és fenntartható beruházásainak növelése és a régiók vonzóbbá tétele érdekében, különösen infrastrukturális helyzetük javítása révén.
- Kutatási és technológiai fejlesztés az új technológiák és innovációk bevezetésének ösztönzése és a regionális fejlesztéshez hozzájáruló kutatási és technológiai fejlesztési kapacitások erősítése érdekében.
- Az információs társadalom fejlesztése.
- Az idegenforgalmi és kulturális befektetések fejlesztése, beleértve a kulturális és természeti örökség védelmét, feltéve, hogy fenntartható munkahelyeket teremtenek.
- A környezet védelme és fejlesztése, különös tekintettel az elővigyázatosság és a gazdasági fejlődés támogatása során végrehajtandó, megelőző intézkedések elveire, az energia tiszta és hatékony hasznosítására és a megújuló energiaforrások fejlesztésére.
- A nők és férfiak közötti egyenlőség a foglalkoztatás területén, főként olyan vállalatok létrehozása és olyan infrastruktúrák vagy szolgáltatások révén, amelyek lehetővé teszik a családi élet és a hivatás összeegyeztetését.
- Transznacionális, határokon átnyúló és régiók közötti együttműködés a fenntartható regionális és helyi fejlesztés során.

A KÖLTSÉGEK ELSZÁMOLHATÓSÁGA

Az ERFA források terhére csak olyan költségek számolhatóak el, amelyek megfelelnek a következő feltételeknek:

- A végső kedvezményezetteknél valóban felmerült költségek, és teljesülésük az eredeti számlákkal, okmányokkal igazolhatóak.
- A támogatási a szerződésben rögzített megvalósítási időszakban merültek fel az alábbiakat figyelembe véve:

- Támogatásban részesülő projektek esetén elszámolhatóak 2004. január 1-je után felmerülő projekt előkészítési – a pályázat benyújtásához előírt dokumentációk (pl. megvalósíthatósági tanulmányok, környezeti hatástanulmányok, tervek, üzleti tervek stb.) elkészítéséhez kapcsolódó – költségek.
- Amennyiben a támogatásban részesülő projekt végső kedvezményezettje bizonyítani tudja, hogy a projekt megkezdése elengedhetetlen már a támogatási szerződés aláírása előtt, és erre írásbeli engedélyt kap, a projekt akkor sem kezdődhet meg a pályázat benyújtása, de legkorábban 2004. január 1-je előtt. Azaz a szerződő hatóság külön írásbeli engedélye alapján a pályázat benyújtását, de legkorábban 2004. január 1-jét követően felmerült költségek számolhatóak el.
- Közvetlenül kapcsolódnak a támogatott projekthez, nélkülözhetetlenek annak előkészítéséhez, elindításához és/vagy végrehajtásához és a projekt elfogadott költségvetésében betervezésre kerültek.
- Szerepelnek a pályázati dokumentáció elszámolható költségek listáján, és nem szerepelnek a nem elszámolható költségek listáján.
- A költség számítás alapjául szolgáló egységárak nem haladják meg a piaci árat és a piaci ár független módon megállapítható és ellenőrizhető.
- Magyarországon megvalósuló projekthez kapcsolódnak (a 1685/2000. EK Rendelet 12. szabályában meghatározott kivételektől eltekintve)
- Alvállalkozói szerződtetések esetén a szigorúbb hazai szabályokban előírtak betartása, betartatása érdekében a következő az alvállalkozók igénybevétele miatt felmerülő kiadások nem számolhatóak el:
  - Olyan alvállalkozói szerződésekkel kapcsolatban felmerült költségek, amelyek növelik a tevékenység végrehajtásának költségeit, de ezzel arányosan nem adnak hozzá értéket.
  - Az olyan közvetítőkkal vagy tanácsadókkal kötött alvállalkozói szerződésekkel kapcsolatban felmerült költségek, amelyekkel kapcsolatban a szerződés a kifizetést a tevékenység összköltségének a százalékos arányában határozza meg, hacsak az ilyen költségeket a végső kedvezményezett nem igazolja a munka vagy a szolgáltatás valóságos értékére való hivatkozással.

A következő bevételek olyan jövedelmet jelentenek, amely csökkenti az érintett, az ERFA által támogatott tevékenységhez szükséges társfinanszírozási forrás összegét. Az ERFA-ból igényelhető támogatás kiszámításához a bevételeket le kell vonni a tevékenység elismerhető kiadásaiból, költségeiből, vagy teljes összegükben, vagy arányosítva, attól függően, hogy a bevételek teljes egészében, vagy csak részlegesen származnak a közösen finanszírozott tevékenységből.

E szabályozásban bevétel a támogatott tevékenységgel kapcsolatban, a támogatási időszakban, vagy annak a végéig tartó, vagy az Irányító hatóság által megszabott ennél hosszabb időszakban értékesítésből, bérbeadásból, szolgáltatásból, egyéb jogcímen szedett díjból vagy egyéb bevételekből származó jövedelem, az alábbi kivételekkel:

- A közösen finanszírozott beruházások gazdasági élettartama alatt előállított és az 1260/1999 EK rendelet 29. cikke (4) bekezdésének hatálya alá tartozó bevételek,
- Az 1685/2000 EK rendelet 8., 9. és 10. szabályában említett pénzügytechnikai intézkedés keretében előállított bevételek,

- A tevékenységek közös finanszírozásához való, magánszektorból származó hozzájárulások, amelyek a vonatkozó támogatás finanszírozási táblázataiban az állami hozzájárulások mellett jelennek meg.

Ha a támogatott tevékenységet (részben vagy egészben) nem közvetlenül a végső kedvezményezett hajtja végre, hanem az „kiszerezés” keretében valósul meg, továbbra is a megbízást adó magántulajdonú vagy állami szervezet marad a végső kedvezményezett, és ez a szervezet tartozik felelősséggel a tevékenység végrehajtásának minden költségéért.

A támogatott projekt megvalósítása során beszerzésre kerülő eszközök, szolgáltatások beszállítóit, illetve az építések kivitelezőit a vonatkozó közbeszerzési szabályok betartásával kell kiválasztani, a beszállító, illetve a kivitelező nem lehet a végső kedvezményezett partnere.

Ha a projektet részben vagy egészben valamely EU-intézmény finanszírozza, az EU közbeszerzési eljárásra vonatkozó irányelvét kell figyelembe venni.

Az 1260/1999 EK rendelet 30. cikkelye 4. pontjában foglaltak szerint a megítélt, illetve folyósított támogatás akkor válik véglegessé (akkor tartható meg), ha az Irányító Hatóság a projekt ERFA forrásból való támogatására vonatkozó döntésének időpontjától számított öt éven belül a projekt nem megy át a következők szerint lényegesnek minősülő változáson.

Lényeges változás, az:

- amely érinti a támogatott projekt természetét, vagy végrehajtásának feltételeit, illetve
- amely vagy egy cégnek, vagy egy közintézménynek jogtalan előnyöket biztosít, valamint
- amely vagy egy infrastruktúra-elem tulajdonlásának jellegében bekövetkező változásból, vagy egy termelő tevékenység helyszínének megszűnéséből, vagy megváltozásából ered.

(A tagállamoknak minden ilyen változásról tájékoztatniuk kell a Bizottságot.)

Az Irányító Hatóság a konkrét pályázati kiírásokban a következőknél szigorúbb feltételeket is rögzíthet, ennek keretében, pl. szűkítheti az elszámolható költségek körét, illetve mértékét stb.

AZ ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK FAJTÁI ÉS TARTALMUK

SZEMÉLYI JELLEGŰ KÖLTSÉGEK

A 2.2. sz. intézkedés keretében létrehozandó projektmenedzsment irodák költségeinek kivételével személyi jellegű költségek (bérek, bérjellegű valamint utazási, ellátmány és napi díj költségek) csak a projektmenedzsment költségek részeként támogathatók.

Bérek, bérjellegű költségek és járulékaik

A projekt megvalósításában részt vevők (szakmai és pénzügyi munkatársak, adminisztrátorok, külső munkatársak) munkájához kapcsolódó személyi jellegű költségek elszámolhatóak.

A bérek a hazai jogszabályok szerint fizetendő adókkal és járulékokkal együtt számolhatóak el, amennyiben az elszámolni kívánt jövedelem személyi jövedelemadó- és járulékköteles.

A közigazgatási dolgozók (közalkalmazottak) bére akkor számolható el, ha a projekt végrehajtásához kapcsolódik, amennyiben pedig kötelező hatósági feladatok ellátásához kapcsolódóan merül fel, akkor nem számolható el.

Minden esetben, a pályázati dokumentációban előírt módon ismertetni kell a bérek számításául szolgáló rendszert, módszert.

Ha az elszámolni kívánt bért nem csak kizárólag az ERFA által támogatott tevékenységgel kapcsolatban fizették ki, akkor a kifizetett bért arányosan csökkenteni kell az elszámolható költséghányad megállapításához.

Az ERFA által támogatott tevékenységre fordított tényleges munkaidőt igazoló munkaidő nyilvántartást mellékelni kell az elszámoláshoz.

Útiköltség és ellátmány/napidíj és szállásköltség

A projekt megvalósításában résztvevő munkatársaknak a projekt megvalósításához közvetlenül köthető, az ERFA-ból támogatott tevékenységekhez kapcsolódó, külső helyszínen történő munkavégzése miatt felmerülő utazási, ellátási és szállásköltségei elszámolhatóak az ERFA terhére.

Az utazási és ellátmány/napidíj költségek az utánuk - a magyar jogszabályok szerint - fizetendő járulékokkal együtt számolhatóak el.

Napidíjat csak a belföldi hivatalos kiküldetést teljesítő dolgozó élelmezési költségtérítéséről szóló 23/1989. (III.12.) MT rendelet, illetve a tartós külszolgálatról szóló 31/2002. (III.1.) Korm. rendelet valamint a mindenkor vonatkozó hazai jogszabályok rendelkezései alapján lehet elszámolni.

Az utazási és napidíj költségeket lehetőség szerint alkalmazottakként és időtartamra, alkalomra vonatkozóan kell meghatározni.

Útiköltséget bérlet alapján csak a képzés, foglalkoztatás idejére lehet elszámolni, azaz a bérlet ára a képzés, foglalkoztatás időtartamától függően arányosítva, részben vagy egészben számolható el.

A napi utazási idő és a bekerülési költségek alapján kell dönteni a naponta való utaztatás és az egyszeri (több hetes távol lét esetén, hetente egyszeri) utaztatás és a helyszínen való elszállásolás között. Amennyiben a napi utazási idő meghaladja a három órát, akkor az utóbbit kell választani, egyéb esetekben a költségek felmérését követően az alacsonyabb költséggel járó megoldást kell választani.

A szállás költségek elszámolása esetén legfeljebb három csillagos szállodai elhelyezés költsége számolható el az ERFA terhére, számla alapján. Amennyiben ellátási költségeket is érvényesíteni kívánnak, a költségeket számlával kell igazolni, és az elismerhető költségek összege nem haladhatja meg a 2000 Ft/fő/nap keretösszeget.

BESZERZÉSEK

A támogatott projekt megvalósítása során beszerzésre kerülő eszközök, szolgáltatások beszállítóit, illetve az épületek kivitelezőit a vonatkozó közbeszerzési szabályok betartásával kell kiválasztani, a beszállító, illetve a kivitelező nem lehet a végső kedvezményezett partnere.

Közbeszerzési értékhatár alatti beszerzések esetén a beszállító kiválasztásához legalább három ajánlatot kell bekérni.

Ingyenvásárlás

Föld, telek vásárlás

Be nem épített föld, telek megvásárlásának a költsége elismerhető költség a következő három feltétel együttes fennállása mellett, és a szigorúbb hazai szabályok alkalmazásának sérelme nélkül:

- közvetlen kapcsolatnak kell fennállnia a föld-, telekvásárlás és a támogatott tevékenység között;
- a földvásárlás ellenértékének összege nem érheti el a támogatott tevékenység összköltségének a 10%-át,
- valamely független, megfelelően felhatalmazott hivatalos értékbecslő, könyvvizsgáló igazolást bocsát ki arról, hogy a vételár nem haladja meg a szokásos piaci értéket.

A szerződés 87. cikke szerinti támogatási rendszerek esetében a földvásárlás elismerhetőségét az egész támogatási rendszer összefüggésében kell megállapítani.

Egyéb ingatlanvásárlás

Az ingatlanok, azaz a föld és a rajtuk lévő épület megvásárlásának a költsége elismerhető költség a következő feltételek fennállása mellett, a szigorúbb hazai szabályok alkalmazásának sérelme nélkül:

- Közvetlen kapcsolat áll fenn az ingatlanvásárlás és a közösen finanszírozott tevékenység között.
- Valamely független, megfelelően felhatalmazott hivatalos értékbecslő, könyvvizsgáló igazolást ad ki arról, hogy a vételár nem haladja meg a piaci értéket, továbbá vagy nyilatkozik róla, hogy az épület megfelel a vonatkozó hazai rendelkezésekben foglalt követelményeknek, vagy pedig részletezi, hogy mely pontokon nem felel meg az épület a hazai rendelkezéseknek, és a végső kedvezményezettnek — tevékenységére tekintettel — előreláthatólag milyen kiigazításokat kell azon végrehajtania.
- Az ingatlan eredeti, előző tulajdonosa nem kapott semmilyen nemzeti vagy közösségi támogatást a megelőző tíz év során az ingatlan megvásárlásához, felépítéséhez, átalakításához, stb., aminek következtében a vásárlásnak az ERFA által történő finanszírozása a támogatás megkettőzéséhez vezetne.
- Az ingatlant az Irányító Hatóság által meghatározott célra és időszakra használják.
- Az épületet csak az ERFA által támogatott tevékenység céljával összhangban lehet használni. A megvásárolt épület közigazgatási szervezetek, szolgálatok elhelyezésére csak abban az esetben használható, ha az ilyen használat összhangban van az ERFA által elismerhető tevékenységekkel.

Építések

Az ERFA források terhére kizárólag az ERFA által támogatott célokhoz szorosan kapcsolódó, azok megvalósításához szükséges komplex terület-előkészítési munkák (bontás, tereprendezés, kármentesítés, stb.) ingatlanok, épületek, építmények, (telek határon belüli és kívüli, közterületi) infrastruktúra, zöldterület-építési, felújítási, átalakítási (ezen belül különösen az akadálymentesítési) munkák, kivitelezésével kapcsolatos költségek számolhatók el, amelyek végrehajtása nélkül az épület nem alkalmas a projektben tervezett szerep ellátására.

Az 1.1. intézkedés 1.1.1-4. beavatkozási művelet tekintetében általánosan érvényes, hogy a látogatottság fejlesztéséhez szükség van az akadálymentes környezet megteremtéséhez kapcsolódó beruházásokra, a látogatók megállására alkalmas parkoló- és pihenőhelyek, higiéniai kiszolgáló létesítmények (wc, mosdó) kialakítására, valamint a látványosság környékén a turisták tájékozódását elősegítő táblák elhelyezésére. Ezen támogatott tevékenységekkel kapcsolatban felmerülő költségek felső határa legfeljebb a projekt teljes költségvetésének 10%-a, de maximum 200.000 euró (51 millió forint) lehet. Azokon a területeken, ahol a parkolók kialakítására műemléki környezetben nyílik csak lehetőség, az Irányító Hatóság egyedi elbírálást alkalmaz a projekt költségvetésen belüli fenti arányszám megállapítása tekintetében.

Eszközbeszerezések

Kizárólag az ERFA által támogatott célok elérését közvetlenül szolgáló, a támogatott tevékenységek megvalósításához elengedhetetlenül szükséges új és használt eszközök (gépek, berendezések, felszerelések, immateriális javak, járművek) beszerzési értéke számolható el.

A használt eszközök beszerzésének költségei csak az alábbi feltételek együttes fennállása esetén számolhatóak el:

- A használt eszköznek rendelkeznie kell a tevékenységhez szükséges technikai jellemzőkkel, és meg kell felelnie a vonatkozó előírásoknak és szabványoknak,
- Az eladónak bizonyítania kell az eszköz eredetét és, igazolnia kell, hogy az érintett eszközt az előző hét év során nem nemzeti vagy közösségi támogatás igénybevételével szerezte be;
- A használt eszköz ára sem haladhatja meg a szokásos piaci árat, és az elhasználódottság arányával alacsonyabbnak kell lennie a hasonló új eszköz áránál.

Egyéb eszközök beszerzése (fogyóeszközök, irodai felszerelések, irodaszerek) beszerzése a projekt menedzsment költségek terhére elszámolható.

SZOLGÁLTATÁSOK IGÉNYBEVÉTELE

A külső, harmadikféltől megrendelt, az ERFA által támogatott tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó alábbi szolgáltatások igénybevételének költségei számolhatóak el:

- Szakmai szolgáltatások
  - Felmérések, kimutatások, adatbázisok, kutatások, tanulmányok készítése,
  - Kármentesítéshez kapcsolódó tényfeltárás készítése
  - Amennyiben a támogatott tevékenység egy több fázisban megvalósuló beruházás egyik fázisa akkor a következő fázist előkészítő tanulmányok (pl. megvalósíthatósági tanulmányok) készítése
  - Megvalósíthatósági tanulmány készítés későbbi fejlesztések megalapozásához (csak az 1.1 és 2.1. sz. intézkedés 3. művelet (tömegközlekedés) esetében)
  - Környezeti hatástanulmány, környezeti hatásvizsgálat készítése
  - PR tevékenység, marketing eszközök fejlesztése (az 1.1. sz. intézkedés 1-5. beavatkozási művelete keretében a projekt 7,5%-áig, de maximum 100.000 euró (25,5 millió forint) összeg erejéig támogathatóak)
  - Kommunikációs, szemléletformálást szolgáló akciók szervezése, megvalósítása
  - Hatékonyság vizsgálatok

- Gyártási eljárások, termékleírások készítése
- Rendezvényszervezés
- Egyéb szakmai tanácsadás költsége
- A projekt megvalósításával kapcsolatban felmerülő egyéb szolgáltatások közül az alábbiak számolhatók el a 2.2. sz. intézkedés keretében létrehozandó projektmenedzsment irodák működtetésével kapcsolatban:
  - Posta és telekommunikációs költségek,
  - Eszköz- és ingatlanbérlet.
- A projekt megvalósításával kapcsolatban felmerülő egyéb szolgáltatások közül az alábbiak számolhatók el:
  - Nyilvánosság biztosításának költségei, (pl. kiadványok, információs füzetek, stb. készítése), tájékoztatás (kommunikációs kampányok, stb.)
  - Közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatban felmerülő költségek (pl. hirdetési költségek, pályázati kiírás elkészítésének költségei),
  - 250 millió forint értékhatárt meghaladó építési jellegű beruházási szerződések esetében a FIDIC szabályoknak megfelelő ellenőri igazolások költségei, illetve ezen értékhatár alatt, amennyiben a pályázati dokumentáció előírja a műszaki ellenőri igazolások költségei,
  - Könyvvizsgálói díjak, mivel a 250 millió forint értékhatárt meghaladó, nem építési jellegű szerződéseknel könyvvizsgálói hitelesítést kell végeztetni, illetve ha a pályázati dokumentáció előírja, hogy az ERFA támogatásban részesülő projekttel kapcsolatban külön könyvvizsgálatot kell végezni,
  - A projektmenedzsmentet segítő szakértői (pl. megvalósítással, monitoringgal, értékeléssel, hatékonyságvizsgálattal, pénzügyi nyilvántartásokkal, elszámolásokkal kapcsolatos) tanácsadás igénybevételeének költsége,
  - Fordítás, tolmácsolás költsége.

ADMINISZTRATÍV KÖLTSÉGEK

Pénzügyi, banki költségek

Ha a pályázati dokumentáció előírja, hogy az ERFA támogatás és a projekt pénzforgalmának lebonyolítására külön bankszámlát nyissanak a végső kedvezményezettek, akkor az ezzel összefüggésben felmerülő többletköltségek közül a számlanyitás és a számlavezetés díja a projekt adminisztratív költségei között elszámolható kiadásnak minősül. Ha egy számlát több ERFA támogatáshoz is használnak, a kiadások részarányát a támogatások arányában kell meghatározni.

A pénzügyi, banki költségek, ráfordítások közül nem elszámolható költségek a pénzügyi műveletek díjai (forgalmi jutalék), a valuta átváltásokból származó veszteségek, illetve díjak, és más tisztán pénzügyi kiadások).

Jogi költségek

A jogi tanácsadás díjai, jegyzői illetékek, amelyek szükségesek a projekt előkészítéséhez indításához és megvalósításához elszámolhatóak, ha közvetlenül kapcsolhatók a projekthez és szükségesek annak előkészítéséhez indításához és megvalósításához.

A jogi szolgáltatás harmadikféltől való igénybevételének költsége csak akkor számolható el, ha a végső kedvezményezett nem rendelkezik megfelelő szakemberekkel a feladat ellátásához. A szolgáltatót a vonatkozó közbeszerzési szabályok betartásával kell kiválasztani. Közbeszerzési értékhatár alatti megbízás esetén legalább három ajánlatot kell bekérni.

Bankgarancia, jogi biztosítékok költségei

Amennyiben a pályázati kiírás a végső kedvezményezett számára bankgarancia, illetve más jogi biztosíték nyújtását írja elő, akkor az ezzel kapcsolatban felmerült, igazolható költségek elszámolhatóak.

Biztosítás

Amennyiben a pályázati kiírás a végső kedvezményezett számára vagyont biztosítás megkötését írja elő, akkor az ezzel kapcsolatban felmerült, igazolható költségek elszámolhatóak.

ÁFA valamint más adók és közterhek

Az ÁFA csak akkor elszámolható kiadás, amennyiben a végső kedvezményezett nem igényelheti vissza.

A visszaigényelhető ÁFA-hoz nem nyújtható támogatás, még abban az esetben sem, ha a végső kedvezményezett ténylegesen nem él a visszaigénylés lehetőségével.

A helyi adók, amennyiben azok kizárólag az ERFA által támogatott projekt megvalósítása miatt, és a projekt időtartamán belül merültek fel (pl. idegenforgalmi adó) elszámolhatóak.

Egyéb adók és illetékek, ha nem a végső kedvezményezettet terhelik nem számolhatóak el.

TERMÉSZETBENI HOZZÁJÁRULÁSOK

Valamely tevékenységnek a strukturális alapokból történő társfinanszírozása a tevékenység befejezésekor nem haladhatja meg a természetbeni juttatások nélkül számított összes támogatható kiadás összegét.

Az ERFA által támogatott projektek esetében a végső kedvezményezett következő természetbeni hozzájárulásai számolhatóak el:

- Ingatlanok, eszközök, felszerelések rendelkezésre bocsátása a projekt megvalósítás időszakában.
- Karitatív, ellenérték nélkül végzett önkéntes munka.
- A projekt előkészítéséhez, a pályázatok benyújtásához előírt dokumentációk (pl. megvalósíthatósági tanulmányok, környezeti hatástanulmányok, tervek, üzleti tervek stb.) rendelkezésre bocsátása, amennyiben azok 2004. január 1-je előtt készültek, azaz a kapcsolódó költségek ezt megelőzően merültek fel, csak természetbeni hozzájárulásként vehetők figyelembe. Amennyiben az ezen dokumentumok elkészítésével kapcsolatos költségek 2004. január 1-je után merültek fel, akkor ezek a költségek elismerhető és támogatható költségek. A pályázatok megírásának költségei a felmerülés időpontjától függetlenül nem tartoznak az elismerhető költségek közé.

A végső kedvezményezett természetbeni hozzájárulásai akkor számolhatóak el, ha

- Értékük függetlenül megállapítható és ellenőrizhető.

- Ingatlanok, eszközök, felszerelések rendelkezésre bocsátása esetén az elszámolható értéket a tényleges, igazolt használati idő és az adott helyen, adott időben szokásos piaci ár figyelembevételével állapítják meg.
- Ingyenes önkéntes munka esetében a munka elszámolható értékét a ténylegesen ráfordított idő és az elvégzett munka szokásos, napi- és / óradíjnak a figyelembe vételével állapítják meg.
- A rendelkezésre bocsátott ingatlanra, eszközökre vonatkozóan következőknek kell teljesülniük:
  - A rendelkezésre bocsátott eszköznek rendelkeznie kell a tevékenységhez szükséges technikai jellemzőkkel, és meg kell felelnie a vonatkozó előírásoknak és szabványoknak,
  - A végső kedvezményezettnek bizonyítani kell az eszköz eredetét (csak Európai Unió tagállamból származhat),
  - A végső kedvezményezett az érintett eszközt, ingatlant az előző hét év során nem nemzeti vagy közösségi támogatás igénybevételével szerezte be;
  - A rendelkezésre bocsátott eszköz természetbeni hozzájárulásként elszámolt költsége nem haladhatja meg a szokásos piaci árat.

REZSIKÖLTSÉGEK ELSZÁMOLHATÓSÁGA ÉS MEGOSZTÁSUK

A rezsiköltségeket elszámolható költségnek kell tekinteni, feltéve, hogy a strukturális alapok által társfinanszírozott tevékenységhez kötődő valóságos költségen alapulnak, és megfelelően igazolt és méltányos módszer szerint, arányosan történik a támogatott tevékenységhez való hozzárendelésük.

A rezsiköltség olyan elszámolható költség, amely nem kapcsolható teljes mértékben egy adott tevékenységhez vagy folyamathoz. A rezsiköltséget az általánosan elfogadott, korrekt és méltányos elszámolási szabályoknak megfelelően kell megosztani.

NEM TÁMOGATHATÓ ÉS NEM ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK

ERFÁ-ból nem finanszírozhatóak és nem társfinanszírozhatóak azok a költségek, amelyek nem szerepelnek a támogatható költségek listáján, ezek közül különösen az alábbiak:

- Lakó épületek építése, felújítása, átalakítása (funkció megváltoztatása nélkül), valamint a lakóépületek építéséhez kapcsolódó előkészítési munkák, kivéve a lakóépületek homlokzat felújítását
- Banki kezelési költség, kamat tartozás kiegyenlítése, hiteltúllépés költsége, egyéb pénzügyforgalmi költségek,
- Deviza átváltási jutalékok és veszteségek,
- Jutalékok és osztalék, profit kifizetése,
- Üzletrész-, részvényvásárlás,
- A pályázatok megírásának költségei a felmerülés időpontjától függetlenül,
- Olyan természetbeni hozzájárulás, amelynek korábbi beszerzéséhez bármilyen forrásból származó támogatást használtak fel,
- Visszaigényelhető, vagy nem a végső kedvezményezettet terhelő adók,
- Bíróságok, kötbérek és perköltségek,

2. AZ EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAPBÓL ELSZÁMOLHATÓKÖLTSÉGEK

Az ESZA feladata

A Szerződés 146. cikke által az Európai Szociális Alapra (Alap) ruházott feladatok és a Szerződés 159. cikke alapján a Strukturális Alapokra ruházott feladatokon belül és az 1260/1999/EK Rendelet rendelkezéseinek megfelelően az Alap a munkanélküliség megelőzésére és a munkanélküliség elleni küzdelemre irányuló intézkedéseket támogat, valamint a humán erőforrások és a munkaerőpiacba történő társadalmi beilleszkedés fejlesztésére irányuló intézkedéseket annak érdekében, hogy elősegítsék a foglalkoztatás magas szintjét, a férfiak és nők közötti egyenlőséget, a fenntartható fejlődést, valamint a társadalmi és gazdasági kohéziót. Az Alap különösen az európai foglalkoztatási stratégia és az éves foglalkoztatási irányvonalak alapján vállalt tevékenységekhez járul hozzá.

Az ESZA hatásköre

Az Alap pénzügyi támogatását főként személyeknek nyújtott támogatásként ítélik oda, a humán erőforrások fejlesztésére irányuló következő tevékenységekhez, amelyek beleillenek a munkaerőpiaci beilleszkedés integrált koncepciójába.

- oktatás és szakképzés – beleértve a kötelező iskoláztatással egyenértékű szakképzést is – gyakorlati képzés, előképzés, különösen az alapismeretek megszerzése és bővítése, foglalkoztatási rehabilitáció, a munkaerőpiacon a foglalkoztathatóság elősegítésére irányuló intézkedések, iránymutatás, tanácsadás és továbbképzés;
- foglalkoztatási támogatás és támogatás önálló vállalkozói tevékenységhez;
- a kutatás, a tudomány és a technológiai fejlesztés terén posztgraduális képzés, valamint kutatási létesítmények és vállalatok vezetőinek és műszaki szakembereinek képzése;
- a foglalkoztatás új forrásainak fejlesztése, beleértve a szociális gazdasághoz tartozókat is (harmadik szektor).

Az előbbi bekezdésben említett tevékenységek hatékonyságának javítása érdekében támogatás nyújtható a következők számára is.

Struktúrák és rendszerek:

- a képzés, az oktatás és a szaktudás megszerzésének fejlesztése és javítása, beleértve a tanárok, az oktatók és a személyzet képzését is, és a munkavállalók hozzáféréseinek javítása a képzéshez és képesítések megszerzéséhez;
- a foglalkoztatási szolgálatok korszerűsítése és eredményesebbé tétele;
- a munka világa és az oktatási, képzési és kutatási létesítmények közötti kapcsolatok fejlesztése;
- amennyire csak lehet, a foglalkoztatási tendenciák és a képesítési igények változásait előrejelző rendszerek fejlesztése, különösen az új munkavégzési módszerekkel és a munkaszervezés új formáival összefüggésben, figyelembe véve a család és a hivatás összeegyeztetésének szükségességét és lehetővé téve az idősebb munkavállalóknak, hogy nyugdíjazásukig megfelelő munkájuk legyen. Ez azonban nem foglalja magában a korai nyugdíjazási programok finanszírozását;

Kísérő intézkedések:

- támogatás a végső kedvezményezettek számára nyújtott szolgáltatások keretében, beleértve az eltartott személyek számára nyújtott szolgáltatásokat és ellátásokat is;
- szociálpedagógiai kísérő intézkedések támogatása, hogy megkönnyítsék a munkaerőpiaci beilleszkedés integrált megközelítését;
- tudatosítás, tájékoztatás és nyilvánosság.

Az Európai Szociális Alap az 1260/99/EK rendelet 2. cikke (4) bekezdésének második albekezdése szerinti tevékenységeket finanszírozhat.

A fenti tevékenységeikhez ESZA-ból támogatásban részesülő végső kedvezményezetteknek pénzügyi elszámolást kell benyújtaniuk a teljesített kifizetéseikről. Az elszámolások csak ténylegesen elszámolható költségeket tartalmazhatnak. A támogatás folyósítására csak ellenőrzött és hitelesített bizonylatok alapján kerülhet sor.

A költségek elszámolhatósága

Az ESZA források terhére csak olyan költségek számolhatóak el, amelyek megfelelnek a következő feltételeknek:

- A végső kedvezményezetteknek valóban felmerült költségek, és teljesülésük az eredeti számlákkal, okmányokkal igazolhatóak.
- A támogatási a szerződésben rögzített megvalósítási időszakban merültek fel az alábbiakat figyelembe véve:
  - Támogatásban részesülő projektek esetén elszámolhatóak 2004. január 1-je után felmerülő projekt előkészítési – a pályázat benyújtásához előírt dokumentációk (pl. megvalósíthatósági tanulmányok, környezeti hatástanulmányok, tervek, üzleti tervek stb.) elkészítéséhez kapcsolódó – költségek.
  - Amennyiben a támogatásban részesülő projekt végső kedvezményezettje bizonyítani tudja, hogy a projekt megkezdése elengedhetetlen már a támogatási szerződés aláírása előtt, és erre írásbeli engedélyt kap, a projekt akkor sem kezdődhet meg a pályázat benyújtása, de legkorábban 2004. január 1-je előtt. Azaz a szerződő hatóság külön írásbeli engedélye alapján a pályázat benyújtását, de legkorábban 2004. január 1-jét, követően felmerült költségek számolhatóak el.
- Közvetlenül kapcsolódnak a támogatott projekthez, nélkülözhetetlenek annak előkészítéséhez, elindításához és/vagy végrehajtásához és a projekt elfogadott költségvetésében betervezésre kerültek.
- Szerepelnek a pályázati dokumentáció elszámolható költségek listáján, és nem szerepelnek a nem elszámolható költségek listáján.
- A költség számítás alapjául szolgáló egységárak nem haladják meg a piaci árat és a piaci ár független módon megállapítható és ellenőrizhető.
- Magyarországon megvalósuló projekthez kapcsolódnak (a 1685/2000. EK Rendelet 12. szabályában meghatározott kivételektől eltekintve).
- Alvállalkozói szerződtetések esetén a szigorúbb állami/hazai szabályokban előírtak betartása, betartatása érdekében a következő az alvállalkozók igénybevétele miatt felmerülő kiadások nem számolhatóak el:
  - Olyan alvállalkozói szerződéssel kapcsolatban felmerült költség, amely növeli a tevékenység végrehajtásának költségét, de ezzel arányosan nem ad hozzá értéket.

- Az olyan közvetítőkkal vagy tanácsadókkal kötött alvállalkozói szerződéssel kapcsolatban felmerült költségek, amellyel kapcsolatban a szerződés a kifizetést a tevékenység összköltségének százalékos arányában határozza meg, hacsak az ilyen költségeket a végső kedvezményezett nem igazolja a munka vagy a szolgáltatás valóságos értékére való hivatkozással.

A következő bevételek olyan jövedelmet jelentenek, amely csökkenti az érintett, az ESZA által támogatott tevékenységhez szükséges társfinanszírozási forrás összegét. Az ESZA-ból igényelhető támogatás kiszámításához a bevételeket le kell vonni a tevékenység elismerhető kiadásaiból, költségeiből, vagy teljes összegükben, vagy arányosítva, attól függően, hogy a bevételek teljes egészében, vagy csak részlegesen származnak a közösen finanszírozott tevékenységből.

E szabályozásban bevétel a támogatott tevékenységgel kapcsolatban, a támogatási időszakban, vagy annak a végéig tartó, vagy az Irányító hatóság által megszabott ennél hosszabb időszakban értékesítésből, bérbeadásból, szolgáltatásból, egyéb jogcímen szedett díjakból vagy egyéb bevételekből származó jövedelem, az alábbi kivételekkel:

- A közösen finanszírozott beruházások gazdasági élettartama alatt előállított és az 1260/1999 EK rendelet 29. cikke (4) bekezdésének hatálya alá tartozó bevételek,
- Az 1685/2000 EK rendelet 8., 9. és 10. szabályában említett pénzügytechnikai intézkedés keretében előállított bevételek,
- A tevékenységek közös finanszírozásához való, magánszektorból származó hozzájárulások, amelyek a vonatkozó támogatás finanszírozási táblázataiban az állami hozzájárulások mellett jelennek meg.

Ha a támogatott tevékenységet (részben vagy egészben) nem közvetlenül a végső kedvezményezett hajtja végre, hanem az „kiszzerződés” keretében valósul meg, továbbra is a megbízást adó magántulajdonú vagy állami szervezet marad a végső kedvezményezett, és ez a szervezet tartozik felelősséggel a tevékenység végrehajtásának minden költségéért.

A támogatott projekt megvalósítása során beszerzésre kerülő eszközök, szolgáltatások beszállítóit, illetve az épület felújítások kivitelezőit a vonatkozó közbeszerzési szabályok betartásával kell kiválasztani, a beszállító, illetve a kivitelező nem lehet a végső kedvezményezett partnere.

Ha a projektet részben vagy egészben valamely EU-intézmény finanszírozza, az EU közbeszerzési eljárásra vonatkozó irányelveit kell figyelembe venni.

Az 1260/1999 EK rendelet 30. cikkelye 4. pontjában foglaltak szerint a megítélt, illetve folyósított támogatás akkor válik véglegessé (akkor tartható meg), ha az Irányító Hatóság a projekt ESZA forrásból való támogatására vonatkozó döntésének időpontjától számított öt éven belül a projekt nem megy át a következők szerint lényegesnek minősülő változáson.

Lényeges változás, az:

- amely érinti a támogatott projekt természetét, vagy végrehajtásának feltételeit, illetve
- amely vagy egy cégnek, vagy egy közintézménynek jogtalan előnyöket biztosít, valamint
- amely vagy egy infrastruktúra-elem tulajdonlásának jellegében bekövetkező változásból, vagy egy termelő tevékenység helyszínének megszűnéséből, vagy megváltozásából ered.

(A tagállamoknak minden ilyen változásról tájékoztatniuk kell a Bizottságot.)

AZ ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK FAJTÁI ÉS TARTALMUK

A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSBAN RÉSZTVEVŐKKEL ÉS A CÉLCSOPORTOKKAL KAPCSOLATOS SZEMÉLYI JELLEGŰ KÖLTSÉGEK

Bérek, bérjellegű költségek és járulékaik

Megvalósítók

A projekt megvalósításában részt vevők munkájához kapcsolódó személyi jellegű költségek elszámolhatók.

A bérek a hazai jogszabályok szerint fizetendő adókkal és járulékokkal együtt számolhatóak el, amennyiben az elszámolni kívánt jövedelem személyi jövedelemadó- és járulékköteles.

Minden esetben a pályázati dokumentációban előírt módon ismertetni kell a bérek számításául szolgáló rendszert, módszert.

Ha az elszámolni kívánt bért nem kizárólag az ESZA által támogatott tevékenységgel kapcsolatban fizették ki, akkor a kifizetett bért arányosan csökkenteni kell az elszámolható költséghányad megállapításához.

Az ESZA által támogatott tevékenységre fordított tényleges munkaidőt igazoló munkaidő nyilvántartást mellékelni kell az elszámoláshoz.

A közigazgatási dolgozók bére elszámolható, amennyiben a projekt végrehajtásához kapcsolódik. Amennyiben kötelező hatósági feladatok ellátásához kapcsolódóan merül fel, akkor nem elszámolható.

Célcsoport

A célcsoport esetében a foglalkoztatáshoz nyújtott bértámogatás részben vagy egészben elszámolható (munkabér és/vagy járulékok a fentiek szerint).

A bérek a hazai jogszabályok szerint fizetendő adókkal és járulékokkal együtt számolhatóak el, amennyiben az elszámolni kívánt jövedelem személyi jövedelemadó- és járulékköteles.

Minden esetben a pályázati dokumentációban előírt módon ismertetni kell a bérek számításául szolgáló rendszert, módszert.

Ha az elszámolni kívánt bért nem kizárólag az ESZA által támogatott tevékenységgel kapcsolatban fizették ki, akkor a kifizetett bért arányosan csökkenteni kell az elszámolható költséghányad megállapításához.

Az ESZA által támogatott tevékenységre fordított tényleges munkaidőt igazoló munkaidő nyilvántartást mellékelni kell az elszámoláshoz.

A közigazgatási dolgozók bére elszámolható, amennyiben a projekt végrehajtásához kapcsolódik. Amennyiben kötelező hatósági feladatok ellátásához kapcsolódóan merül fel, akkor nem elszámolható.

Útiköltség és napidíj, szállásköltség

Megvalósítók

A projektben részt vevő munkatársaknak a projekt megvalósításához közvetlenül köthető, az ESZA-ból támogatott tevékenységekhez kapcsolódó, külső helyszínen történő munkavégzése, továbbképzése miatt felmerülő utazási és szállásköltségei elszámolhatóak az ESZA terhére.

Az utazási és napidíj költségek a magyar jogszabályok szerint, az utánuk fizetendő járulékokkal együtt számolhatóak el.

Napidíjat csak a belföldi hivatalos kiküldetést teljesítő dolgozó ételmezési költségtérítéséről szóló 23/1989. (III.12.) MT rendelet, illetve a tartós külszolgálatról szóló 31/2002. (III.1.) Korm. rendelet valamint a mindenkor vonatkozó hazai jogszabályok rendelkezései alapján lehet elszámolni.

Az utazási és napidíj költségeket lehetőség szerint alkalmazottakként és időtartamra, alkalomra vonatkozóan kell meghatározni.

A napi utazási idő és a bekerülési költségek alapján kell dönteni a naponta való utaztatás és az egyszeri (több hetes távol lét esetén, hetente egyszeri) utaztatás és a helyszínen való elszállásolás között. Amennyiben a napi utazási idő meghaladja a három órát, akkor az utóbbit kell választani, egyéb esetekben a költségek felmérését követően az alacsonyabb költséggel járó megoldást kell választani.

A szállás költségek elszámolása esetén legfeljebb három csillagos szállodai elhelyezés költsége számolható el az ERFA terhére, számla alapján. Amennyiben ellátási költségeket is érvényesíteni kívánnak, a költségeket számlával kell igazolni, és az elismerhető költségek összege nem haladhatja meg a 2000 Ft/fő/nap keretösszeget.

Célcsoport

A célcsoport tagja számára foglalkoztatással kapcsolatban, és a részükre szervezett képzésekkel kapcsolatban a résztvevők útiköltsége otthonuk és a foglalkoztatás, képzés helyszíne között teljes egészében elszámolható.

Az utazási költségeket fejenként és naponként kell tervezni és elszámolni a képzések helyszínével és időpontjával összhangban.

Útiköltséget bérlet alapján csak a képzés idejére lehet elszámolni, azaz a bérlet ára a képzés időtartamától függően arányosítva, részben vagy egészben számolható el.

A napi utazási idő és a bekerülési költségek alapján kell dönteni a naponta való utaztatás és az egyszeri (több hetes távol lét esetén, hetente egyszeri) utaztatás és a helyszínen való elszállásolás között. Amennyiben a napi utazási idő meghaladja a három órát, akkor az utóbbit kell választani, egyéb esetekben a költségek felmérését követően az alacsonyabb költséggel járó megoldást kell választani.

Az utazási és napidíj költségek a magyar jogszabályok szerint, az utánuk fizetendő járulékokkal együtt számolhatóak el.

Napidíjat csak a belföldi hivatalos kiküldetést teljesítő dolgozó ételmezési költségtérítéséről szóló 23/1989. (III.12.) MT rendelet, illetve a tartós külszolgálatról szóló 31/2002. (III.1.) Korm. rendelet valamint a mindenkor vonatkozó hazai jogszabályok rendelkezései alapján lehet elszámolni.

A szállás költségek elszámolása esetén legfeljebb három csillagos szállodai elhelyezés költsége számolható el az ERFA terhére, számla alapján. Amennyiben ellátási költségeket is érvényesíteni kívánnak, a költségeket számlával kell igazolni, és az elismerhető költségek összege nem haladhatja meg a 2000 Ft/fő/nap keretösszeget.

KÉPZÉSI KÖLTSÉGEK

Megvalósítók

A végső kedvezményezett munkatársainak az ESZA tevékenységhez kapcsolódó speciális, a projekt megvalósítását szolgáló képzése miatt ténylegesen felmerült, igazolható tandíj, részvételi díj jellegű költségei elszámolhatóak.

Az elszámolhatósághoz a részt vevők száma és az egy főre eső képzési költségek bemutatása szükséges.

Az elszámolhatóság feltétele a képzés költségéhez és időtartamához igazodó tanulmányi szerződés kötése a résztvevő munkavállalóval.

Célcsoport

A célcsoport tagjainak fizetett képzési támogatás, illetve egyéb a képzésük idejére fizetett díjazás, a vonatkozó hazai jogszabályok alapján ezen kifizetések után fizetendő adókkal, járulékokkal együtt elszámolható.

A vonatkozó számításoknak tartalmazniuk kell a résztvevők létszámát, a juttatás egy főre és egy képzési időegységre vonatkozó összegét, és az időtartamot (órákban).

Képzési, oktatási, kutatásfejlesztési tevékenységet tartalmazó projektek esetén a résztvevők, illetve a kutatásfejlesztésben közreműködő hallgatók, doktorandusok számára ösztöndíj is elszámolható.

Az ösztöndíjat jelenléti ívvel igazolt jelenlét alapján lehet kifizetni és elszámolni, amely az esetleges betegség miatti hiányzás igazolását is magában kell, hogy foglalja. Az ösztöndíj a képzés eredményességét nem befolyásoló betegség idejére is kifizethető és elszámolható.

A célcsoport tagjai közül a képzésben részt vevők körében a képzés ideje alatt jelentkező azon költségek, amelyek gyermekeik vagy más, tőlük függő hozzátartozó gondozása miatt merülnek fel, elszámolhatóak az ESZA terhére. Az elszámolhatóság feltétele, hogy a ténylegesen felmerült költségek eredeti bizonylatokkal igazolhatóak legyenek. A költségeket fejenként, résztvevőnként és alkalmanként (óránként, naponként, hetenként) az adott időszakban, adott helyen szokásos díjtételek figyelembevételével kell tervezni és elszámolni.

BESZERZÉSEK

A támogatott projekt megvalósítása során beszerzésre kerülő eszközök, szolgáltatások beszállítóit, illetve az épület átalakítások, felújítások kivitelezőit a vonatkozó közbeszerzési szabályok betartásával kell kiválasztani, a beszállító, illetve a kivitelező nem lehet a végső kedvezményezett partnere.

Közbeszerzési értékhatár alatti beszerzések esetén a beszállító kiválasztásához legalább három ajánlatot kell bekérni.

A beszerzésekre – beleértve az eszközbeszerzéseket, szakmai szolgáltatások igénybevételét és az építést is – maximum a projekt teljes költségvetésének 30%-a fordítható a 3.3. és 3.4. intézkedések esetében.

Ettől a szabálytól, valamint az alábbi egyedi értékhatárok összegétől a 3.2.intézkedésnél az Irányító Hatóság eltérő feltételeket is megállapíthat.

A 3.1. intézkedés keretében támogatott projektekre az értékhatárookra vonatkozó megkötések nem vonatkoznak

Épületek felújítási, átalakítási költsége

Az ESZA források terhére kizárólag az ESZA által támogatott célokhoz szorosan kapcsolódó, azok megvalósításához szükséges épület-felújítási, -átalakítási költségek, az épületeken végzett kisebb javítások költségei számolhatók el, amelyek végrehajtása nélkül az épület nem alkalmas a projektben tervezett szerep ellátására.

Eszközbeszerzések

Kizárólag az ESZA által támogatott célok elérését közvetlenül szolgáló, a támogatott tevékenységek megvalósításához elengedhetetlenül szükséges új és használt eszközök (immateriális javak, gépek, berendezések, felszerelések, járművek) beszerzési értéke számolható el.

A használt eszközök beszerzésének költségei csak az alábbi feltételek együttes fennállása esetén számolhatóak el:

- A használt eszköznek rendelkeznie kell a tevékenységhez szükséges technikai jellemzőkkel, és meg kell felelnie a vonatkozó előírásoknak és szabványoknak,
- Az eladónak bizonyítania kell az eszköz eredetét és, hogy
- az érintett eszközt az előző hét év során nem nemzeti vagy közösségi támogatás igénybevételével szerezte be;
- A használt eszköz ára sem haladhatja meg a szokásos piaci árat, és az elhasználódottság arányával alacsonyabbnak kell lennie a hasonló új eszköz áránál.

Szintén az eszközbeszerzésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni az ESZA által támogatott projekt szakmai tevékenységét közvetlenül szolgáló irodaszer, kis értékű irodai felszerelések, valamint a képzés, foglalkoztatás során felhasznált anyagok beszerzésére és elszámolására.

BÉRLETI DÍJAK

Épületek bérlete

Csak ESZA által támogatott tevékenységek céljaira használt épületeknek, helységeknek a projekt megvalósítás időszakában felmerült bérleti költsége számolható el.

Ha az épületnek csak egy részét használják ESZA által támogatott projekt céljaira, akkor a felmerült költségeket a használt terület arányában meg kell osztani. Az elszámoláshoz mellékelni kell az arányosításra vonatkozó számítás módszerét is.

Felszerelés, eszközök bérlete

Csak az ESZA által támogatott tevékenységek céljaira használ eszközöknek, felszereléseknek a projekt megvalósítás időszakában felmerült bérleti költsége számolható el.

Ha az eszközt, felszerelést nem kizárólag ESZA által támogatott tevékenységek keretében használják, akkor a költségeket a használat arányában meg kell osztani. Az elszámoláshoz mellékelni kell az arányosításra vonatkozó számítás módszerét is.

SZOLGÁLTATÁSOK IGÉNYBEVÉTELÉNEK KÖLTSÉGE

Külső, harmadik féltől megrendelt, az ESZA által támogatott tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó alábbi szolgáltatások igénybevételének költsége számolható el:

- Képzések szervezése, lebonyolítása,
- Tananyag fejlesztése, kivitelezése,
- Marketingeszközök fejlesztése
- Termékleírás, illetve termelési eljárás kidolgozása,
- Piackutatás
- Oktatási, képzési segédeszközök bérlése,
- A résztvevők (célcsoport) alkalmassági vizsgálata,
- A résztvevők (célcsoport) biztosítása a projekt megvalósítás időszakában,
- Képzés és más projekttevékenységek hatékonyságának vizsgálata.
- Projektmegvalósításhoz szükséges egyéb szakmai szolgáltatások igénybevételének költségei közül elszámolható költségek az alábbiak
  - Felmérések, kimutatások, adatbázisok, kutatások, tanulmányok készítésének költsége
  - Egyéb szakmai és menedzsment tanácsadás költsége
  - Rendezvényszervezés.
- A projekt megvalósításával kapcsolatban felmerülő egyéb szolgáltatások közül az alábbiak számolhatók el:
  - Nyilvánosság biztosításának költségei, (pl. kiadványok, információs füzetek, stb. készítése) képzések meghirdetése, tudatosság növelése, tájékoztatás (kommunikációs kampányok, stb.)
  - Közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatban felmerülő költségek (pl. hirdetési költségek, pályázati kiírás elkészítésének költségei)
  - 250 millió forint értékhatárt meghaladó építési jellegű beruházási szerződések esetében a FIDIC szabályoknak megfelelő ellenőri igazolások költségei, illetve ezen értékhatár alatt, amennyiben a pályázati dokumentáció előírja a műszaki ellenőri igazolások költségei,
  - Könyvvizsgálói díjak, mivel a 250 millió forint értékhatárt meghaladó, nem építési jellegű szerződéseknel könyvvizsgálói hitelesítést kell végeztetni, illetve ha a pályázati dokumentáció előírja, hogy az ERFA támogatásban részesülő projekttel kapcsolatban külön könyvvizsgálatot kell végezni,
  - Fordítás, tolmácsolás
  - Posta és telekommunikációs költségek
  - Takarítás

ADMINISZTRATÍV KÖLTSÉGEK

Pénzügyi, banki költségek

Ha a pályázati dokumentáció előírja, hogy az ESZA támogatás és a projekt pénzforgalmának lebonyolítására külön bankszámlát nyissanak a végső kedvezményezettek, akkor az ezzel összefüggésben felmerülő többletköltségek közül a számlanyitás és a számlavezetés díja a projekt adminisztratív költségei között elszámolható kiadásnak minősül. Ha egy számlát több ESZA támogatáshoz is használnak, a kiadások részarányát a támogatások arányában kell meghatározni.

A pénzügyi, banki költségek, ráfordítások közül nem elszámolható költségek a pénzügyi műveletek díjai (forgalmi jutalék), a valuta átváltásokból származó veszteségek, illetve díjak, és más tisztán pénzügyi kiadások.

Jogi és könyvelési költségei

A jogi tanácsadás díjai, jegyzői illetékek és a könyvelői szolgáltatások díjai, amelyek szükségesek a projekt indításához és megvalósításához elszámolhatóak, ha közvetlenül kapcsolhatók a projekthez és szükségesek annak indításához és megvalósításához.

A jogi és könyvelői szolgáltatás harmadikféltől való igénybevételének költsége csak akkor számolható el, ha a végső kedvezményezett nem rendelkezik megfelelő szakemberekkel a feladat ellátásához. A szolgáltatót a vonatkozó közbeszerzési szabályok betartásával kell kiválasztani. Közbeszerzési értékhatár alatti megbízás esetén legalább három ajánlatot kell bekérni a kiválasztáshoz.

Biztosítás

Amennyiben a pályázati kiírás a végső kedvezményezett számára vagyont biztosítás megkötését írja elő, akkor az ezzel kapcsolatban felmerült, igazolható költségek elszámolhatóak.

Bankgarancia, jogi biztosítékok költsége

Amennyiben a pályázati kiírás a végső kedvezményezett számára bankgarancia, illetve más jogi biztosíték nyújtását írja elő, akkor az ezzel kapcsolatban felmerült, igazolható költségek elszámolhatóak.

ÁFA, valamint más adók és közterhek

Az ÁFA csak akkor elszámolható kiadás, amennyiben a végső kedvezményezett nem igényelheti vissza.

ÁFA nem számolható el, ha visszaigényelhető, vagy nem a végső kedvezményezettet terheli. A visszaigényelhető ÁFA-hoz nem nyújtható támogatás, még abban az esetben sem, ha a végső kedvezményezett, vagy az egyéni kedvezményezett ténylegesen nem él a visszaigénylés lehetőségével.

A helyi adók, amennyiben azok kizárólag az ESZA által támogatott projekt megvalósítása miatt, és a projekt időtartamán belül merültek fel (pl. idegenforgalmi adó) elszámolhatóak.

A helyi adók, amennyiben azok kizárólag az ESZA által támogatott projekt megvalósítása miatt, és a projekt időtartamán belül merültek fel (pl. idegenforgalmi adó) elszámolhatóak.

Egyéb adók és illetékek, ha nem a végső kedvezményezettet terhelik nem számolhatóak el.

Értékcsökkenés elszámolása

Az ESZA terhére értékcsökkenést elszámolni és azzal kapcsolatban támogatást lehívni, csak a program keretében támogatott tevékenységek végrehajtásához közvetlenül és elengedhetetlenül szükséges épületek, eszközök használatával kapcsolatban lehet.

Az értékcsökkenés elszámolására olyan épületek, eszközök vonatkozásában kerülhet sor, amelyek a támogatott projekt megvalósításának megkezdése előtt már a végső kedvezményezett tulajdonában voltak, illetve beszerzésükre, felújításukra, átalakításukra a projekt megvalósítása során került sor, de a beszerzés, felújítás, átalakítás bekerülési költsége a vonatkozó értékhatárok miatt, nem elszámolható költség.

Csak olyan épületek, eszközök használatával kapcsolatban számolható el értékcsökkenés, amelyek beszerzésének, megépítésének, felújításának és/vagy átalakításának finanszírozásához nem vettek igénybe semmilyen Közösségi vagy nemzeti támogatást, társfinanszírozást.

Azokat az épületeket, eszközöket, amelyekkel kapcsolatban értékcsökkenést számol el a támogatott projekt keretében a végső kedvezményezett

- köteles nyilvántartásaiban elkülönítetten kezelni (az elszámolt értékcsökkenést is),
- az érintett eszközöket a projekt megvalósításának időszakában, illetve a pályázati kiírásban előírt kötelező továbbműködtetési időszakban nem idegenítheti el.

Az elszámolt értékcsökkenésnek a projekt időtartama alatt bekövetkezett valós, igazolható értékcsökkenésen kell alapulnia.

TERMÉSZETBENI HOZZÁJÁRULÁSOK

Valamely tevékenységnek a strukturális alapokból történő társfinanszírozása a tevékenység befejezésekor nem haladhatja meg a természetbeni juttatások nélkül számított összes támogatható kiadás összegét.

Az ESZA által támogatott projektek esetében a végső kedvezményezett következő természetbeni hozzájárulásai számolhatóak el:

- Ingatlanok, eszközök, felszerelések rendelkezésre bocsátása a projekt megvalósítás időszakában.
- Karitatív, ellenérték nélkül végzett önkéntes munka.
- A projekt előkészítéséhez, a pályázatok benyújtásához előírt dokumentációk (pl. megvalósíthatósági tanulmányok, környezeti hatástanulmányok, tervek, üzleti tervek stb.) rendelkezésre bocsátása, amennyiben azok 2004. január 1-je előtt készültek, azaz a kapcsolódó költségek ezt megelőzően merültek fel, csak természetbeni hozzájárulásként vehetők figyelembe. Amennyiben az ezen dokumentumok elkészítésével kapcsolatos költségek 2004. január 1-je után merültek fel, akkor ezek a költségek elismerhető és támogatható költségek. A pályázatok megírásának költségei a felmerülés időpontjától függetlenül nem tartoznak az elismerhető költségek közé.

A végső kedvezményezett természetbeni hozzájárulásai akkor számolhatóak el, ha

- Értékük függetlenül megállapítható és ellenőrizhető.
  - Ingatlan rendelkezésre bocsátása esetében, annak értékét független, szakképzett értékbecslő vagy megfelelően felhatalmazott hivatalos testület állapítja meg.

- Ingatlanok, eszközök, felszerelések rendelkezésre bocsátása esetén az elszámolható értéket a tényleges, igazolt használati idő és az adott helyen, adott időben szokásos piaci ár figyelembevételével állapítják meg.
- Ingyenes önkéntes munka esetében a munka elszámolható értékét a ténylegesen ráfordított idő és az elvégzett munka szokásos, napi/óradíjnak a figyelembe vételével állapítják meg.
- A rendelkezésre bocsátott ingatlanra, eszközökre vonatkozóan a következőknek kell teljesülniük:
  - A rendelkezésre bocsátott eszköznek rendelkeznie kell a tevékenységhez szükséges technikai jellemzőkkel, és meg kell felelnie a vonatkozó előírásoknak és szabványoknak,
  - A végső kedvezményezettnek bizonyítania kell az eszköz eredetét (csak Európai Unió tagállamból származhat) és, hogy
  - A végső kedvezményezett az érintett eszközt, ingatlant az előző hét év során nem nemzeti vagy közösségi támogatás igénybevételével szerezte be;
  - A rendelkezésre bocsátott eszköz természetbeni hozzájárulásként elszámolt költsége nem haladhatja meg a szokásos piaci árat.

REZSIKÖLTSÉGEK ELSZÁMOLHATÓSÁGA ÉS MEGOSZTÁSUK

A rezsiköltségeket elszámolható költségnek kell tekinteni, feltéve, hogy a strukturális alapok által társfinanszírozott tevékenységhez kötődő valóságos költségen alapulnak, és megfelelően igazolt és méltányos módszer szerint, arányosan történik a támogatott tevékenységhez való hozzárendelésük.

A rezsiköltség olyan elszámolható költség, amely nem kapcsolható teljes mértékben egy adott tevékenységhez vagy folyamathoz. A rezsiköltséget az általánosan elfogadott, korrekt és méltányos elszámolási szabályoknak megfelelően kell megosztani.

Az alkalmazott módszernek a tényleges költségeket kell alapul vennie, és a szervezetnek megfelelő ellenőrzési, audit mechanizmusokat kell alkalmazni annak igazolására, hogy a rezsiköltségek elosztása megfelelő.

Az arányosítás alkalmazható módszere lehet a költség jellegétől függően:

- Munkaidő-alapú,
- Végső kedvezményezettek fordított idő alapú,
- Tanfolyam időtartamán alapuló,
- Az igénybevett terület/tér nagysága alapuló, vagy
- A tényleges használaton/igénybevételen alapuló módszer.

NEM TÁMOGATHATÓ ÉS NEM ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK

ESZÁ-ból nem finanszírozhatóak és nem társfinanszírozhatóak azok a költségek, amelyek nem szerepelnek a támogatható költségek listáján, ezek közül különösen az alábbiak:

- Föld, telek, ingatlan vásárlása,
- Új épületek építése,

- Banki kezelési költség, kamat tartozás kiegyenlítése, hiteltúllépés költsége, egyéb pénzügyforgalmi költségek,
- Támogatható értékcsökkenés elszámolását lehetővé tevő eszköz beszerzés, épület felújítás, átalakítás, javítások bekerülési költségei,
- Deviza-átváltási jutalékok és veszteségek,
- Üzletrész-, részvényvásárlás,
- A pályázatok megírásának költségei a felmerülés időpontjától függetlenül,
- Olyan természetbeni hozzájárulás, amelynek korábbi beszerzéséhez bármilyen forrásból származó támogatást használtak fel,
- Jutalékok és osztalék, profit kifizetése,
- Visszaigényelhető, vagy nem a végső kedvezményezettet terhelő adók,
- Bírságok, kötbérek és perköltségek.

3. A TECHNIKAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS KERETÉBEN ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK

A ROP Technikai segítségnyújtás keretében az ERFA források terhére csak olyan költségek számolhatóak el, amelyek megfelelnek a következő feltételeknek:

- A végső kedvezményezettnél valóban felmerült költségek, és teljesülésük az eredeti számlákkal, okmányokkal igazolhatóak.
- A vonatkozó szerződés megkötését követően, a szerződésben rögzített megvalósítási időszakban merültek fel, illetve amennyiben az igazolhatóan a szerződésben rögzített feladatok ellátásával kapcsolatban felmerült költségek a szerződéskötést megelőzően merültek fel, akkor legkorábban a 2004. január 1-ét követően felmerült költségek számolhatóak el.
- Közvetlenül kapcsolódnak a támogatott tevékenységekhez, nélkülözhetetlenek azok elindításához és/vagy végrehajtásához és az elfogadott költségvetésében betervezésre kerültek.
- A költség számítás alapjául szolgáló egységarak nem haladják meg a piaci árat és a piaci ár független módon megállapítható és ellenőrizhető.

Alvállalkozói szerződtetések esetén a szigorúbb hazai szabályokban előírtak betartása, betartatása érdekében a következő az alvállalkozók igénybevétele miatt felmerülő kiadások nem számolhatóak el:

- Olyan alvállalkozói szerződésekkel kapcsolatban felmerült költségek, amelyek növelik a tevékenység végrehajtásának költségeit, de ezzel arányosan nem adnak hozzá értéket.
- Az olyan közvetítőkkal vagy tanácsadókkal kötött alvállalkozói szerződésekkel kapcsolatban felmerült költségek, amelyek szerződés a kifizetést a tevékenység összköltségének a százalékos arányában határozzák meg, hacsak az ilyen költségeket a végső kedvezményezett nem igazolja a munka vagy a szolgáltatás valóságos értékére való hivatkozással.

A következő bevételek olyan jövedelmet jelentenek, amely csökkenti az érintett, az SA által támogatott tevékenységhez szükséges társfinanszírozási forrás összegét. Az SA-ból igényelhető támogatás kiszámításához a bevételeket le kell vonni a tevékenység elismerhető kiadásaiból, költségeiből, vagy teljes összegükben, vagy arányosítva, attól függően, hogy a bevételek teljes egészében, vagy csak részlegesen származnak a közösen finanszírozott tevékenységből.

E szabályozásban bevétel a közösen finanszírozott tevékenységgel kapcsolatban, a finanszírozási időszakban, vagy annak a végéig tartó időszakban a támogatott tevékenység során előállított termékek értékesítéséből, támogatásból vásárolt, épített, felújított stb. eszközök bérbeadásból, a támogatott tevékenység eredményével kapcsolatos szolgáltatásnyújtásból, illetve egyéb jogcímen szedett díjakból vagy egyéb bevételekből származó jövedelem, az alábbi kivételekkel:

- A közösen finanszírozott beruházások gazdasági élettartama alatt előállított és az 1260/1999 EK rendelet 29. cikke (4) bekezdésének hatálya alá tartozó bevételek,
- Az 1145/2003 EK rendelet 8., 9. és 10. szabályában említett pénzügytechnikai intézkedés keretében előállított bevételek,

- A tevékenységek közös finanszírozásához való, magán szektorból származó hozzájárulások, amelyek a vonatkozó támogatás finanszírozási táblázataiban az állami hozzájárulások mellett jelennek meg.

A beszerzésre kerülő eszközök, szolgáltatások beszállítóit, illetve az építések kivitelezőit a vonatkozó közbeszerzési szabályok betartásával kell kiválasztani.

Az Irányító Hatóság a konkrét szerződésekben a következőknél szigorúbb feltételeket is rögzíthet, ennek keretében pl. szűkítheti az elszámolható költségek körét, illetve mértékét stb.

AZ ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK FAJTÁI ÉS TARTALMUK

1. MŰVELET: ROP MENEDZSMENT- ÉS MONITORING TEVÉKENYSÉGÉNEK TÁMOGATÁSA

KÖZVETLEN KÖLTSÉGEK

SZEMÉLYI JELLEGŰ KÖLTSÉGEK

Bérek, bérjellegű költségek és járulékaik

A támogatás és a tevékenységek előkészületeiben, kiválasztásában, értékelésében és felügyeletében részt vevők (szakmai és pénzügyi munkatársak, adminisztrátorok, külső munkatársak) munkájához kapcsolódó személyi jellegű költségek elszámolhatók.

A bérek és bérjellegű kifizetések a hazai jogszabályok szerint fizetendő adókkal és járulékokkal együtt számolhatóak el, amennyiben az elszámolni kívánt jövedelem személyi jövedelemadó- és járulékköteles.

A közigazgatási dolgozók (köztisztviselők, közalkalmazottak) bére akkor számolható el, ha az illetékes hatóság megfelelően dokumentált határozatával a fentiek szerinti feladatok ellátására kirendelték őket.

Ha a bért nem csak kizárólag az ERFA által támogatott tevékenységgel kapcsolatban fizették ki, akkor a kifizetett bért arányosan csökkenteni kell az elszámolható költséghányad megállapításához.

Minden esetben, a vonatkozó szerződésben előírt módon ismertetni kell a bérek számításául szolgáló rendszert, módszert.

Az ERFA által támogatott tevékenységre fordított tényleges munkaidőt igazoló munkaidő nyilvántartást mellékelni kell az elszámoláshoz.

Útiköltség és ellátmány/napidíj és szállás költség

A fentiek szerinti feladatok ellátásában részt vevő munkatársaknak a feladatok ellátásához közvetlenül köthető, az ERFA-ból támogatott tevékenységekhez kapcsolódó, külső helyszínen történő munkavégzése, képzése miatt felmerülő utazási (ezen belül különösen a tömegközlekedési eszközök használatáért kifizetett ellenértékek, a saját gépkocsi használatáért kifizetett költségtérítés és a hivatali/céges gépkocsi használatával kapcsolatban felmerült üzemanyag és parkolási költségek), ellátási és szállás költségei elszámolhatóak az ERFA terhére.

Az utazási és ellátmány/napidíj költségek az utánuk - a magyar jogszabályok szerint - fizetendő járulékokkal együtt számolhatóak el.

Napidíjat csak a belföldi hivatalos kiküldetést teljesítő dolgozó ételmezési költségtérítéséről szóló 23/1989. (III.12.) MT rendelet, illetve a tartós külszolgálatról szóló 31/2002. (III.1.) Korm. rendelet valamint a mindenkor vonatkozó hazai jogszabályok rendelkezései alapján lehet elszámolni.

Az utazási és napidíj költségeket lehetőség szerint alkalmazottanként és időtartamra, alkalomra vonatkozóan kell meghatározni,

Útiköltséget bérlet alapján csak a feladat ellátás idejére lehet elszámolni, azaz a bérlet ára a feladat ellátás időtartamától függően arányosítva, részben vagy egészben számolható el.

A napi utazási idő és a bekerülési költségek alapján kell dönteni a naponta való utaztatás és az egyszeri (több hetes távollét esetén hetente egyszeri) utaztatás és a helyszínen való elszállásolás között. Amennyiben a napi utazási idő meghaladja a három órát, akkor az utóbbit kell választani, egyéb esetekben a költségek felmérését követően az alacsonyabb költséggel járó megoldást kell választani.

Az utazási költségek elszámolása esetén vonattal történő utazás esetén másod osztályon, repülőgéppel történő utazás esetében turista osztályon való utazás költségei számolhatóak el.

A szállás költségek elszámolása esetén legfeljebb három csillagos szállodai elhelyezés költsége számolható el az ERFA terhére, számla alapján. Amennyiben ellátási költségeket is érvényesíteni kívánnak, a költségeket számlával kell igazolni, és az elismerhető költségek összege nem haladhatja meg a 2000 Ft/fő/nap keretösszeget.

BESZERZÉSEK

A feladat ellátása során beszerzésre kerülő eszközök, szolgáltatások beszállítóit, felújítások kivitelezőit a vonatkozó közbeszerzési szabályok betartásával kell kiválasztani.

Közbeszerzési értékhatár alatti beszerzések esetén a kedvezményezett, illetve a támogatott tevékenység ellátásában szerződés alapján közreműködő szervezet belső beszerzési szabályzatát kell alkalmazni.

Épület felújítások, átalakítások

Az ERFA források terhére kizárólag a közösen finanszírozott³⁰ feladatok ellátásához szorosan kapcsolódó, azok megvalósításához szükséges épületek felújítási, átalakítási (ezen belül különösen az akadálymentesítési) munkák, kivitelezésével kapcsolatos költségek számolhatóak el, amelyek végrehajtása nélkül az épület nem alkalmas a feladat ellátására.

Eszközbeszerzések

Kizárólag a közösen finanszírozott feladatok ellátását közvetlenül szolgáló, a tevékenységek megvalósításához elengedhetetlenül szükséges alábbi új és használt eszközök beszerzési értéke számolható el:

- Irodai berendezések, felszerelések, szoftverek
- Személygépkocsi és tartozékok

---

³⁰Strukturális Alapok társfinanszírozást és magyar központi költségvetési forrást egyaránt igénybevevő finanszírozás

- Kisértékű irodai felszerelések, irodaszerek

A használt eszközök beszerzésének költségei csak az alábbi feltételek együttes fennállása esetén számolhatóak el:

- A használt eszköznek rendelkeznie kell a tevékenységhez szükséges technikai jellemzőkkel, és meg kell felelnie a vonatkozó előírásoknak és szabványoknak,
- Az eladónak bizonyítania kell az eszköz eredetét, és igazolnia kell, hogy az érintett eszközt az előző hét év során nem nemzeti vagy közösségi támogatás igénybevételével szerezte be;
- A használt eszköz ára sem haladhatja meg a szokásos piaci árat, és az elhasználódottság arányával alacsonyabbnak kell lennie a hasonló új eszköz áránál.

SZOLGÁLTATÁSOK IGÉNYBEVÉTELE

A külső, harmadikféltől megrendelt, a közösen finanszírozott feladatok ellátásához közvetlenül kapcsolódó alábbi szolgáltatások igénybevételének költségei számolhatóak el:

- Szakmai szolgáltatások
  - Szakmai értékelők megbízása
  - Adatfeldolgozás
  - Könyvvizsgálók megbízása
  - Szakértői közreműködés a helyszíni ellenőrzések lebonyolításában
  - Rendezvényszervezés, lebonyolítás
  - Fordítás, tolmácsolás
  - Közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatban felmerülő szakértői szolgáltatások igénybevétele
  - Egyéb szakmai tanácsadás (különösen a betanítási költségek)
- A támogatott tevékenységekkel kapcsolatban felmerülő egyéb szolgáltatások közül az alábbiak számolhatóak el:
  - Biztosítások
  - Közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatban felmerülő egyéb szolgáltatások igénybevétele (különösen a hirdetési költségek)
  - Telekommunikációs költségek (különösen a mobil telefonok használatával kapcsolatban felmerülő költségek)
  - A feladat ellátását közvetlenül és kizárólagosan szolgáló eszközök karbantartása és javítása, felújítása,
  - Hírlap előfizetés, szakkönyvek (nyomtatott és elektronikus formában) beszerzése

REPREZENTÁCIÓS KÖLTSÉGEK

- A reprezentációs költségek a hazai jogszabályok szerint fizetendő adókkal és járulékokkal együtt számolhatóak el, amennyiben az elszámolni kívánt költség adó- és járulékköteles. Reprezentációs költségként maximum a feladatok finanszírozására rendelkezésre álló keretösszeg 2.5%-a számolható el.
- A feladat ellátással kapcsolatban felmerülő reprezentáció körébe tartozó ellátások (bizottsági üléseken, tájékoztatókon, egyéb rendezvényeken felszolgált frissítők,

sütemények, kávé, szendvicsek, stb.) biztosításával külső szervezetet kell megbízni, amelyet a vonatkozó közbeszerzési szabályok betartásával kell kiválasztani.

- Közbeszerzési értékhatár alatti beszerzés esetén a beszállító kiválasztásához legalább három ajánlatot kell bekérni.

ADMINISZTRATÍV KÖLTSÉGEK

Pénzügyi, banki költségek

- Ha a szerződés előírja, hogy az ERFA támogatás és a tevékenység pénzforgalmának lebonyolítására külön bankszámlát nyissanak, akkor az ezzel összefüggésben felmerülő többletköltségek közül a számlanyitás és a számlavezetés díja a tevékenység adminisztratív költségei között elszámolható kiadásnak minősül.
- A pénzügyi, banki költségek, ráfordítások között nem elszámolható költségek a pénzügyi műveletek díjai (forgalmi jutalék), a valuta átváltásokból származó veszteségek, illetve díjak, és más tisztán pénzügyi kiadások.

Jogi költségek

- A jogi tanácsadás díjai, közjegyzői illetékek, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a közösen finanszírozott feladat ellátásához, szükségesek a tevékenység előkészítéséhez, indításához és megvalósításához elszámolhatóak.

ÁLTALÁNOS (REZSI) KÖLTSÉGEK ELSZÁMOLHATÓSÁGA ÉS MEGOSZTÁSUK

- A rezsiköltségeket elszámolható költségnek kell tekinteni, feltéve, hogy az ERFA által társfinanszírozott tevékenységhez kötődő valóságos költségen alapulnak, és megfelelően igazolt és méltányos módszer szerint, arányosan történik a támogatott tevékenységhez való hozzárendelésük.
- A rezsiköltség olyan elszámolható költségeket jelent, amelyek nem kapcsolhatók teljes mértékben, közvetlenül egy adott tevékenységhez vagy folyamathoz. A rezsiköltséget az általánosan elfogadott, korrekt és méltányos elszámolási szabályoknak megfelelően kell megosztani. A technikai segítségnyújtás keretében az általános költségeket a tényleges munkavégzés arányában kell megosztani, az elszámolás feltétele a költségmegosztás alapjául szolgáló nyilvántartási rendszer és a költségmegosztási rendszer, módszer auditálása.

Az elszámolható általános (rezsi) költségek a következők:

1. Felosztandó költségek, amelyek felosztásnál a vetítési alap az összes érintett (adott helyen (pl. képviselőten) dolgozó) munkatárs adott időszaki tényleges, teljes munkaidő alapja.

- A feladat ellátás közvetve szolgáló eszközök karbantartási, javítási, felújítási költsége, biztosítási díjai,
- Képviselőtek, helyi irodák bérleti díja,
- Képviselőtek, helyi irodák üzemeltetési költségei, biztosítási díjai,
- Irodaszer költségek,
- Takarítási költség.

2. Üzemi általános költségek (számított költségek) közé tartoznak

- a segédüzemi költségek (az egyes egységek közötti költségfelosztás az igénybevétel szerint un. belsődíj alapján történik),
- a számítástechnikai költségek (a felosztás a működtetett számítógépek arányában, illetve a plotter használat költségeinek esetében a tényleges igénybevétel alapján történik),
- üzemeltetési költségek (a felosztás az egységek által ténylegesen igénybevett terület (m²) arányában történik),
- a posta, mellékállomási telefon, fax költségek (felosztása az egységek átlagos létszáma arányában történik),

3. Vállalati általános költségek (fedezet) közé tartoznak

- A szervezet működéséhez elengedhetetlen- a szervezet működéséhez elengedhetetlen központi funkciók költségei, az informatikai rendszer, a minőségügyi szervezet, a belső ellenőrzés, a portaszolgálat, a dokumentációs központ, az épület-karbantartás, a jóléti-és kulturális kiadás, a bérszámfejtés, a munkaügy, a könyvelés, a terv-és kontrolling szervezet, az igazgatóság.
  - A költségek felosztása az egyes szervezeti egységek között 2003 évben az árbevétel arányában, 2004 évben a közvetlen költségként elszámolt bérek és az egyéb személyi jellegű költségek arányában történik.

2. MŰVELET: A ROP NYILVÁNOSSÁGÁNAK BIZTOSÍTÁSA, A PROGRAM EREDMÉNYEI HATÉKONYSÁGÁNAK NÖVELÉSE:

A 2. művelet keretében csak közvetlen költségek finanszírozhatóak.

KÖZVETLEN KÖLTSÉGEK

BESZERZÉSEK

- A feladat ellátása során beszerzésre kerülő eszközök, szolgáltatások beszállítóit, felújítások kivitelezőit a vonatkozó közbeszerzési szabályok betartásával kell kiválasztani.
- Közbeszerzési értékhatár alatti beszerzések esetén a beszállító, kivitelező kiválasztásához legalább három ajánlatot kell bekérni.

Épület felújítások, átalakítások

- Az ERFA források terhére kizárólag az RFOP Pályázati Információs Központ létrehozásához szorosan kapcsolódó, annak megvalósításához szükséges épület felújítási, átalakítási (ezen belül különösen az akadálymentesítési) munkák, kivitelezésével kapcsolatos költségek számolhatók el, amelyek végrehajtása nélkül az épület nem alkalmas a feladat ellátására.

Eszközbeszerezések

Kizárólag az ERFA által támogatott célok elérését közvetlenül szolgáló, a támogatott tevékenységek megvalósításához elengedhetetlenül szükséges alábbi új eszközök beszerzési értéke számolható el:

- Az ROP honlapjának létrehozásával kapcsolatos számítógép beruházás,
- Az ROP Pályázati információs Központ létrehozásával kapcsolatos beszerzések.

SZOLGÁLTATÁSOK IGÉNYBEVÉTELE

- Külső, harmadik féltől megrendelt, az ERFA által támogatott tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó azon szolgáltatások igénybevételének költségei számolhatók el, melyek részletes felsorolása jelen anyag C. és F. pontjában látható.

ÁLTALÁNOS FORGALMI ADÓ VALAMINT MÁS ADÓK ÉS KÖZTERHEK

- Az ÁFA csak akkor elszámolható kiadás, amennyiben a végső kedvezményezett, illetve a támogatott tevékenység ellátásában szerződés alapján közreműködő szervezet nem igényelheti vissza.
- A visszaigényelhető általános forgalmi adóhoz nem nyújtható támogatás, még abban az esetben sem, ha a végső kedvezményezett, illetve a támogatott tevékenység ellátásában szerződés alapján közreműködő szervezet ténylegesen nem él a visszaigénylés lehetőségével.
- A helyi adók, amennyiben azok kizárólag az ERFA által támogatott tevékenység megvalósítása miatt, és a projekt időtartamán belül merültek fel (pl. idegenforgalmi adó) elszámolhatóak.
- Egyéb adók és illetékek, ha nem a végső kedvezményezettet, illetve a támogatott tevékenység ellátásában szerződés alapján közreműködő szervezet terhelik, nem számolhatóak el.

NEM TÁMOGATHATÓ ÉS NEM ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK

ERFA-ból nem finanszírozhatók és nem társfinanszírozhatók a technikai segítségnyújtás keretében azok a költségek amelyek nem szerepelnek a fentiek szerinti elszámolható költségek listáján, ezen belül különösen az alábbi költségek:

- Ingatlan (föld, telek, épület stb.) vásárlása
- Új épületek, építmények építése
- Lakóépületek építése, felújítása, átalakítása (funkció megváltoztatása nélkül), valamint a lakóépületek építéséhez kapcsolódó előkészítési munkák,
- Lízing
- Amortizáció
- Banki kezelési költség, kamat tartozás kiegyenlítése, hiteltúllépés költsége, egyéb pénzügyforgalmi költségek
- Deviza, valuta átváltási jutalékok és veszteségek
- Jutalékok és osztalék, profit kifizetése
- Üzletrész-, részvényvásárlás
- Visszaigényelhető, vagy nem a végső kedvezményezettet terhelő adók
- Bíróságok, kötbérek és perköltségek

- A személyi jellegű költségek közül azok, amelyek nem közvetlenül a közösen finanszírozott feladatok ellátásával kapcsolatban merülnek fel (ezen belül különösen az üzleti ajándék).

III.3 SZÁMÍTÓGÉPES ADATCSERE

Az IT rendszer fejlesztése, amely – a 1260/1999. EK Rendelet 34. cikke (1) bekezdése (a) pontja alapján, a 438/2001. EK Rendelet IV/1. mellékletében rögzített tartalommal – lehetővé teszi a számítógépes adatcserét az Európai Bizottsággal, folyamatban van. Egységes IT rendszer kerül kialakításra és bevezetésre valamennyi irányító hatóságnál, közreműködő szervezetnél, illetve a Kifizető Hatóságnál. Az IT rendszer a monitoring adatok megbízhatóságának növelése és az Alapok kezelésének támogatása érdekében menedzsment és pénzügyi funkciókkal is rendelkezni fog.

A 124/2003. Kormányrendelet 15. § szerint, a nemzeti költségvetési támogatásokkal, a nemzetközi segéllyel, támogatással megvalósuló programok figyelemmel kísérését az e célra létrehozott számítógépes rendszerben (EMIR) kell kezelni. Tehát az összes, Strukturális Alapokat, valamint a Kohéziós Alapot igénybe vevő Operatív Program az Egységes Monitoring Információs Rendszert kötelees adatokkal feltölteni és használni.

Az IT rendszer fejlesztése a Nemzeti Fejlesztési Hivatal irányításával, az irányító hatóságok és a Kifizető Hatóság bevonásával történik. A rendszer átvétele 2003. november 30-ával megtörtént, az üzemeltető vállalja a rendszer karbantartását és esetleges továbbfejlesztését.

Az információs rendszer koncepciója

A tervezett információs rendszernek a teljes pályázati programciklus folyamatát támogatni kell a lehető legnagyobb mértékben. A támogatott folyamatok alapját képző eljárásrendek (pályázati stációk, státuszok) viszont nem véglegesek, folyamatosan fejlődnek, változnak. Ennek megfelelően a kialakításnál arra kell nagy hangsúlyt fektetni, hogy az egyes bekövetkező változásokat nagyjából programozási beavatkozás nélkül lehessen a kialakított rendszeren megvalósítani.

A változások kezelésére ezért a fejlesztés során olyan eszközöket célszerű létrehozni, amelyek a fent említett feladat megoldására módot adnak.

A kialakítandó eszközök segítségével nagymértékben lehet csökkenteni azt az időt, ami az egyes változások átvezetését jelenti az informatikai rendszerben, amelyeket a pályázatkezelő szervezetek megkívánnak. Természetesen ebben az esetben is maradnak olyan megoldandó funkciók, amelyek még ezen eszközök kialakítása mellett is csak programozási feladattal kezelhetők.

Az Egységes Monitoring és Információs Rendszer (EMIR) célja, hogy fejlett informatikai technológiával támogassa a pályázati rendszerek hatékony és átlátható működéséhez kapcsolódó adatok nyilvántartását és feldolgozását, amely lehetővé teszi, hogy a Strukturális és Kohéziós Alapok hazai intézményrendszerének fizikailag és – a pályázatkezelés szempontjából – szakmailag is elkülönülő, egymástól távol álló szervezetei, szervezeti egységei is ugyanazon adathalmazzal, adatbázissal tudjanak dolgozni, elkerülve a redundanciát és a többszörös adatbevitelt.

Az EMIR rendszer megjelenítése a Windows Terminal Services rendszerre épül, amely egy Windows Server 2003 kiszolgálón fut. Az EMIR biztosítja a rendszerbe rögzített adatok újbóli kinyerését, további feldolgozhatóságát, ezzel ösztönzi az adatbázis folyamatos és naprakész töltését, valamint lehetővé teszi, hogy a rendszer felhasználói napi munkájukat könnyen, hatékonyan el tudják végezni. A rendszer a már feldolgozott adatokból táplálja a statisztikai és pályázatelemző funkciókat is.

Modulok leírása

Rendszerkoordináció modul

Ez a modul figyeli a felhasználók munkáját, aktivitását és a rendszer egyes moduljainak verzióváltozásait is, melyről értesítést ad.

Ebben a modulban meghatározhatóak a rendszerben alkalmazott levelezési (dokumentum) sablonok; következésképp a rendszer felhasználói által készített összes kimenő levél egységes.

A rendszerkoordináció minden tekintetben integráltan együttműködik az Oracle adatbázis-kezelő megfelelő funkcióival.

A rendszer folyamatosan naplózást (logolást) végez. A naplózást a rendszer segítségével nem lehet kikapcsolni.

Rendszeradatok modul

A modul az adatrögzítés folyamatának gyorsabbá, pontosabbá és egységesebbé tételét teszi lehetővé.

A törzsadatokat minden modul egységesen használja és értelmezi. A törzsadatok karbantartásával az elemek bővíthetők és módosíthatók.

Iktató modul

Az Iktató modul alkalmas a beérkező pályázatok, pályázathoz kapcsolódó dokumentumok, számlák és egyéb dokumentumok (pályázatokhoz kapcsolódó állásfoglalások, heti jelentések stb.), továbbá a küldésre kerülő, a pályázatkezelés során alkalmazott formalevelek iktatására. A rendszerben rögzítésre kerülő beérkező és kimenő dokumentumok pályázathoz köthető, egyedi iktatószámot kapnak. Az iktatószámok alapján a pályázatokhoz beérkezett, illetve küldött dokumentumok nyomon követhetők a modulon belül, illetve más modulokban is.

Amennyiben egy beérkezett pályázat megfelel a feltételeknek, úgy a rendszerből egyedi azonosítószámot kap, amely számból többek között megállapítható, hogy mely operatív programra, prioritásra, intézkedésre és pályázati kiírásra adták be.

Az információs rendszer alkalmas különböző dokumentumok, így regisztrációs levél, elutasító levél, illetve pályázati azonosító lap, vonalkódos azonosító címke előállítására.

Döntés-előkészítő modul

Az egységes monitoring rendszer döntés-előkészítő modulja alkalmas a pályázatok értékelésén át, egészen a jóváhagyásig, a különböző szintű döntésekből, és egyéb módon keletkezett adatok rögzítésére, valamint ezen adatok felhasználásával a kapcsolódó dokumentumok előállítására.

A modulon belül lehetőség van a pályázó által benyújtott papír alapú pályázat tartalmának teljes rögzítésére, mivel a rendszerben kialakított pályázati formanyomtatványok megegyeznek a hivatalosan közzétett pályázati kiírások formanyomtatványaival. Az itt felvitt adatok biztosítják egyrészt ennek, illetve más modulokban használható funkciók alapvető adat szükségletét.

Szerződés modul

A szerződés-modul alkalmas a támogatási szerződések, szerződés-módosítások, és a kapcsolódó folyamatok nyilvántartására.

A modulban történik a kedvezményezettel kötendő támogatási szerződés és mellékleteinek (forrás-, költségösszetétel, projekt előrehaladás, fenntartás alatt vállalt kötelezettségek) elkészítése, a szerződés adatainak, hatálybalépésének rögzítése. A részletes adatbevitel külön táblázatban kerül bemutatásra.

Lehetőség van a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok nyilvántartására, így a szerződéses kötelezettségek nem vagy nem szerződésszerű teljesítése esetén érvényesíthető biztosítékok – ingó -ingatlan zálogtárgyak, bankgarancia, felhatalmazói nyilatkozatok – adatainak rendszerbe történő bevitelére, jóváhagyásuk rögzítésére.

A szerződésmódosítások okainak, időpontjainak rögzítése szintén a modul funkcionális lehetőségei közé tartozik.

A modulon belül elvégzendő munkafolyamatokhoz kapcsolódó dokumentumok nyomtatása előzetesen megadott sablonok alapján történik.

Finanszírozási modul

Alapelv, hogy a Strukturális Alapok kifizetése pénzügyileg teljesített számlák alapján történik, főszabályként tehát a (végső) kedvezményezett megelőlegezi a kifizetéseket, kifizetett számlákat nyújt be a Közreműködő Szervezetnek, és a kincstári rendszeren keresztül csak a számla értékének a megfelelő uniós és központi költségvetési támogatási részét kapja vissza.

A modul felépítése:

- Számlarögzítés
- Forráslehívás
- Hitelesítés
- Bankszámlaforgalom
- Pénzügyi táblák

A projekt megvalósításának, fenntartásának nyomon követése modul

A projektek megvalósításához kapcsolódó tevékenységek közül kiemelkedő jelentőséggel bír a monitoring.

A monitoring a projekt tervezése során meghatározott célok teljesülésének, azaz a projekt pénzügyi és fizikai megvalósulásának, fenntartásnak folyamatos nyomon követése.

Az Egységes Monitoring Információs Rendszer e modulja lehetőséget biztosít a megbízható alapadatok és a különböző jelzőszámok képzéséhez, a végrehajtott tevékenység értékeléséhez, és az adatok továbbításához.

A modul célja:

- a szükséges adatok rendszeres gyűjtése
- input, output, eredmény és hatás mutatók megfelelőségének vizsgálata
- a kedvezményezett részére küldendő levelek előállítás
- előírt jelentések készítése

Ellenőrzés modul

A rendszer az ellenőrzés modulban támogatja a kockázatelemzési és tervezési folyamatot, nyilvántartja az éves és középtávú terveket, valamint az egyes ellenőrzési feladatok elvégzéséhez további informatikai segítséget nyújt.

Az ellenőrzés modul a következő nagyobb egységekre tagolódik:

- Helyszíni ellenőrzés
- 5-15 %-os ellenőrzések
- Belső ellenőrzések

Szabálytalanságok kezelése modul

A Szabálytalanságok kezelése modul célja a szabálytalanságok, illetve azok kivizsgálásának, és korrekciójának érdekében megtett intézkedések nyomon követése.

A modul lehetőséget biztosít a szabálytalanság észlelésével, kivizsgálásával, kezelésével, nyomon követésével kapcsolatos adatok rögzítésére, nyilvántartására.

Monitoring modul

A monitoring modulban megtalálható minden olyan kimutatás és jelentés, amelyek előállítására az EU szabályok és a hazai előírások szerint kötelező, illetve szükséges a támogatáskezelési feladatok hatékony ellátásához, naprakész nyomon követéséhez.

Az EMIR moduljainak kapcsolódásai, a modulok adatbeviteli technikájának egymásra épülése, a rendszer által biztosított pontos és részletes adattárolás, a monitoring modul könnyű kezelhetősége lehetővé teszi a szervezetek teljes eljárásrendet lefedő jelentéstételi rendszerét alkotó statisztikai táblarendszer, összegző kimutatások elkészítését, így lehetőség van:

- az eljárásrend egyes elemeihez kapcsolódó, vagy
- a projekt, illetve a pályázati konstrukció (komponens) eredményességét mérő monitoring tevékenység támogatására, valamint
- az EU (438/2001 EK Rendelet), az Irányító Hatóságok, a Kifizető Hatóság felé rendszeresen küldendő jelentések elkészítésére.

Az adattartalom több szinten gyűjthető, így lehetőség van:

- a projektek adatait részleteiben tartalmazó lekérdezések lefuttatására
- a projektek adatait összesített formában tartalmazó statisztikai táblázatok elkészítésére

A keretek alakulásának pontos nyomon követése esetén lehetőség van kimutatni, hogy

- mennyi támogatást igényeltek a támogatási konstrukció keretében (döntés-előkészítés modul),
- mennyi igényt fogadtak el a megfelelő szervek (döntés-előkészítés modul),
- mekkora összeg került lekötésre megkötött szerződések formájában (szerződés modul), illetve,
- a szerződött támogatási összegből mekkora összeg került ténylegesen kifizetésre, esetleg visszavonásra (finanszírozás modul).

A projekt szinten jelentkező indikátorokat a rendszer komponensenként összesíti, amelyek alapján lehetőség van az egyes intézkedések, prioritások, operatív programok előrehaladásának, eredményességének nyomon követésére.

A monitoring modul segítségével az adatokat rögzítő szervezet mellett – jogosultságtól függően – a felettes szervek számára közvetlenül is biztosított az adatok naprakész lekérdezési lehetősége.

Valamennyi, a modulban lehívott adatlista MS Excelbe exportálható, segítve ezzel a további feldolgozhatóságot, a kiemeléseket, tehát minden olyan praktikus technikai megoldást, mely a felhasználók mindennapi munkáját megkönnyíti.

A monitoring modul a Közösségi Támogatási Keret Irányító Hatóság igényei alapján képes az alábbi összegző adatok előállítására támogatási rendszerként (pályázati felhívásonként, központi projektenként/programonként):

- a beérkezett pályázatok (projekt/program tervek) száma és az igényelt támogatás összege, valamint a számszerűsített célok értéke
- a támogatott pályázatok (projekt/program tervek) száma, az igényelt és a megítélt támogatás összege, valamint a számszerűsített célok értéke
- az elutasított pályázatok (projekt/program tervek) száma, az igényelt támogatás összege, valamint a számszerűsített célok értéke
- a megkötött támogatási szerződések száma, a leszerződött támogatások összege, valamint a számszerűsített célok és a ténylegesen teljesítés értéke
- a megvalósítás fázisában lévő projektek száma, a kifizetett támogatás összege, valamint a számszerűsített célok és a ténylegesen teljesítés értéke
- a megvalósított projektek száma, a kifizetett támogatás összege, valamint a számszerűsített célok és a ténylegesen teljesítés értéke
- követeléskezelés fázisában levő projektek száma, a kifizetett, de visszakövetelt támogatás összege
- a legfőbb státuszpontok (a pályázat, projekt/program terv) beérkezése, a támogató/elutasító döntés meghozatala, a támogatási szerződés megkötése; illetve a támogatásle hívási kérelem beérkezése, a támogatás kifizetése) közötti időtartam

A támogatási összeg valamennyi esetben – igényelt, javasolt, jóváhagyott, finanszírozás alatt, stb. – hazai, és európai uniós forrás szerinti bontásban, valamint teljes összegben szerepel.

III.4 PÉNZÜGYI TÁBLÁZATOK ÉS BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK

RFOP indikatív tervezett pénzügyi tábla prioritásonként/intézkedésenként 2004 – 2006, 2003/12/05														
<i>euró, folyó áron</i>														
Prioritás/intézkedés	A beavatkozás területeinek kategorizálása	Összköltség	Közkidadások										Magán	Kohéziós Alap
			Összesen	Közösségi részvétel					Nemzeti közkiadások					
				összesen	ERFA	ESZA	EMOGA	HOPE	összesen	központi	regionális	helyi		
		1=2+12+13+16	2=3+8	3=4a7	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14
1. Prioritás: A turisztikai potenciál erősítése a régiókban		111 207 025	111 207 025	81 013 280	81 013 280	0	0	0	30 193 745	27 403 093	0	2 790 652	0	0
1.1 intézkedés: Turisztikai vonzerők fejlesztése	171 - 95% 173 - 5%	79 732 899	79 732 899	57 407 686	57 407 686	0	0	0	22 325 213	19 534 561	0	2 790 652	0	0
1.2 intézkedés: Turisztikai fogadóképesség javítása	171	31 474 126	31 474 126	23 605 594	23 605 594	0	0	0	7 868 532	7 868 532	0	0	0	0
2. Prioritás: Térségi infrastruktúra és települési környezet fejlesztése		267 458 710	267 458 710	203 121 954	203 121 954	0	0	0	64 336 756	40 118 808	0	24 217 948	0	0
2.1 intézkedés: Hátrányos helyzetű régiók és kistérségek elérhetőségének javítása	3122 - 89.50% 317 - 10.5%	124 233 817	124 233 817	93 175 362	93 175 362	0	0	0	31 058 455	18 635 073	0	12 423 382	0	0
2.2 intézkedés: Városi területek rehabilitációja	352	92 666 421	92 666 421	69 499 815	69 499 815	0	0	0	23 166 606	13 899 964	0	9 266 642	0	0
2.3 intézkedés: Óvodai és alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése	36	50 558 472	50 558 472	40 446 777	40 446 777	0	0	0	10 111 695	7 583 771	0	2 527 924	0	0
3. Prioritás: A humán erőforrás-fejlesztés regionális dimenziójának erősítése		68 505 445	68 505 445	53 676 287	53 676 287	0	0	0	14 829 158	14 829 158	0	0	0	0
3.1 intézkedés: A helyi közigazgatás és a civil szervezetek kapacitásépítése	23	26 937 915	26 937 915	21 550 331	21 550 331	0	0	0	5 387 584	5 387 584	0	0	0	0
3.2 intézkedés: A helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása	22	19 006 196	19 006 196	15 204 956	15 204 956	0	0	0	3 801 240	3 801 240	0	0	0	0

3.3 intézkedés: Felsőoktatási intézmények és a helyi szereplők együttműködésének erősítése	23	11 280 667	11 280 667	8 460 500	0	8 460 500	0	0	2 820 167	2 820 167	0	0	0	0
3.4 intézkedés: Régióspecifikus szakmai képzések támogatása	23	11 280 667	11 280 667	8 460 500	0	8 460 500	0	0	2 820 167	2 820 167	0	0	0	0
4. Prioritás: Technikai segítségnyújtás		28 812 312	28 812 312	21 609 232	21 609 232	0	0	0	7 203 080	7 203 080	0	0	0	0
4.1 intézkedés: KTK technikai segítségnyújtás	411 - 37% 412 - 8% 413 - 4% 415 - 51%	9 576 644	9 576 644	7 182 482	7 182 482	0	0	0	2 394 162	2 394 162	0	0	0	0
4.2 intézkedés: ROP technikai segítségnyújtás	411 - 60% 412 - 15% 413 - 10% 415 - 25%	19 235 666	19 235 666	14 426 749	14 426 749	0	0	0	4 808 917	4 808 917	0	0	0	0
Összesen		475 983 490	475 983 490	359 420 752	305 744 465	53 676 287	0	0	116 562 738	89 554 138	0	27 008 600	0	0
összesen ERFA		407 478 045	407 478 045	305 744 465	305 744 465	0	0	0	101 733 580	74 724 980	0	27 008 600	0	0
összesen ESZA		68 505 445	68 505 445	53 676 287	0	53 676 287	0	0	14 829 158	14 829 158	0	0	0	0

III.5 A PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA

Kommunikációs Akcióterv

1. Háttér

A Közösségi Támogatási Keret öt operatív programján, köztük a Regionális Fejlesztés Operatív Programon keresztül válik lehetővé a Strukturális Alapok támogatási forrásainak megszerzése. A Program a 2004-2006 közötti időszakra vonatkozik az Unió tervezési időszakának megfelelően.

A Regionális Fejlesztés Operatív Program az ágazati operatív programokkal együtt biztosítja a Közösségi Támogatási Keretben kitűzött célok megvalósítását. A ROP elsősorban a régiók területi sajátosságaihoz illeszkedve a helyi érdekeket szolgáló célokra koncentrál. Az ágazati programokban meghatározott általánosan szükséges fejlesztéseket egészíti ki, figyelembe véve a régióként eltérő speciális igényeket, megvalósítása a helyi szereplők bevonásával történik. A ROP átfogó célja a kiegyensúlyozott területi fejlődés elősegítése.

A Regionális Fejlesztés Operatív Program felelőse a Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal. A megvalósításban - közreműködő szervezetként, a 1218/2002. kormányhatározat értelmében - a VÁTI Kht. Területfejlesztési Igazgatósága és a Regionális Fejlesztési Ügynökségek vesznek részt.

Az Európai Bizottság rendelkezéseinek megfelelően a program végrehajtás során is kiemelt figyelmet kell fordítani a partnerség megteremtésére, ennek keretében az operatív programok társadalmi egyeztetésére, széles körű kommunikációjára, illetve mindezek dokumentálására.

Az 1260/1999/EK rendelet alapján a Regionális Fejlesztés Operatív Program Irányító Hatóságának felelőssége a Strukturális Alapokkal kapcsolatos kommunikációs tevékenység ellátása, a lehetséges kedvezményezettek tájékoztatása a támogatási lehetőségekről és a pályázatok során igénybe vehető segítségnyújtó szolgáltatásokról, valamint a közvélemény informálása az Európai Unió támogatási tevékenységéről.

Az 1159/2000/EK rendeletben foglaltaknak megfelelően az IH kommunikációs stratégiát dolgoz ki a 2004-2006 programozási időszakra a Strukturális Alapok által nyújtott támogatásokkal kapcsolatos tájékoztatási tevékenységről.

2. Célkitűzések

2.1. Általános célok

Az IH kommunikációs tevékenységének általános céljai a következők:

- A széles közvélemény tájékoztatása Magyarország rövid-, közép- és hosszútávú fejlesztéspolitikai elképzeléseiről, és az Európai Unió támogatásainak ebben játszott szerepéről.

- A Strukturális Alapokon keresztül az Európai Unió illetve az általa kifejtett támogatási tevékenység ismertségének, átláthatóságának és támogatottságának növelése.
- A ROP céljainak és filozófiájának megismertetése a közvéleménnyel és a területfejlesztés szakmai szereplőivel.
- Megismertetni a közvéleménnyel a ROP szerepét, jelentőségét a társadalmi és gazdasági kohézió erősítésében.
- Képet adni az Európai Unió és a hazai területfejlesztési politika céljairól, eredményeiről, és ezek kapcsolatáról a ROP céljaival és eredményeivel.

2.2. Specifikus célok

Az IH kommunikációs tevékenységének specifikus céljai a következők:

- Támogatni a regionális szereplők, kiemelten a Programban érintettek és a potenciális pályázók bekapcsolódását a ROP-ba, a kommunikáció eszközeivel segíteni felkészülésüket a csatlakozással megnyíló források felhasználására.
- A ROP végrehajtásában, irányításában és felügyeletében közreműködő intézményeknek tájékoztatást és segítséget nyújtani a támogatások felhasználásával kapcsolatosan előírt kommunikációs feladatokról, különös tekintettel az Európai Unió követelményekre (1159/2000/EK rendelet).

3. Célcsoportok

a. Primer célcsoportok:

- Lakosság – közvélemény (a Program eredményeinek közvetett hasznélvezői)
- Média (mint legfőbb közvetítő a lakosság felé)
- Potenciális kedvezményezettek (a Program kedvezményezettjei)
  - Központi költségvetési szervek és intézményeik
  - Önkormányzatok és intézményeik
  - Önkormányzati társulások
  - Közhasznú szervezetek
  - Alapítványok, közalapítványok
  - Egyesületek
  - Egyéb jogi személyiségű non-profit szervezetek
  - Megyei közútkezelő kht.-k
  - Megyei közigazgatási hivatalok
  - Felsőoktatási intézmények
  - Múzeumok, muzeális intézmények
  - Tulajdon-, műemlékkezelői, vagy használói joggal rendelkező non-profit szervezetek
  - Világörökség helyszínek tulajdonosai
  - Nemzeti Parkok
  - Egyházak
  - Kereskedelmi és iparkamarák
  - Gazdasági társaságok

- Egyéni vállalkozók
- Gazdasági érdekképviseleti szervezetek

b. Szekunder célcsoportok

- Területfejlesztés decentralizált intézményei
  - Regionális fejlesztési tanácsok
  - Megyei területfejlesztési tanácsok
  - Regionális fejlesztési ügynökségek
  - Megyei területfejlesztési ügynökségek
  - Újonnan alakuló és meglévő kistérségi fejlesztési tanácsok, társaságok, szövetségek
- Program megalkotásában résztvevők és döntéshozók
- Program végrehajtásában közvetlenül vagy közvetve közreműködő intézmények
- Szakmai körök, civil szervezetek

Megjegyzés: a Program sajátosságából fakad, hogy a kommunikációban is részt vevő partnerek és a célközönség között a határvonal elmosódik

4. Fő üzenetek

Az IH kommunikációs tevékenységének fő üzenetei a következők:

- Világossá tenni: nem kizárólag az a cél, hogy az EU-nak megfeleljünk, a támogatás Magyarország egységes gazdasági-társadalmi fejlődésének eszköze.
- Megismertetni a Strukturális Alapok céljait: regionális egyenlőtlenségek megszüntetése, valamint a társadalmi és gazdasági kohézió erősítése.
- Hangsúlyozni, hogy a ROP (és a KTK) eredményei a régiók jövőbeli fejlődésének meghatározó tényezői.
- Annak tudatosítása a regionális szereplőkben, partnerekben és a közvéleményben, hogy a ROP támogatási forrásai a kedvezményezettek széles köre számára elérhetőek, mindannyian érdemi szereplői és véleményükkel maguk is alakítói a régió, az ország fejlődésének.
- A ROP támogatási rendszere és ezzel a források felhasználásának folyamata átlátható és szigorúan ellenőrzött.
- A ROP-ban való részvétel szabályai egyértelműek, a részvétel mindenki számára nyilvános, a források azonban csak a Program céljaihoz illeszkedő tevékenységekhez vehetők igénybe.

Az egyes Alapok esetében az 1159/2000/EK rendeletben meghatározott üzenetek alkalmazása ajánlott.

5. Kommunikáció tartalma

5.1 Kommunikáció alapelvei

A kommunikáció révén

- az információkhoz való hozzájutásban megteremteni az esélyegyenlőséget elsősorban a potenciális kedvezményezettek részére;

- a támogatások felhasználásában nyilvánosságot biztosítani, azaz világossá és átláthatóvá tenni annak folyamatát, hogy a közpénzeket milyen célokra és milyen módon fordítják.

5.2 Kommunikáció tárgya

- Magyarország az Európai Bizottság ajánlására a 2004-2006. évi Strukturális Alap támogatási időszakára egy regionális operatív programot dolgozott ki.
- Magyarország a Nemzeti Fejlesztési Tervet – és vele a ROP-ot – az Európai Bizottságnak 2003. májusban hivatalosan átadta, amelyet a Bizottság hosszas annak tartalmát is módosító egyeztető tárgyalások után ideiglenesen elfogadta, a végleges elfogadás Magyarország EU tagállammá válása után történik.
- A ROP nem fedi le egy-egy régió teljes fejlesztési szükségleteit, elsősorban a régiókon belüli, helyi, kistérségi hatású kisebb fejlesztésekre koncentrálnak. Ezek olyan típusú és célú fejlesztések, melyek a szubszidiaritás elvéhez igazodva többnyire helyi döntési kompetenciába tartoznak, valamint egy adott régió, kisebb térség belső erőforrásainak fenntartható hasznosítására és a helyi szereplők együttműködésében rejlő lehetőségek kiaknázására épülnek.
- A Regionális Fejlesztés Operatív Program átfogó célja a magyarországi régiók kiegyensúlyozott területi fejlődésének biztosítása. Az átfogó cél elérése érdekében a fejlesztéseknek figyelembe kell venniük a régiók eltérő földrajzi, gazdasági, természeti adottságait, sajátos kultúráját, településeik jellegét, valamint a településhálózatból következő kihívásokat. Az eltérő adottságokra építve, illetve a helyi gazdasági-társadalmi igényeket figyelembe véve kell törekedni a rendelkezésre álló erőforrások hatékony kihasználására.
- A 2004-2006 közötti időszakra a Program az alábbi 3 specifikus (középtávú) célt határozza meg:
  1. *Természeti, kulturális értékekben gazdag térségek belső erőforrásokra építő fenntartható fejlesztése*
  2. *Vonzó települési környezet kialakítása és a gazdasági potenciál fejlesztése, tekintettel a hátrányos helyzetű kistérségekre*
  3. *A helyi szereplők alkalmazkodó képességének és együttműködésének erősítése*
- A fenti célok elérése érdekében a Program 4 prioritást, beavatkozási területet jelöl ki, ezeken belül pedig 11 intézkedést dolgozott ki. A ROP prioritásai a következők:
  1. *Turisztikai potenciál erősítése*
  2. *Térségi infrastruktúra és települési környezet fejlesztése*
  3. *A humán erőforrás fejlesztés regionális dimenziójának erősítése*
  4. *Szakértői segítségnyújtás*
- A Regionális Fejlesztés Operatív Programra a 2004-2006 közötti időszakban a Strukturális Alapokból előreláthatólag 359,4 millió euró fejlesztési forrás jut (ez a KTK forrásainak 18,01%-a), mely kiegészülve a hazai társfinanszírozással és a magán forrásokkal mintegy 556 millió eurónyi fejlesztést indukálhat. A ROP a gazdaságfejlesztés ösztönzésével és a helyi infrastruktúra kiépítésével kapcsolatos beruházásai az 1783/1999. sz. EK Tanácsi Rendeletet alapul véve az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), míg a humán szférához kötődő fejlesztések az 1784/1999. sz. EK Tanácsi Rendelet alapján az Európai Szociális Alapból (ESZA) kerülnek finanszírozásra.

5.3 A kommunikáció szintjei

A kommunikáció követi a Program végrehajtásának folyamatát, szintjei ennek megfelelően határozhatóak meg, az ütemezés a Program fázisaihoz, mérföldköveihez illeszkedik.

A ROP kommunikációs programját

- program
- intézkedés és
- projekt

szinten is meg kell tervezni: az egyes fázisokban minden egyes szintre külön-külön lebontani azt, hogy mit, kiknek és milyen módon kell kommunikálni.

A szintekhez igazodik a kommunikációt elsősorban végző szervezet:

- Program-szinten elsődlegesen az IH, illetve a MTRFH kommunikál együttműködve a KTK IH-val.
- Intézkedés-szinten a kommunikáció elsődleges végrehajtója szintén az IH, abban az esetben azonban, amikor egy-egy intézkedés, illetve intézkedés csoport régióra gyakorolt hatása, vagy egyéb régióspecifikus üzenet képezi a kommunikáció tárgyát, a kommunikációs tevékenységet elsődlegesen az RFÜ-k szervezik.
- Projekt-szinten a kommunikáció döntő részben az RFÜ tevékenységi körébe tartozik, az IH ez irányú tevékenysége az általánosítható tapasztalatokra, illetve egyéb általános üzenetek kialakítására is átadására korlátozódik.

5.4 Fő kommunikációs eszközök

- Média – sajtóközlemények, sajtóesemények, interjúk, háttéranyagok, projektlátogatás
- Események – fórumok, információs napok, workshop-ok, szakmai viták, szemináriumok, konferenciák, projektátadások, egyéb regionális rendezvények
- Kiadványok – hírlevél, brosrák, szóróanyagok, projekt információs lapok, jelentések, tanulmányok, összefoglalók, mappák, DM akciók
- Internet/e-mail – MTRFH, IH, VÁTI Kht., KTK IH, az RFÜ-k, illetve a régiók honlapjai
- Dekorációs/tájékoztató eszközök - kivitelezői táblák, emléktáblák, zászlók, táblók matricák, poszterek
- Egyéb – olyan infrastrukturális beruházásoknál, amelyek teljes költsége meghaladja az 1,97 millió eurót, a helyszínen (1159/2000/EK rendelet 6.1. pontja szerinti) ideiglenes hirdetőtábla felállítása, illetve ennek eltávolítása után a nagyközönség által elérhető helyszíneken (1159/2000/EK rendelet 6.2. pontja szerinti) állandó emlékeztető táblák. A beruházás összegétől függetlenül, ha az arra illetékes hazai szerv valamilyen tájékoztatást ad a projektre vonatkozóan, a Közösség hozzájárulását fel kell tüntetni, illetve a beruházás megvalósításának mérföldköveihez kapcsolódó rendezvényekre a Támogató képviselőjét meg kell hívni. Társfinanszírozott képzési és foglalkoztatási intézkedések esetén a képzési tevékenységek kedvezményezettjeinek tájékoztatása arról, hogy az Európai Unió által társfinanszírozott képzésben vettek részt.

5.5 A kommunikáció közös elvei

Annak érdekében, hogy a KTK Irányító Hatóság megvalósíthassa az egyes Operatív Programok és a KTK információs tevékenységének koordinációját, illetve biztosíthassa a tájékoztató és nyilvánosságot biztosító anyagoknak a közvélemény előtti egységes és konzisztens megjelenését, a KTK IH a következő eszközöket hozza létre:

- Information and Publicity Task Force működtetése melyben minden Operatív Program Irányító Hatóság egy embert delegál teljes hatáskörrel.
- Intranet kialakítása, amelyen a KTK és az OP IH-k számára szükséges, de nem a nyilvánosságnak szánt iratok, adatok, elemzések, stb. kaphatnak helyet.
- Egységes arculat kialakítása, amely biztosítja az EU-támogatások konzisztens külső megjelenését (összhangban az 1159/2000/EK rendelettel).

Annak érdekében, hogy a ROP Irányító Hatóság biztosíthassa a Regionális Fejlesztés Operatív Program információs tevékenységének, illetve a tájékoztató és nyilvánosságot biztosító anyagainak a KTK-val és más OP-kkal való egységes és konzisztens megjelenését, a következő intézkedéseket teszi:

- Aktívan részt vesz a KTK IH által létrehozott Information and Publicity Task Force munkájában
- Közreműködik a KTK IH által létrehozott Intranet kialakításában és anyagokkal való feltöltésében.
- A KTK IH által elkészült arculathoz illeszkedő saját arculatot alakít ki, ezt tevékenységében érvényre juttatja biztosítva az EU-támogatások konzisztens külső megjelenését (összhangban az 1159/2000/EK rendelettel). Az IH emellett a közreműködő szervezetekhez (RFÜ-k) delegált kommunikációs feladatok összehangolásával biztosítja az OP-szintű egységes kommunikációs tevékenységet.

6. Akcióterv

A ROP Kommunikációs Akcióterve alapvetően három szintre tagolódik. A Program- és az intézkedésszintű kommunikáció egymáshoz szorosan kapcsolódik, egymásra épül ill. egymást kiegészíti, ezért az egyes akciók közös ütemtervben kerültek megtervezésre.

Program szinten főként az olyan kommunikációs eszközök dominálnak, mint sajtóesemények és szakmai rendezvények szervezése, kiadványok megjelentetése, tanulmányok készítése, az internetes lehetőségek alkalmazása és információs központ működtetése.

A Kommunikációs Akcióterv megvalósításkor a Program, illetve az intézkedések egyes szakaszaira kell részletesen kidolgozni a kommunikációs akciót, melyben a tevékenységek felelőseit is meg kell nevezni.

A ROP Kommunikációs Akcióterv megvalósítása a következő formában szakaszolható:

I. Figyelemfelkeltés	Pályázatok meghirdetéséig (2004. áprilisáig)
II. Felkészítés a pályázatra <ul style="list-style-type: none"> • <i>általános információnyújtás</i> • <i>pályázat meghirdetése</i>	2004. januártól*

III. Döntés <ul style="list-style-type: none"> • <i>eredményhirdetés</i> • <i>szerződéskötés</i> 	2004. IV. negyedév
IV. Megvalósítás <ul style="list-style-type: none"> • <i>aktuális állapot</i> • <i>értékelés</i> 	2005-től folyamatosan
V. Programzárás - értékelés	2008

Az ütemezés indikatív – a pályázatok többszöri meghirdetéséből következően párhuzamosan “futnak” majd az egyes szakaszok, amelyek intenzitása a program egyes fázisainak kommunikációs feladataihoz igazodik (a programindulásakor hangsúlyosabb a figyelemfelkeltés és felkészítés, míg a záráshoz közeledve az eredmények bemutatása).

A végrehajtás különböző szakaszaiban a következő eszközök használatát tervezzük:

Figyelemfelkeltés

A célcsoportok, és kiemelten a kedvezményezettek figyelmének felkeltése a pályázati lehetőség iránt.

Tájékoztatás a potenciális kedvezményezettek részére a Programmal kapcsolatos alapinformációkról: milyen fejlesztésekre és milyen összegű támogatásra lehet pályázni, kik jogosultak pályázni, milyen feltételeknek kell a pályázóknak megfelelniük, mikortól lehet pályázni, milyen segítséget kapnak a pályázók.

Információt nyújtani a közvélemény részére az intézkedés, mint helyi fejlesztési lehetőség konkrét céljáról, tartalmáról, a támogatás nagyságrendjéről: elsősorban a média útján, ezen belül kiemelten kezelendők az érintett szaklapok, műsorok, esetleg témájában kapcsolódó rendezvényeken és az internetes oldalakon.

- Sajtóközlemény és sajtóhírek generálása

Már a figyelemfelkeltésben jelentős szerepe van a médiának, ezért össze kell állítani egy kifejezetten a sajtó tájékoztatására szolgáló sajtócsomagot, amely rövid, érthető összefoglalót és részletes háttéranyagot is tartalmaz a programról. Ugyanakkor már ebben a szakaszban is ki kell használni az egyes információs rendezvényeket, amelyekre meg kell hívni a sajtó képviselőit is, és amely alkalomra sajtóközleményt is ki kell adni.

- Információs fórumok

Előzetes tájékoztatás a Programban érintettek és a potenciális pályázók részére már a pályázatok meghirdetése előtt is annak érdekében, hogy időben megismerjék a lehetőségeket, és fel tudjanak készülni.

- Munkaindító megbeszélések

Indító workshop megrendezése a ROP megvalósításában közreműködők részére. Cél a tájékoztatás és a koordináció.

- Információs brosúra

Összefoglaló tájékoztató a Programról, amely egyszerűen és érthetően mutatja be a ROP-ot. A kiadvány a fórumok és a pályázati börze kiegészítő eszköze, amely DM akcióval is terjeszthető.

- Információs lapok (fact sheet) az intézkedésekről

Az egyes intézkedésekről külön-külön információs lap készítése, amelyben már részletesen bemutatathatók a fejlesztési lehetőségek, és amely megkönnyíti az eligazodást oly módon, hogy nem egy terjedelmes anyagból kell kiszűrni az adott intézkedésre vonatkozó adatokat.

- Információs lapok (fact sheet) régióként

Információs lap készítése az adott régióban elérhető forrásokról, intézkedésekről és régióspecifikus célokról.

- Info promóciós anyag

Ez nem csak a ROP-ról nyújt információkat, hanem képet ad arról a folyamatról, amelynek révén a forrásokhoz hozzá lehet jutni, azaz magáról a pályázat menetéről, segíti az érintetteket abban, hogyan felmérjék, milyen feladatok várnak rájuk a projekt tervezése, majd megvalósítása során. Egyúttal az átláthatóságot is szolgálja abban az értelemben, hogy a pályázatban közvetlenül részt nem vevők is tájékozódhatnak, miként érhetőek el a támogatások, milyen feltételeket kell teljesíteni.

- Hírlevél

A Területfejlesztési hírlevélben, amelyet a VÁTI TFI ad ki évente hat alkalommal, és 1000 címzetthez jut el közvetlenül, rendszeresen hírt kell adni a ROP-ról már az első pillanattól kezdődően. E szakaszban a Program bemutatása és az információs rendezvények lehet a kommunikáció tárgya.

- Internet/intranet

Mind az IH (MTRFH), mind a közreműködő szervezetek honlapjai tartalmazznak minden nyilvános és aktuális információt a Programról összehangoltan és felhasználóbarát megjelenéssel.

Minden lehetséges információt közzé kell tenni az IH és a közreműködő szervezetek honlapjain kezdettől fogva. Folyamatosan hírt adni a KTK IH weboldala részére, ezzel alapvetően az információs szolgáltatás, figyelemfelkeltés, megismertetés a cél.

- ROP információs központ

Az információs központ egyrészt az IH-ban (programszintű információk, koordináció) másrészt az RFÜ-knél (ügyfélszolgálat, projektinformáció) kerül kialakításra.

- EU-pályázati börze

A cél, hogy elsősorban a potenciális pályázók valamennyi EU támogatási programot (ezen az operatív programokat is) megismerhessék, komplex képet kapjanak arról, milyen fejlesztéshez milyen források állnak rendelkezésre. A börze szervezője a KTK IH, amelyhez az operatív programok csak szakmai kommunikációval csatlakoznak. Finanszírozása a KTK IH felelőssége.

- DM akció

Különösen az első két szakaszban (figyelemfelkeltés és felkészülés a pályázatra) kerül alkalmazásra, emellett események (tájékoztatók, konferenciák, szemináriumok) kiegészítő eszközöként a későbbi szakaszokban is.

Felkészítés a pályázatra

A kedvezményezettek körében a legintenzívebb kommunikációs szakasz, amelynek során el kell érni a potenciális pályázók körét és motiválni őket a pályázati lehetőség kihasználására. Ennek formája általános információnyújtás.

Annak érdekében, hogy megfelelő színvonalú pályázatok érkezzenek, nem elég önmagában a tájékoztatás, a pályázat meghirdetését követően a pályázókat alaposan fel kell készíteni a pályázatok kidolgozására, biztosítani kell számukra a folyamatos konzultáció és a személyes tanácsadás lehetőségét. A pályázók felkészítésénél törekedni kell a célorientált, hatékony tájékoztatásra, a pályázati fórumokra közvetlen megkeresésen (direct mail) keresztül célszerű a lehetséges kedvezményezetteket meghívni.

Ezalatt a közvélemény felé kiemelt témaként kell kommunikálni a pályázat lebonyolításának lépéseit és feltételeit, különös tekintettel a támogatások odaítélésének szempontjaira.

- Sajtótájékoztató

A pályázat meghirdetésekor országos és regionális sajtótájékoztatók rendezése amilyen széles körben csak lehet. A feladat a hírverés.

- Sajtóközlemény

A tájékoztatókra közlemények készítése, háttéranyagok összeállítása.

- Sajtóhírek

A tájékoztatók kiegészítéseként, és azok folytatásaként a figyelem fenntartása érdekében interjúk szervezése, cikkek generálása.

- Projektlátogatások (road-show), újságírók felkészítése

Újságírók részére projektlátogatások szervezése korábbi EU-támogatásokból megvalósult fejlesztések, elsősorban beruházások, bemutatására, ehhez kapcsolódóan a sajtó felkészítése „strukturális alapok” ismeretekre.

- Hirdetések

A Program indításaként a pályázati felhívás nyilvánossá tétele országos és helyi napilapokban.

- Információs-konzultációs napok

A potenciális kedvezményezettek közvetlen tájékoztatása és felkészítése a pályázatok elkészítésére, elsősorban a személyes kapcsolat kialakításával.

- Workshop-ok (képzés)

A Programban közreműködők felkészítésére interaktív workshopok rendezése.

- Információs brosúra a Programról

Összefoglaló tájékoztató a Programról, amelyet a figyelemfelkeltés szakaszában is már használni kell.

- Info promóciós anyag

Az első szakaszban kialakított anyag a pályázat idején végig hasznos kommunikációs eszköz lehet.

- Információs lapok az intézkedésről
- Hírlevél

A program teljes idején folyamatosan használandó kommunikációs eszköz.

- Internet/Intranet - IH, KTK, VÁTI TFI és a Regionális Fejlesztési Ügynökségek

A Program teljes ideje alatt folyamatosan használandó kommunikációs eszköz. Ebben a szakaszban a pályázat konkrét részleteivel, dokumentum mintákkal, szakértői tanácsadással kell segíteni a pályázatkészítést.

- ROP információs központ

Folyamatosan kell működnie a Program teljes ideje alatt, a legnagyobb érdeklődésre ebben a szakaszban kell számítani elsősorban az RFÜ-k szintjén.

- DM akciók

Hatékony kiegészítő eszköz lehet a felkészülés szakaszában, célzottan juttathatóak el újabb információk a potenciális pályázók részére, pl. azoknak, akik már valamely tájékoztató rendezvényen részt vettek.

Döntés a támogatásokról

A pályázati időszak lezárása után az átláthatóság biztosítása érdekében folyamatosan tájékoztatást kell adni – nem csak a pályázók részére – a beérkezett pályázatokról, a pályázat sikerességéről. Következő és egyben legjelentősebb lépésként ki kell hirdetni a pályázat eredményét, ennek a lehető legszélesebb publicitást, fórumot kell megteremteni. Érdemes továbbá a szerződéskötésekről is – legalább helyi szinten – időről időre hírt adni, hiszen ezek nem egy időpontra esnek, illetve az eredményhirdetéstől számítva is időben jelentősen eltolódnak. A támogatási döntés időszaka alatt (kb. 90-120 nap) a pályázók levélben kapnak tájékoztatást pályázatuk aktuális állásról.

Természetesen mindenkor figyelembe kell venni, mely fázisban milyen információ tehető nyilvánossá.

- Sajtótájékoztató - országos és/vagy regionális

A pályázat meghirdetéséhez hasonlóan a döntést legalább olyan intenzíven kell kommunikálni. Ez az átláthatóság és nyilvánosság egyik legfőbb követelménye is.

- Sajtóközlemény
- Sajtóhírek (generálása): cikkek, interjúk (szervezése)
- Hirdetések – eredmény
- Ugyanabban a körben kell az eredményt kihirdetni, mint ahol a pályázati felhívás megjelent. A részleteket – listákat – elegendő esetleg az interneten közzétenni.
- Munkaindító megbeszélések
- Információs brosúra a programról
- Info promóciós anyag
- Információs lapok az intézkedésről

- Hírlevél
- Internet/intranet

A weboldalon közzé kell tenni a pályázatok nyerteseinek listáját, amelyben szerepeltetni kell legalább a projekt címét, a kedvezményezett nevét és a támogatás összegét.

- ROP információs központ

Projektek megvalósítása

A Program a következő, időtartamát tekintve leghosszabb szakasza a projektek megvalósításának időszaka. A projektek 2005-től kezdve évente/félévente folyamatosan indulnak, az utolsóként 2006-ban meghirdethető pályázatok befejezésének végső határideje és egyben a Program zárása 2008 vége.

Ebben a szakaszban a projektekről, ezek aktuális állapotáról folyamatosan érdemes információt nyújtani. Egyrészt a közvélemény, és különösen a helyi lakosság részére tájékoztatást adni, melynek révén érdeklődésük, figyelmük a Program iránt fenntartható, és ezáltal a környezetüket érintő fejlesztéseket várhatóan többre értékelik, az eredményeket jobban magukénak fogják érezni. Ennek nyomom követését, alakulását segíthetik az ebben az időszakban elvégzendő lakossági véleményfelmérések.

Érdemes felhasználni továbbá a kommunikációban a projektek megvalósítását folyamatában is követő értékelések eredményeit, mely szintén hozzájárul az átláthatóság megteremtéséhez.

A kommunikáció ezen fázisában – korlátozott mértékben és nem hangsúlyos megjelenéssel – részt vesz a VÁTI Kht. is.

- Sajtótájékoztató

Elsősorban a régiókban kell sajtótájékoztatókat tartani, hírértéket kell teremteni a projektek megvalósításának helyzetéről, eredményeiről.

- Sajtóközlemény
- Sajtóhírek (generálása): cikkek, interjúk (szervezése)
- EU-pályázati börze
- Egyéb workshopok, fórumok

A megvalósítás helyzetéről érdemes szakmai körben is workshop-okat tartani, a tapasztalatokat egyeztetve azokat hasznosítani – különös tekintettel az újabb meghirdetésekre.

- Szakmai fórumok

A kedvezményezettek körében a projektek megvalósításának félideje táján fórumok rendezése, amelyen az addigi tapasztalatokat egymással meg tudják osztani, illetve a közreműködő szervezetekkel konzultálni tudnak.

- Projektátadások

Az egyes projekteket nem egy időpontban, egyszerre fejezik be a kedvezményezettek, hanem folyamatosan kerül majd erre sor. Ezek kommunikációs értékét fel kell használni, részben az eredmények megismertetésére, részben újabb potenciális pályázók bevonása érdekében.

- Workshopok (képzés) közreműködőknek

Nem csak az induláskor szükséges a közreműködő intézmények részére képzést tartani, menetközben is előfordulhatnak változások a szabályozásban, eljárásrendben, amelyeket a munkatársaknak mielőbb alaposan meg kell ismerniük, meg kell tanulniuk egységesen értelmezniük és használniuk.

- Szakmai értekezletek

Ez inkább belső kommunikációs eszköz, amely a megvalósítás hatékonyságát segíti.

- Információs brosúra a programról
- Info promóciós anyag
- Információs lapok az intézkedésről
- Hírlevél
- Projekt információs lapok (fact sheet)

Az egyes projektekről, a megvalósult fejlesztésről rövid összefoglaló készítése.

- Projektgyűjtemény

A projekt információs lapok alapján teljes dokumentáció állítható össze az adott intézkedésekről és a program egészéről. Az eredmények bemutatása egyben jó példa az újabb fejlesztések tervezésekor.

- Internet/intranet
- ROP információs központ
- Emléktáblák, matricák

EU előírás, hogy az általa támogatott fejlesztéseknél tájékoztatást kell adni arról, hogy ahhoz az Unió nyújtott segítséget. Az egységes megjelenés és költségkímélés miatt érdemes ezeket az eszközöket program szinten kivitelezni. Másik megoldás lehet, hogy az egyes projektek keretében a kedvezményezett készíteti el, ez esetben ezt a támogatási szerződésben rögzíteni kell.

- Poszterek

A projekt információs lapokhoz hasonlóan rövid összeállítás lehet készíteni néhány jellemző fejlesztésről. A poszterek látványos vizuális eszközök rendezvényeken, kiállításokon.

- DM akció

Érdemes az eredményekről is tájékoztatást adni a korábban megcélzott köröknek is.

Programzárás és értékelés

Az első Regionális Fejlesztés Operatív Program befejezésekor 2008-ban kiderül, képes volt-e Magyarország az EU által nyújtott támogatásokat megfelelően felhasználni, tudott-e élni a lehetőséggel, és tagállamként haszonélvezője lett a Strukturális Alapokból rendelkezésre álló forrásoknak.

Kiemelt jelentősége lesz tehát a Program értékelésének, annál is inkább, mert a következő, 2007-2013. évre szóló Programban ezeket a megszerzett tapasztalatokat feltétlenül érvényesíteni kell. A tapasztalatok összegzésére, értékelő tanulmányok készítésére ezt megelőzően, menetközben is szükség lesz, mivel a következő időszak tervezése ennél jóval előbb megkezdődik.

- Sajtótájékoztató

A Program indításához hasonlóan fontos téma a fejlesztések eredményes befejezése, a források sikeres felhasználása, amelyről a sajtót is ennek megfelelően a lehető legszélesebb körben tájékoztatni kell.

- Sajtóközlemény

- Sajtóhírek (generálása): cikkek, interjúk (szervezése)
- Projektlátogatások (road-show), újságírók felkészítése

A sajtó képviselői részére ebben a szakaszban a konkrét eredményeket kell bemutatni.

- Záró konferenciák

Elsősorban a kedvezményezettek és megvalósításban közreműködők részvételével a programot konferencia rendezésével lezárni. Az esemény jó alkalom a kitűzött és elért célok összevetésére, a tapasztalatok összegzésére, és a jövőbeni lehetőségek előrevetítésére.

- Szakmai értekezletek
- Információs brosúra a programról
- Hírlevél
- Projekt információs lapok (fact sheet)
- Projektgyűjtemény
- Internet/intranet
- ROP információs központ
- DM akció

7. Finanszírozás, indikatív költségvetés

Az Európai Bizottság 1685/2000/EK rendeletének 11.3. pontja alapján az információs anyagok elkészítésének, az információk célba juttatásának és a Strukturális Alapokkal kapcsolatos tájékoztatási intézkedéseknek elsődlegesen a Technikai Segítségnyújtás (Technical Assistance) a fedezete, az e célra elkülönített összegek a Regionális Fejlesztés Operatív Program “Technikai Segítségnyújtás” prioritásban található meg¹.

Az alábbi táblázat a Kommunikációs Akcióterv végrehajtásához kapcsolódó indikatív költségeket tartalmazza a kommunikációs eszközök szerinti bontásban.

ESZKÖZÖK	euró
Hirdetések	136,471
Média	61,961
Információs napok	16,196
Tájékoztató és konzultációs napok	63,529
Workshop-ok, fórumok	20,863
Szakmai megbeszélések	30,745
Programzáró konferenciák a régiókban	143,569
Kick off (indító) megbeszélések	1,961
Workshopok (belső megbeszélések)	4,141
Szakértői megbeszélések	1,882
Információs kiadványok	16,275
Promóciós anyagok	23,529
Információs adatlapok intézkedésekről	5,294

¹ Jelenleg a Technikai Segítségnyújtás keretében 4,53 millió euró áll rendelkezésre.

Újság (newsletter)	94,118
Projekt információs adatlapok	39,216
Project summary booklet	8,824
Programzáró konferencia	79,412
Internet/Intranet	88,235
ROP Információs központ	147,059
Plakátok, matricák	2,745
Poszterek	7,843
DM akciók	16,471
Tartalék	98,039
Teljes összeg	1,302,494
ÁFA-val együtt	1,628,118

8. Végrehajtás

A ROP Kommunikációs Akcióterv végrehajtásának felelőse a Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal Regionális Fejlesztés Operatív Program Irányító Hatósága.

Kontakt: Kováts Kornél

Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal
Regionális Fejlesztés Operatív Program Irányító Hatósága
Tel: 441-7160, Fax: 441-7162

A Kommunikációs Akcióterv végrehajtásában részt vesznek a Program Közreműködő Szervezetei, így a Regionális Fejlesztési Ügynökségek és esetenként a VÁTI Kht és a RFH Rt. is.

Az IH munkáját a KTK IH, valamint az OP IH-k kommunikációs felelőseiből álló Information and Publicity Task Force (*Tájékoztatási Munkacsoport*) segíti. A Task Force munkájában állandó meghívottként EU-kommunikációval foglalkozó szervezetek és külsős szakemberek is részt vesznek. A Task Force rendszeresen találkozik, célja az EU-támogatásokkal kapcsolatos kommunikációs tevékenység összehangolása, a végrehajtás nyomon követése és a szükséges javaslatok megtétele a hatékonyság növelése érdekében.

9. Kommunikációs tevékenység értékelése

A KTK Kommunikációs Terv intézkedéseinek eredményességét az IH rendszeresen értékeli, az értékelést a program Monitoring Bizottság megvitatja. Az értékelések eredményeit, visszacsatolásait a későbbi kommunikációs tevékenység során az IH felhasználja. A megfelelő kommunikációs csatornák kiválasztását esetenként tanulmányok, felmérések alapozhatják meg.

- Éves jelentés, majd a programidőszak végén záró értékelés készítése az ROP Monitoring Bizottság részére az elvégzett kommunikációs akciókról és azok eredményességéről
- Az értékelés alapja a 1159/2000 EK rendeletnek megfelelően a kommunikáció eredményességét mutató indikátorok, melyeket a Kommunikációs Akcióterv részletesen tartalmaz. Ilyen mérőszámok lehetnek például:
  - Input indikátorok: a támogatások felhasználása a tervezett költségvetéshez viszonyítva

- Output indikátorok: a tervezett akciók, és eszközök végrehajtáshoz kapcsolódó mennyiségi adatok (pl. események, publikációk és weboldalak száma)
- Eredmény indikátorok: a javasolt eszközök használatából következő közvetlen és középtávú hatások (pl. eseményeken, szemináriumokon résztvevők száma, honlap látogatók, száma, információs központban érdeklődők száma)
- Hatás indikátorok: pályázók száma, az intézkedésekre tervezett támogatások felhasználásának nagysága

A kommunikációs tevékenység hatékonyságának mérése különböző, folyamatosan, vagy időszakosan készülő felmérések útján történhet.

IV. EX-ANTE ÉRTÉKELÉS

IV.1. AZ INTÉZKEDÉSEK ISMERTETÉSÉRE VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK

A Feladat-meghatározás az alábbiak szerint határozza meg a Programkiegészítő dokumentummal kapcsolatban az ex-ante értékelő csoport által végrehajtandó feladatot:

(7) A Programkiegészítő dokumentum intézkedéseinek értékelése
Az előzetes ex-ante értékelés során meg kell határozni, hogy a Programkiegészítő dokumentumban leírt intézkedések összhangban vannak-e az egyes prioritások célkitűzéseivel, számszerűsítik-e az intézkedésekhez tartozó konkrét célkitűzéseket, amennyiben az lehetséges, majd ezt követően igazolni kell a kiválasztási kritériumok megfelelőségét.

Az értékelés készítésekor még nem állt rendelkezésre a Programkiegészítő dokumentum teljes tervezete. Ezért ez az értékelés elsősorban az intézkedésekre, a Kommunikációs Tervre és a Projektkiválasztási folyamatra vonatkozó fejezetekkel foglalkozik. A többi fejezet értékelésére is sor kerül majd, amint azok elkészülnek. A fő rész magukat az intézkedéseket ismerteti. Éppen ezért a jelen fejezetben olvasható értékelés is főként erre összpontosít.

A Programkiegészítő dokumentum készítésekor az ex-ante értékelők szorosan együttműködtek a tervezőkkel. Az értékelők nagyra becsülik azokat a nyílt megbeszéléseket, amelyeken a javasolt PC-tervezetek tárgyában alkalmuk volt részt venni. Az értékelőktől kapott visszacsatolás eredményeként e folyamat során a PC-t pontosították és számottevően tökéletesítették. Az értékelők általában véve rendkívül elégedettek a végeredménnyel. Mindazonáltal némi további tökéletesítésre lehet még szükség, mielőtt azt a Monitoring Bizottság véglegesen jóváhagyja.

A jelen értékelés itt következő fejezetei észrevételeket és megjegyzéseket közölnek az egyes prioritásokkal és intézkedéseikkel kapcsolatban. Az intézkedések értékelése táblázatos formában történt, amely az intézkedés bemutatásának főbb szempontjait tartalmazza. A táblázatok végén összefoglalás olvasható az adott intézkedésről. Mielőtt általános megjegyzéseket téve összefoglalnák az intézkedések bemutatását, az értékelők a ROP / PC azon konkrét vetületével foglalkoznak, amelyre az elmúlt 6 hónap során értékelési munkájuk során figyelmüket leginkább összpontosították: a Regionális Fejlesztés Operatív Programjának **regionális dimenziójára**.

Az értékelők a jelen értékelés kezdete óta kiemelt figyelmet fordítanak a program regionális dimenziójára. A tervezőkkel való egyeztetések eredményeképpen a ROP és különösen annak regionális dimenziója egyértelműen tökéletesebbé vált. A végül megszületett döntés értelmében az OP kiköti, hogy a programra fordítható erőforrások 75 százalékát a négy legkevésbé fejlett régióra fogják fordítani: Észak-Magyarországra, Észak-alföldre, Dél-alföldre és Dél-Dunántúlra. Ezen túlmenően a korábbi megbeszélések során elhangzott, hogy a ROP regionális dimenzióját tovább erősítik a Programkiegészítő dokumentum intézkedéseinek a leírásai. A leírt intézkedések azonban nem minden esetben tartalmaznak konkrét utalást arra, hogy a javasolt intézkedések regionális dimenziója hogyan valósul meg.

A Programkiegészítő dokumentum végleges verziójában egy olyan lista található, amely javaslatot tesz a rendelkezésre álló források magyarországi régiók (NUTS II) közötti célszerű megosztására. A projektkiválasztási eljárás során az erőforrások konkrét kiosztásához ezt a listát és a regionális akcióterveket veszik majd alapul. A lista elsősorban a 2. prioritás szerinti intézkedéseknél a négy legkevésbé fejlett régióra összpontosít. Az 1. prioritás szerinti intézkedéseknél ez már sokkal kevésbé jellemző, a 3. prioritás esetében pedig a humán erőforrás-fejlesztésekkel kapcsolatos intézkedések végrehajtása az országgyűlési határozat szerint egyenletesen oszlik meg a különböző régiók között. Az értékelők véleménye szerint ez utóbbi nem szolgálja maradéktalanul a magyar régiók kiegyensúlyozottabb fejlesztésének igényét.

1. prioritás: A turisztikai potenciál erősítése a régiókban

Általános észrevételek

A tervezet felvázolásának szakaszában a magyar kormány és az Európai Bizottság a feladatok OP-k közötti szigorú megosztásában egyeztek meg. Mivel a regionális fejlesztés számos aspektusával más operatív programok – elsősorban a GVOP - foglalkoznak, a ROP-nak más kiegészítő témákra kell összpontosítania. Emellett a vidéki turizmus az AVOP-ban is szerepelt. Mivel a rendelkezésre álló erőforrások régiókban történő jobb kihasználása a magyar regionális politika egyik fontos célkitűzése volt, a ROP elsősorban arra az egy szektorra összpontosított, amelynél ez megvalósítható volt: a turizmusra.

Az ex-ante értékelők kezdettől fogva sajnálatosnak tartották a ROP „egyszektoros beállítottságát”, és különösen attól tartottak, hogy ezek az intézkedések kevés hatással lesznek a magyarországi regionális egyenlőtlenségek enyhítésére. Ez utóbbit a természeti és kulturális erőforrások országon belüli egyenlőtlen megoszlására alapozták. Ez az érv az értékelőcsoport tagjai és a tervezők között rendszeres megbeszélések tárgyát képezte. Az a javaslat született, hogy a turizmus terén a jelenlegi helyzet ismertetésében jobban előtérbe kell helyezni a regionális jelleget, és részletesebben ki kell fejteni a turizmusban rejlő potenciált.

A megbeszélések során elhangzott, hogy a Programkiegészítő dokumentumban az intézkedések ismertetésekor bővebben kifejtik majd az intézkedések regionális dimenzióját. Az értékelőcsoport a Programkiegészítő dokumentum legutóbbi intézkedés-tervezete alapján sem szerzett bizonyosságot arról, hogy ezek az intézkedések elő fogják segíteni a regionális egyenlőtlenségek enyhítését. Jelen pillanatban a rendelkezésre álló erőforrások regionális eloszlását lényegében az az áttekintés ismerteti, amely a PC projekt kiválasztási eljárás leírásának a melléklete lesz (ROP PC III.1.). Az áttekintés egyértelműen rögzíti, hogy az 1. prioritás számára rendelkezésre álló erőforrások mintegy 68 százalékát Magyarország négy kevésbé fejlett régiójára kívánják fordítani. Ez némi előrelépést jelent az eredetileg javasolt 64 százalékhoz képest.

Konkrét észrevételek az intézkedésekkel kapcsolatban

1.1. intézkedés Turisztikai vonzerők fejlesztése

Az intézkedés leírása / indoklás	<ul style="list-style-type: none"> • A leírás általánosságban jól érthető; • Túl nagy hangsúlyt helyez a nemzetközi turisztikai trendekre. Miért nem összpontosít jobban a hazai igényekre? • Az indoklás a ROP prioritások leírásában is megtalálható.
A célkitűzések	<p>A célkitűzéseket ki lehetne egészíteni az alábbiakkal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A regionális dimenzió és • Annak kulturális, gazdasági és aktív turizmusra való irányultsága
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A tevékenységeket részletesen ismerteti • A támogatható komponensek tekintetében nem világos, hogy milyen beruházásokat valósítanak meg a költségvetés 90 százalékából.
Szinergia a többi operatív programmal és ROP intézkedéssel	<ul style="list-style-type: none"> • A többi intézkedéssel és/vagy programmal való kapcsolatot és szinergiát kimerítően ismerteti • Elsősorban az KIOP programmal (közlekedési infrastruktúra) és az A VOP programmal (falumegújítási akciók) való szinergiát ismerteti • A ROP 2.1. és 3.4. intézkedéseivel is koherens
Földrajzi beavatkozási területek	<ul style="list-style-type: none"> • A javasolt regionális megoszláson túl az sem világos, hogy hogyan valósul meg a regionális egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló ROP célkitűzés.
Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A kritériumok listája néhány regionális prioritást tartalmaz • A többi prioritás-meghatározás és specifikus kritérium megfelelőnek tűnik • Bizonyos vonzerők esetén megkérdőjelezhető a látogatókra megadott minimális szám.
Pénzügyi terv	<ul style="list-style-type: none"> • Az 1. prioritásra vonatkozó EU erőforrások mintegy 70 százalékát erre az intézkedésre fordítják • Társfinanszírozást várnak országos és helyi költségvetési forrásokból
Megvalósítás	<ul style="list-style-type: none"> • Az összes lehetséges kedvezményezettet és célcsoportot megemlíti
Monitoring mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A munkahelyteremtésre meglehetősen szerény becslést adnak • A látogatói összlétszám becsült növekedése reálisnak tűnik; • Ugyanez a helyzet a támogatott turisztikai vonzerők számával • A javasolt mutatók megfelelőek monitoring célokra
Horizontális témák	<ul style="list-style-type: none"> • A környezetre gyakorolt lehetséges kedvezőtlen hatások reálisak; • Az intézkedés megadja az esetleges kedvezőtlen hatások mérséklésének kritériumait és követelményeit; • A fenntarthatóság előfeltételnek minősül, és a környezetbarát projektek előnyt élveznek. • A Natura 2000 területeket később határozzák meg, de a jelen intézkedés végrehajtásánál végső soron figyelembe veszik. • Ekképpen az esélyegyenlőségre gyakorolt hatások várhatóan semlegesek lesznek; • Biztosítva van a közösségi hasznosítás.

Összefoglalás:

Általánosan elismert tény, hogy a turisztikai szektor potenciálja hozzájárulhat a rendelkezésre álló természeti és kulturális erőforrások jobb kiaknázásához. A fejlesztést nagyban előmozdítaná, ha a ROP multiszektorális megközelítést alkalmazna. Mivel ez nem így van, célszerű lenne, ha más OP (GVOP és AVOP) programokkal és ROP prioritásokkal való kölcsönhatását és kapcsolatát komolyan figyelembe vennék. Bár az intézkedés indoklását meglehetősen jól kifejtik, célkitűzései és a javasolt tevékenységek megvalósíthatók, a regionális egyenlőtlenségek enyhítésében betöltött szerepét pontosabban be kell mutatni. Az utóbbtól eltekintve a prioritási és specifikus kritériumokat megfelelően kidolgozták. A programidőszak rövidségére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.

1.2. intézkedés Turisztikai fogadóképesség javítása

Az intézkedés leírása / indoklás	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézkedés leírása teljesen világos; • Mivel ez az intézkedés szorosan kapcsolódik az 1.1. intézkedéshez, az észrevételek – különösen a regionális dimenzióra vonatkozók – alapvetően itt is ugyanazok.
A célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • Figyelembe véve az intézkedés jellegét, a javasolt célkitűzések megvalósíthatónak tekinthetők • A jelen OP keretében a regionális dimenziót konkrétabban ki kell fejteni
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A javasolt tevékenységek egyértelműek és megfelelőek; • Mivel a turizmus Budapestre és a Balaton térségére koncentrálódik, ezeket a régiókat miért nem zárják ki a jelen intézkedés keretében nyújtott támogatásból?
Szinergia a többi operatív programmal és ROP intézkedéssel	<ul style="list-style-type: none"> • A többi intézkedéssel és/vagy programmal való lehetséges kapcsolatot és szinergiát ismertetik; • Várhatóan koherens a saját ROP intézkedésekkel valamint az AVOP és a GVOP programokkal
Földrajzi beavatkozási területek	<ul style="list-style-type: none"> • Nem világos, hogy a regionális egyenlőtlenségek ROP célkitűzése hogyan valósul meg.
Projektkiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Miért nem tartalmaz prioritási kritériumokat a fejletlenebb régiókra, mint ahogy az 1.1. intézkedés? • A jobb elérhetőség kritériumával ki kellene egészíteni.
Pénzügyi terv	<ul style="list-style-type: none"> • A pénzügyi terv miért nem tartalmazza a magánszektor hozzájárulását, ami ennél az intézkedésnél kézenfekvő? • Az átlagosan 60 százalékos önrész alapján a magánszektor hozzájárulása összesen 78,68 €, ami 110,154 € összkiadást jelent.
Megvalósítás	<ul style="list-style-type: none"> • Az összes lehetséges kedvezményezettet és célcsoportot megemlíti
Monitoring mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A munkahelyteremtésre meglehetősen szerény becslést ad • A vendégéjszakák becsült össznövekedése reálisnak tűnik; • Ugyanez érvényes a támogatott szálláshelyek számára; • A javasolt mutatók alkalmasak monitoring célokra
Horizontális témák	<ul style="list-style-type: none"> • A környezetre gyakorolt lehetséges kedvezőtlen hatások reálisak; • Az intézkedés megadja az esetleges kedvezőtlen hatások mérséklésének kritériumait és követelményeit; • A Natura 2000 területeket később határozzák meg, de a jelen intézkedés végrehajtásánál végső soron figyelembe veszik. • Az esélyegyenlőségszerű hatások várhatóan semlegesek lesznek,

	<ul style="list-style-type: none"> • Célszerű előnyben részesíteni a női vállalkozók és pályázók projektjeit; • Biztosítva van a közösségi hasznosítás.
<p>Összefoglalás:</p> <p>Ugyanazok a következtetések vonhatók le, mint az 1.1. intézkedésnél:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A turisztikai szektor kétségtelenül hozzájárulhat a rendelkezésre álló természeti és kulturális erőforrások jobb kiaknázásához; • A turizmust integrált – többszektoros – regionális fejlesztési koncepció keretében kellene fejleszteni; • Pontosabban ki kell fejteni az intézkedés regionális egyenlőtlenségek enyhítésében betöltött szerepét. <p>Az intézkedés indoklása meglehetősen jól kifejtett, célkitűzései és a javasolt tevékenységek megvalósíthatók. Bizonyos mutatóknál óvatos becslést alkalmaztak. A horizontális témákat jól kifejtik, és azok figyelembe veszik a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket. Célszerű lenne konkrétabb földrajzi kiválasztási kritériumokat alkalmazni a kevésbé fejlett régiók javára.</p>	

2. prioritás: Térségi infrastruktúra és a települési környezet fejlesztése

Általános észrevételek

Ez a prioritás a közlekedési infrastruktúrától kezdve egészen az oktatási infrastruktúra-fejlesztési projektekig kiterjedő intézkedéscsomagot tartalmaz. Bár az intézkedések jellegüket tekintve eltérőek, közös célkitűzésük az előfeltételek javítása a régiókban annak érdekében, hogy azok jobban kiaknázhassák emberi és természeti erőforrásaikat. Magyarországon a településszerkezetet kis számú városi agglomeráció és nagy számú kedvezőtlen gazdasági szerkezetű település jellemzi. Annak megakadályozása érdekében, hogy a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek a Magyarországon végrehajtott átlagos fejlesztések következtében tovább mélyüljenek, először meg kell oldani bizonyos alapvető problémákat. A jelen prioritásnál javasolt intézkedések mind elősegíthetik ezt.

A PC-t gondosan készítették el és tömören fogalmaz. Az általános benyomás kedvező, azonban szeretnénk egy dolgot általánosságban megjegyezni. A ROP regionális szempontjai némileg a háttérbe szorulnak, amint arra az értékelők már több alkalommal rámutattak. Ennek ellensúlyozása érdekében az általános cél az volt, hogy a konkrét regionális célkitűzéseket a PC intézkedés-specifikus kiválasztási kritériumként jelenítse meg. Az olyan intézkedéseknél, ahol ezeket a kritériumokat meghatározták, a regionális szempontok nem elég egyértelműek.

Jelenleg a rendelkezésre álló erőforrások regionális elosztását elsősorban az az áttekintés ismerteti, amely a PC projekt-kiválasztási eljárás leírásának mellékletét képezi majd (ROP PC III.1.) Ez az áttekintés egyértelműen rögzíti, hogy a szóban forgó prioritás céljára rendelkezésre álló erőforrások 80 százalékát Magyarország négy kevésbé fejlett régiójára kívánják fordítani. Ez számottevő előrelépést jelent az eredetileg tervezett 64 százalékhoz képest (országgyűlési határozat). Ezen túlmenően ez a prioritás kapja a ROP céljára rendelkezésre álló EU források nagyobbik részét (60 százalékát) és ERFA források csaknem 75 százalékát.

Konkrét észrevételek az intézkedésekkel kapcsolatban

2.1. intézkedés Hátrányos helyzetű régiók és kistérségek elérhetőségének javítása

Az intézkedés leírása / indoklás	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézkedések kellőképpen indokoltak. • A konkrét területi problémákra nem világítanak rá kellőképpen.
A célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • A kiválasztott célkitűzések helytállóak, és • A területi részletezés nem elég hangsúlyos
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A tevékenységek szükségessége nyilvánvaló • Csak az „útburkolat”-ra van támogatás, nem pedig magára az útra is?
Szinergia a többi operatív programmal és ROP intézkedéssel	<ul style="list-style-type: none"> • A többi intézkedéssel és/vagy programmal (KIOP és Kohéziós Alapok) lehetséges kapcsolat és szinergia jól körülírt
Földrajzi beavatkozási területek	<ul style="list-style-type: none"> • Itt megadnak néhány regionális preferenciát is;
Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Egyértelmű intézkedés-specifikus kritériumokat – ezen belül földrajzi kritériumokat – határoznak meg
Pénzügyi terv	<ul style="list-style-type: none"> • Az országos költségvetési finanszírozás tekintetében elvárják a helyi hatóságok hozzájárulását • Biztosított-e, hogy az összes támogatható kistérség részt vegyen a társfinanszírozásban?
Megvalósítás	<ul style="list-style-type: none"> • Megemlítik az összes lehetséges kedvezményezett és célcsoportot
Monitoring mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A javasolt mutatók hasznosak és monitoring célokra használhatók; • Az „elérési idő” elnevezésű mutatót előre tisztázni kell (hogyan mérhető?) • Ahol csak lehetséges, meg kell adni a kiindulási pontot, hogy a hatékonyságot megfelelőképpen értékelni lehessen.
Horizontális témák	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerik a környezetre gyakorolt esetleges kedvezőtlen hatásokat, és tennivalókat javasolnak azok enyhítésére; • A Natura 2000 hálózatra gyakorolt hatást figyelembe veszik; • Azzal, hogy a tömegközlekedés kérdését is felöleli, ez az intézkedés azzal az igénnyel is foglalkozik, hogy a közlekedéshez való hozzáférés terén is esélyegyenlőséget kell teremteni; • A többi esélyegyenlőségi téma terén ez az intézkedés semlegesnek tekinthető.
<p>Összefoglalás: Az intézkedés kellőképpen indokolt. Az intézkedés kétségtelenül hozzájárul az elmaradott régiók esélyeinek javításához szükséges előfeltételek megteremtéséhez. Ezt a megközelítést tovább erősíti az intézkedés többi ROP intézkedéssel és ágazati OP programmal való szinergiája. Ez fontos az ország kiegyensúlyozott regionális fejlődéséhez, ami a ROP fő célja. Az intézkedés leírása kiemelt figyelmet fordít arra az igényre, hogy Magyarország kevésbé fejlett régióiban fejleszteni kell a közlekedési infrastruktúrát.</p> <p>Egyértelmű intézkedés-specifikus kritériumokat – ezen belül földrajzi kritériumokat – ad meg. A programidőszak rövidegére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.</p>	

2.2. intézkedés **Városi területek rehabilitációja**

Az intézkedés leírása / indoklás	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézkedéseket egyértelműen, tömören fogalmazták meg. • Az intézkedés alapján végzett tevékenységek a tervek szerint a kevésbé fejlett területekre összpontosulnak; • A regionális dimenziót azonban nem fejtik ki részletesen.
A célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • A célkitűzések megfelelnek a többi szinten kialakított célkitűzéseknek.
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A tevékenységek szükségessége nyilvánvaló
Szinergia a többi operatív programmal és ROP intézkedéssel	<ul style="list-style-type: none"> • A többi intézkedéssel és/vagy programmal (GVOP & KIOP) való lehetséges kapcsolatot és szinergiát jól kifejti
Földrajzi beavatkozási területek	<ul style="list-style-type: none"> • A támogatható városi területeket különböző VÁROS vonatkozású kritériumok alapján választják ki.
Projektkiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Az egyes komponensekre egyértelmű intézkedés-specifikus kritériumokat adnak meg
Pénzügyi terv	<ul style="list-style-type: none"> • Az országos költségvetési finanszírozás tekintetében elvárják az érintett helyi hatóságok hozzájárulását • Biztosított-e, hogy az összes támogatható város részt vegyen a társfinanszírozásban?
Megvalósítás	<ul style="list-style-type: none"> • A javasolt kedvezményezettek és célcsoportok megfelelnek az intézkedés céljainak
Monitoring mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A javasolt mutatók hasznosak és monitoring célokra alkalmazhatók; • Az „Elégedettség mértéke” mutatót előre definiálni kell és összehasonlításként kell alkalmazni;
Horizontális témák	<ul style="list-style-type: none"> • Ez az intézkedés jelentős kedvező környezeti hatásokkal jár majd, és javítja az életminőséget az érintett településeken; • A pályázati felhívások környezetvédelmi feltételeket fognak tartalmazni; • Elsőbbséget élveznek a környezetvédelmi hatású projektek; • Az életminőség javulása minden lakossági csoportot érint, a romákat is, és elősegíti azt, hogy egyenlő elbánásban részesüljenek.
<p>Összefoglalás:</p> <p>Ez az intézkedés hozzájárul a városi területek társadalmi és gazdasági környezetének javításához. Emellett kedvező hatást gyakorol a természeti környezetre és segít az új gazdasági tevékenységek vonzásához fontos jobb adottságok kialakításában, és a városi területeken javítja az életminőséget. Az intézkedés hatásai tovább fokozhatók, ha azt más ROP és OP (GVOP és KIOP) programokkal integrálva, azokat kiegészítve alkalmazzák. Az intézkedés különösen kedvező eredményeket biztosíthat, ha a legrászorultabb régiókra összpontosít, mivel ezeknek a régióknak új lendületet adhat és ott előmozdíthatja a lakosság jólétét.</p> <p>Minden egyes komponensre egyértelmű intézkedés-specifikus kritériumokat határoznak meg. A támogatható városi területek kiválasztása olyan VÁROS vonatkozású kritériumokon alapul, amelyekre a PC átfogó, szakmai értékkel (benchmark) adatokat tartalmazó listát tartalmaz. A programidőszak rövidségére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően fejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.</p>	

2.3. intézkedés Az óvodai és az alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastruktúrájának fejlesztése

Az intézkedés leírása / indoklás	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézkedés leírása jó, azonban a szövegből ellentmondás érezhető ki. A szöveg egyrészt az integrált oktatás mellett foglal állást, másrészt viszont egyik bekezdésben a hátrányos helyzetű gyermekek általános iskoláira irányuló infrastrukturális fejlesztéssel foglalkozik. Ki kell fejteni, hogy a kettő között nincs ellentmondás. • Az intézkedés keretében végzett tevékenységek várhatóan a kevésbé fejlett területekre koncentrálnak; • A területi dimenzió azonban nincs részletesen kifejtve. • Ez az intézkedés jól kiegészíti a HEFOP 2.1. intézkedését: „A hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása az oktatásban”
A célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • A célkitűzések megfelelnek a többi szinten kialakított célkitűzéseknek. • A célkitűzések ismertetésében egyértelműen rögzíteni kell, hogy az intézkedés az óvodai intézmények és az általános iskolák fizikai infrastruktúrájára összpontosít.
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézkedések leírása egyértelmű, és összhangban vannak a javasolt célkitűzésekkel.
Szinergia a többi operatív programmal és ROP intézkedéssel	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézkedés leírása erről nem tesz említést
Földrajzi beavatkozási területek	<ul style="list-style-type: none"> • Konkrétan a hátrányos helyzetű kistérségeket említi a leírás, és feltételezzük, hogy ezek a kistérségek főként a kevésbé fejlett régiókban találhatóak.
Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A „demográfiai trendekkel” kapcsolatos kritériumokat tisztázni kell. Az elmaradottság nincs meghatározva!
Pénzügyi terv	<ul style="list-style-type: none"> • Milyen egyéb állami hozzájárulásokról van szó?
Megvalósítás	<ul style="list-style-type: none"> • A kedvezményezettek, a célcsoportok és a végső kedvezményezettek egyértelműen meghatározottak.
Monitoring mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók monitoring célokra; • A javasolt mutatók regionális dimenziója hiányzik. <p>Megjegyzés: Kétséges, hogy a „támogatott intézményekben oktatott tanulók száma” optimális eredménymutató-e a jelen intézkedésnél. Konkrétan az a problémánk, hogy az intézkedés az infrastruktúrafejlesztés minőségi oldalaira összpontosít, nem pedig mennyiségi szempontokra. Ezért olyan mutatót tartanánk célszerűnek, amely nem mennyiséget, hanem minőséget mér. Az értékelők azonban egyetértenek abban, hogy ez igen bonyolult feladat, ezért a tervezők által javasolt mutató elfogadható.</p>
Horizontális témák	<ul style="list-style-type: none"> • A pályázati felhívás környezetvédelmi feltételeket is rögzít; • A különleges oktatási igényű gyermekeket nevelő általános iskolák infrastruktúrájának fejlesztését ki kell fejteni az esélyegyenlőség tükrében; • Az életminőség javulása minden lakossági csoportot érint, a romákat is, és elősegíti azt, hogy egyenlő elbánásban részesüljenek.

Összefoglalás:

Az intézkedésben javasolt tevékenységek elősegítik a hátrányos helyzetű kistérségek és hátrányos helyzetű népességcsoportok (különösen a roma lakosság) helyzetének javulását. A megvalósítás során ezen célterületek és célcsoportok érdekeit következetesen figyelembe kell venni.

Bár a „demográfiai trendeket” konkrétan is meg lehetne fogalmazni, a javasolt választási kritériumok elfogadhatóak. A programidőszak rövidegére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.

---

3. prioritás: A humánerőforrás-fejlesztés regionális dimenziójának erősítése

Általános észrevételek

A kiegyensúlyozott regionális fejlesztés elengedhetetlen feltétele a régiók gazdasági és munkaerő-piaci kihívásaihoz igazodó emberi erőforrás politika megvalósítása. A politikának biztosítania kell, hogy a helyi gazdasági és társadalmi élet összes szereplője megszerezhesse a szükséges jártasságot és szakmai felkészültséget. A szükséges akciók mértéke és végrehajtásának módszere az adott régiók fejlettségének szintjétől, gazdasági tevékenységétől és munkaerő-piaci helyzetétől függ, míg a tudás-alapú társadalom új kihívásokat teremt a gazdasági és társadalmi élet minden egyes résztvevője számára. A prioritás keretében végrehajtandó intézkedéseket a területi megközelítés jellemzi, szemben a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Programban (HEFOP) tükröződő országos szintű megközelítéssel.

Mivel figyelembe veszik a régiók konkrét igényeit és humán potenciálját, a 3. prioritás intézkedéseinek többsége tulajdonképpen a HEFOP prioritásokat egészíti ki. Ez különösen igaz, hiszen közülük számos intézkedés „kereslet”- orintáltnak tekinthető, míg a HEFOP inkább a munkaerőpiac kínálati oldalára összpontosít. Az értékelők a javasolt intézkedéseket azért is üdvözlik, mert azok lehetőséget adnak az a ROP többi intézkedésével való integrált megközelítésre. Akárcsak az iskolai infrastruktúrával kapcsolatos 2.3. intézkedés esetén, a javasolt intézkedések itt is elősegítik a hátrányos helyzetűek (mint például a roma népesség) körülményeinek javítását.

Jelen pillanatban a rendelkezésre álló erőforrások regionális eloszlását alapvetően az az áttekintés mutatja be, amely a PC projekt-kiválasztási eljárás leírásának a melléklete lesz (ROP PC III.1). Az áttekintés szerint az 1. prioritás számára rendelkezésre álló erőforrások mintegy 64 százalékát kívánják Magyarország négy kevésbé fejlett régiójára fordítani. Ez nem igazán tekinthető előrelépésnek az országgyűlési határozatban eredetileg javasolt megosztáshoz képest.

Konkrét észrevételek az intézkedésekkel kapcsolatban

3.1. intézkedés A helyi közigazgatás és civil szervezetek kapacitásépítése

Az intézkedés leírása / indoklás	<ul style="list-style-type: none"> Az intézkedés leírása jó, és megindokolja, hogy miért kell különös figyelmet fordítani erre a témára; Azonban nem fordít kellő figyelmet az e téren hátrányos helyzetű régiókra
A célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> A javasolt célkitűzések egyértelműek és választ adnak a szaktudásfejlesztés és tapasztalatcsere igényeire
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> Logikusabb lenne a képzési programok megvalósításához szükséges technikai feltételek megteremtésével kezdeni; Ennek ki kell terjednie az oktatóképzés (ToT) tananyagának és programjának kialakítására is
Szinergia a többi operatív programmal és ROP intézkedéssel	<ul style="list-style-type: none"> Ez az intézkedés a Közös Támogatási Keret (CSF) összes operatív programjára hatással kíván lenni
Földrajzi beavatkozási területek	<ul style="list-style-type: none"> Miért nem élveznek elsőbbséget azok a régiók, ahol kapacitásproblémák várhatók?
Projektkiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> A tevékenységek általános jellege miatt nem tesznek javaslatot konkrét kiválasztási kritériumokra. Célszerű lenne bizonyos mértékig regionális előnyben részesíteni azokat a régiókat, ahol várhatóan abszorpciós problémák lépnek fel.
Pénzügyi terv	<ul style="list-style-type: none"> Ez az intézkedés kapja a ROP-ban lévő ESF erőforrások legnagyobb részét (36,5%)
Megvalósítás	<ul style="list-style-type: none"> Egyértelműek a kedvezményezettek, a célcsoportok és a végső kedvezményezettek.
Monitoring mutatók	<ul style="list-style-type: none"> A javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók monitoring célokra;
Horizontális témák	<ul style="list-style-type: none"> A javasolt képzési tevékenységek között környezetközpontú és fenntartható fejlesztési témák is szerepelnek, amelyeket a projektek során monitorozni fognak; Ez az intézkedés elősegíti a nők projektekbe és a helyi közigazgatási és más vonatkozó szervezetek munkájába való bevonását; Emellett elősegíti a civil szervezetek és hátrányos helyzetű csoportokon (pl. romákon) segítő más non-profit szervezetek kapacitásépítési projektjeit.
<p>Összefoglalás: Az intézkedés céljai egyértelműek és jól érthetőek. A ROP megvalósítására rendelkezésre álló idő rövidege miatt a megvalósítást igen intenzíven meg kell kezdeni. Célszerű azokra a témákra összpontosítani, amelyek a rendelkezésre álló alapok megfelelő abszorpciójához a legfontosabbak. Mivel a magyarországi régiók között a közigazgatási kapacitás jelentős eltéréseket mutat, kívánatos, hogy az intézkedés keretében végzendő tevékenységeket fontosság szempontjából területileg besorolják.</p> <p>A javasolt tevékenységek általános jellegére való tekintettel nem határoztak meg konkrét kiválasztási kritériumokat. Mindazonáltal bizonyos mértékig célszerű elsőbbséget biztosítani azoknak a régióknak, ahol abszorpciós nehézségek várhatók. A programidőszak rövidegére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.</p>	

3.2. intézkedés **A helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása**

Az intézkedés leírása / indoklás	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézkedések egyértelműen, tömören vannak megfogalmazva; • A regionális dimenziót csak általánosságban ismertetik, és erősen a hátrányos helyzetű kistérségekre vonatkoztatják; • Az intézkedés keretében tett akciók várhatóan a kevésbé fejlett területekre összpontosulnak;
A célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • A javasolt célkitűzéseket egyértelműen megadják;
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A többi ROP intézkedéssel integrált akciókra fordított kiemelt figyelem igen pozitív oldala ennek az intézkedésnek; • A javasolt komponensek logikus sorrendet alkotnak, a helyi alkalmazási stratégiák fejlesztésével kezdve.
Szinergia a többi operatív programmal és ROP intézkedéssel	<ul style="list-style-type: none"> • Szinergia várható a ROP 2. prioritása szerinti intézkedésekkel. • Nincs információ ilyen lehetséges hatásról
Földrajzi beavatkozási területek	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézkedésnek csaknem 75 százalékát a 4 kevésbé fejlett régióra kívánják összpontosítani
Projektkiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézkedés-specifikus kritériumok megfelelőek
Pénzügyi terv	<ul style="list-style-type: none"> • A pénzügyi tervvel kapcsolatban nincsenek észrevételek
Megvalósítás	<ul style="list-style-type: none"> • A kedvezményezettek, a célcsoportok és a végső kedvezményezettek egyértelműen meghatározottak.
Monitoring mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A javasolt mutatók hasznosak, és monitoring célokra alkalmazhatók;
Horizontális témák	<ul style="list-style-type: none"> • A környezet védelmével és fenntartásával kapcsolatos projekteket is meg kívánna valósítani; • A természeti erőforrások ésszerű kiaknázását ösztönözni fogják; • A nők és bizonyos hátrányos helyzetű csoportok az intézkedés fontos célcsoportjait alkotják; • A romák munkaerő-piaci helyzetét is javítani fogják.
<p>Összefoglalás: Az intézkedés a várakozások szerint a jelen ROP számos célját előmozdítja majd. Egyértelműen kezeli a helyi munkaerőpiacon fennálló, a hátrányos helyzetű csoportok munkalehetőségei terén jelentkező problémákat. Ezeket a problémákat integráltan és stratégiaileg kívánja kezelni, a ROP által nyújtott egyéb lehetőségek kiaknázásával. Bár a célterületekre tesz némi utalást, e tekintetben még mindig homályosan és meglehetősen általánosan fogalmaz. Kívánatos lenne a specifikusabb regionális prioritások egyértelműbb meghatározása. Az intézkedés további kidolgozásakor figyelembe kell venni a strukturáltabb alkalmazási formák felé való elmozdulás végső célját. A javasolt tevékenységek közreműködő és átmeneti jellegét ezért figyelembe kell venni. Az intézkedés-specifikus kritériumokat megfelelően ismertetik, és a programidőszak rövidségére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.</p>	

3.3. intézkedés A felsőoktatási intézmények és a helyi szereplők közötti együttműködés erősítése

Az intézkedés leírása / indoklás	<ul style="list-style-type: none"> • A célkitűzés és az intézkedés leírása világos, de célszerű lenne bővíteni: • Az intézkedést úgy mutatják be, mint a felsőoktatási intézmények meglévő tanfolyamai mellett végzett kiegészítő tevékenységeket. • A felsőoktatási intézmények és a helyi munkaerő-piaci szereplők kapcsolatának megszilárdítása azonban kihat a felsőoktatási intézmények tanfolyamainak tananyagára és tartalmára is. • A tanfolyamoknak - a felsőoktatási intézményekben megtanultak és a helyi munkaerőpiac által igényelt szakképzettség közötti kapcsolat erősítése céljából történő - modernizálása és aktualizálása is szerepel az intézkedés céljai között;
A célkitűzések	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A javasolt tevékenységek összhangban vannak az intézkedés leírásával; • A felsőfokú oktatási intézmények és helyi szereplők hálózataival összhangban egy további lehetőség a helyi alkalmazottak ismétlődő képzése, hogy a felsőfokú végzettséggel rendelkező alkalmazottak szaktudása mindenkor naprakész legyen.
Szinergia a többi operatív programmal és ROP intézkedéssel	<ul style="list-style-type: none"> • A HEFOP keretében bevezetett, a felsőfokú oktatásra irányuló infrastrukturális intézkedésekkel várhatóan kapcsolódás és szinergia alakul majd ki.
Földrajzi beavatkozási területek	<ul style="list-style-type: none"> • Ez az intézkedés nem ad regionális meghatározást.
Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A javasolt kritériumok összhangban vannak az intézkedés leírásával;
Pénzügyi terv	<ul style="list-style-type: none"> • Nincs konkrét észrevétel
Megvalósítás	<ul style="list-style-type: none"> • Egy másik lehetséges célcsoportot képeznek azok az alkalmazottak, akik képzettségüket szeretnék felsőfokú szintre növelni idősebb korban, karrierlehetőségeiknek megfelelően. Ezért rugalmasabb felsőoktatási szervezetre van szükség.
Monitoring mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A javasolt mutatók hasznosak, és monitoring célra is alkalmazhatók;
Horizontális témák	<ul style="list-style-type: none"> • Ez az intézkedés meglehetősen semleges a környezet szempontjából, bár a javasolt projektekben fel lehetne vállalni környezettel kapcsolatos tevékenységeket is; • A nők projektekben való részvételét bátorítani és monitorozni fogják
<p>Összefoglalás: Az intézkedés egyik fontos céljának tekintik a meglévő oktatási intézmények változó gazdasági körülményekhez való igazítását. Ezért a jövő munkavállalóit az adott régiók munkaerőpiacán keresleti oldala által támasztott képzettségi igényeknek megfelelően kell felkészíteni. Az intézkedés egyik fontos tényezője a munkaerő-piaci partnerek (üzleti, oktatási intézmények és a helyi/regionális hatóságok) között kialakítandó erős kapcsolat. Ennek a partneri kapcsolatnak az előmozdítása és támogatása az intézkedés egyik rendkívül pozitív eleme. Az értékelő sajnálja, hogy ennél az intézkedésnél nem adják meg a tevékenységek regionális lebontását. A javasolt kritériumok összhangban vannak az intézkedés leírásával. A programidőszak rövidegére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.</p>	

3.4. intézkedés Régióspecifikus szakmai képzések támogatása

Az intézkedés leírása / indoklás	<ul style="list-style-type: none"> • A célkitűzések és az intézkedések leírása részletes. • Az intézkedés leírásában a második és a negyedik bekezdés között ellentmondás észlelhető. Mindkettő a regionális munkaerőpiac kínálatának megfelelő képzési programok kiválasztásával foglalkozik. Célszerű lenne a két bekezdést egyesíteni. • Az intézkedés nem fordít figyelmet a kis- és középvállalkozások alkalmazottainak képzésben való részvételét akadályozó tényezőkre. • A más országokban szerzett tapasztalatok alapján a vállalkozások sem pénz, sem idő szempontjából nem engedhetik meg maguknak, hogy alkalmazottaikat oktatásra küldjék. Így a képzési programok célcsoportra való hatása meglehetősen csekély lehet.
A célkitűzések	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A „támogatható tevékenységek” leírása megemlíti az adott régiók konkrét oktatási igényeit. • Figyelmet kell fordítani az olyan intézkedésekre, amelyek segítségével a kis- és középvállalkozások alkalmazottai az oktatáshoz és az oktatási intézményekhez terelhetők.
Szinergia a többi operatív programmal és ROP intézkedéssel	<ul style="list-style-type: none"> • A „Földrajzi beavatkozási területek”-nél tanácsos megemlíteni, hogy a hangsúly a 4 kevésbé fejlett régióra van.
Földrajzi beavatkozási területek	<ul style="list-style-type: none"> • A javasolt kritériumok összhangban vannak az intézkedés leírásával; • A KKV-k bevonása is szerepelhetne a kiválasztási kritériumok között.
Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Várható-e magánforrások bevonása a társfinanszírozásba?
Pénzügyi terv	<ul style="list-style-type: none"> • A célcsoport ismertetésekor le kell szögezni, hogy a nők részvétele különös hangsúlyt kap.
Megvalósítás	<ul style="list-style-type: none"> • A javasolt mutatók hasznosak és monitoring célokra alkalmazhatók;
Monitoring mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézkedés meglehetősen semleges a környezet szempontjából, bár a javasolt projekteknél fel lehetne vállalni környezettel kapcsolatos tevékenységeket is; • A nők projekteknél való részvételét bátorítani és monitorozni fogják
<p>Összefoglalás: Akárcsak a 3.3. intézkedésnél, ennek az intézkedésnek is a meglévő oktatási intézményeknek a változó gazdasági helyzethez való igazítása tekinthető a legfontosabb célnak. Ezért a régióknak olyan alkalmazkodó munkaerőre van szükségük, amely a legfrissebb ismeretek birtokában van, így megfelel a piac elvárásainak. Ez az intézkedés kétségtelenül hozzájárulhat ennek biztosításához. Célszerű azonban biztosítani, hogy az intézkedés mindvégig a 4 kevésbé fejlett régióra összpontosuljon. Az intézkedés egyik fontos tényezője a munkaerő-piaci partnerek (üzleti, oktatási intézmények és a helyi/regionális hatóságok) között kialakítandó szoros kapcsolat. Ennek a partneri kapcsolatnak az előmozdítása és támogatása az intézkedés egyik rendkívül pozitív eleme. A javasolt kritériumok összhangban vannak az intézkedés leírásával. Különösen célszerű előmozdítani a KKV-k javasolt intézkedésben való részvételét. A programidőszak rövidegére való tekintettel a javasolt mutatók hasznosak és jól alkalmazhatók. A horizontális témákat megfelelően kifejtik, figyelembe véve a fenntartható fejlődéssel és esélyegyenlőséggel kapcsolatos EU célkitűzéseket.</p>	

IV. 2. KOMMUNIKÁCIÓS AKCIÓTERV

Bevezetés

1260/1999/EK. számú EU rendelet kimondja, hogy „az Irányító Hatóság feladata, hogy gondoskodjon a támogatási csomag közzétételéről, és különösen arról, hogy a potenciális végső kedvezményezetteket, gazdasági és szakmai szervezeteket, gazdasági és társadalmi partnereket, a nemek egyenlőségének előmozdításán munkálkodó szervezeteket és a civil szervezeteket tájékoztassa a támogatás által nyújtott lehetőségekről, a közvéleményt pedig a Közösségnek a támogatásban betöltött szerepéről és a támogatás eredményeiről.” Az Európai Bizottság 1159/2000. számú rendeletében rögzíti azokat a tájékoztatási és közzétételi intézkedéseket, amelyeket a Tagállamoknak a Strukturális Alapokból nyújtott támogatás tekintetében végre kell hajtaniuk.

A Strukturális Alapok keretében nyújtott támogatásról szóló tájékoztatás és közzététel célja az Európai Unió által végzett tevékenységek ismertségének és átláthatóságának fokozása, és az, hogy a Tagállamokban egységes kép alakuljon ki a támogatásról. Az átláthatóság biztosítása érdekében a tájékoztatási és közzétételi intézkedések célja az, hogy a potenciális és végső kedvezményezetteket tájékoztassák az EU és a magyar kormány által nyújtott közös támogatásban rejlő lehetőségekről. Ezen túlmenően a nyilvánosságot is tájékoztatni kell arról, hogy a magyar kormánnyal együttműködve az EU milyen szerepet tölt be az adott támogatásban és annak eredményeiben. Az 1159/2000. számú rendelet általános útmutatást ad a kommunikációs stratégia kialakításával kapcsolatban, és rögzíti a tájékoztatás és közzététel technikai eszközeire vonatkozó előírásokat.

Elemzés

A javasolt Programkiegészítő dokumentum egy kidolgozott Kommunikációs tervet is tartalmaz, amely a következőkről ad tájékoztatást:

- (1) *Háttér:* A Kommunikációs terv a ROP végrehajtására összpontosít, és a 1218/2001. számú kormányhatározatra, a 1260/1999. számú EU rendeletre, valamint a Bizottság 1159/2000. számú határozatára épül;
- (2) *A terv célkitűzései,* ezen belül az IH kommunikációs tevékenységének általános célkitűzései és végrehajtásának specifikus operatív célkitűzései;
- (3) *Célcsoportok:* A lakosság, a média, a kedvezményezettek és az összes többi érintett;
- (4) *Főbb üzenetek:* Főként a Bizottság 1159/2001. számú határozatára épülnek, de a magyar érdekeket is figyelembe veszik;
- (5) *A kommunikáció tartalma:* Az alapelvek meghatározásán túlmenően ez a fejezet a ROP tartalmáról, a kommunikáció szintjeiről, főbb eszközeiről és a széles nyilvánosság tájékoztatásának eszközeiről ad tájékoztatást;
- (6) *Kommunikációs stratégia:* A ROP kommunikáció tervezése a terv megvalósításának különböző szakaszaival összhangban történik: a figyelem felkeltése, a pályázatok elkészítésével kapcsolatos tájékoztatás, támogatásról szóló döntés, a ROP megvalósítása, a program lezárása és kiértékelés.
- (7) *Finanszírozási és indikatív költségvetés:* A kommunikációs akciókat és intézkedéseket elsősorban a ROP keretében nyújtott Szakmai Segítségnyújtásból finanszírozzák;

-
- (8) *Megvalósítás*: A kommunikációs terv megvalósításáért az Irányító Hatóság felel, amely a Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatalban működik;
- (9) *A kommunikációs tevékenységek értékelése*: az értékelés az 1159/2000. számú rendeletnek megfelelően történik.

Értékelés

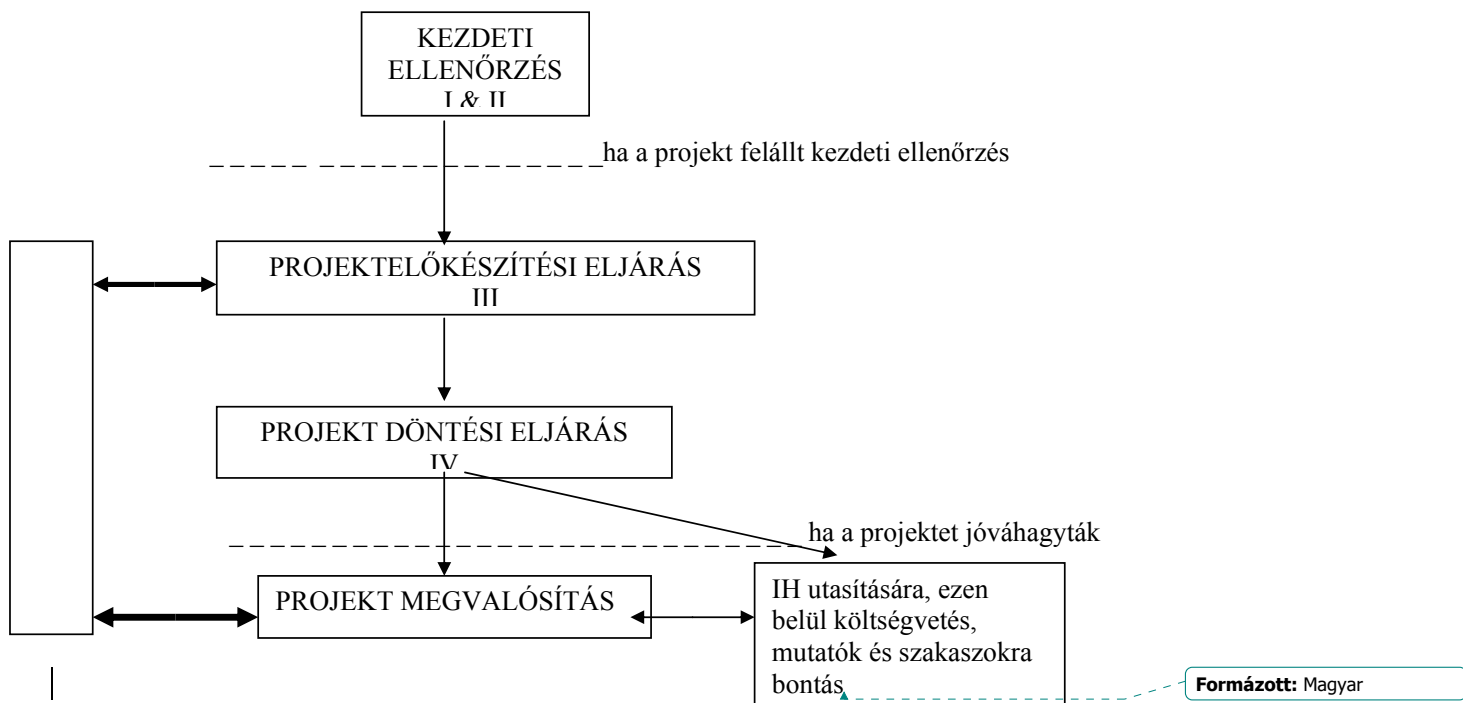
Az értékelők véleménye szerint a kommunikációs terv jól kidolgozott. Jó alapot biztosít a javasolt tevékenységek további kidolgozásához és megvalósításához. Ezen túlmenően néhány általános jellegű észrevételt/megjegyzést kell tenni:

- A *célkitűzéseket* megfelelően ismertetik, figyelembe véve az 1159/2000. számú rendeletben rögzített elveket és általános szabályokat. A kommunikáció különböző célcsoportjaira helyezett hangsúly is megfelelő. Mivel ez a program viszonylag kis hatókörű és korlátozott számú emberhez jut el, fontos, hogy az elért eredményekről – és sikerekről – rendszeresen tájékoztassák a nyilvánosságot;
- Az *átláthatóság* különösen nagy jelentőséggel bír. A potenciális kedvezményezetteknek biztosan kell ismerniük az intézkedések tartalmát, célját és a kiválasztási kritériumokat. Az e téren nyújtott megfelelő tájékoztatással kell biztosítani a pályázati eljárás zökkenőmentességét. A megadott listába fel kell venni az átláthatóság egy további szempontját is: annak szükségességét, hogy a potenciális pályázókat tájékoztassák a pályázat benyújtása és a végső jóváhagyás között zajló folyamatról, valamint annak várható időtartamáról. Mivel ez az idő hosszú, fennállhat az érdekmúlás és az érdeklődés elvesztésének a kockázata.
- A Terv egész hosszú listát közöl a lehetséges *kommunikációs eszközökről*. A javasolt elgondolások egytől egyig érdemlegesek, és segítik a Terv célkitűzéseinek az elérését.
- A *lehetséges kockázatok* tekintetében figyelembe kell venni, hogy az n+2 szabály értelmében a rendelkezésre álló erőforrásokat még a programidőszak vége előtt igénybe kell venni. A széles nyilvánosságot célzó átfogó kampányok mellett bizonyos intézkedések esetén a jó hatásfok érdekében a *tájékoztatási tevékenységeket* szükséges lehet a konkrét célcsoportokra *összpontosítani*;
- Rendszeres felméréseket kell végezni a kommunikációs intézkedések hatékonyságának értékelésére, hogy időben visszacsatolás érkezzen és azonosítani lehessen az információs és kommunikációs tevékenységek terén tapasztalható hiányosságokat;
- A javasolt mutatók az alábbiak:
  - *Input indikátorok*, amelyek az alapok felhasználását a tervezett költségvetéshez viszonyítják;
  - *Output indikátorok*, a tervezett és megvalósított akciókhoz és eszközökhöz (pl. kiadványok, CD-ROM-ok, honlapok stb.) viszonyított mennyiségi adatok;
  - *Eredmény indikátorok*, azaz a javasolt eszközök felhasználásából eredő közvetlen és középtávú hatások, pl. honlap látogatók száma, szemináriumokon résztvevők száma, benyújtott pályázatok stb.)
  - *Hatás indikátorok*: a tervezett intézkedések abszorpciójának mértéke
- A kommunikációs akciók értékelése során figyelembe veendő további szempontok az *átláthatóság és a nyilvánosságra kerülés*.

IV. 3. A PROJEKTKIVÁLASZTÁS FOLYAMATA

Bevezetés

Az alábbi ábra bemutatja a projekt kidolgoásától a megvalósításig terjedő folyamat során teendő lépéseket.

Összességében 14 lépést írnak le a pályázat iktatásától a projekt-kiválasztási rendszer végső ellenőrzéséig. Ezek a lépések végső soron négy szakaszra oszlanak:

Pályázati szakaszok	RFÜ	VÁTI TFI	DEB/IH
I. Benyújtás	1 - 2		
II. Formai és alkalmassági értékelés	3 - 4		
III. Szakmai értékelés	5 - 10	10 - 11	
IV. Döntéshozás			11 - 14

A projekt-kiválasztási rendszerről szóló fejezet a projektértékelési folyamat során alkalmazott alapelvek és feltételezések összefoglalásával kezdődik. Ezek az alapelvek többek között a folyamat jellegével (egyszerű, rugalmas, folyamatos), az érintett értékelők felelőségével, a kompetenciákkal, valamint a különböző régiókból származó pályázók közötti versennyel kapcsolatosak. Az utóbbi nem szükséges, mivel a régiók között az erőforrások indikatív megosztását tervezik.

Az összes tervezett lépést/feladatot részletesebben kidolgozták, beleértve az adott feladat végrehajtásának szempontjait, a végrehajtásért felelős szervet és a feladat időtartamát. A következő bekezdés egyesével értékeli a különböző feladatokat, és általános értékelést ad a tervezett eljárásról.

A kiválasztási eljárás értékelése

Javasolt feladatok

I. Pályázatok benyújtása

Két feladatról tesznek említést, az egyik az iktatás, a másik a felbontás. Iktatószámot rendelnek a pályázathoz, és ellenőrzik bizonyos formai pályázati előírások teljesítését. Feltételezzük, hogy az időtartam alatt a jelen feladat elvégzése során eltelt időt értik.

II. A pályázatok formai és alkalmassági szempontból történő értékelése

Három feladatot terveznek: a formai követelmények ellenőrzése, a hiánypótlásra való felszólítás elkészítése és az alkalmassági ellenőrzés. Úgy tűnik, hogy az elsőként említett feladat leírása szakaszra bontásra épül. Ez ellen nincs semmi kifogás. Az eljárásokat átláthatóvá és ellenőrizhetővé teszi. A hiánypótlásra vonatkozó eljárás megfelelően tűnik. Az alkalmasság ellenőrzésének ki kell terjednie a hivatalos EU támogathatósági szabályokra is. Az I. és a II. fázist is a régiókon belül bonyolítják le a Regionális Fejlesztési Ügynökségek (RFÜ).

III. A pályázatok szakmai értékelése

Mivel az értékelő azt javasolta, hogy a projektkiválasztási folyamatot három helyett négy szakaszra bontsák, ez a szakasz összességében 7 feladatot takar, amelyek közül a következő ötöt az RFÜ-k végzik: megvalósíthatósági értékelés, az intézkedés-specifikus szakmai szempontok értékelése, a horizontális elv és a regionális célkitűzések teljesülése, szinergia tanulmányozása, és a támogatásra javasolt projektek összeállítása. Végül a VÁTI TFI ellenőrzi a javasolt projekteket, és az Irányító Hatósággal együtt előkészíti a Döntésselőkészítő Bizottság (DEB) üléseit.

Az RFÜ-k által végzett tevékenységek elsősorban minőségellenőrzésre és a pályázat tartalmának és szervezetének értékelésére irányulnak. Az értékelésekhez javasolt kritériumok felölelik a pontos értékelési folyamat összes vetületét, és garantálják a jó minőségű pályázatok benyújtását. Az intézkedés-specifikus szempontok e szakaszban való értékeléséhez bekérik az ágazati minisztériumok és más érintett szervezetek állásfoglalását. A feladat végrehajtása során ellenőrzik a pályázat preferenciáját (prioritások meghatározása?). Az értékelés során feltehetően figyelembe veszik az intézkedés specifikus célkitűzéseket és annak prioritásait, akárcsak a horizontális elveket, a regionális célkitűzéseket és a projekt más ROP intézkedésekkel és/vagy ágazati OP programokkal való lehetséges szinergiáját is. Az értékelő javasolja, hogy a tervezett dokumentumba a többi intézkedés és/vagy OP mellett konkrétan vegyék fel ennek ellenőrzését is.

A támogatásra javasolt projektek összeállítása tekintetében az értékelő az alábbi észrevételeket kívánja tenni:

- Érdemes lenne megfontolni az erőforrások hároméves programidőszakra való felosztásának szükségességét. A pályázatok számában évről évre növekedés várható;
- Annak elkerülése érdekében, hogy a programszakaszok egyikében se maradjanak kihasználatlan keretek, célszerű lenne egy ún. projekt „pipeline”-t kialakítani. Az

---

alulköltekezés többek között abból adódhat, hogy a projekteket különböző (pénzügyi, tervezési, perindítási stb.) okokból lemondhatják.

IV. Projektdöntési szakasz

A projektkiválasztásnak ebben a szakaszában három feladat van: a Döntéselőkészítő Bizottság (DEB) javaslatot tesz az IH számára a támogatható projektekről, az IH meghozza végleges döntését, és az IH ellenőrzi a rendszert. Az utóbbi eredményétől függően változhat az értékelési folyamat.

Az DEB feladatai ki kell hogy terjedjenek az alkalmazott projektek *külső koherenciájának* az ellenőrzésére is, különös tekintettel arra, hogy az adott projektek mennyire vannak összhangban az érintett országos és regionális hatóságok ágazati célkitűzéseivel.

Átfogó értékelés

A tervezett projektkiválasztási rendszer értékelésével kapcsolatos általános következtetés az, hogy a rendszer, a kialakított feladatok és azok különböző érdekeltek szerinti megosztása megfelelőnek tűnik a ROP PC hatékony megvalósításához.

Az értékelők mindazonáltal javasolják a rendszer következő feladatokkal való kibővítését:

- A rendszert – esetleg egy későbbi szakaszban – alkalmassá kell tenni arra, hogy a pályázók projektgondolataikat megbeszélhessék az RFÜ szakértőkkel, mielőtt hozzákezdenének a pályázat megírásához;
- Feltehetően intézkedés-specifikus kritériumokat is felvesznek a Programkiegészítő dokumentum intézkedési leírásaiba;
- Az értékelők javasolták, hogy a kiválasztási folyamat értékelését közvetlenül a pályázat első fordulójának lezárása után, de legkésőbb a projektkiválasztás kezdete után négy hónapon belül mindenképpen folytassák le.

IV. 4. A PROGRAM-KIEGÉSZÍTŐ DOKUMENTUM VÉGKÖVETKEZTETÉSEI

Az értékelés a ROP programkiegészítő dokumentuma következő témáira terjedt ki:

- Az intézkedések leírása
- A kommunikációs terv
- A projektkiválasztási rendszer.

A jelen programkiegészítő dokumentum intézkedéseinek leírásával kapcsolatos általános benyomás kedvező a következők tekintetében:

- Az intézkedések indoklása, célkitűzéseik, a tervezett tevékenységek, a már meglévő projektkiválasztási kritériumok, a pénzügyi tervek, azok végrehajtásának aspektusai, monitoring mutatók és a horizontális témák.
- A fentiek tekintetében csak apróbb észrevételek voltak, amelyeket a PC további készítése során figyelembe lehetne venni.

Az intézkedésekben bemutatott regionális dimenzió tekintetében volt egy lényeges kritikai megjegyzés is. Néhány kivételtől eltekintve az intézkedések egyike sem fejt ki egyértelműen a tervezett tevékenységek regionális következményeit. Így a ROP-ban és a PC-ben javasolt

---

intézkedések regionális megosztása többé-kevésbé hiányzik. Némely intézkedés azoknak a régióknak, ahol a kezdeményezéseket a program támogatni fogja, csak néhány jellemzőjét fejtí ki; ez különösen igaz a 2. prioritás regionális infrastruktúrával és települési környezettel kapcsolatos intézkedéseire.

A magyar hatóságok azonban összeállítottak egy listát a rendelkezésre álló erőforrások régiók közötti indikatív megosztásáról. Az értékelők örömmel vették ezt a kezdeményezést, és remélik, hogy a tényleges megosztás összhangban lesz ezzel a listával, amely az érintett régiókat tájékoztatja arról, hogy a ROP keretében mire jogosultak. Ez a tájékoztatás fontos ahhoz is, hogy ezekben a régiókban időben megtörténhessen a tevékenységek előkészítése és megtervezése.

A program-kiegészítő dokumentum egy kiterjesztett kommunikációs tervet is tartalmaz, amelyben nagy számú tevékenységet irányoznak elő a ROP megvalósításának támogatására. Ez a terv jól kidolgozott, és jó alapot szolgáltat a jövőbeni kommunikációs és tájékoztató kampányokhoz. Úgy gondoljuk, hogy lényeges a magyar lakosság megfelelő tájékoztatása arról, hogy az EU mit hoz régiójuk számára, és ezeknek a tevékenységeknek milyen hatásai lehetnek. Így a Magyarország EU csatlakozásával járó előnyök mindenki számára országszerte világossá válnak. A kommunikációs terv végrehajtása során alapvetően három szempontot kell figyelembe venni:

- Figyelembe kell venni azt, hogy a rendelkezésre álló forrásokat az n+2 szabálynak megfelelően még a programidőszak vége előtt igénybe kell venni.
- A széles nyilvánosságot célzó átfogó kampányok mellett bizonyos intézkedések esetén a jó hatásfok érdekében a tájékoztató tevékenységeket szükséges lehet a konkrét célcsoportokra összpontosítani;
- Rendszeres felméréseket kell végezni a kommunikációs intézkedések hatékonyságának értékelésére, hogy időben visszacsatolás érkezzon és azonosítani lehessen az információs és kommunikációs tevékenységek terén tapasztalható hiányosságokat.

A tervezett projektkiválasztási rendszer értékelésével kapcsolatos általános következtetés az, hogy a rendszer, a kialakított feladatok és azok megosztása a különböző érdekelték között megfelelőnek tűnik a ROP és a PC hatékony végrehajtásához. Az értékelők mindazonáltal javasolják a rendszer következő feladatokkal való kibővítését:

- A rendszert – esetleg egy későbbi szakaszban – alkalmassá kell tenni arra, hogy a pályázók projektgondolataikat megbeszélhessék az RFÜ szakértőkkel, mielőtt hozzákezdene a pályázat megírásához;
- Intézkedés-specifikus kritériumokat is fel kell venni a Programkiegészítő dokumentum intézkedési leírásaiba;
- Az értékelők javasolták, hogy a kiválasztási eljárást közvetlenül a pályázat első fordulójának lezárása után, de legkésőbb a projektkiválasztás kezdete után négy hónapon belül mindenképpen folytassák le.